ದೆವ್ವವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಾಷಿಕ ಸಂಕಥನದ ನೆಲೆಗಳು

(ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಫಿಲಾಸಫಿ (ಪಿಎಚ್.ಡಿ.) ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ
ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
ಲಿಂಗಣ್ಣ ಎಚ್.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ. ಪಿ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯ
ಪ್ರವಾಚಕರು

ಭಾಷಾ ನಿಕಾಯ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬
೨೦೦೮

ದೈವವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಾಷಿಕ ಸಂಕಥನದ ನೆಲೆಗಳು

(ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಫಿಲಾಸಫಿ (ಪಿಎಚ್.ಡಿ.) ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ
ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
ಲಿಂಗಣ್ಣ ಎಚ್.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ. ಪಿ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯ
ಪ್ರವಾಚಕರು

ಭಾಷಾ ನಿಕಾಯ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬
೨೦೦೯

ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

"ದೈವವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಾಷಿಕ ಸಂಕಥನದ ನೆಲೆಗಳು" (ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಡಾ. ಪಿ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ : ೨೮.೦೨.೨೦೦೮
ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

(ಲಿಂಗಣ್ಣ ಎಚ್.)
ಸಂಶೋಧಕರು
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-೫೮೩ ೨೭೬

ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ

"ದೈವವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಾಷಿಕ ಸಂಕಥನದ ನೆಲೆಗಳು" (ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಶ್ರೀ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಎಚ್. ಇವರು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ದಿನಾಂಕ : ೨೮.೨.೨೦೧೫
ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

(ಡಾ. ಪಿ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯ)
ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-೫೮೩ ೨೭೬

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

"ದೈವವನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾಷಿಕ ಸಂಕಥನದ ನೆಲೆಗಳು" ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಹರ್ಷವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೆರವಾದವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಆಧ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹಿಂದಿನ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರಿಗೆ ಈಗಿನ ಕುಲಪತಿಗಳಾದಂತಹ ಪ್ರೊ. ಎ. ಮುರಿಗೆಪ್ಪ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಎಸ್.ಎಸ್. ಪೂಜಾರ ಅವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಪಾಂಡುರಂಗಬಾಬು ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಅಧ್ಯಯನದ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಓದಿ ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ನೆಚ್ಚಿನ ಗುರುಗಳಾದ ಡಾ. ಪಿ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಅವರಿಗೂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಆಲೋಚನಾ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಲಸಚಿವರು, ಪ್ರಭಾರಿ ಕುಲಪತಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಅಧ್ಯಯನದ ಇತಿ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ವಿಷಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನುವು ನೀಡಿದ ಗುರುಗಳಾದ ಡಾ. ಸಾಂಬಾಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ ಡಾ. ಅಶೋಕ ಕುಮಾರ್ ರಂಜೇರಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಸುಮಾರು ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನಿತ್ತ ಪ್ರೊ. ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ, ಪ್ರೊ. ದೇವರಕೊಂಡರೆಡ್ಡಿ, ಪ್ರೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ, ಪ್ರೊ. ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಡಾ. ವಿ.ಬಿ. ತಾರಕೇಶ್ವರ, ಪ್ರೊ. ವೀರೇಶ್ ಬಡಿಗೇರ, ಡಾ. ಡಿ.ವಿ. ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ, ಡಾ. ಬಿ.ಎಂ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯ, ಡಾ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಅಂಗಡಿ, ಡಾ. ಮಾದವಪೆರಾಜೆ, ಪ್ರೊ. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ಡಾ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ, ಡಾ. ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ್, ಡಾ. ವಿಠಲ್‌ರಾವ್ ಗಾಯಕ್ವಾಡ, ಸಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್, ಡಾ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ, ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ್ ಇಂದ್ವಾಡಿ, ಡಾ. ಚನ್ನವೀರಪ್ಪ, ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಚಂದ್ರಪೂಜಾರಿ, ಡಾ. ಎಂ. ಕೊಟ್ರೇಶ್, ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬಿದ ಹಾಗೂ ಸದಾ ನನಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ, ನನ್ನ ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರಾದ ಕೆ.ಎಂ. ತಿಮ್ಮರಾಯಪ್ಪ ಅವರನ್ನು ಡಾ. ಎ. ವೆಂಕಟೇಶ, ಗ್ಯಾನಪ್ಪ ಬಡಿಗೇರ್, ಸುಬ್ಬರಾಯಪ್ಪ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಆಗಾಗ ಭೇಟಿನೀಡಿದಾಗ ವಿಷಯದ ಬಗೆಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಪ್ರೊ. ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಪ್ರೊ. ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಡಾ. ಬಂಜೆಗೆರೆ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್, ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ, ಲಿಂಗದೇವರು ಹಳೆಮನೆ, ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಓ. ಅನಂತರಾಮಯ್ಯ, ಮೈಸೂರಿನ ಸಂಗೀತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಹನುಮಣ್ಣನಾಯಕ ದೊರೆ, ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ, ಎನ್.ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಅವರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಡತನದ ಮಧ್ಯೆಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಾಕಿಸಲುಹಿ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಅಪ್ಪ ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಈರಮ್ಮ ಅವರನ್ನು ಮನದುಂಬಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿವಹಿಸುವ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಕ್ಕ ಶಿವಲಿಂಗಮ್ಮ, ಮಾವ ಶಿವಪ್ಪ ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿ ಸೈನಿಕ ಹುದ್ದೆಗೆ ಸೇರಿ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಊರುಗೋಲಾಗಿ ನಿಂತು ನನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ ಎಚ್. ಗವಿಯಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಅಣ್ಣ ಹನುಮಂತರಾಯ ಎಚ್. ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ಮುದ್ದಿನ ಸೊಸೆಯರಾದ ಅನಸೂಯ ಎಸ್., ಶೈಲಜಾ ಎಸ್. ಹಾಗೂ ಅಳಿಯ ದಿನೇಶ್ ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಂತೆ ಕಂಡು ತುಂಬಾ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಪಾರ್ವತಮ್ಮ, ರಾಮಲಿಂಗಪ್ಪ, ಶಕುಂತಲ, ನಾಗರಾಜು, ಪರಶುರಾಮ, ರವಿ ಅವರನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯದ ಕರಡು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿದ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಸೋಮಕ್ಕ ಎಂ., ಶಂಕರ್ ಕೆ., ಹುಲಿಗೆಮ್ಮ ಬಿ., ಶೇಖರಾಚಾರಿ ಕೆ., ಅವರಿಗೂ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ಮುದ್ದುವೀರಪ್ಪ, ಡಾ. ರವಿಕುಮಾರ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಂತಹ ಗಾದೆಪ್ಪ, ವೀರೇಶ್ ಉತ್ತಂಗಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿ, ಕುರುಬನಕಟ್ಟೆ, ಗಂಡಿಹಳ್ಳಿ, ಹಲ್ಲಿಪುರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನಂತೆಯೇ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸಿದ ಮಿತ್ರರಾದ ವಿಶ್ವನಾಥ ಪಿ., ಆರ್ಮುಗಂ, ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲ ವಕ್ತೃಗಳನ್ನೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ನಿರಂಜನ ರಾ.ನ., ಹೂಲೆಪ್ಪ ಸಂಡೂರ್, ಯರ್ರಿಸ್ವಾಮಿ, ಹುಲುಗಪ್ಪ ಎನ್., ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕೆ.ಎಂ., ಕುಮಾರ ಜೆ., ರಾಮು ಕೆ., ಎ.ಡಿ. ಬಸವರಾಜ, ಹೊಳಿಬಸಪ್ಪ, ಹನುಮಂತ್ರಾಯ ದೊಡ್ಮನಿ, ನಮ್ಮ ವಿಭಾಗದ ಸಹಪಾಠಿ ಮಿತ್ರರಾದ ವಿಪ್ಲವಿ, ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಜಿ., ವಾಗೀಶ್, ನಾಗರಾಜ, ವೀರಾಕ್ಷಿ, ವೆಳ್ಳಿಮಾ ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಹಿತಚಿಂತಕರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗದ ಎಲ್ಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಿಯತೆಯಿಂದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಅಂದವಾದ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕೆ. ಕಲಾಲ್., ಭಾವನಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಕಮಲಾಪುರ ಇವರಿಗೂ ನಾನು ಅಭಾರಿಯಾಗಿರುವೆ.

ಲಿಂಗಣ್ಣ ಎಚ್.

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ಒಂದು

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ಸ್ವರೂಪ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ಸ್ವರೂಪ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯರು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳೆಂಬ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬಹುತೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಅತಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದಂತಹ ಕಥನಗಳೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ಭೂತಾರಾಧನೆ' ಎಂಬ ಆಚರಣೆ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಷಯ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದೆವ್ವದ ಪರಿಚಯವಿರದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಸಿಗಲಾರರು. ಹೀಗಾಗಿ ದೆವ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ದೊರೆಯುವ ನಂಬುಗೆಗಳು, ಆ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸತ್ಯಘಟನೆಗಳೆಂದೇ ಹೇಳುವ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಥನಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. "ದೆವ್ವ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ತುಂಬಾ ಮನುಷ್ಯನ ಮೆದುಳು, ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಒಂದು ನಂಬಿಗೆ, ದೆವ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲದ ಜನಾಂಗವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ನಂಬಿದ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅನರ್ಥಕಾರಿ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇವು

ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತವೆ".[೧] ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಕಥನಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಬಗೆಯಾದರೆ, ಭಾಷೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ.

'ದೆವ್ವ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಿವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ದೆಯ್ಯೊ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ದೆಯ್ಯಂ, ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಆವಿ, ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ತೆಯ್ಯಂ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಭೂತ' ರೂಪವೂ ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಸಾಮ್ಯತೆಯಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇನ್ನಿತರೆ ಹಲವು ರೂಪಗಳು ಈ ಎಲ್ಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳೂ ಕೂಡ ರೂಪ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿಂದೆ ಕೂಡಿವೆ. ಭೂತ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ದೆವ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ. ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭೂತಕ್ಕೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ದೈವತ್ವದ ಸ್ಥಾನಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೂತಕ್ಕೆ ದೈವತ್ವದ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರೇ ಭೂತಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೂಡ ಭೂತಕ್ಕಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭೂತ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸಿದರೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪೇಯ್, ಪೂದಂ, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಭೂತೋ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಭೂತಮು, ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಭೂತಂ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೆವ್ವದ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವಾದ ಪ್ರೇತ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪಿರೇತಂ, ಪೇಯ್, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತೋ, ಕುಲೆ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಮು, ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಂ ಎಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪಿಶಾಚಿಗೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚು, ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿ, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಮು, ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚ್ ಎಂಬ ರೂಪಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರ ಮೇಲೆ ಬರುವ, ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಕಾಲಮರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಕಥನಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಒಂದೇ ಭಾಷಾ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವಂತೆಯೇ ಒಂದೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿ

---

೧. ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು (ಲೇ), ದೆವ್ವ ಸಂಬಂಧಿ ನಂಬುಗೆಗಳು, ಡಾ. ವೀರಣ್ಣದಂಡೆ ೨೦೦೧, ಪು. ೨೦೦

ರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸಮನಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಏಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಜನರಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾದವು? ಅವುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಆವಾಹನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳು ಜಟಿಲವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಪೇಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಆವಾಹನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವಂತಹ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗಳು ಭಾಷಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ. ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ, ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾದವುಗಳು. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಗಾಢ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧ ಇರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಸಮುದಾಯದ ನಡೆನುಡಿ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳು, ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಸಾಗಿಬಂದ ಅನೇಕ ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೂ ಒಂದು. ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರವನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ವಿರಮಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಾಧ್ಯಯನವು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸವಿವರವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆ-ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಮಾಜದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಎಳೆಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಣಬಹುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಂದೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಕಾರಣಾಂಶಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಪದಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಒಳಗೊಂಡಿರದೆ ಆ ಪದಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಬದುಕು, ಜೀವನಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಆರಾಧನೆ, ಮುಂತಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನದಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು

ಇಂದಿನ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಅಂತರ್‌ಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆಯಾದರೂ ಕೆಲವೇ ಜನಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವಗಳ ಕುರಿತು ಆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭಾಷಾ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ದೆವ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇರುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳು ನೆಲೆಯೂರಿರುವುದು ಭಾಷಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಕುರಿತ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಸಮಾಜ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆ. ದೆವ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಭಾಷಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಾಜೋಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ರಾಚನಿಕೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ ಮಿಶೆಲ್ ಫೂಕೋ ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ "The Archaeology of Knowledge" ಕೃತಿಯು ಮಹತ್ವದ್ದು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಯವರ "ಪೂರ್ಣಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣ" ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಡಿಸ್ಕೋರ್ಸ್ ಪದವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಘಂಟಿನ ಅರ್ಥ; ಏನನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿಹೇಳಲು ಅಥವಾ ವಿವರಿಸಲು ಬಳಸುವ ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತು ಅಥವಾ ಬರವಣಿಗೆಯ ಘಟಕ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ವಿಷಯದ ಸ್ವರೂಪ. ಕೆಲವು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಆಡುಮಾತನ್ನು ಡಿಸ್ಕೋರ್ಸ್ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ ಎಂದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪದ, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ವಾಕ್ಯದ ನೆಲೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಗಮನ ನೀಡುವುದು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೭೦ರ ದಶಕದಿಂದೀಚೆಗೆ ಸಂಕಥನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಧೋರಣೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಸಂಕಥನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಂಬುದು ವಾಕ್ಯೋತ್ತರ ನೆಲೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ. ಈ ಬಗೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಇಡೀ ಒಂದು ಭಾಷಿಕ ಖಂಡವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ವಕ್ತೃಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರೋತೃಗಳ ಸಂಬಂಧ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ವಾಕ್ಯೋತ್ತರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಪ್ರತೀತಿ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. "ಆಧುನಿಕ ಸಂಕಥನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು ಎಚ್.ಬಿ. ಗ್ರೀಸ್‌ನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಅವನು ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ 'Implica-chure' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ನಾವು ಹೇಗೆ ಮಾತುಗಾರರನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ವಿಧಾನ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಂಗಿತ ಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಪ್ರಕಾರ ಆಡಿದ ಮಾತು ಸತ್ಯವೋ, ಸ್ಪಷ್ಟವೋ, ಸುಸಂಗತವೋ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತನ್ನು ಆಡುವವರಿಗೂ ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಕೆಲವು ಪೂರ್ವಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡಿದ ಮಾತು ಈ ಪೂರ್ವ ಗ್ರಹಿತಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ ಅರ್ಥ ಎಂಬುದು ಹೇಳುವವರಿಗೂ ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ, ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಸರ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸುತ್ತದೆ".[೨]

'ಇಂಗಿತ ಜ್ಞಾನ'ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಚಿಂತಕರು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಥವೆನ್ನುವುದು ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಲಿಲ್ಲ. ಉಕ್ತಿಯು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸುಸಂಗತವಾಗಲು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅಗತ್ಯ. ಉಕ್ತಿಯು ಅರ್ಥವಾಗಲು ಕನಿಷ್ಟ ಮೂರು ಅಂಶಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.

* ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ವಕ್ತೃ ಮತ್ತು ಶ್ರೋತೃಗಳ ನಡುವೆ ಭಾಷಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಆಚೆನದಾದ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳು ತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿರಬೇಕು.
* ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ವಕ್ತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿರಬೇಕು.
* ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ವಕ್ತೃ ಮತ್ತು ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಇರಬೇಕು.

---

೨. ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಡಾ. ಓ.ಎಲ್.ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ, ಪು. ೩೮೫

'ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್' ಪದವನ್ನು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಚರಿತ್ರೆಕಾರರು, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿರುವರಾದರೂ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಳಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. "ಇಂಗ್ಲೀಶ್-ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಈ ಪದದ ಸರ್ವಸಾಧರಣ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ; ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಂವಾದ, ಭಾಷಣ, ಪ್ರಬಂಧ, ಪ್ರವಚನ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಉಪದೇಶ. ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಪದವನ್ನು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೀಶ್‌ನ Discourse ಪದಕ್ಕೆ "ಸಂವಾದ" ಎಂದು Discourse analisys ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ"[೩] ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಂವಾದ' ಪದವನ್ನು ಮೊದಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದವನು ಜೆಲಿಗ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್. ಸಂವಾದವೆಂದರೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಾಕ್ಯಗಳ ಸಮೂಹವೆಂದು ಹ್ಯಾರೀಸ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಯಾವ ಅಧ್ಯಯನವು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ಸಂವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ"[೪] ಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಕಥನ ಎಂಬ ಪದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಫೂಕೊ, ರೋಲಾನ್ ಬಾರ್ಥೆ, ಗೆರಾರ್ಡ್ ಜೀನೆ, ಮುಂತಾದವರು ಡಿಸ್ಕೋರ್ಸ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಫೂಕೋ ತನ್ನ "The Order of Things (1996) ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪಲ್ಲಟಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾ ಜ್ಞಾನವಲಯದ ಸಂಕಥನಕ್ಕೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ರೂಪುಕೊಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನಾವು ಪಡೆಯುವ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದ ಯಾವುದೇ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಹಿಕೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

'ಸಂವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಮಿಶಲ್ ಫೂಕೋ ಮತ್ತು ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸೈಯಿದ್ ಮುಂತಾದ ಚಿಂತಕರು Discourse ಪದವನ್ನು ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವೇ ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್ ಎಂದು ಫೂಕೋ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ಎಂದರೆ "ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೂಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮತಃ ಜ್ಞಾನದ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ

---

೩. ವಿಮರ್ಶಾ ಪರಿಭಾಷೆ ಡಾ. ಓ.ಎಲ್.ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ, ಪು. ೩೮೩

೪. Discourse analisys-mycal stubs, 1983, page 7

ಪದವನ್ನು ಫೂಕೋ ವ್ಯಾಪಕಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಭಾವಿ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಮೂಹ, ಮಾನ್ಯತೆಗಳಿರುವ ಕೃತಿಗಳ ಹಾಗೂ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳ ಸಮೂಹ, ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಶಾಲಾಕಾಲೇಜು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಗಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು 'ಸಂಸ್ಥೆ'ಗಳೆಂದು ಫೂಕೋ ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಫೂಕೋ ಎಪಿಸ್ಟೀಮ್ (Epistem) ಎಂಬ ಒಂದು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ "ಪ್ರಮಾಣ ಸಂಹಿತೆ" ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಎಪಿಸ್ಟೀಮ್ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣ ಸಂಹಿತೆಯೆಂದರೆ ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವೊಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತ ವಿಚಾರಗಳ ಹಾಗೂ ಗ್ರಹೀತಗಳ ಮೊತ್ತ. ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾಣ ಸಂಹಿತೆಗಳೇ ಕೆಲವರ ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿಗೆ "ವಸ್ತುನಿಷ್ಟಸತ್ಯ"ದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರ ದಲ್ಲಿಯೂ ಏನನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು? ಯಾವುದು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ? ಯಾವುದು ಅನುಚಿತ? ಯಾರಿಗೆ ಏನನ್ನು ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ? ಯಾರು ಯಾವ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು? ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಅವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಫೂಕೋ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಮನುಷ್ಯಾನುಭವದ ಎಲ್ಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಸೈನ್‌ಗಳು ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸುವ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸಂಜ್ಞಾಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯ ಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರು ರಂಗೋಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಪ್ರಬಂಧ ವನ್ನು ಸಂಜ್ಞಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾದರಿಯ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ "ಉರಿಯ ನಾಲಗೆ" ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಜ್ಞಾಶಾಸ್ತ್ರದ ತತ್ವವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

"ಸಂಜ್ಞೆಗಳು ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿಮಿಯಾಲಜಿ ಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಸಿಮಿಯಾಲಜಿಯು ಸಂಜ್ಞೆಗಳೆಂದರೆ ಏನು ಮತ್ತು ಯಾವ ನಿಯಮಗಳು ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಎಂದರೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥದ ನೆಲೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯು ಖಚಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂತೆ ಕಂಡರೂ ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ನಾವು ರಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಗಳು ಸಂಕಥನದ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ".[೫] ಯಾವುದೇ ಪಠ್ಯವು ತಾನು ಹೇಳಬಯಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

---

೫. ವಿಮರ್ಶಾ ಪರಿಭಾಷೆ ಡಾ. ಓ.ಎಲ್.ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ, ಪು. ೩೫

"ಈ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ; ಅದರೊಡನಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಹೊರತಾದ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಂವಹನ ಮಾರ್ಗ" ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಹೊರತಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಯಾವ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಇಲ್ಲ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ರೂಪುಕೊಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್‌ನಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಅಂದರೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಒತ್ತಡಗಳಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಜ್ಞಾನವೂ, ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗವೂ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. "ಪದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅರ್ಥವೆಂಬುವುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಅರ್ಥಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ"[೬] ಈ ರೀತಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಸಂಕಥನ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ, ವಾಕ್ಯಗಳಾಚೆ ಯಾವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಖಂಡ ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ದೆವ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಕ್ತಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಡಿಸ್‌ಕೋರ್ಸ್ (ಸಂಕಥನ) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದರೆ ವಾಸ್ತವತೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬೇರುಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕ್ರೂಢೀಕರಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಯನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಾಪಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಆ ಬಗೆಗಿನ ಭಾಷಿಕ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೆ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಫೂಕೋ, ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿಯವರು ಚಿಂತನೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ "ದೆವ್ವವನ್ನು ಕುರಿತ ಭಾಷಿಕ ಸಂಕಥನದ ನೆಲೆಗಳು" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದಲೂ ಅಪಾರವಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಭಯ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಆ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಸರತ್ತುಗಳೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ

೬. Politics of meaning-Pecheux (ಪೇಶೋ) page 47

ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು, ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ, ಚಿಂತಿಸುವ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇವುಗಳು ಕೆಲವು ಸಾರಿ ವಿತಂಡವಾದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು, ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ರುವುದು ಭಾಷೆ. ಅಂತಹ ಭಾಷೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಭಾಷಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಆರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲೂ ವಸ್ತುನಿಷ್ಟವಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೈಗೊಂಡ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಫೂಕೋ, ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ, ಡೆರಿಡಾ ಮೊದಲಾದವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದವು. ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂದರ್ಭದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದರಲ್ಲೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಹೇಗಿದೆ, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಮಿತಿಯೂ ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ವಿಚಾರಧಾರೆಯಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆಗಳೇನು? ಅದರ ಮಹತ್ವವೇನು? ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ಥೂಲ ನೋಟವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಆಕರಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು, ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪುರುಷರ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂಬುದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶ. ಪುರುಷನಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಾಗ, ಮಹಿಳೆಗೆ ಪುರುಷನ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಾಗ, ಅವರ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪಲ್ಲಟಗಳು

ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಶಕ್ತಿಗಳು ಆವಾಹನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜೈವಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು, ಏರುಪೇರುಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಶಾರೀರಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ದೂರ ಇಡಲಾದ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಯಾಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇವರು ಧರ್ಮ, ಮಾನವರನ್ನು ಕಾಡುವ ಅಫೀಮು ಎಂಬ ಕಾರ್ಲ್‌ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಚಿಂತನೆಯ ಪರಿಣಾಮ ವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಶಗಳು ಹೇಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಂತಹ ಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಆಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುವ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತಗಳು, ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಂಶಗಳು ಹೇಗೆ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಆವಾಹನೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಮೂರರಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದೆವ್ವದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಸಹಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪರ್ಕ, ಭಾಷೆಯಷ್ಟು ವಿನಿಮಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೇರಾವ ಸಂವಹನಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧ, ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ವರ್ತನೆಗಳು ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಹಿಡಿದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪ ರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೆವ್ವ/ ಭೂತ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಿಡುಸುವವರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೂ ಮುಖ್ಯ ಮಾದರಿ

ಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು? ಎಂಬುವುದನ್ನು ಮರುಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಂತರ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ, ದೇವತೆಗಳು (ದೇವರು ಆವಾಹನೆಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು) ನಡೆಸುವ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಿಂತನೆ, ಉಪಶಮನ ಮಾಡುವ ಭಾಷೆ, ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಭಾಷೆಗೂ ಅವನ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದರೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪವು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಡಿಕೆಗಳು, ಆಕ್ರೋಶಗಳು, ಅಸಮಧಾನಗಳು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಮಾಡುವ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು? ಯಂತ್ರ ಮಂತ್ರಗಳು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಮಂತ್ರಗಳು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ? ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವರೆ! ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಗೂ ಕಲಿಕೆಗೂ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆಯೆ? ಅಥವಾ ಭಾಷಾ ಪರಿಸರದ ಪರಿಣಾಮ ಆ ರೀತಿಯಾಗುತ್ತಿರು ತ್ತದೆಯೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದಂತಹ ಕೆಲವು ದೆವ್ವ ಪೀಡಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಧ್ಯಯನ (Case Study) ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಹೇಗೆ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸ ಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯು ಅವರು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಸಮಾಜದ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡದ್ದನ್ನು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು, ದೇಹದ ಇತರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸು ತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಲೋಕ ಮತ್ತು ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮಾತು, ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಗಾಢವಾದುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವವು ಅವರು ಕೇಳುವ ಮತ್ತು ಆಡುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ

ತೀರ್ಮಾನವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥವು ಎಷ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನ ಸಂಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯವೂ ತಾನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಪದಗಳು, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಲಿಖಿತ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನರೂಪ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವೊಂದು ಪದಗಳ ಅರ್ಥ, ಸಾಪೇಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಅದರದೇ ಆದ ಅರ್ಥಕೋಶ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಗಾದೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಬೈಗಳು, ಪದಕೋಶ, ಪದಕೋಶ ಪಲ್ಲಟ ಮುಂತಾದ ಭಾಷಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಬೈಗುಳಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಗಳು ಇದ್ದು ಈ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಕೆಳವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಆವಾಹನೆಯಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಾಸ್ತವಾಂಶ ಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ನಿಜದ ನೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಐದರಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳು, ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಆದರ್ಶೀಕೃತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆದರ್ಶೀಕೃತ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳಿಬ್ಬರಿಗೂ ಏಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿ ಸಿದ್ದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದು, ಆತನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೌಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನವಲಯಗಳೂ ಪುರುಷನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ

ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಪನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮುದ್ದಣ್ಣನವರೆಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಜಾನಪದ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೂ ಬೆಂಕಿ, ಗಾಳಿ, ನೀರು ಭೂಮಿ, ಆಹಾರ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾಗೂ ಗಿಡ ಮರಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ, ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವ ದೆವ್ವದ ಕಥೆಗಳು, ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ ವಂಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದೆವ್ವದ ಚಿತ್ರಣ ಹಾಗೂ ದೆವ್ವಭೂತಗಳೆಂಬ ಕೃತಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಸಮಾಜಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಸಮಾಜವನ್ನು ವಂಚಿಸಲು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕೆಲವು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸಂಕಥನ ರೂಪದ ಅಧ್ಯಯನವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಅಧ್ಯಾಯ ಆರರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢಿಕರಿಸಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಶೋಧಿಸಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಲಿಂಗತ್ವಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಭಾಷಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪೀಡನೆಗೆ, ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ, ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪವೇ ಕಾರಣವೆಂಬುದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಇತರೆ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸೀಮಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಿತಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಬಹುಪಾಲು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಧಾರಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ದರ್ಗಾಗಳು, ಮಸೀದಿಗಳು, ಗದ್ದುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಸುಮಾರು ಐದೂನೂರು ಜನರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕುರುಬನ ಕಟ್ಟೆ ಗದ್ದುಗೆ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿರಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗಂಡಿಹಳ್ಳಿ ಮಠದ ಮಸೀದಿ, ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಿರೇಕೆರೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿಯ ಅಜ್ಜಯ್ಯನ ಗದ್ದುಗೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲೂಕಿನ ಅಲ್ಲಿಪುರದ ಶಂಕರಪ್ಪತಾತನ ಗದ್ದುಗೆ, ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವೀಡಿಯೋ, ಆಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಕೆಲವು ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಚನಗೊಂಡಿವೆ. ಆಯ್ದ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಡೀ ಪ್ರಬಂಧ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವ

ಇಂದು ಸಾಮಾಜಿಕರು ಆಧುನಿಕತೆಯ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗಾಗಿಯೂ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕುರಿತಂತೆ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಡಾ. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ ಜನಪದೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ,

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಭಾಷಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಇದುವರೆಗೂ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ವಿವರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ಭಾಷೆಗೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾಹಕ. ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಾಬ್ದಿಕ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ನಾವು ಮತ್ತೆ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆ ಭಾಷೆಯು ಹೊಂದಿದ ಶಬ್ದಕೋಶ, ನಿರೂಪಣಾ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಕೋಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮೂಲ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಭಾಷಿಕರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರ, ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಭಾಷಿಕರ ನಡೆನುಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳು, ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಪದ, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಒಳಗೊಳ್ಳದೇ ಆ ಪದಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಬದುಕು, ಜೀವನಕ್ರಮ, ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಪದಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದರೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಸಂಬಂಧ ಗಾಢವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಅದರ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದರೆ ಸಮಾಜೋ ಭಾಷಿಕವಾದ ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಮೇಲುಕೀಳು ಭಾವನೆಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜೈವಿಕ ಅಂಶಗಳು ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಮಗ್ಗುಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಎರಡು

ದೆವ್ವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಸ್ವರೂಪ

೨.೧ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

೨.೧.೧ ಪುರುಷರ ಲಕ್ಷಣಗಳು

೨.೧.೨ ಮಹಿಳೆಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು

೨.೨ ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

೨.೨.೧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳು

೨.೨.೨ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳು

೨.೨.೩ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು

೨.೨.೪ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ದೆವ್ವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ; ಸ್ವರೂಪ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ದೇವರು/ದೆವ್ವ ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಬಗೆಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಗಳಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ, ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಮಾತ್ರ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಡಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವಂತಹದ್ದು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಮೂಲಕ ರವಾನೆಯಾದ ಈ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗಳು ಭಾಗಶಃ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಣಿಶ್ರೇಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ ಜಟಿಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಅವರು ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ "ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗುವವರೆಗೆ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ನಂತರ ಪ್ರಸಕ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದ ಅಮೇರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಸ್ಕಾಂಡಿನೇವಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಮುಂದುವರೆಯದ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ನಂಬಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ"[೧] ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಜನರ ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವ ವಿಶೇಷ ವರ್ತನೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಮಾತನಾಡು ವುದು, ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಈ ವಿಶೇಷ ನಡೆದಿರಬೇಕು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದು (ದೆವ್ವ) ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಶತಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಪ್ರಜ್ಞೆ ಅರಳಿ ಅವನು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಕಂಡದ್ದು ಅಗ್ನಿ ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಭುಗಿಲೆದ್ದು ಗಗನಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿರುವ ಜ್ವಾಲೆ; ಕಾದು ಕರಗಿ ಉಕ್ಕಿ ತನ್ನ ದಾರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಲಾವಾರಸ; ಮೋಡದ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಇರಿದಂದು ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಮಿಂಚು; ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಭಸ್ಮವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಡು; ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಸಮುದ್ರ ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿ ದಂಡೆಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಅಲೆಗಳು; ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲುಗಳ ಆರ್ಭಟ ಈ ಭಯಂಕರ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ಬದುಕಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಗೆ ಬದುಕಿಯಾನು ಎಂದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಲ್ಲಣಿಸಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ರೋಷವನ್ನು ಅದರ ಮಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾನವನೇ ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ. ಸೂರ್ಯೋದಯ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮಗಳ ಬಣ್ಣದ ಸಿರಿ, ಹಸುರಿನ ಹಬ್ಬ, ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುವ ಹೂವುಗಳ ಕೋಮಲತೆ, ಸುಗಂಧ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ನಕ್ಷತ್ರ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ರಹಸ್ಯ ಪೂರ್ಣ ನೀಲಿಯಾದ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಸೌಮ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಂಪೆರೆಯುವ ಬೆಳದಿಂಗಳು.

ಮೊದಲು ಕ್ರೂರವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಈಗ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆಗಿನ ಮುಗ್ಧ ಮಾನವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಸಂತೋಷ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮೂಕ ಅನುಭವ; ಅದನ್ನು ಅವನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾರ, ಭಾಷೆಯ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡಲಾರ, ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾರ ಇಷ್ಟೊಂದು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಮಾನವನಿಗೆ ಒಗಟಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದವು. ಇದೆಲ್ಲ ಯಾರ ಕೆಲಸ? ಯಾವ ಗಾರುಡಿಯ, ಯಾವ ಮಾಯಮಂತ್ರದ ಫಲ? ಇದರ ಹಿಂದೆ ಭವ್ಯವಾದದ್ದು, ಅಮೇಯವಾದದ್ದು ಏನೋ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಶತೃವೋ ಮಿತ್ರವೋ? ಅದರದ್ದು

---

೧. ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ : ಡಾ. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಪು. ೪೯

ಚಂಚಲ ಮನೋವೃತ್ತಿ. ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಮೈದಡುತ್ತಿರುವ ತಂಗಾಳಿ ಮರುಘಳಿಗೆ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಾಗಬಹುದು. ನಿಂತ ನೆಲೆ ಬಾಯ್ದೆರೆಯಬಹುದು. ಇಷ್ಟೇಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು 'ಶಕ್ತಿ' ಇದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಬಹುಶಃ ಆದಿಮಾನವನಿಗೆ ಹೊಳೆದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಮೂರ್ತವಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುವಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲ ಮಾಯಾಮಂತ್ರದ ಕೆಲಸ ಬಹುಶಃ ಇಂಥದೇನೋ ಇರಬೇಕು. 'ದೇವರು' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಇದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ಪರಿಣಾಮಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಂದೆ ಭಯ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುವ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಜನರ ಮೈಮೇಲೆ ದೈವ/ದೆವ್ವ ಬರುವ ವಿಶೇಷ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಗರೀಕತೆಯ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಸಿಮಾಂಸ, ಹಣ್ಣು, ಹಂಪಲು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ. ಪುರಾತನ ಮಾನವ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರವಾಹ ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚು ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಆದಾಗ ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತನಗೆ ಅಥವಾ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಖಾಯಿಲೆ ಬಂದು ನರಳಿದಾಗ ಅಥವಾ ಸತ್ತು ಹೋದಾಗ ಅಸಹಾಯಕನಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಇದೆಲ್ಲ ನಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ತನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸರ್ವಶಕ್ತವಾದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿ ತೊಡಗಿದ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಚಿತ್ರಗಳೇ ದೈವಗಳಾದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೆಂಕಿ, ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಬೆಳಕು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ, ಆರಾಧಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕ್ರಮೇಣ 'ದೇವರು' ಎಂಬ ಶಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ದೇವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಿಂದ ಸಮಾನವಾದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಿಂದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಭಿನ್ನವಾದ ಕಲ್ಪನೆ ಎಂದರೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತದ ಕಲ್ಪನೆ. ಈ ಎರಡು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣಾವಗುಣಗಳೂ ಕಲ್ಪನೆಗೊಂಡವು. ದೇವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ನಮಗೆ ರೋಗರುಜಿನ, ಇಲ್ಲವೆ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂತೈಸಿಸಬೇಕು. ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇಕು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ಅವಶ್ಯಕವಾಯಿತು. ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿಯೇ ದೇವರಿಗೆ 'ಪೂಜಾರಿ'ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೂಡ ಆಯಿತು. ಇಂತಹ ಪೂಜಾರಿ ಸಮಯೋಚಿತ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ದೈವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದನು. ಕ್ರಮೇಣ

ಅವನು ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೈಮೇಲೆ ಬರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪೂಜಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಬರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಿತು. ನಂತರ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳಿಗೆ, ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಇಂದು ಕೂಡ ಕಾಣಬಹುದು.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ : ದೇವರ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆಯೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಬಂದಿರುವಂತದ್ದು. ಇದು ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ (ಕಾಲ, ದೇಶ, ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ, ಒಂದು ಭಾಷಿಕರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷಿಕರಿಗೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಕಥನಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಎರಡು ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಜಾಗ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದೆವ್ವ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದೆವ್ವ ಬರುವುದು.

ಸ್ಥಳದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದೆವ್ವದ ನಂಬಿಕೆಗಳಿರುವುದು : ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವಾಗ, ನಡೆದಾಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡ ಅಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಸರಿಯಿಲ್ಲ, ರಾವು ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅಂದರೆ ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳದಲ್ಲೋ, ಮೂರು ದಾರಿ ಸೇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ಹುಣಸೆ ಮರ, ಆಲದ ಮರ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೋ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಾಳು ಬಾವಿಗಳು, ಕೆರೆ ಏರಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾಲಮಿತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳ ಮಿತಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೆವ್ವಗಳು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ, ನಡುಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಥನಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿವೆ.

ಇಂತಹ ದೆವ್ವಗಳು ಕೇವಲ ಕೆಟ್ಟಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಂದ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು, ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸುವುದು, ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ದೆವ್ವಗಳು ನಾಯಿಯಾಗಿ, ಹಸುವಾಗಿ, ಕುರಿಯಾಗಿ, ಬೆಕ್ಕಾಗಿ ನಂಬಿಸುವುದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವುದು ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಥನಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯಾಂಶ ವೆಂದರೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳೂ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯನ್ನು, ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ವ್ಯವಹರಿಸಿ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು

ಅದೃಶ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಸಿಗುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವರವರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಕಥನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಪೇಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬರುವುದು : ಇದು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭೂತ ಆವರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಿಚಯಸ್ಥರು, ನೆಂಟರು, ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಮಕ್ಕಳು, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ನೇಹಿತರು, ಅಲ್ಲದೇ ಒಂದೇ ಓಣಿಯಲ್ಲಿರುವವರು, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು, ಒಂದೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವಂತದ್ದು. ಕೆಲವರ ಪ್ರಕಾರ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೀಡಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಅಕಾಲಮರಣ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸತ್ತಮೇಲೆ ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತಾರೆ. ತುಂಬು ಬಾಳು ನಡೆಸುವ ಅವಕಾಶ ತಪ್ಪಿ, ವಿವಿಧ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಈಡೇರದೇ ಅತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಅವರ ಆತ್ಮ ಇಲ್ಲೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರೆಲ್ಲರೂ ದೆವ್ವ ವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅತೃಪ್ತವಾದ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ವಿವಿಧ ಪೂಜೆ ಬಲಿಗಳಿಂದ ಅದು ತೃಪ್ತಗೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದೆವ್ವಗಳು ದೇಹ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಹೊಡೆತ, ಬಡಿತ, ಬರೆ ಹಾಕುವುದು, ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ ಕೊಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಕೆಲವು ಕಾಲ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಆವರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇರುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಬಹುಶಃ ದೆವ್ವ/ಭೂತದ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಮೂಲಾಂಶಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಭಯ. ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರು ಸತ್ತರೆ ಅವರ ಸಾವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ನೆನಪು, ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಚಹರೆಗಳು ಹಾಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸತ್ತವ್ಯಕ್ತಿ ದೂರ ಉಳಿಯದೆ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವೊಂದು ವೇಳೆ ಅವರ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅವರ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅನುಕರಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಭಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ / ಭೂತಗಳು ಹುಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೊಲೆ,

ದರೋಡೆ, ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು. ಆಸ್ತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಸಮಾಡುವುದು, ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿರುವುದು ಅಥವಾ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೂ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಭಯವನ್ನು ತರುವ ಅಂಶಗಳೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ/ಭೂತದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಬಂದಾಗ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ; ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ; ನನಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ದ್ವೇಷ ಸಾಧಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ಭಯವೇ ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವ ವಿದ್ಯಾಮಾನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಮನೋವೈದ್ಯರು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ವಿವರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಲವು ವಿವರಣೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರೊ. ಅರಿಕೀವ್ ಅವರು ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ ಬರುವ ವಿದ್ಯಾಮಾನವನ್ನು 'ಹೈತಿ' ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು "ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶೇಷ ನಡವಳಿಕೆ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗು ತನ್ನ ಹಿರಿಯರ ಮೇಲೆ ದೈವ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ದೇವರು ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಕೀರ್ತಿ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ದೈವ/ದೆವ್ವ ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಗೌರವ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಯೂ ಬಿಡುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದ ರಾಜಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೊ. ಮೋರಿಸ್ ಕಾರ್ಸ್ಟೇರ್ಸ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. "ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ದೆವ್ವ ದೇವರು ಬರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ತಮಗೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೋದನೆ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಂತೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಿರಿ' ಪಂಥದ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಪಿ.ಜೆ. ಕ್ಲಾಸ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೀಗಿದೆ. "ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವಿದ್ಯಾಮಾನ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎಂದರೆ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ದೈವ ಅಥವಾ ದೆವ್ವ/ಭೂತವನ್ನು ಬರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತೀ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಯೂ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಖ್ಯಾತ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಅವರು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ನಿಗೂಢತೆ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನಾಟಕೀಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ನೈತಿಕವಾಗಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿದರೆ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ದೆವ್ವ ಬರುವುದು ಕೇವಲ ನಾಟಕವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಹೀಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಾ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರು ವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಜಾಗೃತ ಮತ್ತು ಸುಪ್ತ ಭಾಗಗಳು. ಜಾಗೃತ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾವು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆ ಅನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸು ನಮಗೆ ನಿಗೂಢ; ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿರುತ್ತದೆ. ಮನೋ ವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹ ಸಿಗ್ಮಂಡ್‌ಫ್ರಾಯಿಡ್ ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳವಿಸ್ತಾರ ಬಹುದೊಡ್ಡದು. ಅದು ದೇಹದ ಸ್ವಾಯತ್ತ ನರವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏರುಪೇರು ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಪ್ತ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಕ್ತ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಡೆಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮಾತು ವರ್ತನೆಗಳು ಅವನ ಜಾಗೃತ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೈಮೇಲೆ ದೇವರು ದೆವ್ವ ಬರುವ ವಿದ್ಯಮಾನ ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಾನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಆತ ವಿವರಿಸಲಾರ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು "Historical diseciation State ಅಥವಾ ಉನ್ಮಾದದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾ ಸ್ಥಿತಿ"[೨]ಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಅತಿಮಾನವ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ : ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ / ಭೂತ ಬರುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸುಪ್ತಮನಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯ. ದೆವ್ವ ಭೂತದ ಕಲ್ಪನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿರುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡಾಗ ಕೆಲವು ಮಾನವಾತೀತ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಐತಿಹ್ಯಗಳು ರಂಜಿತ ಕಥನಗಳೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ.

---

೨. ಡಾ. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ದೇವರು-ದೆವ್ವಗಳು ಇರುವವೇ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವವೇ? ಪು.೨೮

ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ತನ್ನ ಮಮೂಲಿ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ನರಪೇತಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಹತ್ತು ಜನ ಜಟ್ಟಿಗಳು ಹಿಡಿಯಲಾರರು ಹೇಗೆ? ನಾಲ್ಕು ಜನ ಹೊರಲಾರದ ಭಾರವನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೊರುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಹೇಗೆ? ನಾಲ್ಕು ಜನ ತಿನ್ನುವಷ್ಟು, ಕುಡಿಯುವಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ನೀರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾನಲ್ಲ ಹೇಗೆ? ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕೆಲವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗುಟ್ಟಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿವರಣೆ ಏನು?

ನಮ್ಮ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಬಹುಪಾಲು ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೀಸಲು ಶಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೆದುಳಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕರಣ, ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಸ್ವಸೂಚನೆಯಿಂದ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೀಸಲು ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಓಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥೂಲಕಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೇಗ ಓಡಿ ಬನ್ನಿ ಎಂದಾಗ ಆತ ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನಿಂದಾಗದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೂರಿ, ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದು ಕೋಪವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಅಪಾಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಅವನು ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಪಾಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಅವನ ಮಿದುಳು ಕೂಡಲೇ ಅಡ್ರಿನಲ್ ಹಾರ್ಮೋನನ್ನು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. ರಕ್ತಗತವಾದ ಈ ಹಾರ್ಮೋನು ದೇಹವನ್ನು ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪಲಾಯನಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ನಾಯುಗಳು ಹುರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೃದಯ ಜೋರಾಗಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರೋಷ ಅಥವಾ ಭಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ಸುಪ್ತ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಅತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಓಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣದ ಹಂಗು ತೊರೆದು ಹೋರಾಡಬಹುದು. ಗೆಲ್ಲಲೂಬಹುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೆಳಗಿನ ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಏಳೆಂಟು ಇಡ್ಲಿ ತಿನ್ನಬಹುದು. ಆಮೇಲೆ ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತು ಸಾಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇಡ್ಲಿ ತಿನ್ನುವ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಹುಮಾನ ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ. ಆ ದಿನ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಪ್ಪತ್ತು, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಇಡ್ಲಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಮೂರ್‍ನಾಲ್ಕು ಇಡ್ಲಿಗಳಲ್ಲೇ ತುಂಬಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಜಠರ ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಡ್ಲಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನೋಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಪಂದ್ಯ ಆಡುವಾಗ ಚೂಪಾದ ಕಲ್ಲು ತಗುಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡರೂ ಆಟಗಾರನಿಗೆ

ನೋವು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಲು ತಗುಲೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಟ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಗಾಯದ ನೋವು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಂಟ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಆವೇಶಬಂದಾಗ ನಾವು ಏನು, ಎಷ್ಟು ಮಾಡಬಲ್ಲೆವು ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ಆವೇಶ ಬಂದಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು.

ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂತಹ ಆವೇಶ ಭಾವೋದ್ವೇಗಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೆವ್ವ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಅತಿಮಾನವ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆತನ ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಸಜ್ಜಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ದೆವ್ವ ಎನ್ನುವುದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದದ್ದು. ಅದು ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೊ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟದ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಹಾಗೆ ಸಂಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂತಹ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಕಥನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಾಯುವ ವಯಸ್ಸಾಗದೇ ಅಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದಾಗ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗ ಆಥವಾ ನರಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅತೃಪ್ತ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬದುಕಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತರೆ ಪೀಡೆ, ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಪಿಶಾಚಿ, ಪ್ರಾಯದ ಹುಡುಗಿ ಸತ್ತರೆ ಮೋಹಿನಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಸತ್ತರೆ ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿ, ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇತಾಳಗಳಾಗಿ ರೂಪ ತಾಳುವವು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೂ ಮುನೀಶ್ವರ ಎಂಬುವನು ಅಧಿಪತಿ. ಅತ್ಯಂತ ಭೀಕರವಾಗಿರುವ ಇವನಿಗೆ ಮೂರು ಕಣ್ಣು. ನೀಳವಾದ ಜಡೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಮುನೀಶ್ವರ ಸುಂಟರಗಾಳಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಭೌತಿಕ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಅಭೌತಿಕ ಆಕಾರ. ಈ ರೀತಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಆಯಾ ಭಾಗದ ಆಚರಣೆ ನಂಬಿಕೆ, ಸಮುದಾಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

ಅ. ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಮನುಷ್ಯನ ಮರು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಅವನ ನಂಬಿಕೆಗಳಾಚೆ ಯಾವುದೇ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ

- ದೆವ್ವಗಳು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ.
- ದೆವ್ವಗಳೂ ಕುರೂಪವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
- ಕೀರಲು ಧ್ವನಿಗಳ ಕರ್ಕಶ ಶಬ್ದ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.
- ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಮೈಯಲ್ಲ ಕಣ್ಣು, ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳಿರುತ್ತವೆ.
- ದೆವ್ವಗಳು ಆಕಾಶದೆತ್ತರಕ್ಕೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
- ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.
- ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.
- ಬಿಳಿ ಸೀರೆ ತೊಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.
- ಉದ್ದನೆಯ ಕೂದಲನ್ನು (ಜಡೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ) ಹಾರಾಡುವಂತೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.
- ದೆವ್ವಗಳು/ಭೂತಗಳು ಕೆರೆ ಹಳ್ಳ ಹಾಳುಬಾವಿ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ಆಲದ ಮರ ಹುಣಸೆಮರ, ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡು ಹಾಳು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಕೆಲವು ದೆವ್ವಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮಗಿಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ನೆರಳಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಆ. ಅಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವಂತೆಯೇ ಅಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ,

- ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಆಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ನಿರಾಕಾರಿಗಳು.
- ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ.
- ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ನಿಶಾಚಾರಿಗಳು ಅಂದರೆ ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.
- ಸತ್ತವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೇಹವೇ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾರಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಶ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದದು.
- ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಊರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಶಾಬ್ದಿಕ ಮತ್ತು ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಸಂವಹನವೆರಡನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಸಂವಹನವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಕಣ್ಣು ಅಗಲಿಸಿ ನೋಡುವುದು, ಕೇಕೆ ಹಾಕುವುದು.
- ಭಯಂಕರವಾದ ಅರಚಾಟ, ಹೊರಳಾಟ, ವಿಕಟನಗು, ಉನ್ಮಾದನಗು.
- ಅತಿಯಾದ ರೋಧನಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶ ಧರ್ಮ ಸಮಾಜ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅಂತಹ ದೆವ್ವಗಳು ಆಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶೇಕಸ್ಪಿಯರ್ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನಾಟಕ(ಮ್ಯಾಕ್‌ಬೆತ್)ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೆವ್ವಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದ ದೆವ್ವಗಳಿಗೂ ಭಾರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ದೆವ್ವ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಭಿನ್ನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವ ವಿಷಯಗಳೆಂದರೆ.

- ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಕೆಳವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತವೆ.
- ಅದರಲ್ಲೂ ಬಹುತೇಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.
- ಬಹುತೇಕ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕರಣಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚು ಆವರಿಸಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ದೆವ್ವದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ದೆವ್ವ ಬರುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಲಿಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಕೂಡ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದಲಿತ ಸಮುದಾಯ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಮಾದಿಗ, ಹೊಲಯ, ನಾಯಕ, ಲಂಬಾಣಿ, ಗೊಲ್ಲ, ಕುರುಬ, ಕೊರಚ, ಇನ್ನಿತರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಯಾವ ಜಾತಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೂಡ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರದೇ ಆದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

೨.೧.೧ ಪುರುಷರ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೆವ್ವ ದೇವರು ಆಚರಣೆಗಳು ಕೆಳವರ್ಗ ಹಿಂದುಳಿದವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವದು ಕೂಡ ಈ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ

ಕೆಳವರ್ಗ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳೆಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿಗತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

* ದೆವ್ವ ಭೂತ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಸ್ವಂತ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
* ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.
* ಪರಕೀಯ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಮನುಷ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.
* ತನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಶಕ್ತಿಯೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಸಾಲದ ಬಾದೆ, ರೋಗಬಾದೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
* ಪ್ರಪಂಚದ ವಾಸ್ತವಜ್ಞಾನ ಅವರಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
* ತುಂಬಾ ವಿಸ್ಮೃತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಕಿನ್ನತೆ, ಕೀಳಿರಿಮೆ ಅವರನ್ನು ಆವರಿಸಿರುತ್ತದೆ.
* ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
* ಪಾಪ ಪುಣ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿಯಾದ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಅವರದೇ ಆದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೋಬಲವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬರುವಿಕೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಪೀಡನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ.

೨.೧.೨. ಮಹಿಳೆಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಿಗಿರುವ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಬಹುತೇಕ ಇದ್ದರೂ ಲಿಂಗವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕೆಲವು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

* ದೆವ್ವ ದೇವರು ಬರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದವರು.
* ಸುಲಭವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಅವರು ಅಸಮಧಾನ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಗಂಡಿನಿಂದಾಗಲಿ ಇತರರಿಂದಗಾಲಿ ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.
* ಒಲ್ಲದ ಮದುವೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
* ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಕಿರುಕುಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.
* ಅವಳಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
* ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅವಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಜಾತಿ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಹ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

೨.೨ ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ಸಿಗುವಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು. ಇವುಗಳು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳು ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಕಾಣಬರುವು ದುಂಟು. ದೇವರ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಮುಂದೆ ದೆವ್ವದ ಹುಟ್ಟಿಗೂ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅದರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೇವರು ಎಂಬ ಪದವು ದೆವ್ವ ಎಂಬ ಪದವಾಗಿ, ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎರಡೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳೆನ್ನುವುದು ಅತಿಮುಖ್ಯ ಅಂಶ. ದೇವರನ್ನು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿ ಸಿದರೆ, ದೆವ್ವವನ್ನು ಶೋಷಣಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೂ ದೇವರು ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಶುಭಶಕುನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾದರೆ ದೆವ್ವವು ನಿರಂಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಪಶಕುನಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ದೇವರು ಇರುವಿಕೆಯ ವರ್ತಮಾನದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೆ, ದೆವ್ವವು ಸಾವಿನ ನಂತರದ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ ದೇವರು ಈ ಎರಡು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇವತೆಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿವೇ. ಅವುಗಳು ಮಾರಿ, ದುರ್ಗಿ, ಹುಲಿಗೆಮ್ಮ, ಕರಿಯಮ್ಮ,

ಕಾಳಿ, ಮೂಕಾಂಬೆ, ಈ ರೀತಿಯ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ದೇವತೆಗಳು ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ನೋವುಗಳನ್ನು, ಕಷ್ಟ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೇ ದೆವ್ವ/ ಭೂತಗಳೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಆವರಿಸುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಿರಲೇಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಕಾರಣಗಳು ವಿಶ್ವದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನಿಯಮಗಳೂ ಕೂಡ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬನ ಪಾರಂಪರಿಕ, ಜನ್ಮಜಾತ, ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಪೀಡಿತನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಆ ರೀತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಶಾಸ್ತ್ರ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

೨.೨.೧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳು / ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨.೨.೨. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳು / ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨.೨.೩. ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು / ಹಿನ್ನೆಲೆ

೨.೨.೪ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳು / ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಈ ರೀತಿಯ ಅಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನೋಡಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

೨.೨.೧. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಮೂಲತಃ ಏಣಿಶ್ರೇಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುವಂತದ್ದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ, ಪ್ರದೇಶ, ಇವುಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರಗಳನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮೂಲತಃ ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರಿತ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದರೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವು ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗೊಂಡು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಕಟ್ಟುಪಾಡಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟವು. ಅಂತಹ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೇಲು/ಕೀಳು ವೃತ್ತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜಾತಿಯಲ್ಲೂ ಮೇಲು/ಕೀಳುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು. ಅಲ್ಲದೆ ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಇಲ್ಲವಾದವು. ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಅವರವರ ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಂಡವು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಗ ಜನ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತುಳಿಯುತ್ತಾ ಬಂದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಕಂದಕಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಕೆಲವು ಅವಕಾಶ ಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿತು. ಅಂದರೆ ದಲಿತರು ಹಿಂದುಳಿದವರು. ಭೂಒಡೆತನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಾಗಲಿ, ರಾಜ್ಯವಾಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಲೋಕಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶವಾಗಲಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳುವುದು, ಪಡೆಯುವುದು ನೈತಿಕ ಅಪರಾಧವೆಂಬಂತೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಗ ಮಾಡಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅವುಗಳು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ಧರ್ಮಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾದವು. ಇದು ಕೇವಲ ಕೆಳವರ್ಗ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಅಲಿಖಿತ ನಿಯಮ ರೂಪಿತಗೊಂಡು ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದವು. ಅಂತಹ ಜಾತಿಗಳ ಯೋಚನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕಸಿದು ಕೊಂಡಿತು. ಇದರಿಂದ ದೆವ್ವ ದೇವರು ಎಂಬ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಆ ವರ್ಗದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಬದುಕಿನ ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸತೊಡಗಿದವು. ಮಲಾಚಿ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಅವರು ದೆವ್ವ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶ್ವದ ಅಂಚಿನ ಧೃವದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಂತರ್ಯಾಮಿ ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ದೇಹರಹಿತ ಆತ್ಮ ದೆವ್ವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಓಶೋ ಅವರು ದೇವರು ದೆವ್ವ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಜೋಡಿಗಳು. ಇವೆರಡೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಡುವ ನೀತಿಯ ಮುಖವಾಡ ಹೊತ್ತ ಕಂಠಕಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡೂ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯ ರಚನೆಗಳು, ಇವು ಸಮಾಜವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗುವಂತಹ ನಿಯಮಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಹೆದರಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ತುಂಟಾಟವನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತಾಯಿಯೇ ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡ ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ ಇದೆ. ಗುಮ್ಮ ಬಂದು ಹೊತ್ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಆಲೋಚನೆಗಳೇ ಮುಂದೆ ದೆವ್ವ ಭೂತ ಗಳಾದವು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ.

ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮದುವೆ ಆಗುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ

ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಿದ್ದರೂ ಸಮಾಜಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರು, ಜಮೀನ್ದಾರರು ಅಂತಹ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಡೆ ಹೋಗಬೇಡ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು, ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ತಿರುಗಬಾರದು ದೆವ್ವ ಪೀಡೆಗಳು ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರು ಎಂದು ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಅವುಗಳು ಸ್ಥಿರಗೊಂಡು ಆ ಜಾತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಭಾಗವಾದವು. ಅಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅಪರಾಧಿ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳಸಿ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ಹರಿದುಬಂದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ.

೨.೨.೨. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ಮಾನವನ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಧರ್ಮವು ಜೀವನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಧರ್ಮ ಮಾನವನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾರಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. "ಭಾರತ ಬಹು ಭಾಷೆ, ಬಹು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಾವುದೇ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಆಚರಣೆಗಳು ಮೂಲತಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದು (ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ) ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಂತಹವುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ, ಉದ್ದೇಶ, ಪರಿಣಾಮ ಅವುಗಳ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸದೇ ಇರುವುದು ಆ ಬಗೆಗಿನ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಆಚರಣೆಗಳು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಇವೇ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು". ಇಂತಹ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಧರ್ಮ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮವು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾದ ಬದುಕಿನಿಂದ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತಿನ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನವಿಡೀ ಬೇರೊಬ್ಬರ ಆಲೋಚನೆಗಳ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ, ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಥನಗಳನ್ನು ರಂಗುರಂಗಾಗಿ ವೈಭವೀಕರಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸು ತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಓಶೋ ಅವರು "ದೇವರು ದೆವ್ವ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಜೋಡಿಗಳು ಇವೆರಡೂ

ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಡುವ ನೀತಿಯ ಮುಖವಾಡವೊತ್ತ ಕಂಠಕಗಳು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಒಂದು ಮಾತೇ ದೆವ್ವದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಧರ್ಮ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯವರು ಈ ರೀತಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. "ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ ಮಾಂಸ, ಮೀನು ಮುಂತಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು ಹಾಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.[೩] ಈ ರೀತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಈಗಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. "ಕೇವಲ ಮೀನು ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತಂದರೆ ಮಾತ್ರ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಂದು ಊರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಊರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಬರುತ್ತದೆಯೋ. ಹೋಳಿಗೆ, ತುಪ್ಪ, ಪಾಯಸ ಈ ರೀತಿಯ ತಿಂಡಿ ತಿನುಸುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಶೂದ್ರೇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೨.೨.೩ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಅವನ ಆರ್ಥಿಕತೆ. ಆರ್ಥಿಕತೆಗೋಸ್ಕರವೇ ಮನುಷ್ಯ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಏಣೀಶ್ರೇಣಿಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಏಣೀಶ್ರೇಣೀಕರಣಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆವರಿಸುವುದು ಬಹುತೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ. "ರೊಕ್ಕದ ಭೂತ ಹಿಡ್ಕಂಡೈತಿ" ಎಂಬ ಮಾತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹಣದ ಬಗೆಗಿನ ವ್ಯಾಮೋಹ ಅಲ್ಲದೇ ಹಣದ ಆಸೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಣದ ವ್ಯಾಮೋಹ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಪುರುಷರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿಜ. ಇದನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಂಶಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಆಂಶಿಕ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಅಷ್ಟೇ. ಇಸ್ಪೀಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಸೋತು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು, ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದವರು, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಾಣದೇ ಹೋದವರು ಈ ರೀತಿಯ ಪೀಡನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು

---

೩. ಜನಪದ ಪರಾಗ (ಸಂ) ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ, ಪು. ೧೫

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನೋರೋಗವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಮುಂದೆ ಇತರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮ (ದೆವ್ವ) ಬಂದವರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಾಲಗಾರರು ಸಾಲಕೊಟ್ಟವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಂಶಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಂದ ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಬಹುತೇಕ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಪೀಡಿತರು ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆಯಾದರೂ ಎಲ್ಲ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೆವ್ವ ಪೀಡಿತ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದ್ಯೋಗವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಒಂದು ವೃತ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳು ದೆವ್ವ ಭೂತ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ (ಭಾಷೆ, ಪ್ರದೇಶ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ) ಆಂಶಿಕ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨.೨.೪ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದರೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆ. ಇವುಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯಲೋಕಕ್ಕೊಂದು ಅಚ್ಚರಿ ಎನಿಸಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೈದ್ಯರಿಂದ ವಾಸಿಯಾಗದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದೆವ್ವದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಜಟಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಇರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಕೆಲವು ಅಮೂರ್ತವಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವುದು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ. ಅದರಲ್ಲೂ ವರ್ತನಾ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಆ ರೀತಿಯಾದ ನಡವಳಿಕೆ ವರ್ತನೆಗಳು ನಾಟಕೀಯವಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದೊಂದು ಮಾನಸಿಕ ಉನ್ಮಾದ "Mentel desease" ಎಂದು ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಡಾ. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ತಮ್ಮ ದೇವರು ದೆವ್ವ ಇರುವವೆ? ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವವೆ? ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

"ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅತೃಪ್ತಿ, ಆಕ್ರೋಶ, ಸೇಡು, ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಆಗದವರ ಮೇಲೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವಾಗ ಈ ರೀತಿಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪ್ರಬಲ ನಂಬಿಕೆಗಳ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ನಟನೆಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಯಂವಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬಹುದು. ಬಾನಾಮತಿ

ಯಾಗಲಿ, ದೆವ್ವವಾಗಲೀ ಎಲ್ಲವೂ ಈ ತರಹದ ಮನೋಕಾಯಿಲೆಗಳೆ ಆಗಿರುತ್ತವೆ".[೪] ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾರಿ ಅವುಗಳು ಅವರ ನೇರ ಅನುಭವಗಳಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಂತೆ ಕಂತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಮುಂದೆಯೇ ನಡೆದಂತೆ, ಕಂಡಂತೆ, ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕರ ಸಾಮೂಹಿಕ ನಂಬಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮ. ಮನೋರೋಗಿಗಳ (ಹುಚ್ಚರು) ವರ್ತನೆಗಳಿಗೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಹಿಡಿದಿವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದವರ ನಡವಳಿಕೆಗಳಿಗೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಬೇರೆಯವರ ಆಜ್ಞೆಗಳ ಪ್ರಕಾರವೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಅವರ ವರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗಿರುವ ಕಾರಣಗಳು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಊಟ ಕೇಳುತ್ತವೆ; ಪ್ರೀತಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನಿಸಿಕೆಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಹೊಬ್ಬಟ್ಟು ಊಟ ಕೊಟ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಕುರಿ ಸಾರು ತಿನ್ನಂಗಾಯ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ "ಬಿಳಿಸೀರೆ (ಹೊಸ ಸೀರೆ) ಉಟ್ಕೊಂಡು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ಮುಡ್ಕೊಂಡು ಬರ್ತಿದ್ಲು ಅದಕ್ಕೆ ಆಸೆಯಾಯ್ತು ಬಂದೆ". ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದೆ ಅತೃಪ್ತ ಮನೋಭಾವ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಊಟದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ, ಅತೃಪ್ತರಾದವರು ಅಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರದೇ ಈ ರೀತಿಯ ವಿಶೇಷ ವರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಸುಪ್ತಮನಸ್ಸು ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಯೋಮಾನದ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಅತಿ ಹತ್ತಿರವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವವು ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಯಸ್ಸೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ೧೫ ರಿಂದ ೪೫ ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಸರಿಯಲೂಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಆಸೆ ಆಮಿಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗರಿಗೆದರುವುದು ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರಾಸಾಯನಿಕ

---

೪. ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ, ಮಹಿಳಾ ಜನಪದದ ಪು. ೧೫೦

ಪಲ್ಲಟಗಳು ಅಂದರೆ (ಹರೆಯ ಬರುವುದು, ಹೆಣ್ಣು ಋತುಚಕ್ರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು, ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದು, ಮುಟ್ಟುನಿಲ್ಲುವುದು) ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮಾನಸಿಕ ಖಿನ್ನತೆ, ವಿಕಲತೆಯಂತಹ ಮನೋರೋಗಗಳು, ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಎಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕರಣಗಳು ಕೇವಲ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲೇ ಘಟಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳೂ ವಯೋಮಾನ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಳ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು (ಶೂದ್ರಾತಿ ಶೂದ್ರರು) ಯಾಜಮಾನಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಲು ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಇದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡದೆ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದಂತಹ ಕೆಲವರು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲೂ ಆಗದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆಗದೇ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ವಿಚಿತ್ರಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೊಂದು ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನೋಧೋರಣೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ೧೫ ರಿಂದ ೪೫ ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ೪೫ ವರ್ಷ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದು ತೀರಾ ವಿರಳ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥರದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ, ಗಂಡಾಗಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ವಯೋಮಾನದ ಪಾತ್ರ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಮಕ್ಕಳು, ಸೊಸೆಯರು ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ, ಅವರ ಚಲನವಲನಗಳು ನಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ನಾವೂ ಕೂಡ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ" ಎಂಬ ಸ್ವಯಂ ಘೋಷಿತ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಯೇ ತೀರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ೧೫ ವರ್ಷದ ಕೆಳಗಾಗಲೀ ಮತ್ತು ೪೫ ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಾಗಲೀ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ವಿಶೇಷ ಗುಣ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಬರುವುದು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೫ ವರ್ಷದ ಕೆಳಗಿನ ವಯೋಮಾನದವರಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಆ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿ ಯೋಚನಾಶಕ್ತಿಯೂ ಕಡಿಮೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಆಸೆ ಆಮಿಷಗಳು, ಬೇಡಿಕೆಗಳು ತುಂಬಾ ವಿರಳವಾಗಿ ರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಅವರ ಬೇಡಿಕೆ, ಆಸೆಗಳನ್ನು ಇತರರು (ಪಾಲಕರು) ಸುಲಭವಾಗಿ ಪೂರೈಸಿ ಈಡೇರಿಸು ತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತೀರಾ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸುವಂತಹ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಲೈಂಗಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಯಾವುದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಂದರೂ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಯೋ ಮಾನಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ್ನು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಾವು ವಯೋಮಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯಕ ವಾಗುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಹಿಡಿದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಪದಕೋಶ, ವಾಕ್ಯ ಗಳು, ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಭಾಷೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಯೋಮಾನ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆ, ಹುಟ್ಟಿನ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಮೂರು

ದೆವ್ವದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ; ಭಾಷೆ

೩.೧ ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪ

೩.೨ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

೩.೩ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

೩.೪ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ (ದೇವರು ಆವಾಹನೆಯಾದವರ) ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

೩.೫ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಆಗುವ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

೩.೬ ಮಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು

೩.೭ ಅನ್ಯಭಾಷಾ ಪರಿಸರದ ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪ

೩.೮ ದೆವ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ

೩.೯ ಮಾದರಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ದೆವ್ವದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ; ಭಾಷೆ

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ತಳಹದಿ ಭಾಷೆ; ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಯೇ. ಇದನ್ನೇ ಸಂವಹನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತರೂಪ ಪಡೆಯುವುದು ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಸಮಾಜದ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅರ್ಥದ ಸ್ತರಗಳು ಬಹುರೂಪಿಯಾದವು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಆ ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥವಲಯಗಳು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಪರಿಸರದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳು ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಆ ಸಮುದಾಯ ಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆ, ಪುರುಷನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಬದುಕಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬೆಸುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿ; ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಸಹನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಅಸಹನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಅವಕಾಶ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಮನಸ್ಸು ಆಲೋಚನೆಯ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅರ್ಥಗಳು ಸಂವಹನವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯ ಪ್ರತಿ ಪದವೂ, ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿನೀತಿಗಳೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಅಳತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ವಿಕಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯಗಳು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ತಳದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಆ ಅರ್ಥದ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಸಂವಹನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದೇ ಸಂವಹನವನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿರುವುದು. "ಭಾಷೆಯ ಒಟ್ಟು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಸಂವಹನವಾಗುವುದು ಅವರವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಭಾಷೆಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಅರ್ಥವೂ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹದ ಪ್ರತೀಕವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದೆ ಎಂಬುದರ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥದ ಅಧಿಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಥದ ಹಲವು ಸ್ತರಗಳ ಮೇಲೆ ಏಕ ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಅರ್ಥಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೇರುತ್ತಲೇ ಸಂವಹನದ ಏಕ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ".[೧] ಇಂತಹ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಂದ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕೂಡ ಅಪಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಅದರ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಂತಹ ಮಾನವೇತರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯು ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ವರ್ತಮಾನದ ಭೌತಿಕ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಮುದಾಯಗಳು ಯಾವತ್ತೂ ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರ ಲಾಭ ನಷ್ಟದ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮಾಜೋಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವುದು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಇರುವ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. ಹೀಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ಕೆಲವು ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಗೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಆವಾಹನೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಳೆದು ಹೋಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು ಅವುಗಳೆಂದರೆ

---

೧. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನ, ದಲಿತರು, ಭಾಷೆ ಮೊಗಳ್ಳಿ ಗಣೇಶ್, ದಲಿತರು ಭಾಷೆ ಸಮಾಜ. ೨೦೦೫, ಪು. ೧೫೪

ಅ. ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ

ಆ. ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ

ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿತಾರತಮ್ಯಗಳ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾಷಾಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. "ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಹೆಂಗಸು ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡು ಮಗುವಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಭಾಷೆಯನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ".[೨] ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. "ಮಹಿಳೆ ತನ್ನ ಭಾಷಿಕವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಈವರೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ 'ಮೌನ'ವು ಯಾವ ಬಗೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ".[೩] ಬಹುಶಃ ಅಂತಹ ಮೌನವು ಆಸ್ಫೋಟಕ ರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರೀಶಿಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮೂಕಳನ್ನಾಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಿವುಡನ್ನಾಗಿಸರುವಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾದ ಈ ಬಗೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿದಾಗ ಏನಾಗುತ್ತದೆ? ಅದು ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಸಮಾಜವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪುರುಷೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಿಜಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಹೆಣ್ಣನ್ನು, ಅವಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ದಲಿತವರ್ಗವನ್ನು ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತನ್ನ ನೈಜ್ಯವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ದೂರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾದರಿಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವಿದ್ರೋಹ ಎಂದೇ ಕರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹುಸಿ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸ್ಯೋ ಇಚ್ಛೆ ಬದುಕಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

"'ಮೌನ' ಎಂದರೆ ಮಾತನಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡದೇ ಇರುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌನದ ಹೇರುವಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ,

---

೨. ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಪ್ರೊ. ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ (ಸಂ) ಎಚ್.ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ, ಪು. ೨೨

೩. ಅದೇ ಪು. ೨೫

ಓದು-ಬರಹ ಮತ್ತು ಅವಳ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ವಲಯಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವಳ ವ್ಯವಾಹಾರಿಕ ವಲಯವು ಕುಬ್ಜವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಮತ್ತು ಕೆಳವರ್ಗದ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಹಲವು ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಳಸುವ ಅವಕಾಶದಿಂದ ವಂಚಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಅಶಾಬ್ಧಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ" ಹೆಚ್ಚಾ ಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಿತರೆ ವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ".[೪] ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಸಂವಹನದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಮುಕ್ತ ಸಮಾಜದ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸಮಾನ ಅರ್ಥ ಸಾಧ್ಯತೆ ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಪ್ರಭುತ್ವಗಳಿಂದ ನಿಜವಾದ ಸಂವಹನದ ಬಾಗಿಲುಗಳೇ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿವೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಂವಹನದ ದಾರಿಗಳೇ ಕಿರಿದಾಗಿದ್ದು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಮೇಲು ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ನಿರಂಕುಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳು ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಕೆಳಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ, ಜಾತಿಗೂ, ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಅದರ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಗೂ ನೇರವಾಗಿ ಅಧಿಕೃತತೆಯ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವಗಳೇ ಅರ್ಥ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ, ಕೆಳಜಾತಿ ಪುರುಷರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು, ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ದೈನ್ಯತೆಯು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗೇನಾದರೂ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅದು ಪರಮ ಪಾಪ, ಮಾನವ ವಿರೋಧಿ ಎಂಬ ವಿಷಯ ವರ್ತುಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮಾಜ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ತ ಚಿಂತನೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಭಾಷಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಆ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿತಗೊಂಡಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಪುರುಷರು ಒಂದು

---

೪. ಎಚ್.ಎಸ್. ರಾಘುವೇಂದ್ರರಾವ್, ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಎಚ್.ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಪು. ೫೮

ರೀತಿಯ ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ, ಭ್ರಮಾತಿ ಭ್ರಮೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಪಾಪ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುರಿದು ಹಾಕಿ ಹೊರಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳೂ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಭಾಷಿಕ ಪರಿಕರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಸಂಕಥನಗಳಿಗೂ ನೇರವಾಗಿ ಕಾರಣಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. "ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಮಹತ್ವ ಮೌನಕ್ಕೂ ಇದೆ. ಅಕ್ಷರ ವಂಚಿತರಾದ ಜನಸಮೂದಾಯ ಆಂಗಿಕ ಚಲನವಲನ, ಸಂವಹನಗಳ ಮೂಲಕ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಬಹು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಳಸಮೂದಾಯವಾದ ದಲಿತವರ್ಗ ಭಾಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಪರಿಚಿತರಾಗಿರಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಒಂದು ಜಾನಾಂಗವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿವಿಕೆಗೆ ಇದೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ".[೫] ಮೇಲು ಜಾತಿಯ ವರ್ಗ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ತಳಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಧಿಸಿದ್ದರೂ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಈ ಜನಾಂಗ, ಸಮುದಾಯ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪರ್ಯಾಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರದ ಅಹಮ್ಮಿನಲ್ಲಿರುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾದ, ಪ್ರತಿರೋಧದ ಸಂವಹನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಾವಭಾವಗಳ ಮೂಲಕ, ಆಂಗಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂವಹನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾಷಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡಕಂದಕಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ದೆವ್ವಭೂತಗಳಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷಾ ಸಂದರ್ಭದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಹೀಗೆ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಹುದುಗಿರುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಗೇ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳೋದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಗುಣಾವಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಡಾ. ಶಿವಾನಂದ ವಿರಕ್ತಮಠ ಅವರು "Hours wife Syndrom" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. "ಹೆಂಗಸರ ಮಾನಸಿಕ ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿರಾಹಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ಕಾರಣ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಡಸರಾದರೂ ಈ ಬಗೆಯ ಹೆಂಗಸರ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಕರಣವನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತರಾದ್ದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ನಿರ್ಧಾರದ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವುದು

---

೫. ಮೌನವು ಆಂಗಿಕ ಅಭಿನಯವಾಗುವ ಭಾಷೆ, ಸಿ. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯ (ಸಂ) ಡಾ. ಪಿ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ದಲಿತರ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಪು. ೧೪೭

ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಅಧಿಕಾರ ಸಂರಚನೆ ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಿಡಿದೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಯಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸವಾಗುತ್ತದೆಯಷ್ಟೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮನೋಕಾಯಿಲೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಭಾಷೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ವಿವಾಹ, ಕುಟುಂಬ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನು ಪುರುಷಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟು ತನ್ನ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮೌನದೆಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾಳೆ".[೬]

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ, ದೂರಕ್ಕೆ ಸರಿಸುವ ಅಥವಾ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಗೂ ಅವಳನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಈಡುಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಿರಂತರವಾಗಿಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೈವಿಕ ಹುಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಅವಳ ಸಾವಿನ ಹಂತದವರೆಗೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುವ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿವರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಭಾಷೆ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಬಳಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ವಾಗ್ರೂಢಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ಕೆಲವು ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸುಮ್ಮನಿರು

ಬಾಯಿಮುಚ್ಚು

ನಿಗ್ಗೆ ಅರ್ಥ ಆಗಲ್ಲ

ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ಬೇಡ

ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲ್ಲ

ನೀನು ಹೆಣ್ಮಗ್ಳಾಗಿ ಮಾತಾಡಬಾರದು

ಇಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡ್ಬೇಕಾದ್ರೆ, ಹೆಣ್ಮಕ್ಳು ನಡುವೆ ಬಾಯಾಕ್ಬಾರ್ದು

ಇಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡ್ತೀವಿ ನೀವು ಹೆಣ್ಣಕ್ಳು

ನಿನ್ಗೇನ್ ತಿಳಿತೈತೆ ಅಂತ ಮಾತ್ಾಡೀಯ

ಹೆಣ್ಮಕ್ಳು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾತಾಡ್ಬಾರ್ದು ಇತ್ಯಾದಿ.

---

೬. ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಪ್ರೊ. ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ (ಸಂ) ಎಚ್.ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಪು. ೧೧೭

ಈಗಾಗಲೇ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು "ಹೆಣ್ಣು" ತನ್ನ ಭಾಷಿಕ ಬಳಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ 'ಮೌನ'ದ ವಲಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಸೇರಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂದರ್ಭದ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಎದುರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮಾತಾಡದಂತೆ ತಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಕುಟುಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಪುರುಷನು ಯಜಮಾನ ಸ್ಥಾನ ದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಭಾಷಿಕ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಇಡುವ ಇಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾತು ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ಸುಮ್ಮನಿರಿಸುವ, ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಯಾವಾಗ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಷೆ ತನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಣಾಮ ನಿರರ್ಥಕವಾದದ್ದು, ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ನಿರಾಕರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವಂತದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಸಹಜ ವಾಗಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಮಾತಿನ ನೆಲೆಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡು ಮೌನದೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ "ಮಾತುಬೆಳ್ಳಿ ಮೌನ ಬಂಗಾರ" ಎಂಬ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯೊಂದರ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ರೂಪಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದಾಗಲೂ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿರುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಮೌನ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಬೇರೊಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಹುಪಾಲು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ, ಪುನಸ್ಕಾರ, ನೈವೇದ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಳವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಂತಹ ಮನೋಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಆಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಭಿನ್ನಾಂಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

"ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಆಕರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಮಾಜಿಕರ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಲಿಂಗ ವಯಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ಮಾದರಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಪಾರಂಪರಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಕಟ್ಟು, ನಿಯಮ, ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಸಹಾ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಯಸ್ಸಿನಂತಹ ಚಲನಶೀಲ ಅಂಶಗಳು, ಆರ್ಥಿಕತೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಲಭಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಂತಹ ಮೆದು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬದಲಾಗುವ

ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಲಿಂಗಾಧರಿತ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಜಡವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಇವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಳಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸಂವಹನ ಮಾದರಿಗಳು ಸಂವಹನ ವರ್ತನೆಗಳೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ, ನೈತಿಕ ಅಪರಾಧವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ".[೨] ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ, ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ವಿಮುಖಗೊಳಿಸಿದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಪುರುಷರಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭ ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಂವಹನ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದ ಭಾಷಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ಒಳಗಿನ ತಾರತಮ್ಯದ ಪ್ರತಿಫಲಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆಯಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯ ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಹಲವು ಸಂವಹನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂತಹ ಮಾದರಿಗಳು ಅವಳ ಸಂವಹನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಮುರಿದು ಹಾಕುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಿಸುಮಾತು, ಗೊಣಗುವಿಕೆ, ಮುನಿಸು ಅಥವಾ ಮೌನ, ಗುಟ್ಟು, ನೆಪಹಿಡಿದು ಮಾತನಾಡುವುದು, ನಾಚಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲ ಸಂವಹನ ಮಾದರಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದ ನಿರ್ಬಂಧದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರ್ಯಾಯ ರೂಪಗಳಾಗಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಜಾತಿಯಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವದಿಂದ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿಂದೂ ಹಾಗೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕರಣಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಜಾತಿ ತತ್ವದಿಂದ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತತ್ವಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ನೀತಿಗಳೂ ಜೀವವಿರೋಧಿ

---

೨. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಭಿನ್ನತೆ (ಸಂ) ಎಚ್.ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ, ಪು. ೧೨೭

ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಆಗದೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆಗದೆ ಈ ರೀತಿಯ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ದೂಡಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ನಿರೂಪಣೆಗಳು, ವಿಚಾರಗಳು ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಕಾಣುವ ಅಡುಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಾಗ ಅದು ಹಸಿವಿನ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಭಾಷೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಯಾಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಅತೀತ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿಯುವ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಅಂತಹ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಕೆಳವರ್ಗದ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೩.೧ ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪ

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷವಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು. ಅಂತಹ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಿಜವೊ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳೊ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಮಾದರಿಗಳು ಬೇರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಫಲಿತಗಳೇ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದವುಗಳು. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳಿಂದ ಸಂರಚನೆಗೊಳ್ಳುವ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಆದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಭಾಷೆಗೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಷೆಗೂ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಕಾರಣವೊ ಅಥವಾ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಭಾಷಾ ಭಿನ್ನತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾರಣವೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದೇ ಅಂಶವನ್ನು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬರುವ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರಮೇಯಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗುವುದು.

೧. ಭಾಷೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಲಿಂಗತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಸ್ವರೂಪ

೨. ಲಿಂಗತ್ವದ ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಭಾಷಿಕ ರಾಚನಿಕ ಸ್ವರೂಪ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಭಾಷಿಕ ಅಂಶಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಮೇಯಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದಾದರೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಭಿನ್ನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಾಪೇಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಇಂತಹ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದೇಹರಚನೆ ಗೌಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬದಲಾಗಿ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ Verbal Communication Form ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯ ವಾದದು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವಂತಹದು Nonverbal Communication Form ಮಾತ್ರವೇ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ Verbal ಮತ್ತು Non Verbal Forms ಮುಖ್ಯವಾದರೂ ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳೇ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ.

ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಎರಡು ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ, ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳೆಂದರೆ

* ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗಂಡು ದೆವ್ವ ಬರುವುದು
* ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವ ಬರುವುದು
* ಗಂಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವ ಬರುವುದು
* ಗಂಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗಂಡು ದೆವ್ವ ಬರುವುದು

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ (ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು) ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಭಾಷೆ ಕುತೂಹಲ ಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಲಿಂಗ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಯಾವ ರೀತಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ.

ಈ ರೀತಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಲಿಂಗ ಭಿನ್ನತೆ, ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ, ಆಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುಪಾಡಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂರಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳೇ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ತ ಸಂವಹನ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅದರ ಅರ್ಥ ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಂವಹನವು ಮೂರು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

೧. ದೈಹಿಕ ಚಹರೆ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಉಡುಗೆ ತೊಡಗೆಗಳ ಮೂಲಕ

೨. ಆಂಗಿಕ ಚಲನೆ, ನಿಲ್ಲುವ ಭಂಗಿ, ಮುಖ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ದೃಷ್ಟಿ ಸಂಪರ್ಕ, ಹೊರನೋಟ ಈ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ.

೩. ಭಾಷೆಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ.

ಮೊದಲ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು Body Language ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ Nonverbal Communication ಬಹಳ ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. Body Language ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸರ್ಗದ ಫಲವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದರೆ Verbal Communication ಅಂದರೆ ಭಾಷೆಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೇನೇ ಇರಲಿ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂರಚಿತವಾಗುವ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗಂಡು ದೆವ್ವ ಬರುವುದು

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪುಲ್ಲಿಂಗದ ರೂಪ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗವನ್ನು ಹೇಳುವಂತಿದ್ದರೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಂಡು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಪುಲ್ಲಿಂಗವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪುಂಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಸಂಶಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ,

* ಇಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಗಂಡಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
* ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷರನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪೇಟ ಸುತ್ತುವುದು ತಲೆಗೆ ಟೋಪಿ ಹಾಕುವುದು, ಕಚ್ಚೆ ಪಂಚೆ ಹಾಕುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.
* **ಚಲನವಲನಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ**

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೈ ಎತ್ತಿ ಗಂಡಸಿನಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದು
ತೋರುಬೆರಳು ತೋರಿಸುವುದು
ಎದೆ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು

ಮೀಸೆ ತೀಡುವುದು

ಬೀಡಿ ಸೀಗರೇಟು ಸೇದುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹವುಗಳೆಂದರೆ,

- ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು.
- ಬಳಕೆಯ ಮಾತು ಆವೇಶಭರಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ ಸಂದರ್ಭಗಳ ತೀರ್ಮಾನಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಮೂಲತಃ ಹೆಣ್ಣು ಬಳಸುವ ಕೆಲವು ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನು, ಸಂಬೋಧನೆಗಳನ್ನು, ಗುಣವಾಚಕಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಗಂಡು ಬಳಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಏನಮ್ಮ..... ಏನಮ್ಮ ಮಗಳೇ... ಹೇ ಬಾಲಕಿ... ಇತ್ಯಾದಿ

- ಕೂದಲನ್ನು ಕೆದರಿಕೊಂಡು (ಜಡೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು) ಮಾತನಾಡುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ಮೀರುವಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾರದ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹ್ಯವಲ್ಲದ ಕೀರಲು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು.
- ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು (ಗಾಂಭಿರ್ಯವಾಗಿ)
- ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದು ಗಂಡು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು.
- ಕಣ್ಣನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಬ್ಬನ್ನು ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಮಾತನಾಡುವುದು.
- ಸ್ಟಂಟಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು (ಹೆಂಗಸರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ).

ಇವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳು ಕೇವಲ ಸಾಂಕೇತಿಕ ವಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳೇ ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಜೊತೆಗೆ ಗಂಡು ಎಂಬ ಖಚಿತ ಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಗಂಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವ ಬರುವುದು

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಹ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀರೂಪ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳಿಂದ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ,

- ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಾಗುವಾಗ ಸಮಾಜ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿರುವ ರೀತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ

- **ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ**
- ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಟವಲ್ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಸೆರಗು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಹೂ ಮುಡಿಯುವುದು.

- **ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾಗುತ್ತವೆ**
- ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸ್ವಂಟ ಬಳುಕಿಸಿ ನಡೆಯುವುದು
- ಹೆಂಗಸರು ಕುಣಿಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವುದು
- ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

- **ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ**
- ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟವಾಗುತ್ತದೆ
- ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿ ನವಿರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಠೋರತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸರ್ವನಾಮ, ಗುಣವಚನ ಹಾಗೂ ಸಂಬೋಧನೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಗಂಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗಂಡು ದೆವ್ವ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಆಗುವಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಡಿಮೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಹಿಂದಿನ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಖಚಿತತೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳು ಕಡಿಮೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾದ ಅಂಶಗಳು ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವಂತವುಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕತೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ನಂಬಿಕೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ರೂಪಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ಅನುಭವಗಳೇ ಈ ಭಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯ ನಡವಾಳಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

೩.೨ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬಂದಾಗ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನೆಯವರಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಸಹಜ ವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಅದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾಗ ಮನೆಯವರೇ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಿದ್ದ ಮನೆಯವರು ಅವರ ಅಸಹಜ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ತಮಗೆ ತಾವೇ ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ದೆವ್ವ ಬಂದಿದೆ / ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಜನವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅವರು ದೆವ್ವ ಎಂದು ಸಂಬೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಅವರು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ತು ಹೋದರೆ, ಹಾಗೆ ಹೇಳದೆ ತೀರಿಕೊಂಡರು ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ "ಗಾಳಿ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದೈತೆ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಕ್ಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅಂತ್ರಕಟ್ಟಿಸುವುದು, ಮಂತ್ರ ಹಾಕುವುದು, ಹಣೆಗೆ ಭಂಡಾರ, ದೂಪ ಹಚ್ಚುವುದು, ಹೀಗೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪದೆ ಪದೇ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಂದರೆ,

ಯಾರ್ ನೀನು? ಹೇ ನಿನ್ ಯಾರು?

ಯಾಕ್ ಬಂದಿದ್ದೀಯ?

ನೀನೇನ್ ಸೇಪೆ ಸೆರ್ಗೆ? ಬಂಥೇ ಬಳ್ಗೆ?

ನಿಮ್ ಸೊತ್ತು ಉಪ್ಪು ನಾವೇನ್ ತಿಂದಿದ್ದೀವಿ?

ನಮ್ಮಗಳ್‌ಗ್ಯಾಕ್ ಹಿಡ್ಕಂಡಿದ್ದೀಯ?

ನೀನೇನ್ ತಾಯ್ ಕಡೆಲ್ದೆ ತಂದೆ ಕಡೆಲ್ದೆ?

ಅಯ್ಯ ನಿಮ್ಮನ್ಯಾಳಾಗೋಗ;

ಓಗತ್ತ ಅತ್ಲಗೆ ನಮ್ಮನ್ಯಾಕ್ ಕಾಡ್ತೀಯಾ

ನಾವೇನ್ ನಿಮ್ ತಾತನ್ ಸೊತ್ತು ತಿಂದಿದ್ವ?

ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ್ ಸೊತ್ತು ತಿಂದಿದ್ವ?

ಇನ್ನಾರು ನಿನ್ಗೆ ಸಿಗ್ಲಿಲ್ವೇನೆ?

ನೀನ್ ಸುಮ್ನೆ ಹೋಗ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಮೆಟ್ ತಗಂಡ್ ಆಗ್ತೀನಿ

ಇಂತಹ ಹತ್ತಾರು ಜನರು ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೂ ತಕ್ಷಣ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಕೇಳುಗರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು, ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸ ಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಅಥವಾ ಒಂದು ವಾರ, ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ಪ್ರತಿದಿನ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ ಅಶ್ಲೀಲ ಪದಗಳಿಂದ ಬೈಯುತ್ತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೇವಲ ಸ್ವಾಮ್ಯದಿಂದ ಅಳು ತುಂಬಿದ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು, ಪಲ್ಲಟಗಳು ಅಸಾಧಾರಣ ವಾದುವುಗಳು. ಆಗ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನೇ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಉತ್ತರಗಳೆಂದರೆ,

- ಹೇ. ಯಾರ್ ನೀನು?

  ನಾನು... ನಾನು.... ನಾನೂ....ss

  ನಾನ್ ಹೇಳಲ್ಲ...... ನಾನ್ಹೇಳಲ್ಲ.

- ಯಾಕ್ ಬಂದಿದ್ದೆ?

  ಸುಮ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದೆ.

- ಹೇಳು ನಾಟ್ಕ ಆಡ್ಬೇಡ ಯಾಕ್ ಬಂದಿದ್ದೆ?

  ಸುಮ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದೆ ಈಕಿ ಚೆನ್ನಾಕಂಡ್ಳು, ಹೊಸ ಸೀರೆ ಹಾಕ್ಕೊಂಡಿದ್ಳು ಹೊಸ ಕುಪ್ಪ ಹಾಕ್ಕೊಂಡಿದ್ಳು, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡ್ಕಂಡಿದ್ಳು ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

- ಈಕಿ ಮಯ್ಯಾಗೇ ಯಾಕ್ ಬಂದೆ?

ಬಾಳ ಚಂದಕ್ ಇದ್ದು ಅಂಗೇ ನೋಡ್ಕಂಡೋಗಾನ ಅಂತ ಬಂದೆ.

* ನಿನ್ಗೆ ಮೆಟ್ ತಗಂಡ್ ಆಗ್ತೀನಿ, ಊರ್ರೂಳೆ, ಎಲ್ಲಿ ನೆಗೆದು ಬಿದಿದ್ದೇನೀನು?

  ಅಂಗೆಲ್ಲ ಬೈಬ್ಯಾಡ, ನೀನು... ಇತ್ಯಾದಿ

ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಭಾಷೆ ಬಹಳ ಆವೇಶ ಭರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವರು ದೆವ್ವವವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೈಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದಿರುವ ದೆವ್ವ ಬೈದವರನ್ನು ಬೈಯಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಭಾಷೆ ಸ್ವಾಮ್ಯದಿಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನು ಗಂಡನ ಬಗೆಗಿನ ಅಸಮಧಾನವನ್ನೋ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವವರದೇ ಮೇಲುಗೈಯಾಗಿ ಬೈಗಳು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೇರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹುಣಸೆ ಬರಲಿನಿಂದ ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ಬಡಿದು ಹಿಂಸಿಸ ಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

೩.೩ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

ಫಾತೀಮಾಗೆ ಮಮ್ತಾಜ್‌ಳ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಬಿಡಿಸುವವರ ಜೊತೆ ಸಂದರ್ಶನ

ದಾದಾಫೀರ್ : ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಮಂತ್ರವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಮ್ತಾಜ್ : ಅದನ್ನು ಅತೀ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಾಳೆ.

* ಖ್ಯಾ ನಾಮ್ ಖ್ಯಾತರೂ, ನಿನ್ ಹೆಸರೇನು?

  ಮಮ್ತಾಜ್, ಮಮ್ತಾಜ್

* ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ?

  ಹೊಸಪೇಟೆನಿಂದ

* ಯಾಕ್ ಬಂದಿದ್ದು?

  ನಾನ್.. ನಾನ್.. ಆಕಿ ನನ್‌ಗೆ ಬೇಕಿತ್ತು.

* ಯಾಕ್ ಬೇಕಿತ್ತು?

  ಆಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ಲು

  ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ಲು

* ನಿನ್ನ ಕಷ್ಟಯೇನ್ ಬಂದಿದ್ದು?

  ಕಷ್ಟ ಏನಿಲ್ಲ ಆಕಿ ಚೆನ್ನಾಗ್ ಕಾಣ್ತಾಯಿದ್ಲು ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ

* ಏನ್ ಕಷ್ಟ ನಿನ್ಗೆ, ಎದಕ್ ಬಂದೆ ನೀನು ಹ್ಹಾಂ.... ಹಾ?

ನನ್ಗೆ ಏನ್ ಕಷ್ಟ ಇಲ್ಲ. ನನ್ಗೆ ಸುಮ್ಕೆ ಬಂದೆ ಹೊಸಪೇಟೆಗೆ ಬಂದಿದ್ಲು ಅದಕ್ಕೆ ಆಕಿಗೆ ನೋಡಿ ಬಂದೆ ನಾನು.

* ಆಕಿ ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದೆ ಕರೆಟ್ಟು; ಎಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಹೊಸಪೇಟಾಗ ನೀನು ಅಕೀನಾ?

ಟಿ.ಬಿ. ಡ್ಯಾಮ್ನಾಗ

* ಹೂಂ, ಟಿಬಿ ಡ್ಯಾಮ್ನಾಗ, ಯಾ ದಾರಿಗೆ?

ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕಾಲ್ಯಾದತ್ರ

* ಕಾಲುವೆಯತ್ರ, ಯಾ ಕಾಲುವೆಯತ್ರ?

ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾಲ್ಯಾದತ್ರ

* ನಿನ್ನ ಹೆಸ್ರೇನು?

ನನ್ನೆಸ್ರು ಮಮ್ತಾಜ್

* ಎಷ್ಟು ತಿಂಗ್ಳಾಯ್ತು ನೀನು ಬಂದು?

ಎಂಟ್ ತಿಂಗ್ಳಾಯ್ತು,

* ಎಂಟ್ ತಿಂಗ್ಳನಗ್ ಬಂದಿ?

ಎಲ್ಡಸಾವ್ರ ಏಳ್ ತಿಂಗ್ಳ ಹನ್ನೊಂದ್ ತಿಂಗ್ಯಾಳ ಬಂದೆ.

* ಹಾ ಇನ್ನೊಂದ್ಸಾಲ ಹೇಳು?

ಎಲ್ಡಸಾವ್ರ, ಎಲ್ಡಸಾವರ್ದ ಏಳು ಹನ್ನಂದ್ನ ತಿಂಗ್ಳಾಗ

* ಎಲ್ಡಸಾವ್ರದ ಏಳು ಅನ್ನಂದ್ನ ತಿಂಗ್ಳನಾಗ ಬಂದಿ, ದಿಸ ಯಾವತ್ತು ಬಂದಿದ್ದು?

ಹೂಂ.. ಹ್ಹ.., ಮಂಗ್ಳುವಾರ

* ಮಂಗಳವಾರನಾ, ಅಂಗಂದ್ರೆ ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ?

ಅ...ಹ... ಒಂಬತ್ಗಂಟೆಗೆ

* ಎಷ್ಟು, ರಾತ್ರ್ಯ ಬೆಳಿಗ್ಯ?

ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ಗಂಟ್ಗೆ

* ಯಾರ್ಯಾರ್ ಇದ್ರು ಅಲ್ಲಿ ನೀನ್ ಬರ ಟೈಮ್ನಾಗೆ?

ಆ ಹುಡ್ಗಿ, ಹುಡ್ಗಿನ್ ಗಂಡ ಮತ್ತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬಾತ ಹುಡ್ಗಿ ಆಕಿನ್ ಗಂಡ ಅವ್ರು ನಾಲಾರು ಬಂದಿದ್ರು

* ಹ್ಹಂ. ಈ ಹುಡ್ಗಿ ಎನ್ ಚಂದಕಾಣ್ತಿತ್ತು ಈ ಹುಡ್ಗಿನಾಗ

ಆಕಿ ಕೆಂಪ್ ಡ್ರೆಸ್ ಆಕೆಂಡ್ರಿದ್ಲು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಜಡೆ ಹಾಕೆಂಡ್ ಬಂದು ಗಿಡದತ್ರ

ಕುಂತಿದ್ಲು ಚನ್ನಗ್ ಕಾಣ್ತಿದ್ಲು ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

* ಕಾರಣ ಏನ್ ನೀನ್ ಬಂದಿದ್ದು?

ಆಕಿನ್ ಸತಾಯಿಸ್ಬೇಕಂತ

* ಏನ್, ಯಾಕ್ ಸತಾಯಿಸಬೇಕೆಂತ?

ಆಕಿಗ್ ಇಂಗ್ ಮಾಡ್ಬೇಕಂತ

* ಆಕಿಗ್ ಇಂಗ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು, ಇಂಗ್ ಸತಾಯಿಸ್ ಬೇಕು ಇವ್ರ ಮನ್ಯಾಗೆಲ್ಲ

ಕಷ್ಟಕೊಡಬೇಕಂತ.

ಯೇನ್ ಕಷ್ಟ ಕೊಡ್ತೀಯಾ ನೀನ್ ಬಂದು?

ಅವ್ರ ಅಳ್ಸೀನಿ ಬಾಳ, ದುಃಖ ಕೊಟ್ಟೀನಿ, ಬಾಳ ಸತಾಸೀನಿ ಅವ್ರ ಊಟ ಮಾಡಕ್ಕೆ

ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ನೆಮ್ದಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಆವ್ರೆ

* ಅವ್ರ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಏನೇನ್ ಮಾಡೀದ್ದೀಯ?

ಅವ್ರ ಕೆಲ್ಸ ಆಗಬಾರ್ದು, ಅವ್ರು ಅಂಗೆ ಹಾಳಾಗೋಗ್ಬೇಕು. ಅವ್ರು ಉದ್ದಾರ ಆಗಬಾರರ್ದು,

ಅಂಗ ಇದ್ಮಾಡೀನಿ ನಾನು.

* ಹೂಂ ಮಾಡೀಯಾ, ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಹೆಸ್ರೇನು?

ಅಲ್ಲಭಕಷ್ ಯೋಚಿಸಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ

* ನಿಮ್ಮಮ್ಮನ ಹೆಸ್ರು ಏನು?

ಜಾಹಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ

* ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ತಮ್ಮಗಳೇಸ್ ಜನ ಇರೋದು?

ಇಬ್ರು

* ನಿನ್ಗೆ ಕಾರಣ ಏನ್ ನೀನ್ ಸತ್ತಿದ್ದು?

ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟಾಗಿ

* ಏನ್ ಬಡ್ದಿತ್ತು ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟಾಗಕ್ಕೆ?

ಆಟೋ

* ನೀಇನ್ ಎಲ್ಲೋಕ್ತಿದ್ದೆ?

ನಾನ್ ಇಂಗೆ ನಡ್ಕಂತ ಹೋಗ್ತಿದ್ದೆ ನನ್ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾರ್ ಜೊತೆ

* ನಿನ್ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಹೆಸ್ರೇನು ಆವ್ರದು?

ಜರೀನ, ರೇಷ್ಮ ಊ ಊ ಬಷೀರ, ಅವ್ರೆಲ್ಲ ಬರ್ತಿದ್ದು. ಹೋಗುವತ್ನಾಗ ಆಟೋ ಬಂದ್ ಡ್ಯಾಶ್ ಹೊಡೀತು.

* ಎಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು ನಿನ್ಗೆ?

ತಲೀಗ್ ಹೊಡಿತು

* ಇನ್ನ್ಯಾರ್ಗೆ ಏಟ್ ಆಗಿತ್ತು?

ನನ್ನಿಗ್ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ತಲೀಗ ವಡ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತು ಹೋದೆ.

* ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಸತ್ತಿದ್ದು?

ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾಲಕ್ಕಂಟೆಗೆ

* ನೀನ್ ಯಾವ್ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆವತ್ತು?

ನಾನ್ ಕೆಂಪ್ ಡ್ರೆಸ್ ಹಾಕ್ಕೊಂಡ್ದೆ. ಆ ಕೆಂಪ್ ಡ್ರೆಸ್ ಹಾಕೊಂಡಿದ್ರಂದ್ಲೆ ಆಕಿ ಕೆಂಪ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ್ತು ಆದ್ರಿಂದ ಆಕಿ ಮೇಲ್ ಬಂದೆ ನಾನು.

* ಆಕಿ ಮ್ಯಾಲ್ ಯಂಗ್ ಬಂದೆ ನೀನು?

ಆಕಿ ಅಂಗೆ ಕುಂತಿದ್ಲು ನೋಡ್ಕಂತ ನಾನು ಅಂಗೆ ಕುಂತಾಗ ಬಂದು ಆಕಿ ಮ್ಯಾಗ್ ಒಕ್ಕಂಬಿಟ್ಟೆ.

* ನೀನ್ ಎಲ್ಲಿದ್ದೆ ಅವಾಗ?

ನಾನು ಗಿಡದ್ಮೇಲೆ ಇದ್ದೆ ಆಕಿ ಆ ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದಿದ್ಲು. ಅದಕ್ಲೆ ನಾನು ಅಂಗ್ಮಾಡ್ದೆ.

* ಕಾರಣ ಏನ್ ನೀನ್ ಬರಾಕೆ ಇಲ್ಲಿ?

ನಾನಾ

* ಹ್ಞಾಂ..?

ಸತಾಯಿಸ್ಬೇಕಾಂತ ಬಂದೆ

* ಆಕಿ ಮೇಲೆ ಯಾಕ್ ಬಂದೆ?

ಅವ್ರ ಮನೆಗೆ ಯಾರೇರ್ಗೆ ಯೇನೇನ್ ತೊಂದ್ರೆ ಮಾಡ್ದೆ

ಅವ್ರಣ್ಣಗೆ ಸತಾಯಿಸ್ತಿದ್ದೆ. ಕೊಡಾಮಾಡ್ತಿದ್ದು ಅವ್ರಣ್ಣ ಆಕಿಗೆ ಅಷ್ಟು ತಿಂತಾಳ ಇಷ್ಟು ತಿಂತಾಳ ಅಂತ ಬೈಯ್ತಿದ್ರು, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಡಿಸ್ತಿದ್ದೆ. ಸಾಯಬೇಕು ಅವ್ರು, ನನ್ ಕಣ್ಮುಂದೆ ಹಾಳಾಗೋಗ್ತಿರ ಅಂತ ಯಾವಾಗ್ಲು ಬೈತಿದ್ದೆ. ಆಕೀನ್ ಹೇಣ್ತಿಗೆ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ಬೈತಿದ್ದೆ.

* ಆಕಿನ ಹೆಸ್ರೇನು?

ನಸ್ರೀನಾ

* ಆಕಿ ಯಾರ್ ಹೆಂಡ್ತಿ?

ಬಾಬುನ ಹೆಂಡ್ತಿ

* ಈ ನೀನ್ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಮ್ಯಾಲ್ ಬಂದೀಯಲ್ಲ ಆ ಹುಡ್ಗೀಗೆ ಏನ್ ಆಗ್ಬೇಕು?

ಅತ್ತಿಗಿ ಆಗ್ಬೇಕು.

* ಯಾತರ ಸತಾಯಿಸ್ತಿದ್ದೆ ನೀನು?

ಆಕಿಗೆ ಬೈ ಬೇಕಾ, ಆಕಿನ ಏನೂ ಮಾಡ್ಡಿದ್ರೂ ಕೂಡ ನಾನೇ ಬೈಯ್ತಿದ್ದೆ. ಸುಮ್ಕೆ ಬೈಯಿದ್ದೆ.

ಅವ್ರಿಬ್ರಿಗೂ ಬೈತಿದ್ದೆ.

* ಎಷ್ಟು ತಿಂಗ್ಳಾಯ್ತು ನೀನ್ ಈಕೀನ್ ಸೇರ್ಕೊಂಡು?

ಎಂಟು ತಿಂಗ್ಳಾಯ್ತು.

* ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಏನೇನ್ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟೆ,?

ದುಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ; ಎಲ್ಲೂ ಹೋದ್ರೂ ಕೂಡ ಲಾಸ್ ಆಗ್ತಿತ್ತು ಅವ್ರಿಗೆ, ಸತಾಯಿಸ್ತಿದ್ದೆ.

* ಏನ್ ಕಾರಣ ಅವ್ರನ್ನ ಸತಾಯ್ತಿರೋದಿಕ್ಕೆ

ಬೇಕಿರ್ನ ಸತಾಯಿಸ್ಬೇಕಂದ್ರೆ ನನ್ ಕೈಲಿಂದ ಆಗ್ಲಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಅವ್ರನ್ನ ಸತಾಯ್ತಿದ್ದೆ. ಈಕಿ ಮೈಯಾಗೆ ಬಂದು ಸತಾಯ್ತಿದ್ದೆ. ಅವ್ರಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ, ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ.

* ಇನ್ನು ಏನೇನ್ ಮಾಡಿದ್ದೀಯ?

ಕೈ ನೋವು, ಕಾಲು ನೋವು, ಮೈನೋವು, ಅವ್ರು ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಬಾರ್ದು. ದುಡಿಯೊಕೋಗ್ಬಾರ್ದು. ಅದು ಇರ್ಬಾರ್ದು ಇದು ಇರ್ಬಾದ್ದು, ಎಲ್ಲ ಖಾಲಿಯಾಗ್ಬೇಕು ಅಂತ ಸತಾಯಿಸ್ತಿದ್ದೆ. ಅವ್ರಪ್ಪನ್ಗೆ ಕೈ ನೋವು ಕಾಲು ನೋವು ಬರಂಗೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ.

* ಹಂಗ್ಯಾಕ್ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ ಅವ್ರಪ್ಪನಿಗೆ?

ದುಡಿಬಾರ್ದು ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಮದ್ವೆ ಮಾಡ್ಬೇಕಂದ್ರೆ ಅವ್ರು ಮನೆ ಮಾರ್ಬೇಕು, ಗದ್ದೆ ಮಾರ್ಬೇಕು ಅಂತ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ.

* ಆಕಿ ಮದ್ವೆ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಇದೆ ಹುಡುಗಿ ಮದ್ವೆ?

ಇನ್ನು ಒಂದೂವರೆ ತಿಂಗ್ಳು ಇದೆ

* ಯಾಕಿಂಗೆ ಮಾಡ್ದೆ ನೀನು ಅವ್ರುಗೆ

ಅಂಗೇನಿಲ್ಲ ಅವ್ರಗೆ ಒಳ್ಳಾದಾಗ್ಬಾರ್ದು ಅಂತ ಮಾಡಿದ್ದೆ

* ಅವ್ರು ಏನೇ ಮಾಡಿದ್ರು ನಿನಗೆ

ಏನಿಲ್ಲ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಮದ್ವೆ ಚೆನ್ನಾಗ್ ಮಾಡ್ಲಿ ಅಂತ ಅಂಗ್ಮಾಡ್ದೆ. ಆ ಮನೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಬೇಕು ಅಂತ ಮಾಡ್ದೆ.

* ನಿಮ್ಮಪ್ಪಂದು ನಿಮ್ಮಮ್ಮಂದು ಏನಾರ ಗಂಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ಯಾ ಏನೆ ಹ್ಹಾ... ಹಾಂ

ಏನಿಲ್ಲ ಏನಿಲ್ಲ

* ಮತ್ತೆ ಹೆಂಗಬಂದೆ ನೀನು ಹ್ಹಾ ಹೆಂಗ್ಬಂದೆ?

ಏನ್ಮಾಡ್ಬೇಕು ನಾನ್ ಬೇರೆರತ್ರ ಹೋಗ್ಬೇಕಂದ್ರೆ ಆಗ್ಲಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

* ಹೇ ಬೇವರ್ಸಿ ಇವ್ರು ಮೇಲೆ ಯಾಕ್ ಬಂದೇ, ನಿಮಮಪ್ಪನ್ಗೆ, ನಿಮ್ಮಮ್ಮನ್ಗೆ, ನಿಮ್ಮನೆಯ ವರ್ಗೆಬರ್ಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಗ್ಯಾಕ್ ಬಂದೆ. ಕಷ್ಟ ಯಾಕೊಟ್ಟೆ ನೀನು (ಹೊಡೆಯುವರು) ಹೊಡಿಬ್ಯಾಡ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರ ಬರಲ್ಲ, ಬರಲ್ಲ. ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿ ಅಳವಳು.

ಮತ್ತೆ ಯಾಕ್ ಬಂದೆ, ನೀನ್ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಮೈಗೆ, ಹಾಂ ಯಾಕ್ ಬಂದೆ?

* ಇನ್ನೇನ್ ಮಾಡ್ದೆ ನೀನು ಅವ್ರಣ್ಣನಿಗೆ ಏನ್ ಬೈತಿದ್ದೆ?

ಅವನ್ಗೇನೂ ಬೈದಿಲ್ಲ. ಅವ್ರಪ್ಪ ದುಡಿಯೋನು ನೀನೇನ್ ದುಡಿಯಲ್ಲ ಅಂತ ಬೈತಿದ್ದೆ.

* ಕಲ್ಲಂಗಡಿಹಣ್ಣು ವ್ಯಾಪರ್ದಲ್ಲಿ ಅವ್ರಪ್ಪನಿಗೆ ಯಾಕ್ ಲಾಸ್ ಮಾಡ್ದೆ?

ಆತ ದುಡಿಯಾಕ್ ಹೋಗ್ಬಾರ್ದು, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಅಂತ ಹಾಗ್ಮಾಡ್ದೆ.

* ಮತ್ತೆ ಎಂದು ಈಕಿನ್ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಕ್ತೀಯ?

ಆಕಿನ್ ಮದ್ವೆ ಆಗಿದ್ದ ತಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಹೋಕ್ತಿನಿ

* ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಹೋಕ್ತೀಯಾ, ನೀನ್ ಬಿಟ್ಹೋಗಲ್ಲ?

ಇಲ್ಲ ಬಿಟ್ಹೋಕ್ತೀನಿ ಈಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರು ಅವ್ರು ಗಂಡ ಹೆಂಡ್ತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರ್ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಕಿ ಮದ್ವೆ ಆದ್ಮೇಲ್ ಹೋಗ್ತೀನಿ.

* ಮತ್ತೀನ್ನಾನ್ ಅಂದ್ಕೊಂಡೀದ್ದೀಯ?

ಏನಿಲ್ಲ ಈ ಮನೆ ಮಾರ್ಬೇಕು.

* ಯಾಕೆ ಅದ್ರಿಂದ ನಿನ್ಗೇನ್ ಲಾಭ?

ಈಗ ಮದ್ವೆ ಆಗ್ಬೈತಲ್ಲ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಮತ್ತೆ ಈ ಮನ್ಗೆ ಬರ್ಬಾರ್ದು ಅಂತ. ಸುಮ್ನೆ ಬೈತಾರ ನೋವು ಕೊಡ್ತಾರ, ಅಂತ ನನ್ಗೆ ಬೇಜಾರ್ ಆಯ್ತು.

* ಯಾಕ್ ಬರ್ಬಾರ್ದುರ್ ಆ ಹುಡುಗಿ?

ಈ ಮನೆಯಾಗಿ ಬಾಳ ಸತಾಯ್ತಾರ, ಅವ್ರಣ್ಣ ಬೈತಾನ, ಹೊಡಿತಾನ, ಬಾಬು ಅದಕ್ಕ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಕೊಡ್ತಾರ ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ತಿ ಈ ಮನೆ ತಿರ್ಗಿ ನೋಡ್ಬಾರ್ದುರ್.

* ಏನ್ ಕಷ್ಟ ಕೊಡ್ತಾರ?

ಆಕಿ ಟಿವಿ ನೋಡಿದ್ರೆ, ಅವ್ರಣ್ಣ ನಾನೋಡ್ತೀನಿ ಅಂತಿದ್ದ. ಆಕಿ ಬರಿ ಸೀರಿಯಲ್ ನೋಡ್ತಾಳ ಅದಕೆ ಆಕಿಂದ ರಿಮೋಟ್ ಇಸ್ಕಂಡು ನಾ ನೋಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಟಿವಿ ಆಫ್ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ. ನಾಕೈದ್ಸಲ ಚಪ್ಪಲಿ ತಂಗಡೊಡ್ಯದು ಮಾಡ್ದ. ಮತ್ತೆ ಛೇರ್ ತಗಂಡೊಡ್ದ. ಮತ್ತೆ ಒಂದ್ಸಲ ತಲೆಸುತ್ ಬರಂಗೆ ಹೊಡ್ದ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಕೊಡೋದು.

* ಆ ಹುಡ್ಗಲ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಠಿಣ್ವಾಗೆ ನಡ್ಕೊಳ್ತಿಯಾ?

ಅಂದ್ರೆ ಅವ್ನ ಅವ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಓಡೋಗ್ಬೇಕಾದ್ರೆ ಅವರ ತಂಗಿ ಹೆಲ್ಪ್ ಮಾಡ್ಯಿದಳ ಅವ್ರು ತಂಗಿ ಓಗ್ಲಿಬಿಡು ಅವ್ರಿಬ್ರೂ ನಮ್ಮನೆಲಲ್ವ ಇರೋದು ಅಂತ ಅವ್ರು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಹೋಗ್ಬೇಕಾದ್ರೆ ಯಾರಿಗ್ರೂ ಹೇಳ್ಬಾರ್ದುರ್ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ರು. ಅಂಗೇ ಆಗ್ಲಿ ಅಂತ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಹೇಳಿದ್ಲು. ಆದ್ರೂ ಏನು ತಂದ್ರೂಕೂಡ ಬಚ್ಚಿಟ್ಕೊಂಡು ತಿಂದ್ರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಅಳ್ತಿದ್ಲು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದು.

* ಈಗ ಆ ಹುಡ್ಗೀನ ತಗೊಂಡೋಕ್ತೀಯ?

ಇಲ್ಲ ಆ ಹುಡ್ಗಿ ಚನ್ನಾಗರ್ಲಿ, ನಾನೋಗ್ತೀನಿ

* ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೊಸ್ಪೇಟೆಗೆ?

ಇದು... ಇದು... ಬಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಬಗ್ಲಾಗೆ......

* ಅಲ್ಲಿ ಮನೆ ಇಲ್ಲ ಲಾಡ್ಜ್ ಇದಾವೆ?

ಹೂಂ ಲಾಡ್ಜ್ ಪಕ್ಕನೇ ಇರೋದು.

* ಹೌದು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಹೆಸ್ರೇನು?

ಅಲ್ಲಬಕಷ್

* ಹೆಸರು ಏನು?

ಇದು.. ಇದು.. ಮಾಬುನ್ನಿ

* ಅವ್ರಪ್ಪನ ಅಪ್ಪನ ಹೆಸರು ಏನು?

ಊಹೂ. ಇದು ಇದು ದಾದಾಫೀರ್

* ನೀನ್ ಓದಿದ್ದು ಸ್ಕೂಲ್ ಯಾವುದು?

ಇದು ಫೂಲ್ ಬಂದಿ ಸ್ಕೂಲ್

* ನೀನ್ ಎಷ್ಟನಾ ಕ್ಲಾಸ್ ಓದಿದ್ದೀಯ?

ಆರನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ವರೆಗೂ ಓದಿದ್ದೀನಿ

* ಯಾವ್ ಮೀಡಿಯಂ?

ಉರ್ದು ಮೀಡಿಯಂ.

* ನಿಮ್ಮ ಸಾರ್ ಹೆಸ್ರೇನು?

ಇದು... ಇದು... ಭಕ್ಷಿ

* ನಿಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲ್ ಯಾವ್ಕಡೆ ಬರೋದು?

ಊ ಊ ಹೂ.. ಇದು ಹೊಸ್ಪೇಟಿ ಇದ್ಯೆತಲ್ರಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ಯೆತಲಿ, ಲಾಸ್ಟಾಗೆ ಐತೆ

* ಸ್ಕೂಲ್ ಮುಂದೆ ಏನ್ ಐತೆ?

ಕಾಲುವೆ ಐತಿ. ದೊಡ್ಡ ಕಾಲುವೆ

* ನಿನ್ನ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬತ್ತಿದ್ರು?

ಎಸ್.ವಿ.ಕೆ. ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡನಿಂದ ಬರ್ತಿದ್ರು. ಇನ್ನಿಬ್ರೂ ಹಳೆ ಟಾಕೀಸ್‌ನಿಂದ ಬರ್ತಿದ್ರು.

* ಆಟೋನಿಂದ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್ ಮಾಡಿ ಸಾಯಿಸಿದ್ನಲ್ಲ ಆತನ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸ್ಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು?

ಅವ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಎರಡು ತಿಂಗ್ಳು ಹುಡುಕಾಡ್ದೆ ಸಿಗ್ಲಿಲ್ಲ.

* ನಿನ್ಗೆ ವಯಸ್ಸು ಎಷ್ಟು?

೧೧ ವರ್ಷ

* ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ನೀನು ಸತ್ತು?

ಮೂರು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು. ಈಗ ನಾನು ಹೋಗ್ತೀನಿ ಇಳ್ಸು.

* ಮೇಷ್ಟ್ರು ಯಾರು?

ಭಕ್ಷಿ

* ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಯಾರು?

ರಸೀದ್ ಮೇಡಂ

* ಸ್ಕೂಲ್ ಯಾವ ಕಡೆ ಬರ್ತದೆ?

ಹಂಪಿ ರೋಡ್ಗೆ ಬರ್ತದೆ.

* ಆಯ್ತು ಇನ್ನಾನ್ ಬೇಕು ಕೇಳು ಕೊನೆದಾಗಿ?

ಏನೂ ಬ್ಯಾಡ, ಆ ಹುಡ್ಗೀನ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡ್ಕಂಡ್ರೆ ಅಷ್ಟೆ ಸಾಕು. ನಾ ನಿನ್ನು ಬರೋದಿಲ್ಲ.

* ಹೌದು ಹುಡ್ಗೀನ ಮದ್ವೆ ಆಗತ್ತನಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗೆ ನೋಡ್ಕೋತ್ತಾನ?

ಹೌದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡ್ಕೋತಾನೆ, ಅದೆ, ಈ ಮನ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಳ್ಸಲ್ಲ.

ಫಾತೀಮಾಳದು ಬಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬ. ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಹಣ್ಣಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಇವರಿಗೆ ೬ ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಮೂರು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಮೂರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಈ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಜೀವನಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಯೋಜನಾ ಜೀವನಕ್ರಮ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗಲಾಟೆ ಗದ್ದಲು, ಹೊಡೆದಾಟ, ಬಡಿದಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲೂ ಫಾತೀಮಾಳ ಅಣ್ಣನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ತೀರಾ ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದಳು. ಟಿ.ವಿ. ನೋಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಜಗಳವಾಡಿದ್ದರು. ಆಕೆಯನ್ನು ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಬೈದಿದ್ದ. ತಲೆಸುತ್ತು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದ.

ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮದುವೆ ಯಾಗಿದ್ದ. ಅದರ ವಿಷಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಫಾತೀಮಾಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವಳೇ ಅವರಿಗೆ ಹೆಲ್ಪ್ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಗೀಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಬೇರೆ (ಪ್ರೀತಿಸಿದ) ಹುಡುಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನು ಆ ರೀತಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ತಹತಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆ ಮನೆಯೇ ಅವಳಿಗೆ ನರಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಅಂದರೆ ಮದುವೆ. ಮದುವೆಯಿಂದ ಗಂಡಿನ ಸಂಗ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅನುರಾಗ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಕೆಲಸದಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪಾರಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ಬೇರೊಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಅವಳದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಫಾತೀಮಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿದ ದೆವ್ವ ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಳಂಬ ಮಾಡದೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಕಷ್ಟ ಬದುಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಫಾತಿಮಾಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೆಂಟರು ತವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು

ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಕೂಡ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾರದ, ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಉನ್ಮಾದದ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ವಾಸ್ತವ ವಿಷಯ.

೩.೪ ದೆವ್ವ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ (ದೇವರು ಆವಾಹನೆಯಾಗಿರುವವರು) ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

ಜನರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಕರಿಬಸವ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ

ಕರಿಬಸವ : ಸಂಶಯವೇ ಪಿಶಾಚಿ
ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದರೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತದೆ.
ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವೇ ಮಹಾಸ್ಥೈರ್ಯ.
ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಅಚ್ಚು.

ದೆವ್ವ : ಬ್ಯಾಡ, ಬ್ಯಾಡ ಅಚ್ಬೇಡ ಅಚ್ಬೇಡ.

ಕರಿಬಸವ : ಅವಳ ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚು.

ದೆವ್ವ : ಹೊಕ್ಕೀನಿ, ಹ್ಹಾ, ಹ್ಹಾ, ಹೋಕ್ಕಿನಿ.

ಕರಿಬಸವ : ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮದ ನಿರಾಕಾರವು ಬದುಕಿನ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಪಿಶಾಚಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅತ್ತೆ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಸೊಸೆಯ ದೆವ್ವವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಅಜ್ಜಯ್ಯ.

ದೆವ್ವ : ಬಿಡ್ರೋ, ಬಿಡ್ರೋ ನನ್ನನ್ನ ಬಿಡ್ರೋ. ಬರಂಗಿಲ್ಲ...... ನಾ ಬರಂಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಯಾಕ್ ಕರ್ಕೊಂಡ್ ಬಂದೀರಿ.

ನಾಗಪ್ಪ : ಹೇ, ನೀನ್ಯಾರು?

ದೆವ್ವ : ನಾನ್ಯಾರಾದೆ, ಏನಂತೆ ನೀನ್ಯಾರ್ಲ?

ನಾಗಪ್ಪ : ನಾನು ಕರಿಯಪ್ಪಜ್ಜನ ಶಿಷ್ಯ ನಾಗಪ್ಪ.

ದೆವ್ವ : ಓ ಹೊ ಹೊ... ನಾಗಪ್ಪ. ಆ ಮುದಿಗೂಬೆ ಶಿಷ್ಯ, ನಾನ್ಯಾರ್ ಗೊತ್ತೇನ್ಲಾ ಚನ್ನವ್ವ ಈಕೀನ್ ಅತ್ತಿ. ಈಕಿ ನನ್ಗೆ ಕೊಡಬಾರ್ದ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಾಳ. ಆ ಕಾಟ ತಾಳಾರ್ದೆ ನೇಣ್ ಆಕ್ಕೊಂಡ್ ಸತ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಈಕಿ ಮೈಯಾಗೊಕ್ಕಂಡೀನಿ. ನನ್ ಬಿಟ್ಟೋಗ್ಸಕ್ಕೆ ನಿನ್ ಕೈಲಿ ಆಗಂಗಿಲ್ಲೋ.

ನಾಗಪ್ಪ : ಹೇ ಸೊಕ್ಕಿನ ಹೆಣ್ಣು ಪಿಶಾಚಿಯೇ ನನ್ ಎದ್ರಾಗ ನನ್ ಗುರು ಕರಿಬಸಜ್ಜನ್ನ ನಿಂದಸ್ತಿಯೇನ್ ನಾನೇ ನಿನ್ಗೆ ತಕ್ಕ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ತೀನಿ.

ದೆವ್ವ : ನೀನೇನರ ಮಾಡು, ನಾನೀಕಿನ್ ಬಿಟ್ಟೋಗಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ನಾಗಪ್ಪ : ಹೂಂ, ಅನುಬೋಗಿಸು.... (ಕಲ್ಲನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುತ್ತಾ)

ದೆವ್ವ : ಬ್ಯಾಡೋ ಬ್ಯೋಡೋ, ಅಯ್ಯೋ ಅಜ್ಜ ಕರಿಬಸಜ್ಜ ನನ್ನಿಗೆ ತಡೆಯೋಕಾಗ್ವೋಲ್ಲೊ, ಅಜ್ಜ. ಈ ಕಲ್ಲು ಇಳ್ಸು. ನೋವು ಬಾಳ ಆಗೈತೆ ನಾನ್ ಈಕಿಂದ ಬಿಟ್ಟೋಗ್ತೀನಿ.

ಕರಿಬಸವ : ದೈವಶಕ್ತಿಯ ಎದುರು ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯ ಆಟ ಎಂದೂ ನಿಲ್ಲದು ನಾಗಪ್ಪ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಗುಂಡುಕಲ್ಲನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸುವ.

ಹೆಣ್ಣು : ಅಪ್ಪಾರೆ ನಂಗೇನಾಗಿತ್ರಿ ಬುದ್ದಿ.

ಕರಿಬಸವ : ವಿಕಾರ ರೂಪ ತಾಳಿದ ಆ ಪರ ಆತ್ಮವು ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನದೇಹವನ್ನು ಸೇರಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ದುಷ್ಟ ಆತ್ಮದಿಂದ ನೀನು ಮುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದೀಯ, ನೀನಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಬಾ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಹೆಣ್ಣು : ಎಪ್ಪ ಅಜ್ಜ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನ್ನಿಡಿದಿದ್ದ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟೋಗ್ಬಿಡ್ತು. ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣೊ ಎಪ್ಪಾ.

ಬರಮ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ (ದೆವ್ವ) ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ಹೆಣದ ಮುಂದೆ ಅಳುತ್ತಾ ಕೂತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರಿಬಸವ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕರಿಬಸವ, ಊರಿನ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಹೀಗಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣು : ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನನ್ಗಂಡನ್ ಬಲಿ ತೆಗೆದ್ಕೊಂಡ್ ಬಿಡ್ತಲ್ಲ. ಆ ಹಾಳಾದ್ ದೆವ್ವ ಅಯ್ಯೋ, ಅಯ್ಯೋ ಏಳ್ರೀss.... ಎದ್ದೇಳ್ರೀ ಮೇಲೇss (ಶವವನ್ನು ಹೊರಳಿಸುತ್ತಾ) ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬರಮರಾಕ್ಷಸ ನನ್ನನ್ನೂ ಬಲಿತೆಗೊಬಾ, ತಗೋ ಬಾ........ ಬಾ......

ಕರಿಬಸವ : ಯಾಕೆ ತಾಯಿ ರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನ್ನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಹೆಣ್ಣು : ನಾನ್ ಏನ್ ಹೇಳಿ, ಯಪ್ಪss..... ನಾನೇನ್ ಹೇಳ್ಳಿ...... ಈ ಏರಿಗಿಡ್ತಾಗಿರೊ ದೆವ್ವ ನನ್ಗಂಡನ್ ಬಲಿತೆಗೊಂಡ್ ಬುಡ್ತು, ಬಲಿತಗೊಂಡ್ ಬುಡ್ತು. ಮುಂದೆ ನನ್ ಜೀವನ್ದ ಗತಿ ಏನು? ನನ್ ಜೀವನ್ದ ಗತಿ ಏನ್ರೀಯಪ್ಪಾssಯಪ್ಪಾ......

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ: ಅಪ್ಪಾರ ಚನ್ನಳ್ಳಿ ಕೆರೆ ದಂಡಿ ಮ್ಯಾಗ ಈ ಹುಣಸಿ ಮರ್ದೊಳ್ಗ ಒಂದು ಭಾರಿ ಬರಮ ರಾಕ್ಷಸ ಸೇರ್ಕೊಂಡ್ಯೆತ್ರಿ; ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಏಳೆಂಟು ಮಂದಿನಾ ಭಲಿತಗೊಳ್ಳಾಕ್ಕತ್ತೈತ್ರಿ ಅಪ್ಪಾರ. ಇದ ಕೆರಿ ಒಳಗ ಬಂದು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಬಿದ್ ಸತ್ತಾರ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ರಿ, ಈ ಮರದ್ ಕೆಳಗ ಬಿದ್ದು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಪ್ರಾಣ ಕಳ್ಕೊಂಡಾರ. ಇದ್ರಕಾಟ ಬಾಳ ಆಗ್ಯತಿ, ಅಪ್ಪಾರಾ ಬಾಳ ಆಗ್ಯೆತ್ರಿ. ನಮ್ಗ ಇದನ್ನು ತಡ್ಕಳ್ಳಾಕಾಗ್ವಲ್ರಿ, ಆಗ್ವಲ್ರಿ.

ಕರಿಬಸವ : ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಚಿಂತಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಮರದಲ್ಲಿರುವ ಬರಮರಾಕ್ಷಸನ ಕಾಟ ದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮುಕ್ತರಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ: ಯಪ್ಪss ಆ ದೆವ್ವದ ಕಾಟ್ದಿಂದ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಕಂಗಾಲಾಗ್ಯೆತ್ರಿ ನಾವ್ ಆ ದೆವ್ವದ ಕಾಟ್ದಿಂದ ಪಾರಾದ್ರೆ, ಸಾಕಾಗ್ಯೆತ್ರಿ, ಅಪ್ಪಾರಾss ಸಾಕಾಗ್ಯೆತ್ರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವ್ ಏನ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಹೇಳಿ, ಅಪ್ಪಾರ.

ಕರಿಬಸವ : ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಂದು ಪಲ್ಲ ಅಕ್ಕಿ ಮೂರು ದಡಿ ಬೆಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಾಲುತುಪ್ಪ, ನೂರಾವಂದು ಬಾಳೆ ಎಲೆಗಳು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಂದು ಈ ಏರಿ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಇಡಿರಿ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ : ಆಯಿತ್ರಿ ಯಪ್ಪಾರಾ.... ನಿಮ್ ಅಪ್ಣೆಯಂತೆ ಈ ಊರಿನ ಜನರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸ್ತೀನಿ. ನೀವ್ ಹೇಳಿದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಂದ್ ಇಡ್ತೀನಿ, ದೇವ್ರು, ಬಂದಾಂಗ ನೀವು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದೀರಿ. ಆದಷ್ಟ್ ಬೇಗ ನೀವ್ ಹೇಳಿದ ಕೆಲ್ಸನ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಪ್ಪಾರಾss....

ಊರಿನ ಜನ: ಅಪ್ಪಾರ ಅಪ್ಪಾರಾ ನೀವ್ ಹೇಳ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಂದಿವ್ರಿ ನೋಡ್ರಿ.

ಕರಿಬಸವ : ನೀವು ತಂದ ಆ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಈ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ತಂದು ಇಡಿ. ನೂರಾವಂದು ಬಾಳೆವಲೆ ಹಾಕಿ ಎಡೆಮಾಡಿ.

ಊರಿನ ಜನ: ಅದೆಷ್ಟೊತ್ತು ಮಾತು ಅಪ್ಪಾರಾss ಈಗ್ ಸಿದ್ಧಮಾಡ್ತೀವ್ರಿ. ಹೇ ತಮ್ಮಗಳೆ, ಅಪ್ಪಾರ ಹೇಳ್ದಂಗ ಸಿದ್ಧಮಾಡೋಣ ಬರ್ರೊ (ಎಲ್ಲ ಜನ ಅಡಗಿಕೊಂಡು) ನೋಡ್ರಿ ಅಪ್ಪಾರ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಮಾಡೀವ್ರಿ ನೂರಾವಂದ್ ಎಲೆ ಹಾಕಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿವ್ರಿ.

ಕರಿಬಸವ : ಹೇ ಬರಮರಾಕ್ಷಸ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ತಂದು ಬಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ಇನ್ನು ಬಂದು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ತಿಂದು ಹೋಗಬಹುದು. ಬಾರೋ ಬರಮರಾಕ್ಷಸ... ಹೇ ಬರಮರಾಕ್ಷಸ ಬಾರೋ...... ಬಾರೋ....

ಬರಮರಾಕ್ಷಸ: ಹಾ.....ಹಾ.. ಹ್ಹಹ್ಹಹ್ಹ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ್ದೀಯ? ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಂದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಇರಲಿ? ನನಗೆ ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೂಡ್ರಿಸುವುದಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಕರಿಬಸವ : ಬರಮರಾಕ್ಷಸ ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಿನಗೊಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಕುರುಹನ್ನು ತೋರಿ ನೀನು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡು.

ಬರಮರಾಕ್ಷಸ: ನಾನು ಕುರುಹನ್ನು ತೋರಿಸಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಊರಿನ ಜನ: ಯಪ್ಪಾ! ಅಲ್ನೋಡ್ರೊ ಯಪ್ಪ ಮರಸೀಳಿ ಇಬ್ಬಾಗ ಆಗ್ಬಿಟ್ಟೈತಿ, ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿ ಉರಿಯಕ್ಕತ್ತೈತಲ್ಲ ಯಪ್ಪ ಹೌದು ರಾಕ್ಷಸ ಬಿಟ್ಹೋದ ಗುರುತು ಅದು. ಇನ್ಮೇಲೆ ದೆವ್ವ ಪೀಡೆ ಕಾಟ ಇರ್ವಲ್ದು. ನಮ್ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ತಪ್ಹೋದ್ವೋಯಪ್ಪಾಽಽ.....

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡು ದೆವ್ವ ಬಡಿದಕೊಂಡಾಗ ಅಜ್ಜಯ್ಯನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆ

ದೆವ್ವ : ಹೇ ಬಿಡ್ರೊ ನನ್ನ. ನಾ ಬರಂಗಿಲ್ಲ. ನನ್ ಯಾಕ್ ಇಲ್ಲಿಗ್ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬಂದ್ರೊ ನಾನ್ ಯಾರ್ ಅಂತ ನಿಮ್ಗಿನ್ನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ನಾನ್ ಈಕಿನ ಬಿಡಂಗಿಲ್ಲ. ಬರ ಅಮಾವಾಸೆಗೆ ನನ್‌ಕೂಡ ಕರ್ಕೊಂಡೊಕ್ಕೀನಿ. ನನ್ ಬಿಡ್ರೋ......

ಅಜ್ಜಯ್ಯ : ಯಾರು ನೀನು ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸೇರಿದೆ.

ದೆವ್ವ : ಹೇ, ಯಾರು ಅಂತ ನನ್ನ ಕೇಳ್ತೀಯೇನೋ ಮುದಿಯಾ. ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬಗ್ಗಲ್ಲನಾನು, ನೀನ್ ಏನ್ ಮಾಡಿದ್ರೂ ನನ್ನ ಈಕಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಕ್ಕಾಗಂಗಿಲ್ಲ. ಈಕಿನ ಮದುವೆ ಆಗ್ಬೇಕು ಅಂತ್ಕೊಂಡು ನಾನು ಈಕಿನ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀನಿ. ಆದ್ರೆ ನಾನ್ ಸತ್ತು ಹೋದ್ನೆ ಅದಕ್ಕೆ ದೆವ್ವಾಗಿ ಬಂದು ಈಕಿ ಮೈಯಾಗ ಸೇರ್ಕೊಂಡೀನಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀವೇನೇ ಮಾಡಿದ್ರೂ, ನಾನ್ ಈಕಿನ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಂಗಿಲ್ಲ.

ತಂದೆ : ಕೇಳೀದ್ರೇನಿ, ಅಪ್ಪಾರ, ಕೇಳಿದ್ರೇನ್ರಿ ಅಪ್ಪಾರ..... ಎಲ್ಲ ತೋರ್ಸಿದ್ರೂ ಅರಾಮಗ್ಲಿಲ, ಯಪ್ಪಾರಾ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ ಪಾದಕ್ಕೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬಂದೀನ್ರೀ.

ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ ಮಗಳ್ನ ಉಳ್ಸಿಕೊಡ್ರಿ,

ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ ಮಗಳ್ನ ಉಳ್ಸಿಕೊಡ್ರಿ

ಅಜ್ಜಯ್ಯ : ಹುಸಿರಿಲ್ಲದಾ ದೇಹ ಶವವಾದರೆ, ದೇಹವಿಲ್ಲದ ಉಸಿರು ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಶಯವೇ ಒಂದು ಪಿಶಾಚಿ. ಅದು ಒಮ್ಮೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಕ್ಕರೆ ತಳಬುಡವಿಲ್ಲದ ಕಲ್ಪನೆ, ಅನಿಸಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಟ್ಟಶಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಸೆ ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಯಪಡದೇ ಹೆದರಿಸಬೇಕು. ಅವಕ್ಕೆ ಹೆದರಿದರೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ತೆಗೆಯುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವೇ ಮಹಾಸ್ಥೈರ್ಯ.

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯಃ

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯಃ

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯಃ

ತೆಗೆದುಕೋ ಈ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಹಣೆಗೆ ಹಚ್ಚು ಆಕೆಗೆ ಹಿಡಿದಿರುವ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ : ಹೇ... ಹೇ... ಬ್ಯಾಡ, ಬ್ಯಾಡ, ಹಚ್ಬೇಡ, ನನ್ ಹತ್ತಿರ ಬರಬೇಡ.

ಹೇ... ಹೇ... ಮುದ್ಯಾ ನನ್ನ ಈಕಿಂದ ಓಡಿಸ್ಬೇಕಂತ ಮಾಡೀಯೇನೋ ನಾನ್ ಈಕಿನ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಂಗಿಲ್ಲ. ಹಚ್ಬೇಡ, ಹಚ್ಬೇಡ, ಹಚ್ಬೇಡ. ಹೊಕ್ಕಿನಿ, ಹೊಕ್ಕೀನಿ ಈಕಿನ ಬಿಟ್ ಹೋಕೀನೊ ಯಜ್ಜ.... ಹೋಕ್ಕೀನಿ.

ಅಜ್ಜಯ್ಯ (ದೇವರು) ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ

ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವವ್ಯಕ್ತಿ (ದೇವರು) ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಯ್ಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ದೆವ್ವಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು

ದೇವರು (ಅಜ್ಜಯ್ಯ): ಯಾರು ಅಡ್ಡ ಬರಬಾರ್ದು, ಎಲ್ಲ ಒಂದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ. ಯಾಕಂದ್ರೆ ಈಕಿಂದು ಚೌಡಿ, ಚೌಡಿ ಅಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರ ದೆವ್ವ ಯಾರೂ? ಬಾಯ್ಬಿಡಸ್ಬೇಕೇನೋ ಹೂಂ ಯಾವ್ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಬಂದೆ?

ದೆವ್ವ : ಮತ್ತೀಕೆರೆ.

ದೇವರು : ಸರಿಯೇನೋ (ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ).

ಸಂಬಂಧಿಕರು : ಊಕಣಜ್ಜ.

ದೇವರು : ಹ್ಹಾ.ಹ್ಹಾ. ಬೇಗ ಹಾ, ಹಾ,... ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟುss ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ್ಲೆ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೀನೆ ನಿನಗೇಕಟ್ಟು. ಬಿಟ್ಹೋಗದಿಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟನಾ, ಸತ್ಯಧರ್ಮಕ್ಕೆ ದಾರಿಕೊಟ್ಟ ನೀವು

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ತೀರಲ್ಲೆ. ನಿಮ್ಮಕ್ಕಯ್ಯನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸತ್ಯಧರ್ಮಕ್ಕೆ ನಡಬೇಕು ಅಂತ ಇದು ಗುರು ಕರಿಬಸವೇಶ್ವರ ಕಟಾಷಾಕ್ಷ ಆಜ್ಞೆ ಅಂತಹೇಳು.

ದೆವ್ವ : ಆಯ್ತು.

ದೇವರು : ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನೇ......

ದೆವ್ವ : ಬೇಡ...... ಬೇಡ..... ಕರಿಬಸವ... ಬೇಡ, ಕಣೋ ಬೇಡ... ಬೇಡ.

ದೇವರು : ಹೂಂ. ಹುಂ. ಸ್ಥಾನ ಬೇಕೋ ಬೇಡೋ ಹೇಳು. ಬೇಕೋ ಬೇಡೋ ಹೇಳು.

ದೆವ್ವ : ಬೇಕು... ಬೇಕೋ$_{ss}$.. ಬೇಕೂ$_{ss}$.....

ದೇವರು : ಸತ್ಯ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳು. ಸತ್ಯ ಹಾಂ ಸತ್ಯ, ಹೂಂ....ಹೂಂ....

ದೆವ್ವ : ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಡೀತೀನಿ.

ದೇವರು : ಹೂಂ ಸರಿಯೇನೋ (ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ)

ಪಾಲಕರು : ಬಿಡಲ್ಲಕಣಜ್ಜ ಸುಳ್ಳ್ ಹೇಳ್ತಾವೆ ಇವು.

ದೆವ್ವ : ಇಲ್ಲ ನಾನ್ ನಡೀದೇ ಹೋದ್ರೆ, ನೀನ್ ಸುಟ್ ಬೂದಿ ಮಾಡು.

ದೇವರು : ಇದನ್ನು ಈಕಿ ಸುಳ್ ಹೇಳಿದ್ರೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ ತಕ್ಕಳ್ಪ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥ ಆಯ್ತೇನೋ.

ಹೂಂ ಮೂರು ಸಾರಿ ನೀವಳಿಸಿ ಹಾಕು. ಹ್ಹಾ ಹಾಂ...

ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಹೋಗ್ತೀ.

ದೆವ್ವ : ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹೋಗ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಆಣೆಗೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹೋಗ್ತೇನೆ.

ದೇವರು : ಹ್ಹಾ...ಹಾಂ... ಇಡ್ಕೋಳ್ರೊ ಆಕಿನಾ....

ಕರ್ಕಂಡೋಗ್ರೋ ಗಂಗೀಗೆ ಬೇಗ್ ಬೇಗ ಕರ್ಕಂಡೋಗ್ಬೇಕು.

ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವನ್ನು ಕರೆತರಲು ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ

ಅಜ್ಜಯ್ಯ : ಕರ್ಕಂಡ್ ಬರ್ರೋ... ಬೇಗ ಬೇಗ.

ನೀನಾಗಿ ಬಂದ್ರೆ ಸರಿ. ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ, ತೊಂದ್ರೆ ತಕ್ಕಮ್ತೀಯಾ, ಶ್,ಶ್, ಉಶ್, ಶ್,

ಉಶ್, ಹ್ಹಾಹಾಂ ಬಾ ಬೇಗ ಬೇಗ ಶ್, ಉಶ್, ಉಶ್, ಬರಬೇಕು ಉಶ್. ಗಂಗೆ ತಗಂಬಾರೊ ಬೇಗ ಹೋಗಿ, ಗಂಗೆ ಕೊಡೋ

ಸಂಬಂಧಿಕರು : ನೀರು, ನೀರು, ಕೊಡೊ ಇಲ್ಲಿ.

ಅಜ್ಜಯ್ಯ : ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ.

ಬಾ, ಬಾ, ಬೇಗ, ಬೇಗ, ಬಾ.

ಬಂದಿದ್ದು ಯಾರು? ಬಂದಿದ್ದು ಯಾರು?

ಹಾ, ಹ್ಹಾ, ಶ್. ಇಶ್, ಬಂದಿದ್ದುಯಾರೂ?

ಶ್, ಬಂದಿದ್ದು ಯಾರು?

ಫಲಕೊಡೊ (ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು) ಸಂಬಂಧಿಕರು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ನನ್ನ ಅಂಗಾನ ಕೊಡೋ

ಇಶ್, ಇಶ್, ಇಶ್,

ನಾನೇನ್ ಮಾರ್ಗನ ಕೊಡ್ತೀನೋ ಅದನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡ್ಕೊಂಡ್ರೆ ಮಾತ್ರ ಬಿಡಿಸ್ಕೊಡದಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ, ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ, ಒಂದು ತಪ್ಪಾಗ್ತದೆ.

ಹ್ಹಾ, ಹ್ಹಾ, ಬೇಗ ಬೇಗ ಬಾ.

ಬಾ ಬೇಗ, ಬಾss ಬೇಗss ಹೇ ಬಾ ಬೇಗ....

ಹೂಂ, ಹಾಂ, ಸೇವನೆ ಮಾಡು! ತಕ್ಕಬೇಗ (ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು)

ಬೇಗ, ನನ್ನತ್ರ ಆಟ ಆಡಸ್ಬೇಡ,

ಬಂದಿದ್ದು ಯಾರು?

ಬೇಗ ಬೇಗ ತಕ್ಕ ತಿನ್ನು ಹ್ಹೂಂ

ಎಷ್ಟುದಿವಸ ಆಯ್ತೋ (ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ)

ಬಾಯ್ ಬಿಡ್ತಾ ಇಲ್ಲಾ ಕಣೊ.

ಸೇವನೆ ಮಾಡು. ಬೇಗ ಬೇಗ ಸೇವನೆ ಮಾಡು, ತಿನ್ನು, ಬಾ ಬೇಗ ಬೇಗ ಬಾ, ಬೇಗ ಬಾ.

ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರ್‍ರೊ, ಯಾಕಂದ್ರೆ, ಭಾರಿ ಹಠ ಮಾಡ್ತಾಳೆ.

ಹೋಗು ಹೋಗು.

ಸೇವ್ನೆ ಮಾಡು, ಬೇಗ ಬೇಗ, ಬಾಳ ಒತ್ತಾಯ್ತು. ಸೇವ್ನೆ ಮಾಡು.

ಫಲ ತಂದಿದ್ದೀರ ವಜಾ ಐತೆ ಕಣೋ ಸರಿಕುಣಿಕೆ ಹಾಕೋ (ಕೂದಲನ್ನುಗಂಟು ಹಾಕು.)

ಮುಂದಿನ ಅಮಾವಾಸೆಗೆ ಬಾ ಕಳ್ಸಿಕೊಡ್ತೀನಿ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದರ್ಗಾಗಳಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮಾದಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ದೇವರು ಆವಾಹನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಬಹುತೇಕ ಬರುವುದು ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವವರು ಮಾತ್ರ ಪುರುಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಭಾಷೆಯು ಸೇಡಿನ ಭಾಷೆ ಹಸಿವಿನ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ದೇವರು ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಅಧಿಕಾರಯುತವಾದ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಯಾರು? ಯಾಕೆ ಬಂದೆ? ನಿನ್ಗೆ ಏನ್ ಬೇಕು? ಹೇಳು. ಹ್ಞಾ ಹೇಳು. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆ ದೇವರು ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಶಯವೇ ಪಿಶಾಚಿ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವೇ ಮಹಾಸ್ಥೈರ್ಯ, ಎಂಬಂತಹ ಅನುಭವ ಕೇಂದ್ರಿತ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಸಿರಿಲ್ಲದ ದೇಹ ಶವವಾದರೆ, ದೇಹವಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮವು ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಶಯವೇ ಬಂದು ಪಿಶಾಚಿ ಈ ರೀತಿಯ ನೀತಿಯುತ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವಿಲ್ಲದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಂಶಯವೇ ಪಿಶಾಚಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬಂತಹ ಪದಗಳು ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಇರುವಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಶಯದಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ದೇವರು ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಮಾತು ಶಿಷ್ಟಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ; ಮುದ್ರಣರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಆಡುಮಾತಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

೩.೪.೧. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ ನಡೆಸುವ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

ಜಯಕೃಷ್ಣ ಶಿವಪುರದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಬಂಗ್ಲೆಗೆ ದೂರ ಇರುವ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಇಳಿದು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸಂಜೆ ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲು ಯಾರೂ ಓಡಾಡದೇ ಇರುವ ಗುಡ್ಡ ಗಾಡಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಲಗೇಜು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಚೆಲ್ವಿಯ ಆತ್ಮ ಆತನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಜಯಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು

ಚೆಲ್ವಿ : ಸಾರೂ... ನೀವು ಶಿವಪುರಕೋಗ್ತಿರಾ... ಸಾರು

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಹೌದು ನಿವ್ಯಾರು?

ಚೆಲ್ವೆ : ಚೆಲ್ವಿ; ಹೂಮಾರೋ ಚೆಲ್ವಿ.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಚೆಲ್ವಿ ಎಲ್ಲೋ ಕೇಳ್ದಾಗಿದ್ಯಲ್ಲಾ. ತುಂಬಾ ಪರಿಚಯ ಇರೋ ಮುಖ.

ಚೆಲ್ವಿ : ಶಿವಪುರದಲ್ಲಿ! ಒಂದು ಮನೆ ಇದೆ ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ಇದ್ದಾರೆ ಹೂಮಾರಾಕ್ಕೋಗಿದ್ದೆ. ಆ ಅಜ್ಜಿ ಇಲ್ಲ ಈವತ್ತು. ಅವ್ರು ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಜ್ಜಿ ಬೇರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಯಾರೂ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಶಿವಮುತ್ತು ಅಂತ ಇದ್ದಾನೆ ಅವ್ನ ಜೊತೆಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಹೊ ಹೋ. ಈವತ್ತು ಶಿವ ಮುತ್ತು ಬರ್ಲಿಲ್ವ.

ಚೆಲ್ವಿ : ಬಂದಿಲ್ವಾಗಿದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದ್ರೂ ಬಂದ್ರೆ ಅವ್ರ ಜೊತೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಕಾಯ್ತಿದ್ದೆ.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ನಿನ್ಗೆ ಧೈರ್ಯವಿದ್ರೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

ಚೆಲ್ವಿ : ಬನ್ನಿ ಹೋಗೋಣ.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಅಲ್ಲ; ನಾನ್ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೇನೇ ಯೋಚ್ನೆ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ.

ಯಾರೂ ಇಲ್ದೆ ಇರೋ ಜಾಗ್ದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೂ ಮುಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ದೆ ಇರೋ ಒಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೊತೆ ಇಷ್ಟೊತ್ನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಜಾಗ್ದಲ್ಲಿ.

ಚೆಲ್ವಿ : ಏಕೆ ಭಯಾನಾ...

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಭಯ ನಗುತ್ತಾ ಭಯ ಪಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ನೀನೇನ್ ದೆವ್ವಾನಾ...

ಚೆಲ್ವಿ : (ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ) ಹ ಹ್ಹ ಹ್ಹ.. ಆಗಿದ್ರೆ

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಚಿಕ್ಕಂದ್ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಜ್ಜಿ ಕಥೆ ಹೇಳ್ತಿದ್ರು; ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸೆ ಈಡೇರ್ದೋರು ಅದಕ್ಮುಂಚೆ ತೀರ್ಕಗೊಂಡೋರು ದೆವ್ವ ಆಗ್ತರಂತೆ.

ನಡೆದಾಡುವಾಗ ಅವ್ರು ನೆರಳಾಗಿ ಬರ್ತಾರಂತೆ.

ಚೆಲ್ವಿ : ಆ ಒಂದೊಂದು ನೆರಳಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಕಥೆಯಿದೆ.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ನೀನ್ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗ್ ಮಾತಾಡ್ತೀಯ. ಒಳ್ಳೆಕವಿಯತ್ರಿಯಾಗಬಹುದು. ಹೌದು ನೀನ್ ಯಾವ್ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನಿಂದೆ ಬರ್ತೀದ್ದೀಯ.

ಚೆಲ್ವಿ : ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ನೆನಪು.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಏನು?! (ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ)

ಚೆಲ್ವಿ : ಅಲ್ಲಾ ಮತ್ತೆ ಸಾರು, ತುಂಬಾ ಪರಿಚಯ ಅನ್ನಿಸ್ತು.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ನಿನ್ಧೈರ್ಯ ಮೆಚ್‌ಬೇಕು.

ಚೆಲ್ವಿ : ಕಣಿವೆಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ,

ಈ ಸ್ಥಳನ ನೀವ್ಯಾವತ್ತಾದ್ರೂ ನೋಡಿದ್ದೀರಾ.

ಬೆಳ್ದಿಂಗ್ಳಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಯಾವತ್ತೋ ನಾನ್ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೆ.

ಈಗ್ ಬಂದ್ ನಿಂತು, ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೀಗ್ ನೋಡ್ತಾಯಿದೆ,

ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರ್ವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡ್ಬಹುದು.

ಅವ್ರು ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಾ ಬಾ ಅಂತ ಕರೆಯೋ ಹಾಗಾಗ್ತಿದೆ.

ಚೆಲ್ವಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ಬೀಳುವಷ್ಟು ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಜಯಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ಕೈಚಾಚಿ ಬಾಗಿ ಚೆಲ್ವಿಯನ್ನು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಚೆಲ್ವಿ, ಹೇ ಹೇ, ಚೆಲ್ವಿ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಬಂದ ಶಿವಮುತ್ತು ಬಂದು.

ಶಿವಮುತ್ತು : ಹೇ ಹೇ... ಏನ್ರಿ ಏನ್ಮಾಡ್ತೀದ್ದೀರಿ...

ಜಯಕೃಷ್ಣ : ಚೆಲ್ವಿ ಚ, ಚ, ಚೆಲ್ವಿ. ಎಂದು ಗದ್ಗದಿತನಾಗಿ.

ಶಿವಮುತ್ತು : ಯಾವ ಚೆಲ್ವಿನೂ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊತ್ನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡೋನು ಅಂದ್ರೆ ನಾನೊಬ್ನೆ, ಸರಿ ಈ ಜಾಗ ಸರಿ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದ್ಸಲ್ಲ ಹೊತ್ತು ನಾನ್ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ನಿನ್ಕತೆ ಮುಗ್ದೋಗಿರೋದು. ಬಾ. ಬಾ..... ಮನೆಗೆ (ಬಂಗಲೆ) ಹೋಗುವರು.

ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಕಾಡಿಸುವಂತಹ ಸಂಕತನಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಥನಗಳೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯೂ ಕೂಡ ವಿಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮಾರುವೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕುಟಿಲತೆಯ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವುಗಳ ಭಾಷೆಯ ನಿಗೂಢಾರ್ಥ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಗ್ದತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಭಾಷೆ ಒಗಟು ಒಗಟಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರುವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಹಾಯ ಕೇಳುವುದು, ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ನಂತರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಕಥನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ರೂಪದ ಕಥೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೩.೫ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಆಗುವ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಆತನ/ಅವಳ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಾದರಿಗಳು

ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯೂ ಕೂಡ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೊ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವುದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅವಕಾಶದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಈ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ, ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಅತ್ತೆ, ಮಾವ, ನಾದಿನಿಯವರಿಂದ ಕೊಡುವ ಕಾಟ ತಾಳಲಾರದೆ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಬೈಯುವ ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶದ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುತ್ತದೆ. ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಗಳು ಎದುರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗಂಡುದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಗಡುಸು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು. ಪುರುಷರಂತೆ ಮೀಸೆ ತಿರುವುವ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ಬೀಗುವುದು, ತಲೆಗೆ ಪೇಟ ಧರಿಸುವುದು. ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಂಶ, ದೆವ್ವಭೂತ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಕೆಲವು ಸ್ವಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಪರಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇವುಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಕ್ರೋಶಭರಿತರಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಅಹಂ ಭಾವನೆ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ. ಹೇ ನೀವ್ಯಾರು ಏನೂ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಕ್ಕಾಗಲ್ಲ
ಈ ಬರೊ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಸೇಡ್ ತೀರ್ಸ್ಕೋಕೊಳ್ತೀನಿ.
ಈಕಿನ ತಕ್ಕೊಂಡೋಗ್ತೀನಿ.
ಮುಕ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ.
ನನ್ಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡ್ದೋರ್ನ ಉಳ್ಸಲ್ಲ. ಉಳ್ಸಲ್ಲss...

ಈ ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪದೆ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯದ್ದಾದರೆ,

ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಅಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಇವ್ಳಮ್ಯಾಲೆ ಸುಮ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದೆ.
ಹಸಿರು ಬಳೆ, ಮಲ್ಲೆ ಹೂವು ಮುಡ್ಕಂಡಿದ್ಲು
ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

ಈ ಮಾತುಗಳು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣಗಳ ಮೇಲಿನ ಆಸೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದರೆ.

ನನ್ಗೆ ಕೋಳಿಸಾರು ಮಾಡಿಸಿ,
ಇವತ್ತು ಉಂಡ್ ಹೋಗ್ತೀನಿ.
ಹೋಳ್ಗೆ ಮಾಡ್ಸಿದ್ರೆ ಉಂಡ್ ಹೋಗ್ತೀನಿ.
ಮತ್ತೆ ಬರಂಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಮಾತುಗಳು ಊಟದ ಬಗೆಗಿನ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಸೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಹಿಡಿದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಅವರ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ವಯೋಸಹಜ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾಚಿಕೆ ಪಡುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಕೌಟುಂಬಿಕ ನಡಾವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಹುಟ್ಟಿ, ಬೆಳೆದ, ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಗಂಡನನ್ನು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಕಾಲು ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೀಗೆ ಅವರ ವರ್ತನೆ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ದೆವ್ವಭೂತ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮನೋಸಹಜ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು 'Duel personolity' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೩.೬ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಳಸುವ ಮಂತ್ರಗಳು ; ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಜನಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ-ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರಗಳು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ

ಅವಲೋಕನದಿಂದ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ರೋಗ ಅಥವಾ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಆರೋಗ್ಯವರ್ಧಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮಂತ್ರವೋ? ಶುಶ್ರೂಷೆಯೋ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಕಾರಣ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ರೋಗಿಗಳು, ಮೂಲಿಕೆ ಪೂಜೆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದಿರಲಾರದು ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮಂತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಮೂಲಿಕೆಗೆ ರೋಗನಿವಾರಣಾ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದು. ಹಾಗೆಂದರೆ ಈ ಮಂತ್ರ ಯಾವಾಗ? ಯಾಕೆ ಸೇರಿತು? ಎಂಬುದು ಕುತೂಹಲಕಾರಕ ವಿಷಯ. ಕೊನೆಗೆ ಇವೆರಡೂ ರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗದೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ರೋಗ ಪರಿಹಾರವಾಗಬಹುದು. ಮಾನಸಿಕ ಉಪಚಾರ ದಿಂದಲೂ ಗುಣಮುಖ ವಾಗಬಹುದು.

ಬಳಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಗುಣವೇ ಇಂದಿಗೂ ಮಾಟ, ಮಂತ್ರಗಳಂತಹ ಅತಿಮಾನುಷ್ಯ ವಿದ್ಯೆ. ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸಿವೆ. ಮಂತ್ರ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ಧದಲ್ಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭದ ಆಸ್ಫೋಟಕ ಗುಣವೇ ಔಷಧಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರೋಗ ಅಥವಾ ಸಂಗತಿಗೆ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದ ಇಲ್ಲಿ ನಿಶಿದ್ಧ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕಿರುವ ಔಷಧಿಶಕ್ತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವಾಗ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ತರಲು ಮಂತ್ರವಾದಿ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಫಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರ್ರೋ ಎಂದು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿಗೆ 'ಫಲ' ಎಂಬ ಪದಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂದರ್ಭದ ಕ್ರಿಯೆ ಹೇಳುವವನಿಗೂ, ಕೇಳುವವನಿಗೂ ಸಂವಹನವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಂದರ್ಭದ ಬಳಕೆ ಈ ರೀತಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಶಬ್ಧ ಶಕ್ತಿಯ ನಂಬಿಕೆ ಈ ಸಂವಹವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಸಹಜ ಮಾತುಗಳೇ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಮಂತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿನ ಉಚ್ಚಾರದ ಪ್ರಬೇಧಗಳಾದ ಉಚ್ಚರಣಾ ವಿಧಾನ, ಶೃತಿ, ಧ್ವನಿಯ ಗುಣ, ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತ, ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಯ ಏರಿಳಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಮಾಂತ್ರಿಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಮಂತ್ರಗಾರನ ಅಂಶಗಳೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಮಂತ್ರಗಾರನ ಆಂಗಿಕ ಚಲನವಲನಗಳು, ಮುಖದ ಆವಾಭಾವ, ಸಂಜ್ಞೆ ಮಂತ್ರಗಾರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕರ ನಡುವಿನ ಮಾನಸಿಕ ದೂರ, ಕಣ್ಣಿನ ಸಂಪರ್ಕ, ಅವರು ತೊಡುವ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವ ವಸ್ತು ಪರಿಕರಗಳು. ಮಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಅತಿಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಮಾತು ಅಥವಾ ಶಾಬ್ದಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಆಶಾಬ್ದಿಕ ನೆಲೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂವಹನಗೊಳಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಗೂಢ ರಹಸ್ಯಗಳು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವನ್ನು ಬೀರಿ ಆತನನ್ನು ತನ್ನ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದುಂಟು. ಇಂದು ವಿಶ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಪರಿಧಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿಯಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಮನು ಕುಲವನ್ನು ಚಕಿತಗೊಳಿಸುವ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಮನುಷ್ಯನ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿಯಮಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಲೋಕದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅಂತಹ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯಂತೆ ತಾನೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಗೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುಬಹುದೆಂಬ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಡಿಯಾಳಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಕೊನೆ ಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ನಿಯಂತ್ರಕನಾದ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದೆನ್ನುವ ಆತನ ಭ್ರಮೆಯೋ ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಗೆ ಬುನಾದಿಯಾಯಿತು. ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಬಯಸುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲು ಹೊರಟಾಗ ಮಂತ್ರ ಕರ್ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು.

"ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿ, ದೆವ್ವಗಳ ಅವಾಹನೆ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಡೆಸುವ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು "ವಾಮಾಚಾರ" ಎನ್ನಬಹುದು ಇದು "ಮಂತ್ರವಾದ (Socrcery) ಮತ್ತು 'ಮಾಟ'(Witcheras) ಇವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರದಿಂದವು ಸಂಮೋಹಕ ಶಕ್ತಿ ವಶೀಕರಣ ವಿದ್ಯೆ ಮೋಡಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರವಾದದ ಶಕ್ತಿಯು ಸಂಬಂಧಿತ ಆಚರಣಾ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೆ ವಿನಃ ಮಂತ್ರವಾದಿಯ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಯಾರೂ ಆಚರಿಸಬಹುದು. ಒಬ್ಬನು ಬಳಸುವ ಮಂತ್ರವಾದದ ವಿರುದ್ಧ ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದವನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮಂತ್ರವಾದದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದೂ ಇದೆ. 'ಮಾಟ' ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ವಾಮಾಚಾರ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಮಾಟಗಾರನ ಅಲೌಖಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು ಕಠಿಣ. ಅದಾಗ್ಯೂ ಅದು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬರುವುದುಂಟು".[೮]

---

೮. ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ ಚ.ನ.ಶಂಕರರಾವ್, ಪು. ೭೪

ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಂತ್ರಿಕರು ತಾವು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಓದು, ಉಚ್ಚಾರ, ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಭ್ರಾಮಕ ಅಂಶಗಳೇ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಉಪಭೋಗಿಗಳ ಮೇಲೂ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವ, ಭೂತ, ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಭಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕಗಳು ಈ ಪರಿಣಾಮ ಫಲಿತಗಳೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಈ ಭಯಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸಿ ಪಡೆಯುವ ವಿಧಿಕ್ರಿಯೆಗಳೇ ಮಾಟ, ಮಂತ್ರ, ಭಾನಾಮತಿಯಂತಹ ಅತಿಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರಗಳು ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ತಾಮ್ರದ ತಗಡಿನ ಮೇಲೆ

"ಓಂ ಆಲಯ ಮಹಾಲಯ

ಓಂ ಸರ್ವಗ್ರಹ ದೋಷ ನಿವಾರಣಾಯ

ಸಮಸ್ತ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನಾಯ

ಸರ್ವಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚ ಉಚ್ಚಾಟನಾಯ

ಸರ್ವ ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಕರಾಯ

ಓಂ ನಮಶಿವಾಯ ಸ್ವಾಹಾ..." ಇದನ್ನು ೧೦೧ ಬಾರಿ ಮಂತ್ರಿಸಿದರೆ ಯಾವುದೇ ದೆವ್ವ ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳು ದೂರವಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಂತ್ರಿಕತೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಬಾಹ್ಯ ಆಕೃತಿಯೆಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸಿದಾಗ ಅದರ ಆಶಯ, ಪ್ರತಿಮೆಗಳು, ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಹೊಗೆಡಹುತ್ತವೆ. ಮಂತ್ರದ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿಗಳಾದ ಕಾಳಿ, ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ದುರ್ಗಾ ಮೊದಲಾದ ಉಗ್ರರೂಪದ ದೇವತೆಗಳು ಮಾತೃಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲ ಸಂಕೇತಗಳು "ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಂಘರ್ಷಿಸಿ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯ ಕೈಮೇಲಾದಂತೆ ತೋರುವ ದ್ವಂದ್ವವಲಯಗಳನನು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರವೇಶವಾದಾಗಿನಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಚಾಣಾಕ್ಷ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಿಮ ಹಂತದ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆ ಆಕೆಯ ಪರವಾಗಿದ್ದರೆ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಆತನ ಮಂತ್ರ ಸಿದ್ದಿಯ ಬಳಕೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಳು".[೯]

---

೯. ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಮೋಡಿ (ಲೇ) ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆ, ಡಾ. ಶೈಲಜಾ ಹಿರೇಮಠ, ಪು. ೨೪೯

"ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನ್ಯಂಗಗಳಿಂದ ಹೊರಡಿಸುವ ಧ್ವನಿಗಳು ಮತ್ತು ಬರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ವಿಷಯಗಳು ಏಕಮುಖವಾದವು. ಅಂದರೆ ಮಾಂತ್ರಿಕನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತಿತರ ವಿವರಗಳು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ಅವರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವ ಇತರರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಾಂತ್ರಿಕರ ಬಗೆಗಿನ ನಿಷೇಧಿತ ಮನೋಭಾವನೆ, ಭಯಗಳು, ಅದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಹೊರಗಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ದುರುದ್ದೇಶಗಳಿಲ್ಲದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಳಕೆಯೊಳಗಿರುವ ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಪದಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವು 'ಪದಗಳ' ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೀರಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ".[೧೦]

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಥೂ, ಥೂ, ಬಿಡ್ತು, ಬಿಡ್ತು, ಹೋಯ್ತು, ಹೋಯ್ತು ಎಂಬ ಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಲಯಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಪರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಜನರ ನಡುವೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಭಾಷೆ ಬಹುಪಾಲು ಕೇಳುವ ಜನರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೋಡುಗರಿಗೆ ಅರ್ಥರಹಿತ ಧ್ವನಿಪುಂಜಗಳಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಕೇಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಬರಹಗಳೂ, ಚಿತ್ರಗಳೂ ಅರ್ಥರಹಿತವಾಗಿ ಆದರೆ ಭಯ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂತಹವುಗಳಾಗುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಲಯದಿಂದ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ವಿಭಿನ್ನಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಭೂತೋಚ್ಚಾಟನಂ ಅಪಸರ್ಪನ್ನು
ಯೇ ಭೂತಾಯೇ ಭೂತಾ, ಭೂವಿ
ಸಿಂಸ್ಥಿತಾಃ
ಯೇ ಭೂತಾ ವಿಘ್ನಕರ್ತಾರಃ
ತೇ ನಶ್ಯತ್ತು ವಿವಾಜ್ಞಯಾ
ಅಪಕ್ರಾಮಸ್ತು ಭೂತಾಧ್ಯಂ
ಸರ್ವೇಶೇ ಭೂಮಿ ಭಾರತಾಃ
ಸರ್ವೇಕ್ಷಾಮ ವಿರೋಧೇನ

---

೧೦. ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಮೋಡಿ (ಲೇ) ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆ ಭಾಷೆ, ಡಾ. ಪಾಂಡುರಂಗಬಾಬು ಪು. ೨೩೨

ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮ ಸಮಾರ ಬೇ... ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕೆಲವುರು ಪಟಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಓಂ ಸ್ವರಂ ಚಂಡಿ ಸದಾರೋಟಿ
ಮೌಳಿ ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವದುಷ್ಟದೈವಂಗುಳೆ
ಮೇದಿ ಮೇಲಿ ವಿಡಿ ವಿಡಿ ಅಘೋರರತ್ತಂಡನೆ
ಅಂಡ ವರುಂಡ ರಾತಾಳಂ ಆಕಾಶಂ ಕೂಡಿ ಮುಟ್ಟಿಕೊಳಂಗು
ಮಳುಗು ವಿರ್ಳದುರ್ಯ ವಿಳಂದರು
ಯಮುನೆ ಶರಂಜಾರುಬ್ರಹ್ಮ ಮ್ಯೆಯಡತ್ತುಯೇರು
ಶಿವನೆ ಮುರಕ್ಕು ದುಷ್ಟದೈವಂಗಳೆ ಕೊಲ್ಲು
ಕೂಡಲೆ ಆರುಯರಣಿಯನೆ ಸಂಗು
ಉದರಂಗಳೇ ವಾರಂ ಪೂಣ್ಣ ದೇವೇಂದ್ರನಡಿ ಶತೃಗಳು ಪೆರಟು.
ಅಂತ ದೂವನೆ ಚಾಟ ಮಂತ್ರವಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪದನಾರು
ಕೋಣಕುತ್ತನ ದೇವಾದಿದೇವರು
ವಂದಾಲು ಮಗ ವಿಷ್ಣು ಚಕ್ರದತ್ತ ಚಾಲು
ಆರು ಆರು ಮರಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಂ
ಪದಿನಾರು ಕೋಣಕುತ್ತನ್ ದೇವಾದಿ ದೇವರು ವಂದಾಲುಂ
ವಿಚಾರ ಯಟ್ಟಪೊಳ ಮಹಂಕಾಳಿಯೇ ಜೇರ ಜಾರುಯೆತ್ರಿ.
ಪಿಶಾಚಿಯೇ ಯತ್ರಿ ಮೇದಿ
ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಿಯೇ ಕೈರ್ಯಮರುಪೇಷಿಯೇ ವಗತ್ರಿಯೇ
ಮುಳುತ್ರೊಯೆ ಕನ್ನತಲ್ಲಡಿ ಕಿವ್ವು
ಮುಂಡ ಮಂಡ ಚಂಡಿ ಪ್ರಚಂಡಿ ವೃಂದಾಡು ವೃಂದಾಡು
ಯೋರಿ ಯೇರಿ ಸುಡು ಸುಡು ಆನ
ಮಗಪ್ರಾಣಿ ಹರಿಯಾಣಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪಾದತ್ರಾಣಿ
ಶುಡು ಚುವ್ವಾ ಶುಡ್ರು ಚುವಾ"

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮಂತ್ರವಾದಿ ದೆವ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಆವೇಶ ಭರಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ವಚಿತ್ತಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ತಂಬೂರಿ ನುಡಿಸುತ್ತಾ ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾ

ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನರೂಪ ತಾಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಓಂ ನಮೋ ಕ್ಲೀಡಾಂ ತಡೆಯದೆ ಮರಮ್ಮಾಯಿ ಆದಿಶಕ್ತಿ, ಚೌಡೇಶ್ವರಿ, ಬರುವಳು, ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವಳು, ಯಾವಜನ್ಮದ ಪ್ರೇತವೋ ಮತ್ಯಾವ ಜನ್ಮದಪ್ರೇತವೋ ನಿನ್ನ ಹೇಸರೇನು? ನೀನಾವ ಗ್ರಹವೋ? ದುಷ್ಟನೋ ಶಿಷ್ಟನೋ? ಇಲ್ಲಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರರು, ಇಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಗಿಗಳು, ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾವೀರಭದ್ರರು, ಭದ್ರಕಾಳಿ ಮಹಾಂಕಾಳಿಯರು ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾವೀರ ಅಘೋರ ನರಸಿಂಹರು, ಮತ್ತೆ ವೀರಾಂಜನೇಯನು, ರಣಸಿದ್ದರು, ಕೋಟಿ ಸಿದ್ದರು, ಮನು ಮನ್ಯಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲಿಪ್ಪೆಯೋ? ಯಾವ ಗಿರಿಗಹ್ವರಗಳಲ್ಲಿಪ್ಪೆಯೋ? ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಪ್ಪೆಯೋ? ವೃಕ್ಷ ಜನ ಮೇಲಿಪ್ಪೆಯೋ? ಮತ್ತಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಪ್ಪೆಯೊ? ಹೇ ಪೀಡೆಯೇ, ಹೇ ದೆವ್ವವೇ, ಹೇ ಪಿಶಾಚಿಯೇ, ಹೇ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನೇ, ಹೇ ಕ್ಷುದ್ರಗ್ರಹವೇ, ಹೇ ಚಾಂಡಾಲಗ್ರಹವೇ, ಎಲ್ಲಿರುವೆಯಾ, ಓಡಿಬಾ, ಇಳಿದು ಬಾ, ಶೀಘ್ರುವೇ ಬಾ ಹಹಹ ಹ್ಹ ಹ್ಹ ಹ್ಹ ಎಂಬ ಇತ್ತ ಹೊಸಗನ್ನಡವೂ ಅಲ್ಲದ ಕನ್ನಡವೂ ಅಲ್ಲದೆ ತಮಿಳು ಕೂಡ ಆಗಿರದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಿಶ್ರಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲರ್ಪೆಯೋ ಓಡಿಬಾ...ಓಡಿಬಾ...

ಇಳಿದು ಬಾ... ಇಳಿದು ಬಾ... ಜಲ್ಲು ಬಾ... ಜಲ್ಲು ಬಾ

ಶ್ರೀಘ ಇಲ್ಲಿ ಬಾ... ಇಲ್ಲಿಬಾ,... ಬಾ ಅಲ್ಲಿ ಬಾ... ಅಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರುಬಾ...

ಬಾಹುದು... ಬಾಹುದು, ಅಪ್ಪುದೂ ಅಪ್ಪುದೂ... ಪೇಳವದೂ, ಪೇಳ್ವದೂ

ಒಪ್ಪುದೂ... ಒಪ್ಪುದೂ, ತಪ್ಪದು... ತಪ್ಪದೂ...ಹ ಹ ಹ ಹ ಹ ಹೌ ಹೌ ಹೌ ಹೌ ಹೌ

ಓಂ ಫಟ್ ಸ್ವಾಹಾ..

ಈ ಮಂತ್ರ ಪಠಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾಂತ್ರಿಕ ದೆವ್ವದ ಅಹವಾಲನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅದರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ದೆವ್ವ ಭೂತ ಹಿಡಿದವರನ್ನು ಮಾಂತ್ರಿಕರ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು ತಿಳಿದು ದೆವ್ವಗಳು ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ದೆವ್ವಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗದಂತೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಬಡಿಯುವಾಗ,

ರಕ್ಷಾ ರಕ್ಷಾ ಕಾಲಿ ಕುಂಡಲಿ

ಓಂ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪ ಅಕ್ಷತ್ರಂ ವ್ಯಾಪಕ ಭೂತ-ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚಿ ಉಚ್ಛಾಟನೆ, ಉಚ್ಛಾಟನೆ

ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರಾಂ ರಕ್ಷಾ ರಕ್ಷಾರಕ್ಷಾ

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೂ ದೆವ್ವಗಳು ಬರದೇ ಇದ್ದಾಗ

ಓಂ ಭುಂ ಭೂತೇಶ್ವರಿ ಕುರುಕುರು ಸ್ವಾಹಾ..

ಓಂ ಹ್ರಾ ರಕ್ಷಾ

ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರಾಂ. ಹ್ರೀಂ ಗಾಯತ್ರಿ

ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟುಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮನಕಟ್ಟು,

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಟ್ಟು, ರುದ್ರನ ಕಟ್ಟು,

ಮಾಯಿದುರ್ಗಿನ ಕಟ್ಟು ಮೋಕ್ಷನಕಟ್ಟು,

ಮಾರ್ಜಾಲಿ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳು ಶತೃಗಳ ಕಟ್ಟು,

ಬನ್ನಿ ಮಹಾಂಕಾಳಿ ಕಟ್ಟು,

ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಳನ ಕೊಂದ ಪಾಪಕುದಿ ನಿನ್ನಾಣೆ

ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು ಓಂ ಫಟ್ ಸ್ವಾಹಾ... ಓ ಫಟ್‌ಸ್ವಾಹಾ.

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆ ಎಂಬುದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮೌಢ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಟವೂ ಅಲ್ಲ. ಜನ ಸಮುದಾಯವೊಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಇತರ ಶಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂದಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆಸಿದ ಮೂಲ ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಇದರ ಮೂಲದಲ್ಲಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅವು ಮಾನಸಿಕ ವಾಗಿ ಆ ಸಮೂದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಮತ್ತೆ ವಾಸ್ತವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮಾಂತ್ರಿಕಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಿತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದೇವೆಂದು ನಂಬುವ ಆ ಸಮುದಾಯ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲೂ ಆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯತ್ನಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೀ. ಕ್ರೋಂ ... ಹೋಗು ಹೋಗು

ಓ ನಮೋ ಚೌಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ಭದ್ರಕಾಳಿ, ಭೀಮದೇವಿ, ಪಾರ್ವತಿ, ಗೌರಿ, ಮಹಾಮ್ಮಾಯಿ

ಓಂ ಫಟ್ ಸ್ವಾಹಾ.

ಓಂ ಮಾಲಾಯೆ ಮಾಲಾಯೇ ಸಮಗ್ರ ದೋಷಾನಾಸಿನಿ,

ಸಮಸ್ತ ಶಾಪ ವಿಮೋಚಿನಿ

ಸರ್ವಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆ

ಸರ್ವಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಕರ

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಸ್ವಾಹಃ

ಓಂ ಫಟ್ ಸ್ವಾಹಾ,

ಮಾಂತ್ರಿಕರು ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಿಪಡೆಯಲು ಭೂತಪ್ರೇತಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಹೋಗುವಾಗ ಗ್ರಹಗಳಿಗೆ

ದಿಗ್ಬಂಧನ ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮಾಂತ್ರಿಕರು "ಇಂದ್ರ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂದ ಭೂತ, ಇಂದ್ರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಲು, ದಶದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂದ ರಾಕ್ಷಸಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಬಂದ ಪೀಡೆ ಬಂದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು, ಎಡದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂದ ಪೀಡೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು, ಅಕ್ಕ ಶಾಕಿನಿ ಪಾದದಾಣೆ, ಈ ಮತ್ರ ಪೂರ್ವಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪಾದದಾಣೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗು ನನ್ನ ಆತ್ಮದಾಣೆ ಹೋಗು, ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನಯ ಪಾದದಾಣೆ. ಹೋಗು ಓಂ ಫಟ್ ಸ್ವಾಹಾ. ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಹಿಡಿದವರಿಗೆ ಅಷ್ಟದಿಗ್ಬಂಧನ ರಂಗ ಹೊಯ್ದು ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾಂತ್ರಿಕ ಗ್ರಹ, ಭೂತ, ಪ್ರೇತಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಾಂತ್ರಿಕರ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ, ಮಾಂತ್ರಿಕರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ಬರುವಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವಳು.

ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಪ್ರೇತವೋ, ಮತ್ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಬಂಧನವೋ,
ನಿನ್ನ ನೀನ್ಯಾವ ಗ್ರಹವೋ ದುಷ್ಟನೋಶಿಷ್ಯನೋ
ಇಲ್ಲಿರುವ ದೇವರಿದ್ರೂ ಇಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಿ ಗಣಂಗಳು
ಇಲ್ಲರ್ಪ ಮಹೀವೀರಭದ್ರರ ಭದ್ರಕಾಳಿ ಮಹಾಕಾಳಿಯವರು
ಇಲ್ಲಿರ್ಪ ಮಹಾವೀರ ಅಗೋರ ನರಸಿಂಹನು
ಮತ್ತಿರ್ಪವೀರ ಆಂಜನೆಯನು, ರಾಸಸಿದ್ದರು, ಕೋಟಿಸಿದ್ದರು
ಮನುಮನ್ಯಾದಿಗಳು ನೋಡಲು ಮತ್ತೋರ್ವ ಬೈರವನ್ನೋಪ್ಪಿಲ್ಲಾ
ಎಲ್ಲಿರ್ಪೆಯೋ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರ್ಪೆಯೋ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರ್ಪೆಯೋ
ಯಾವ ಗಿರಿಗಹ್ವರ ದೊಳಿರ್ಪೆಯೋ
ವೃಕ್ಷಜಲ ಮಧ್ಯದೊಳಿರ್ಪೆಯೋ...
ಮತ್ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರ್ಪಿಯೋ ಹೇ ದೈವವೇ...
ಹೇ ಪೀಡೆಯೋ ಹೇ ಪಿಶಾಚಿನಿ ಹೇ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನೇ...
ಹೇ ಶೂದ್ರಗ್ರಹವೇ... ಹೇ ಚಾಂಡಾಲ ಗ್ರಹವೇ.. ಅಪಸ್ಮಾರಿಯೇ
ಹೇ ಕೂಶ್ಮಾಂಡನೇ ಹೇ ಕರ್ಣಮಧ್ಯಸ್ಥನೇ....

ಹಾದಿಕುಣ್ಣು ಬೀದಿಕಣ್ಣು ಇದರಕಣ್ಣು
ಅದರಕಣ್ಣು ಒಳ್ಳೆಯದರಕಣ್ಣು ಕೆಟ್ಟದರಕಣ್ಣು
ನಾಯಿಕಣ್ಣು ಹಕ್ಕಿಕಣ್ಣು ಕಾಗೆಕಣ್ಣು
ಅಪ್ಪನ್ಕಣ್ಣು ಅಮ್ಮನಕಣ್ಣು

ದೆವ್ವದ ಕಣ್ಣು ಪಿಶಾಚಿಕಣ್ಣು ಎಲ್ಲ ಸಿಡ್ದ್ ಬಂಡೆದ್ಹೋಗ್ಲಿ
ಓಂ ಹ್ಲೀಂ, ಸಿರ್ಲಿಂ ಕೀರ್ಲಿಂ ಕೃಷ್ಣಾಯ
ಗೋವಿನ್ನಾಂಗ ಗೋಪಿಜನ ವಲ್ಲಬಾಂಗ
ಪರಾಂಗ ಪರ ಪುರುಷಾಂಗ ಪರಮಾತ್ಮನೇ
ಪರತಂತ್ರ ಪರಂ ಪುರುಷಾದಾತ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೈವಿಶಾದಿ ಸಂದಾಯ ಸಂದಾಯ
ಪ್ರತಿ ಮೇರಿಚಾಯ ಮೇರಿಚಾಯ ಸ್ವಾಹಂ ಗುರುವಿನಾಣಿ.

ಭಸ್ಮ ಮಂತ್ರಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ರಮವೆಂದರೆ ಬಾಳೆ ಎಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಸೀಳುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದೇ ಎಲೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಸ್ಮವನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈಶ್ವರ ಈಶ್ವರ.... ಈಶ್ವರ...
ಈಶ್ವರ..... ಈಶ್ವರ... ಈಶ್ವರ...
ಮೂಡಲು ಹೋಗುವಾಗ ಚಿತ್ತದ ಮರ ಕಂಡೆ
ಮರದಲ್ಲಿ ಏನು ಕಂಡೆ; ನಾಗಾರ್ಜುನ ಕಂಡೆ
ನಾಗಾರ್ಜುನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕಂಡೆ
ವಿಭೂತಿ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಕಂಡೆ
ಒಂದು ಉಂಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಆಕಾಶವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ
ಎರಡು ಉಂಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ
ಮೂರು ಉಂಡೆಯನ್ನು ತಗೆದು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ
ನಾಲ್ಕು ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ
ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರ ಪಾದದಾಣೆ ಇಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದೆ
ಸಕಲ ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳೇ ನನ್ನ ಶರೀರ ಮುಟ್ಟದೇ ದೂರ ನಿಲ್ಲಿ.

ಓಂ ಅನೆದ ಬಂಜಿಡ್ ಅರೆಮಡಲ್ ಕರಯಿಲೆಕೊ ಕರಕೊಡು
ಕುದುರೆದ ಬಂಜಿಡ್ ಕರ್ಬ ಕರಯಿತಿಕೊ ಕರವೊಡು
ಕಾಟ್ ಕೋರಿದ ಬಂಜಿಡ್ ಬೊಲ್ಲುಕಲ್ಲಾ ಕರಯಿಲೆಕೋ ಕರವೊಡು
ಕಕ್ಕತ ಬಂಜಿಡ್ ಉಮಿತೌಡು ಕರೆಯಿಲೆಕೊ ಕರವೊಡು
ಬಲಾ ಬಾಲಾ ಪೋಗಪೋಗ ಇರಿ ಇರಲಾ ಸ್ವಾಹಂ ಗುರಿವಿನಾಣೆ

ಜನರು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಬರದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಅವುಗಳ ಉಪಟಲ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಕೆಲವೊಂದು ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಹಣವನ್ನು ತೊಳೆದು ಗಂಟು ಕಟ್ಟುವುದು, ಹರಿದ ಚಪ್ಪಲಿ, ಪಾಪಸ್ ಕಳ್ಳಿ, ಪೊರಕೆ, ಕತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಭಯ ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭೂತಪ್ರೇತಗಳು ಹೆದರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಇವೆ.

ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಬಳಸುವ ಇನ್ನಿತರೆ ಮಂತ್ರಗಳು

ಮಂತ್ರಗಳು: ಪರಯೋಟ್, ಪರದಾಟು, ಪರಕಟ್ಟು
ಪರಜಪ ಪರದಾಟು ಪರಭೂತ
ದೃಷ್ಟಿನಾಯ ಶ್ರೀ ವಿರಭದ್ರಾಯ ಪೊಡು ಪೊಡು ಪಾರು ಪಾರು
ತಟ್ಟು ಸುಟ್ಟ ಹ್ರೂಂ
ಘಟ್ಟು ಸ್ವಾಹಾ...

"ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಹಲವಾರು ವಿಧದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಷರ ಬಲ್ಲವರಿದ್ದರೆ, ತಾವು ಕಲಿತ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಹ್ರಾಂ - ಹ್ರೀಂ ಎಂಬ ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಯ, ರ, ಲ, ವ, ಶ, ಷ, ಹ, ಳ, ಕ್ಷ, ಜ್ಞ ಗಳಂತಹ ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ರೋಗಿಯ ಮನೆ, ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿರಕ್ಷರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ತ್ರಿಶೂಲ, ಸ್ವಸ್ತಿಕ, ಹಾವು, ಚೇಳು ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೋ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಗೀಚಿದಂತೆ ನಟನೆ ಮಾಡಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರೋಗ, ಮಂತ್ರ, ತಾಯಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿರದ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ನಂಬಿಕೆ ಭಾವುಕತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಲೋಹಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ಒಂದು ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶ ವೆಂದರೆ ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಬೀಳುವ ಖನಿಜಾಂಶಗಳನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ತಾಯಿತಗಳು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂತ್ರ ದೇಹಕ್ಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ".[೧೧]

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬಡಿದವರಿಗೆ ಗಾಳಿ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು.

---

೧೧. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾಟ-ಮಂತ್ರ-ಮೋಡಿ, ಡಾ. ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ, ಪು. ೮೮-೮೯

ದೆವ್ವ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿನ ಭಯಾನಕವಾದ ಅರ್ಥ ರೋಗಿಗಳ ಎದೆ ಝುಲ್ ಎನಿಸದಿರಲೆಂದು ಅದನ್ನು ಗಾಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯನ ಗದ್ದುಗೆ ಇರುವ ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರೆ, ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆತನೂರು ಸಂಗಾಪುರ, ಅಡವಿಷ್ಕಾವಿಮಠ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಲಕಟಿ, ಬಾಬಾಬುಡನ್‌ಗಿರಿ, ಬಸಾಪುರ, ಯಮನೂರು, ನವಲಗುಂದ, ಕುಡತಿನಿ, ಧರ್ಮಸಾಗರ, ವಿರೂಪಾಪುರ, ತಿಂಥಿಣಿ ಅಲ್ಲೀಪುರ ಬಂದೇನ್‌ವಾಜ್, ಕರಿಬಸವನ ಗದ್ದುಗೆಗಳು, ಕುರುಬನ ಕಟ್ಟೆ, ಗಂಡೀ ಹಳ್ಳಿಮಠ ಇವು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳು. ಇವೆಲ್ಲ ಸಾದುಸಂತರ ಗದ್ದುಗೆಗಳು, ದರ್ಗಾಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗೌರವವಿದೆ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಿವೆ. ಆಚನೂರಿನಂತ ಹನುಮಂತರ ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬಂದವರ ಮೇಲೆ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಹೊರಿಸಿ ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚನೂರು ಹನುಮಂತರ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೀಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದವರು ಹೊತ್ತ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಅಡಿವೇಶ ಮಠದಲ್ಲಿ ದನದ ಸಗಣಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬೆರಳುಗಳ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೊಳೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ದರ್ಗಾಗಳಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗರಿ ಮತ್ತು ಬೆತ್ತಗಳಿಂದ ಬಡಿದು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಗದ್ದುಗೆ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದಲೆ ದೆವ್ವಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವರಿಗೆ ಅಷ್ಟ ಬಂಧನ ಹಾಕುವರು. ನಂತರ ದೆವ್ವದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರು. ನಂತರ ದೆವ್ವವನ್ನು ಒಡನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಒಡನುಡಿಸುವುದು' ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಇದರಿಂದ ದೆವ್ವದ ಕುಲ, ಜಾತಿ, ಪ್ರದೇಶ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶಗಳಂತಹ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಒಡನುಡಿಸುವಾಗ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಲೋಬಾನ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೆವ್ವ ಬಗ್ಗದಿದ್ದರೆ ಮಂತ್ರದಂಡದಿಂದ ಬಡಿದು ಬೂದಿಯನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆರಚಿ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಾಡಿ ಹಿಂಸಿಸಿ ದೆವ್ವಗಳ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

"ರಕ್ಷಾ ರಕ್ಷಾ ಕಾಲಿ, ಕುಂಡಲಿ, ಓ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪ ಅಕ್ಷತಂ" ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಪೀಡೆ ತಗುಲಿದವರು ಗದ್ದುಗೆ ಮುಂದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ದೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾಕುಳಿತು ಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಪೀಡೆ ಅವರ ತಲೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ದಿನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಆಗಬಹುದು. ನೂರಾರು ಜನ ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇಂದೂ ಕೂಡ ಗದ್ದುಗೆ ಮುಂದೆ ತಲೆ ಆಡಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೩.೭ ಅನ್ಯ ಭಾಷಾ ಪರಿಸರದ ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪ

ದೆವ್ವ ಭೂತ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿರದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸತ್ತು ದೆವ್ವವಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ದೆವ್ವ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ತನಗೆ ಪರಿಚಿತವಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಭಾಷಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಭಾಷಿಕರೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯವಹಾರ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಂದ ಕಲಿಕೆ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಂಬಂಧ ನಡದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದಂತಹ ಭಾಷಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಶೇಖರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇನ್ನಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಮೃತಿಪಟಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಬಳಕೆಯಾದರೂ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ೧೪ ವರ್ಷದ ರತ್ನ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವ ಬಂದು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಆಂಧ್ರ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಯಿತು. ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದವು.

ರತ್ನ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿ ಎರಡು ವರ್ಷದವಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಒಕ್ಕಲಾಗಿ ಒಂದು ತೆಲುಗು ಮಾತನಾಡುವ ಕುಟುಂಬ ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ಮಗುವನ್ನು ತೆಲುಗು ಮಾತನಾಡುವ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಾ ಆಡಿಸುತ್ತಾ ತೆಲುಗಿನಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ತೆಲುಗು ಪದಗಳು ರತ್ನಾಳ ಮೆದುಳಿನ ಸ್ಮೃತಿ ಪಟಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಹೊತ್ತಿದ್ದವು. ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಆ ಕುಟುಂಬ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆ ಮಗು ಕೆಲವು ತೆಲುಗು ಪದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದರ ಅಗತ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮರೆಯಿತು. ಬಳಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಆ ಹುಡುಗಿ ಬಳಸಿದ್ದು ಕೇವಲ ಎಂಟು ಪದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಜನ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಆ ಮಗು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು. ವರದಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದು ಆಫ್ರಿಕಾದ ದೆವ್ವ ಎಂದು ಜನ ತರ್ಕಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಕೆ ಲೈಬ್ರೆರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಫ್ರಿಕನ್ ಭಾಷೆಯ ನಿಘಂಟನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಗುರುತು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಆ ಪದಗಳನ್ನೇ ಅವಳು ಪೊಸೆಷನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪತ್ತೆದಾರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆ ಹೊಸ ಭಾಷೆ (ದೆವ್ವ ಮಾತನಾಡಿದ್ದು) ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಮೂಲದಿಂದ ಪರಿಚಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಳಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿನ ಆಳದಿಂದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೆವ್ವ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳು ಆ ದೆವ್ವ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಗೊತ್ತಿರಲೇಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

೩.೮ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ

ಮಾನವನ ಬಹುತೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಂಗೀತದಿಂದಲೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತವು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹವುಗಳನ್ನು ಇಂದು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳೆಂದು ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಅಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯು ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಶಬ್ದದಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನ ಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದರೆ ವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನಾದದಿಂದ ಆಗುವ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಲೋ, ಮರದಿಂದಲೋ, ಗಾಳಿಯಿಂದಲೋ ಉಂಟಾದ ಶಬ್ದವು ಅವನಿಗೆ ನಾದದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸ ನೀಡಿ ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯ ತಾನೇ ಅಂತಹ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತಗಳೇ ಕಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾರಂಭಿಸಿದವು.

ಶಬ್ದವು ತರಂಗಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಅಂತಹ ತರಂಗಗಳು

ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡು ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ, ದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಶ್ರಮವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ, ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲಿಂದಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಷ್ಟೇ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುವುದು. ಬಹಳ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೂ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತದ ಬಳಕೆಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವುದೇ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಬೇಟಿ ನೀಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದನಾದದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಗಂಟೆ ಜೋರಾಗಿ ಬಾರಿಸುವುದು, ಡೋಲು ಬಾರಿಸುವುದು, ತಮ್ಮಟೆ ಬಡಿಯುವುದು, ಜಾಗಟೆ ಬಡಿಯುವುದು ಹೀಗೆ ಪ್ರದೇಶವಾರು ಬಳಕೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ಬರಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಿಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಡಿಯುವುದರಿಂದ ವಿಪರೀತವಾದ ಶಬ್ಧತರಂಗಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉನ್ಮಾದಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಅಂತಹ ಶಬ್ದವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕೇಳಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ದೆವ್ವವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ, ಬಿಡಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಡವೆಂದಾಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗು ತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬಂದಂತೆ ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿ ಅಜ್ಜಯ್ಯನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ ಭಜನೆಗಳ ಶಬ್ದ ತಾರಕಕ್ಕೇರಿದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ದೆವ್ವ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕುಣಿದರೆ, ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ ತಾಲೂಕಿನ ಕುರುಬನಕಟ್ಟೆಯ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೃಹದಕಾರದ ಡೋಲು ಹೊಡೆದು ಹೋದುದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವಗಳು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮಟೆಗಳನನು ತರಿಸಿ, ದೆವ್ವ ಬರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತು ಜೋರಾಗಿ ಬಡಿಯಲಾಯಿತು. ಆಗ ದೆವ್ವಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಊರುಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಟೆಗಳನ್ನು, ಉರುಮೆಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಶಬ್ದದಿಂದ ದೆವ್ವಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಾದ್ಯಗಳ

ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಬೇಟಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾದ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಜನೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಆವಾಹನೆಗೂ, ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇರುವುದನ್ನು ಖಚಿತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬರಲಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಮಾತ್ರ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಖಚಿತಗೊಂಡಿದೆ.

ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

೩.೯ ಮಾದರಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು (ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಮಾಹಿತಿಗಳು)

ಪ್ರಕರಣ ೧. ಲಕ್ಷ್ಮಿ : ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೈಲೊದ್ದಿಗೇರಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಸುಡುಗಾಡಪ್ಪ ತಾತನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವದ ಕಾಟದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದವರಲ್ಲಿ 'ಲಕ್ಷ್ಮಿ'ಯು ಒಬ್ಬಳು. ಇವಳು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗೆ ಮೂರನೇ ಮಗಳು. ವಿವಾಹವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದು ಲಾರ್ಡ್ ನಾಗಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಇವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆ. ಇವಳು ಹರಿಜನ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಕಲ್ಲುಕಡೆಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವಳಿಗೆ ಅವಳ ಗೆಳತಿ ಸರೋಜಾಳ ದೆವ್ವ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಇವಳಿಗೆ ಈ ದೆವ್ವ ಬಡಕೊಂಡೈತಿ ಆದ್ರ ಈಗೀಗ ಹೊರಗ ಬಿದ್ದಾಳ. ಆಕಿ ಈಕಿ (ಸರೋಜ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ) (ದೆವ್ವವಾಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ - ದೆವ್ವ ಪೀಡಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ) ಸಣ್ಣಾಗಿನಿಂದ ಆಡಿ ಬೆಳೆದವರು. ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸಾಲಿ ಕಲಿತಿದ್ರು. ನಾವು ಈಕಿಗೆ (ಲಕ್ಷ್ಮಿ) ೫ನೇಕೆ ಬಿಡ್ಸಿಬಿಟ್ವಿ. ಆಕಿ (ಸರೋಜ) ೧೦ನೇತನಕಾ ಕಲಿತಳು. ಬಾರಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಿದ್ದಳು. ಆಕಿಗೆ (ಸರೋಜ) ರಾಮಸಾಗರದಲ್ಲಿರುವ ಹುಡುಗನ್ನ ನೋಡಿ ಇಳಿ (ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ) ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಮೂರು ದಿನದಾಗ ಮದುವಿ ಇತ್ತು. ಸರೋಜ ವಿಷ ಕುಡಿದು ಜೀವ ಬಿಟ್ಳು. ಅವಳ ಕಂತ್ರಿಬುದ್ದಿ ಒಳಗೇನಿತ್ತೋ ಯಾರಿಗೊತ್ತವ್ವ ಹುಡುಗನ ಮನೆತನ ಬೇಶ್ ಇತ್ತು. ಅದೇನಾತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆಕಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ನನ್ಮಗಳಿಗೆ ಕಾಡಕತ್ತಾಳ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ತಲೆದೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಯುವಕನೊಬ್ಬ ಬಂದು ನೀನ್ಯಾರು? ಅಂದಾಗ "ನಾನು ಸರೋಜವ್ವ, ನನ್ನ ಮದ್ವೆ ಮಾಡ್ಕೋತಿಯ ಸರೋಜವ್ವಾ ಅಂದಾಗ" ನಿನಗ್ಯಾರು ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು ಇಲ್ಲೇನಾ. ಅವರಿಗೆ ಮಾಡ್ಕೊ ಹೋಗು ಎಂದಳು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಾಯಿ ಅವಾಚ್ಯ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಬಯ್ಯುತ್ತಾ

ನೀನ್ಯಾವಗ್ಲೆ ನನ್ ಮಗಳ್ನ ಬಿಟ್ಹೋಗೋದು, ನೀ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆಕಿಗೆ ನಾಕ್ ಸಾರಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೋಗೈತಿ, ನೀನ್ಯಾಕಂ ಇಸ ತಕ್ಕಂಡ್ ಸತ್ತು ಈಕಿನ ಕಾಡಕತ್ತಿದಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿನ ಸರೋಜ (ದೆವ್ವ)

ನಂಗೇ ನಂಗೆ ಮಚ್ಚಿನಾಗಪ್ಪ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾ ಒಬ್ಬಾಕಿ ಜತಿಗಂತ ಲಕ್ಷ್ಮೀನ ತಗೊಂಡು ಹೋಗಾಕ ಬಂದೀನಿ. ಅಷ್ಟ್ರಾಗ ನೀವ್ ನನ್ನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದ್ರಿ ಎಂದಿತು.

ಯಾವಾಗ ಬಿಟ್ಹೋಗ್ತಿಯಾ ಹೇಳೇ ಎಂದು ಗದರಿಸಿದಾಗ ಈ ಸುಡುಗಾಡಪ್ಪ ತಾತನ ಕಾಟತಾಳಕ್ಕಾಗಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ ಎರ್ಡು ಗಂಟೆಗೆ ನಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀನ ಬಿಟ್ಹೋಗ್ತೀನಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಗುರುತಾಗಿ ಸೀರಿ ಸೆರಗು ಮುಂದಲೆಯ ಕೂದಲು ಐದು ಉಗುರು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ರಪ್ಪೆಕೂದಲು ಗಂಟನ್ನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇವಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ತಾತನ ಗದ್ದಿಗೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಲುದೂರ ಹೋಗಿ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದಳು.

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸರೋಜಾ ಆತ್ಮೀಯರಾದ್ದರಿಂದ ಸರೋಜಾಳ ಸಾವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತೀ ಆಘಾತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಸರೋಜ ತನ್ನ ಮನದ ದುಗುಡವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರ ಬೇಕು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಂದೆ "ನಮ್ಮನಿಯಾಗ ಈ ಹುಡ್ಗಿ ಭಾರಿ ಪುಕ್ಕಲೀ ರೀ ಎಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೂ ಹೆದ್ರಿಕೊತೈತಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೆಳತಿಯ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಾವು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅವಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಗರ್ಭಜಾರಿರುವುದು ಕೇಳಿದರೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಹೇರಲಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಸೆಗಳಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಅವಳ ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲದೇ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಾಯಿ - ಬಂಜೆಯರಿಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಬಲ್ಲವಳಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರಬಹುದು. ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಿದ 'ಮಚ್ಚಿನಾಗಪ್ಪ'ನ ವಿಷಯ ಸರೋಜಾ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಚ್ಚಿನಾಗಪ್ಪ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡನಾಗಿದ್ದು, ಸರೋಜಾಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಾಮುಖ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಭಾವನಾಜೀವಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಸಮಾಜದಿಂದ ಸರೋಜಾಳು ಸಹ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ? ತನ್ನ ನೋವನ್ನು ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಶೀಲ ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಆದರ್ಶ ಮಾದರಿಗಳಿಂದ ಸರೋಜ ಮತ್ತೊಬ್ಬನೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದು, ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಜಿಸಿರಬಹುದು. ಈ ಸರೋಜಾಳ ಸಾವಿನಿಂದ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನ್ನೊಳಗೆ ಕೊರಗಿದ್ದು ಅದು ಆಸ್ಫೋಟಗೊಂಡಾಗ ಅಸಹಜ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ

ನಂಬಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕುಟುಂಬ ಅದನ್ನು 'ಸರೋಜಾಳ ದೆವ್ವ' ಎಂದು ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸರೋಜಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯತೆಯಿಂದ ತೊಳಲಾಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆನ್ನಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಿರದೇ ಅವಳ ಆಂತರಿಕ ವೇದನೆಗಳನ್ನು ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಸರೋಜಳ ಸಾವು ಒಂದು ನೆಪವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಪ್ರಕರಣ ೨. ನೀಲಮ್ಮ : ದಿನಾಂಕ ೧೪.೦೩.೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಹೊಸಪೇಟೆ ಅಮರಾವತಿ (ಭಾರತೀನಗರ) ಎಂಬ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿನ ಕರಿಬಸವೇಶ್ವರ (ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿಯ ಮರಿತಾಣ) ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತಿಯಾಗಿರುವ ದೇವಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ನಿಡಗುತ್ತಿ ನೀಲಮ್ಮನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ.

ನಮ್ಮ ತಂದಿತಾಯಿಗಿ ನಾವು ಒಟ್ಟು ಆರ್ಜನ ಹೆಣ್ಮಕ್ಳು. ನಮ್ ಮನಿಯಾಗ ಗಂಡ್ಮಕ್ಳು ಇಲ್ಲದ್ರಂದ ಊರಿನ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ಗ ಲೇಸಿ (ದೇವದಾಸಿ) ಬಿಟ್ಟೈತಿ ಮನಿಗೆ ಹೀರೆಮಗ್ಳು ನಾನೇ ಆದ್ರಿಂದ ನನಗ ಲೇಸಿಬಿಟ್ರು ನಾ ಅದಕ್ಕ ಒಲ್ಲೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ರ ನಮಗ ಕೊಟ್ಟ ಹೊಲಮನಿ ಕಿತ್ಕೊಂಡು ನಾವೆಲ್ಲ ಬೀದಿ ಪಾಲಾಗ್ತಿದ್ವಿ.

ನಾ ಇನ್ನು ದೊಡ್ಡಾಕಿ ಆಗಿರ್ಲಿಲ್ಲ ಆವಾಗ್ಲೆ ನಮ್ಮವ್ವ - ನಮ್ಮಪ್ಪಾನೆ ಇದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡ್ರು. ಬೇರೆ ದಾರಿನೇ ಇಲ್ದೆನಾ ಇದಕ ಒಪ್ಲೇಬೇಕಾಯ್ತು. ಎಂಟ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ನನಗ ಭಾಳ ಬ್ಯಾಸರ ಆಗೈತಿ. ನನಗೂ ಎಲ್ಲರ್ಹಾಂಗ ಮದ್ವಿ ಆದ್ರ ಗಂಡ ಅನ್ನೊವನಿರತಿದ್ದ ಆದ್ರ ಈಗ ಈ ಮೂರು ಮಕ್ಳು. ನನ್ ತಂಗಿ ಬ್ಯಾರ ತೀರಿಕೊಂಡಾರ ನಮ್ಮವ್ವನ ಹೊರಿ ನನ ಮ್ಯಾಲ ಐತಿ ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದ್ರು ಬರ್ತಾರ ತಮ್ ಮನಸಿಗೆ ಬಂದಂಗ್ ನಮ್ಮನ್ನ ಬಳಸ್ಕಂಡ್ ಹೋಗ್ತಾರ. ನಂದೂನೂ ಒಂದು ಬದುಕಾ, ಆದ್ರೂ ಇದೆಲ್ಲ ನಾ ಯಾರಿಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಆದ್ರೂ ಇದೆಲ್ಲ ನಾ ಯಾರಿಗಿ ಹೇಳಬೇಕು ಹೇಳಿದ್ರೂ ಏನ್ ಪರಿಹಾರ ಐತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಹಣೆಬರಹಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಅಳ್ಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ. ನನಗ ಗಾಳಿ ಆದಗ್ನಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟೇನಿ. "ಗಾಳಿ ಬಂದಾಗ ಮನಿ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ್ಯಾನ ದೂರ ಹೋಗ್ಬೇಕು ಅನಸ್ತದ, ಒಂಥರಾ ಬಾಳ ಬ್ಯಾಸರ ಆಗ್ತದ. ತ್ರಾಸ್ ಆಗ್ತದ, ಜ್ವರ ಬರ್ತದ ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹತ್ರ ತೋರ್ಸಿದ್ರ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅಂದ್ರ ನೀ ಚಿಂತಿ ಮಾಡ್ತೀ ಅದಕ್ಕಾ ಹಿಂಗ್ ಆಗ್ತದ ಅಂತಾ ಹೇಳ್ತಾರ. ಈ ಅಜ್ಜನ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದ್ ಮ್ಯಾಲ ಒಂಥರಾ ನೆಮ್ಮದಿ ಅನಸ್ತೈತಿ ನನ್ ಮೈಯಾಗ ನನ್ ತಾಯಿ ಅಕ್ಕನ ಗಾಳಿ ಬಂದೈತಿ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗೈತಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : ನೀಲಮ್ಮನ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನೀಲಮ್ಮನ ಕರಾಳ ಬದುಕು ಅವಳ ಮನೋಲೋಕದ ಮೇಲೆ ಭರಿಸಲಾಗದಂತಹ ಆಘಾತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದು ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ

ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಅವಳನ್ನು ಈ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬಂತೆ ದೂಡಿದೆ. ನೀಲಮ್ಮಳು ಸಹಜ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ?

ತನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಭೋಗದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಆದಾಗ ಅವಳ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳೆರಡು ಅವಳ ನಿಯಂತ್ರಣದಿಂದ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿವೆ. ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಯರ ಬದುಕು ನೋಡಿದ ನೀಲಮ್ಮ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಮೇಲಿರುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ನಿರಂತರ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಲ್ಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಸರವನ್ನು ತರಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಲು ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ದೆವ್ವದ ಮೊರೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಕಾರಣವೇ ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷದ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಸಾವು ನೆಪವಾಗಿ ಪ್ರೇತವಾಗಿ ಆವಾಹನೆ ಯಾಗಿದೆ. ಈ ಆವಾಹನೆಯಿಂದ ಅವಳು ಸಹಜವಾಗಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೂ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ನೀಲಮ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನಿಸಿರಬೇಕು. ಮನಸ್ಸಿನ ಅನಾರೋಗ್ಯವು ದೈಹಿಕ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ರುವುದರಿಂದ ನೀಲಮ್ಮನಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದು ಹಲವಾರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಗುಣಮುಖ ವಾಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಕರಣ ೩. ಸುನಂದ : ಗಂಡಿಹಳ್ಳಿಮಠಕ್ಕೆ ದಿನಾಂಕ ೦೭.೦೯.೨೦೦೭ರಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಸಂದರ್ಶಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಆನಂದ ಸಿಕ್ಕಿದರು.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಯಾಕ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಿಯಾ?

ಆನಂದ : ಏನ್ ಮಾಡೋದು ಸಾರ್ ಎಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ. ಏನೇನೋ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಏನ್ ಆನಂದ ಯಾಕೆ ಏನಾಯ್ತು ಹೇಳಿ.

ಆನಂದ : ಸಾರ್ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳು ಸುನಂದ ಅಂತ ಅವ್ಳು ಈಗ ಸೆಕೆಂಡ್ ಪಿಯುಸಿ ಓದಿದಾಳೆ. ಆದ್ರೆ ಅವ್ಳು ಇತ್ತೀಚಿಗ್ಗೆ ಎಂಗೆಂಗೋ ಆಡ್ತಾಳೆ ಸಾರ್ ಎಲ್ಲಿ ತೋರ್ಸಿದ್ರೂ ಏನೂ ಅಗಿಲ್ಲ ನಾರ್ಮಲ್ ಆಗಿದೆ. ಅಂತ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಏನ್ಮಾಡೋದು ಸಾರ್. ಸಾರ್ ನೀವ್ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡ್ತೀವಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಿದ್ರಲ್ಲ. ಕಷ್ಟಸಾರ್ ನಾನೆಂದೆಂದೂ ನೋಡಿರ್ಲಿಲ್ಲ ಸಾರ್. ನಮ್ ಸುನಂದ ಎಷ್ಟು ಇಂಟಲ್ ಅಂದ್ರೆ ಇಡೀ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗೆ ನಂಬರ್ ಒನ್ ಯಾರ ಜೊತೆನೂ ಸೇರ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ ಸಾರ್ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣೋರೆಲ್ಲ ಬಾಳ ಸ್ಟ್ರಿಟ್ಟು.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಮತ್ತೀಗ ಏನಾಗೈತೆ ಆನಂದ್ ಏನ್ ಸಮಾಚಾರ

ಆನಂದ : ಬಿಡೀ ಸಾರ್ ಮನಿಸ್ಗೆ ಬಾಳ ನೋವಾಗತೈತೆ ಏನಾಗೈತೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸಾರ್ ಸರಿಯಾ ಊಟ ಮಾಡ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾತಾಡ್ತಿಲ್ಲ ಅದೇನೋ ಒಂದಥರಾ ಇರ್ತಾಳೆ ಸಾರ್. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ವಿ. ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ವಿ ಎಲ್ಲೂ ವಾಸಿಯಾಗ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ವಾರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ತಿದ್ದೀವಿ ಏನ್ಮಾಡ್ಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗ್ತಿಲ್ಲ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಇದಾರ

ಆನಂದ : ಹೌದು ಸಾರ್ ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಬ್ಳು ತಂಗೀ ಕೂಡ ಇದಾಳೆ. ಅವ್ಳು ಈಗ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಓದ್ತಿದಾಳೆ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಏನ್ಮಾಡ್ತಿದ್ಲು ಅಂತ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಸುನಂದ ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿ ಅವರ ಮನೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ (ಹೊಲದಲ್ಲಿ) ಇರುವ ಒಂಟಿ ಮನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹತ್ತು ಕಿ.ಮೀ.ನಷ್ಟು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂತ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ.

ಸರ್ ಒಂದು ವಿಷಯ ತಪ್ಪಾಗಿ ನಡೆದೋಯ್ತು ಸಾರ್.

ಏನು ಮಾಡೋದು ನಮ್ಮ ಸೊಸೆ ಸುನಂದ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನ ಜೊತೆ ಹೋಡಿ ಹೋಗಿದ್ಲು. ಆ ಹುಡುಗ ನನ್ನ ಹತ್ರ ಗ್ಯಾರೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಮಂಗಳೂರಿನವನು. ಓದಿರ್ಲಿಲ್ಲ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ ಹೀಗ್ ಮಾಡ್ತಾನೆ ಅಂತ ನಾವು ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿರ್ಲಿಲ್ಲ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಈ ವಿಷಯ ನಿಮ್ಗೆ ಗೋತ್ತಿರ್ಲಿಲ್ವ. ಹೇಗೆ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಆಗೆ ಹೋಗೋದುಕ್ಕೆ ಆಗ್ತೈತೆ.

ಆನಂದ : ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಸಾರ್ ನಮ್ಗೂ ಅದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಆ ಹುಡ್ಗನೂ ಅಂತನಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸುನಂದ

ಕೂಡ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡ್ತಾಳೆ ಅಂತ ಎಂದೂ ಅದ್ಕೊಂಡಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಏನಾದ್ರೂ ಹೇಳಿಸಾರ್ ನಮ್ಗೆ ಬಾಳ ಯೋಚನೆ ಆಗೈತೆ.

ಸುನಂದಳ ತಾಯಿ ನಾಗಮ್ಮ ನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದು.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಏನಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಏನಾಗೈತೆ

ನಾಗಮ್ಮ : ಇಲ್ಲ ಕಣಣ್ಣ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಒಂದು ತಿಂಗ್ಳಿಂದೆ ಅದೇನೋ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದೋಯ್ತು. ಅವತ್ನಿಂದ ಹಿಂಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ನಿಮ್ಮಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಂಗೆ ಅಯಮ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಅನುಮಾನ ಇದೆಯಾ.

ನಾಗಮ್ಮ : ಇಲ್ಲಣ್ಣ ಅಂತಳಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಗಳು ಒಬ್ಬ ಗಂಡುಡುಗರ ಜತೆಗೆ ಮತಾಡ್ದಳಲ್ಲ ನಮ್ಮಗಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ಓದುತ್ತಿದ್ಲು.

ಸುನಂದಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದು.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಏನಮ್ಮ ಸುನಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇಯ.

ಸುನಂದ : ಯಾರು ನೀವು ಗೊತ್ತಾಗ್ಲಿಲ್ಲ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಾವನ ಫ್ರೆಂಡ್ ಕಣಮ್ಮ. ರಿಸಲ್ಟ್ ಏನಾಯ್ತು ಪಿಯುಸಿದು

ಸುನಂದ : ಅದೇಕೆ ನಿಮಗೆ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಇಲ್ಲಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಹೇಳ್ತಿದ್ರು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂತ ಬಾರಿ ಹೇಳ್ತಿದ್ರಮ್ಮ.

ಸುನಂದ : ಏನ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿದ್ರೇನು ಏನಾಗ್ಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಏಕಮ್ಮ ಯಾಕೆ ಹೀಗೇಳ್ತೀಯ ನಿನ್ನ ಮಾವ ನಿನ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸುನಂದ : ಅದಕ್ಕೆ ಟಿಸಿಎಚ್ ಮಾಡುಸ್ತೀವಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅವ್ರಿಗೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ರೂ ನನ್ನನ್ನ ದ್ವೇಷ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದೇವ್ರೆ ನೋಡ್ಕೊಂತಾನೆ ಬಿಡಿ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಏನಮ್ಮ ಏನಾಗೈತೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಟಿ.ಸಿ.ಎಚ್.ಗೆ ಸೇರ್ಸಾನಾಂತ ಬಂದಿದ್ದೀನಿ ನಿಮ್ಮಾವನೇ ನನ್ಗೆ ಹೇಳಿ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ನನಗೆ ಕರಟ್ಟಾಗಿ ಏನಾಗಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು. ಅದೆಂತಾ ಸಮಸ್ಯೆನೇ ಇದ್ರೂ ನಾನು ಬಗೆಹರಿಸ್ತೀನಿ.

ಸುನಂದ : ಏನಾಗಿಲ್ಲ ನಾನು ಓದ್ಬೇಕು ಅಷ್ಟೇ (ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾರಿ)

ಸಂದರ್ಶಕ : ಯಾರೋ ಈಶ್ವರ ಅನ್ನೊ ಹುಡ್ಗುನ್ನ ಲವ್ ಮಾಡ್ತೀದ್ದಿಯಂತೆ

ಸುನಂದ : ಯಾರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮಗೆ

ಸಂದರ್ಶಕ : ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಕೂಡ ಹೇಳಿದಾರೆ.

ಸುನಂದ : ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ಅದು ನಾನೇನು ಬೇಕಂತ ಮಾಡ್ಲಿಲ್ಲ. ನಂದೇನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅವಾಗ ನನ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ಸರಿ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಂಗಾಯ್ತು.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಹಾಗೇಳಿದ್ರೆ ಹೆಂಗಮ್ಮ ನೀನು ಟಿ.ಸಿ.ಎಚ್.ಗೆ ಸೇರ್ಬೇಂದ್ರೆ ಕರಟ್ಟಾಗಿ ಏನು ನಡೀತು ಅಂತ ಹೇಳು ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ನಾನ್ ಹೋಗ್ತಿನಿ ಅಷ್ಟೇ.

ಸುನಂದ : ಸಾರ್ ಯಾರತ್ರ ಹೇಳ್ಬಾರ್ದು. ಪ್ರಾಮಿಸ್ ಮಾಡಿ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ಆಯ್ತು ಹೇಳಲ್ಲ ಏನಾಯ್ತು ಹೇಳು.

ಸುನಂದ : ಸರ್ ನಮ್ಮಮ್ಮನೇ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಅವ್ರು ಸರಿ ಇದ್ರೆ, ಇದೆಲ್ಲ ಆಗ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೀಗ್ಮಾಡ್ದೆ.

ಸಂದರ್ಶಕ : ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಏನಮ್ಮ ಅಂತ ತಪ್ಮಾಡಿದ್ರು?

ಸುನಂದ : ಅವ್ರು ನಮ್ಮಪ್ಪನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡ್ಕೊಳ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಊರಿನ ಬಂದಯಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾವಾಗೂ ಇಲ್ಲೆ ಇರ್ತಾನೆ ಅಯಪ್ಪ. ನಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ಇದು ಗೊತಿಲ್ಲ ಅಯಪ್ಪನಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯೋದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ನೆನಸ್ಕೊಂಡ್ರೆ ನೋವಾಗುತ್ತೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನೋಡ್ಲಾರ್ದೆ ನಾನ್ ಆ ಹುಡ್ಗುನ್ ಜೊತೆ ಹೋಗಿದ್ದು. ನಾನೇನು ಅವನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವ್ನು ಪ್ರೀತಿಸ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಬೇಜಾರ ಕಳ್ಕಬೇಕು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರ್ಬಾರ್ದು ಅಂತ ಹೋಗಿದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ಸಾರ್. ದಯವಿಟ್ಟು ಯಾರಿಗೂ ಇದನ್ನು ಹೇಳ್ಬೇಡಿ ಸರ್.

ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ : ಆನಂದ ಮೋಟರ್ ಸೈಕಲ್ ರೀಪೇರಿ ಮಾಡುವ ಅಂಗಡಿಯೊಂದನ್ನು ಇಟ್ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೂವರು ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಮೂವರು ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ ಎಂಬ ಹುಡುಗನು ಒಬ್ಬ. ಇವನು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದವನು. ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆನಂದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವ್ಯವಹಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಲಾಭ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಆನಂದನ ಮೂಲಕ ಅವನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ, ನಿದ್ರೆ, ಸ್ನಾನ, ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆನಂದನಿಗೆ ಈಶ್ವರನ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿದ್ದವು.

ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುನಂದ ಪಿಯುಸಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಮುಗ್ಧೆ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಹುಡುಗಿ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಇದ್ದುದ್ದರಿಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಜನರ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿಮೆ. ಇಂತ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುನಂದಳ ತಾಯಿ ನಾಗಮ್ಮ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸುನಂದಳ ಮನಸ್ಸು ಕಲಿಕಿ ಹೋಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಕೊಂಡರೆ ನಂತರ ಬರ ಬರುತ್ತಾ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು. ಇದರ ನಡುವೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರ್‍ಯಾರು ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ (ಅವರ ಮಾವನ ಮನೆ ಬೇರೆ ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ). ಇದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರತಿದಿನ ಅದೇ ಯೋಚನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಎಂದರೆ ನಾವೇ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗುವುದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಈಶ್ವರನ ಮಾತುಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾದಾನ ತಂದವು. ಅವನೇನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ತಿಳಿದಳು. ಓದಿನ ಕಡೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಗಮನ ಇರದೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಲ್ ಸಿನಿಮಾ (ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಲುವಿನ ಚಿತ್ತಾರ) ಬಂದಿತು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಸುನಂದ ಆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿನ ಹೀರೋ ಈಶ್ವರನಂತೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನೂ ಕೂಡ ಗ್ಯಾರೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸುನಂದ ಈಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರ ನೋವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗುವ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದರು. ಈಶ್ವರನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದನು. ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ನಡೆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅವರ ಮಾವಂದಿರು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಂದೀಖಾನೆಯಂತಹ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು.

ವಾಸ್ತವದ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅರಿವಿರದ ಸುನಂದಳ ಮನಸ್ಸು ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಯಿತು. ನನ್ನ ಓದು ನಿಂತೇ ಹೋಯಿತು ಎಂಬ ಕೀಳರಿಮೆ ಬೆಳೆಯ ತೊಡಗಿತು. ಮತ್ತೆ ಅದೇ ತಾಯಿಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಆಗದೆ, ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ಆಗದೆ, ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರದ ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸುನಂದ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಳು.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುನಂದಳಿಗೆ ಟಿ.ಸಿ.ಎಚ್. ಸೀಟ್ ಕೊಡಿಸಿದೆ. ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದೆ ಆನಂದನಿಗೆ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಗೌರವ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಸುನಂದಳ ತಾಯಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಈಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದೆ.

ಪ್ರಕರಣ ೪. ಫಾತೀಮಾ : ಫಾತೀಮಾಳದು ಬಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬ. ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಹಣ್ಣಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಇವರಿಗೆ ೬ ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಮೂರು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಮೂರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಈ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಜೀವನಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಯೋಜನಾ ಜೀವನಕ್ರಮ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗಲಾಟೆ ಗದ್ದಲು, ಹೊಡೆದಾಟ, ಬಡಿದಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲೂ ಫಾತೀಮಾಳ ಅಣ್ಣನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ತೀರಾ ಬೇಸರ ಗೊಂಡಿದ್ದಳು. ಟಿ.ವಿ. ನೋಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಜಗಳವಾಡಿದ್ದರು. ಆಕೆಯನ್ನು ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಚಪ್ಪಲಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಬೈದಿದ್ದ. ತಲೆಸುತ್ತು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದ.

ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮದುವೆ ಯಾಗಿದ್ದ. ಅದರ ವಿಷಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಫಾತೀಮಾಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವಳೇ ಅವರಿಗೆ ಹೆಲ್ಪ್ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಮದುವೆಯ ಗೀಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಬೇರೆ (ಪ್ರೀತಿಸಿದ) ಹುಡುಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನು ಆ ರೀತಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ತಹತಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆ ಮನೆಯೇ ಅವಳಿಗೆ ನರಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಅಂದರೆ ಮದುವೆ. ಮದುವೆಯಿಂದ ಗಂಡಿನ ಸಂಗ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅನುರಾಗ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಕೆಲಸದಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪಾರಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ಬೇರೊಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಅವಳದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಫಾತೀಮಾಳಿಗೆ ಹಿಡಿದ ದೆವ್ವ ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಳಂಬ ಮಾಡದೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಕಷ್ಟ ಬದುಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಫಾತಿಮಾಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೆಂಟರು ತವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಕೂಡ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಲಾರದ, ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಉನ್ಮಾದದ ಮೂಲಕ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ವಾಸ್ತವ ವಿಷಯ.

ಪ್ರಕರಣ ೫. ಲಚ್ಚಣ್ಣ : ಇವರು ಕಪ್ಪನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಆಳು. ನಾಲ್ಕನೇ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಓದಿಗೆ ಶರಣು ಹೇಳಿ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಕಂಠವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಪು. ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಅವನು ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಜನ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಯುವತಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಕೆ ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ಜಮೀನಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಬಾವಿಗೇ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದಾದ ಎರಡೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ದಾಯಾದಿ ಗೌರಕ್ಕ ತನ್ನ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದೇ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಈ ತರುಣ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಂಗಸರು ದೆವ್ವವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಾವಿ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಜನ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳ ತೊಡಗಿದರು. ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗ ಸಿದ್ಧ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ವಯೋಮಾನದವನೇ. ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿತದ್ದಂತೆ ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದ. ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡ್ಕೋಬೇಡ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಎಂದು ಮುಲುಕುತ್ತಿದ್ದ. ವೀರಭದ್ರ ಗುಡಿಯ ಪೂಜಾರಿ ಬಂದು ನೋಡಿ, ಇದು ದೆವ್ವದ ಕಾಟವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸಿದ್ಧ "ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ಮನೆಯವರ ಹೊಲದವರ ಬಾವಿ ಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರು ಬಾವಿ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರಬರುವಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಹತ್ತಿರ ಹೋದಂತೆ ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ದುಮುಕಿಬಿಟ್ಟರು. ನನಗೆ ಭಯವಾಗಿ ಓಡಿಬಂದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಲಚ್ಚಣ್ಣನಿಗೆ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಜಲ್ ಎಂದಂತಾಗಿ ಭಯವಾಯಿತು.

ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಲಚ್ಚಣ್ಣ ಏಕೋ ಬಾವಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಇದ್ದಾರೆ ಎನಿಸಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಬಾವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕೂತಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಲಚ್ಚಣ್ಣನಿಗೆ ಭಯದಿಂದ ಬೆವರು ಬರತೊಡಗಿತು. ಕೈಕಾಲು ನಡುಗಿತು. ನಾಲಿಗೆ ಒಣಗಿತು. ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ದೇಹ ಬಿಗಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡು 'ಯಾರದು?' ಎಂದು ಕೂಗು ಹಾಕಿದ ಯಾವ ಉತ್ತರವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಾವಿಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಈಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಹೆಂಗಸು ಎಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದಳು ಎಂದುಕೊಂಡು ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ತಕ್ಷಣ ದೆವ್ವಗಳ ನೆನಪು ಬಂದು ಮನೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದಾಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಜೋರಾಗಿ ನಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಜನ ಸೇರಿದರು. ಯಾರು ನೀನು ಏಕೆ ನಗುತ್ತಿರುವೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಲಚ್ಚ ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ 'ನಾನು ಕಮಲಿ, ನನ್ನ ಲಚ್ಚ ನೋಡೋಕೆ ಆಸೆ ಆಯಿತು ಬಂದೆ' ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಗೌರಕ್ಕ ನನ್ನ ಲಚ್ಚನ್ನ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡೋಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಳು ಕಮಲಿ

ಅವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟವಳೆ. ಲಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟವಳು ನಾನಿರೊತನಕ ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದಳು.

ಕಮಲಿಯ ದೆವ್ವ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದಾಯಾದಿಯಾದ ಗೌರಕ್ಕನ ದೆವ್ವ ನನ್ನನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದ ಲಚ್ಚನ ಮನಸ್ಸು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದೆವ್ವ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ನೀನು ನನಗೆ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೆವ್ವ ನಿನಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಲಚ್ಚಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಪ್ತಭಾಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಪ್ರಕರಣ ೬. ಸರೋಜಮ್ಮ: ಸರೋಜಮ್ಮನಿಗೆ ೨೪ ವರ್ಷ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಗರ್ಭಧರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಂಜೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ತೆ ಮಾವ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರೋಜಮ್ಮ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೆ ಅವಳ ಗಂಡ ಐದನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡದೇ ಶಾಲೆ ಬಿಟ್ಟವನು. ನಮಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು? ಪರಿಹಾರ ಏನು? ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರ್‌ಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೇಳೋಣ ಎಂದರೆ ಮನೆಯವರು (ಗಂಡ) ಬರುವುದಿಲ್ಲ. "ನಾನೇಕೆ ಬರಲಿ ನೀನೇ ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊ" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಸರೋಜಮ್ಮನಿಗೆ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಇಲ್ಲ, ಅಣ್ಣ-ಅತ್ತಿಗೆ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ನಿರಾಶಳಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಈಗ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಜಯಳ ದೆವ್ವ ಬಂದಿದೆ. ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಜಯ ನನ್ನ ಗಂಡ ಅತ್ತೆ-ಮಾವನವರ ಕಾಟದಿಂದ ನೊಂದು ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತವಳು. ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಸರೋಜ ಕೂಡ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಮನೆಯವರು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಟ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳಿಗೆ ಸವತಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ತರುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫಲ ಬಿಡಲು ಅದನ್ನು ಊಳಬೇಡವೇ? ಬೀಜ ಬಿತ್ತಬೇಡವೇ? ಸರೋಜಳ ಗಂಡ ಉತ್ತು-ಬಿತ್ತು ಬಲ್ಲನೇ? ನೋಡಿ ಸರೋಜಳಿಗೆ ಸವತಿಯನ್ನು ತಂದರೆ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಅತ್ತೆ-ಮಾವ ರಕ್ತಕಾರಿ ಸಾಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಹುಷಾರ್! ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಕರಣ ೭. ಕಮಲಮ್ಮ: ಕಮಲಮ್ಮ ಎಂಬುವರ ಮೇಲೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ದೆವ್ವ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಬರುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಅದು ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಎಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಗಂಟಲನ್ನು ಸೀಳಿ ರಕ್ತ

ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಯಾರೂ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ. ಅವನನ್ನ ಕಚ್ಚೆಭದ್ರ ಮಾಡಿಕೋ. ಯಾವುದೇ ಬೇರೆ ಹೆಂಗಸಿನ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಜೋಕೆ! ಎನ್ನುತ್ತದೆ.

ಕಮಲಮ್ಮನ ಗಂಡ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇರೆ ಹೆಂಗಸರ ಜೊತೆ ಅಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕಮಲಮ್ಮನಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾರದ ವಿಷಯ. ಆದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ ಅವಳದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯ ದೆವ್ವದ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನ ಆ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದವು. ಕೆಲವೊಂದು ಸಾರಿ ಮತ್ತೆ ಅಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಕಮಲಮ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ದೆವ್ವ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಘರ್ಜನೆ.

ಡಾ. ವೀರಣ್ಣದಂಡೆಯವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸತ್ಯಘಟನೆಯನ್ನು ದೆವ್ವ ಸಂಬಂಧಿ ನಂಬುಗೆಗಳು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ.

೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ಕಲುಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಳಂದದ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ದೊರೆತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ವಾಸಿಸಲು ಒಂದು ಕೋಲಿಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಹಿಡಿಯಲು ಹೋದರ್ಪೆ ೯೦ ರೂ. ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಡು ಕೋಲಿಗಳು ದೊರಕಿದವು. ನಾವು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಆ ಮನೆ ಸುಮಾರು ೧೦-೧೨ ಕೋಣೆಗಳುಳ್ಳ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಮನೆ. ಬೃಹತ್ತಾದ ತಲೆಬಾಗಿಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರಿಕಲ್ಲಿನ ಮನೆ. ಆದರೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು.

ಇದ್ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಲೆಕೆಡೆಸಿಕೊಳ್ಳದ ನಾವು ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹ ದಿಂದಲೇ ಕಳೆದೆವು. ಹಾಡುವುದು, ಕುಣಿಯುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಆಯಿತು. ರಾತ್ರಿ ೧೨ ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆಲ್ಲ ಬಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಚಹಾ ಕುಡಿದು ಬಂದೆವು. ನಿರಂತಂಕವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಎದ್ದೆವು. ಎಂದಿನಂತೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದೆವು.

ನಂತರ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಜನ ನಮ್ಮನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಯ್ಯಲೂ ತೊಡಗಿದರು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವವಿದೆಯೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮನೆಕಟ್ಟಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಾದರೂ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕರು ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಕಳೆದ ರಾತ್ರಿ ಮಾಡಿದ ದಾಂಧಲೆಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ

ಮನೆಯವರು ರಾತ್ರಿ ಹೆದರಿಕೊಂಡು. ದೆವ್ವಗಳೇ ಕುಣಿಯುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರಂತೆ; ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವರೆಲ್ಲ ನಿದ್ರೆಯೇ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಆಮೇಲೆ ತಿಳಿದುಬಂದ ಸಂಗತಿ.

ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯವರನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಮುಂಜಾನೆ ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ಮನೆಯವರು ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಈ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ನಾವು ಶೋಧಿಸಿದು ಒಳಗಡೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು. (ದೆವ್ವಸಂಬಂಧಿ ನಂಬುಗೆಗಳು, ಡಾ. ವೀರಣ್ಣದಂಡೆ, ೨೦೦೪, ಪು. ೨೦೧)

ನಮ್ಮ ಕುತೂಹಲದ ಶೋಧದ ಮುಂದೆ ಅವರ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಬಹುಬೇಗನೆ ದೊರೆಯ ಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಅವರ ಮನೆಯ ಮಗಳೊಬ್ಬಳು, ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿದ್ದಳಂತೆ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಾಕಿ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ, ಕಾರಣ ವೆನೆಂದರೆ, ಆಕೆ ದೆವ್ವವಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅಂತಹ ದೊಡ್ಡ ವಠಾರದಂತಹ ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಕೀಲಿಹಾಕಿ, ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಸಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಿತು. ನಾವೇನು ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ದೆವ್ವದ ಭೂಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಖೋಲಿಗಳು ರೂಂಗಳು ಸಿಗುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಆ ಮನೆಯ ಹುಡುಗರು ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಇರತೊಡಗಿದರು. ಬರಬರುತ್ತಾ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ತಲಬಾಗಿಲ ಒಳಗಡೆ ಡಳಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ರಾತ್ರಿ ೯-೧೦ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ಹರಟೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಯ ಹುಡುಗರು ಮಲಗತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಆರಾಮವಾಗಿ ಮಲಗತೊಡಗಿದರು.

ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಿತು. ಆ ಮನೆಯ ಇತರ ರೂಂಗಳಿಗೂ ಜನ ಬಾಡಿಗೆದಾರರಾಗಿ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಆ ಮನೆಯವರು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಆ ಮನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಕಳೆಯಿತು. ರಜೆಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ರೂಂಗಳೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯವರು ಚಪ್ಪರದ ಈ ಕರಿಕಲ್ಲಿನ ತಲಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೆ ಕೂಡ್ರಿಸಿ ಹೊರಕಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು.

ಇದೊಂದು ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬುಗೆಯ ನಿದರ್ಶನ. ದೆವ್ವ ಭಯದ ಕಾರಣವಾದ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ತವರು ಅದರಲ್ಲೂ ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಈಡಾದವರು ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮನೆಯವರಿಗೇ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಮನೆಯವರು ಕೇವಲ ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು,

ದೆವ್ವಗಳು ರಾತ್ರಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬುಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ದೆವ್ವಗಳು ಸಂತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ದಿನನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕ್ರಮ ಅವಲಂಬನೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಮನೆ ಬಿಡಲು ಕಾರಣ ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಮಾನಸಿಕ ಭಯವೇ. ಅಂದರೆ ದೆವ್ವ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಯದ ಪ್ರತೀಕ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮನೆಯವರು ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಯ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ದೆವ್ವದ ಭಯದಿಂದ ಪೂರ್ತಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವರ ನಡತೆಯಿಂದ, ಮನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಡಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗಿ ದೆವ್ವದ ನಂಬುಗೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಿದರ್ಶನ ವಿದು. ಇಡೀ ದೆವ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ನೀತಿ ಈ ನಿಜಘಟನೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ ನಾಲ್ಕು

ದೈವ ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನ ಸಂಕಥನದ ಮಾದರಿಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ದೈವ ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದ ಸಂಕಥನ ಮಾದರಿಗಳು

ಮಾನವ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ. ಹಾಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ರವಾನೆಯಾಗ ತೊಡಗಿದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಗುಂಪಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ವೈವಿಧ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುವುದು ಈ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದಲೇ ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವ. ಮಾನವರೊಳಗಿನ ಬೇಧ-ಭಾವಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಗಸರು ಮತ್ತು ಗಂಡಸರಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರಲ್ಲಿನ ತಾರತಮ್ಯದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಯಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಈ ತಾರತಮ್ಯ ಸ್ವರೂಪವು ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಾದ ವರ್ಣಬೇಧ, ವರ್ಗಬೇಧ, ಜಾತಿಬೇಧಗಳಲ್ಲದೇ ಲಿಂಗಬೇಧದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಹೆಣ್ಣು - ಗಂಡುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಜೈವಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯ ಹಾಗೆ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ಧ್ವನಿ ಉಚ್ಚರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಲಿಂಗಭಿನ್ನತೆಯು ಢಾಳವಾಗಿಯೇ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಏಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಕುರೂಪ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಜಾತಿ ಏಣಿಶ್ರೇಣಿಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಫಲವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಮಡಿ

ಮೈಲಿಗೆ, ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು, ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ದಲ್ಲಿನ ನಿಷೇಧ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ, ಅಧೀನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವ ಶ್ರೇಣೀಕರಣವನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಭಾಷಿಕ ಸ್ವರೂಪ ತೆರೆದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ತಾರತಮ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕೆಳ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಧೀನಗೊಂಡ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಅಧೀನಗೊಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಂತಹ ತಳ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಸಮಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭವೂ ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಐಡಿಯಾಲಜಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸಮುದಾಯದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳಾದ ಮೌಲ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಆಚರಣಾ ಲೋಕದ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಆ ಭಾಷಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷಾಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬಂದಾಗ ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪಾರಂಪಾರಿಕ ಮಾದರಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬಹುಪಾಲು ಸಿದ್ಧ ರಚನೆಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಪ್ತರು ಸತ್ತಾಗ ಅಳುವಾಗ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಭಾಷಿಕ ರೂಪಗಳು. "ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗುಣಗಾನ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದವರ ಮತ್ತು ಸಾಂತ್ವನಗೈಯಲು ಬಂದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾದರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಸಿದ್ಧ ರಚನಾಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿ (ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರು, ಗುಣ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳು) ಬಳಕೆಯಾಗು ತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಬೈಗುಳಗಳು ಮತ್ತು ದುಃಖದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಭಾಷಾಕೃತಿಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠವಾದ ಭಾಷಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯವಿರದೆ ಕೇವಲ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ".[೧]

ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಾಷಿಕೇತರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸ ಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಡವಳಿಕೆ, ಆಂಗಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಹ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವು ಪರಸ್ಪರ ಬದಲಾದರೆ ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ವಿರೋಧಭಾಸವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕರು ಅದನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅಸಹಜ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

---

೧. ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಡಿ. ಪಾಂಡುರಂಗಬಾಬು, ಪು.೧೩೫

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : **ಪುರುಷ**

ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು.

ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಬಾರದು

ಒರಟಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬಹುದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರು

ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಕೂರಬೇಕು.

ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.

ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಬಹುದು.

ನಯವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಅಗೋಚರ ವಸ್ತುವಿಷಯ ಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಗಾದೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟು, ಬೈಗುಳ, ಪದಕೋಶ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮಾಜೋಭಾಷಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮ. ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಂವಹನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ವಾಹಕತೆಗೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣವಾಗಿ ಭಾಷೆಯು ಏಕೈಕ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕರವಾಗಿ ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ. ಮಾನವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಈ ಭಾಷೆ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದ್ವಿಮುಖ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. "ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವುದು ಮಾದ್ಯಮವೆಂದಾದರೆ ಲೋಕಜೀವನದ ಕನ್ನಡಿಯೇ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೇ ಅಥವಾ ಲೋಕವಾಸ್ತವದ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣವೇ ಅಥವಾ ಕೇಳುಗ ಹೇಳುಗರ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕದ ಸೇತುವೆಯೋ ಅಥವಾ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಭಾಷಿಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಕಾರಣವೇ ಅಥವಾ ಅವರೊಳಗಿನ ಏಣಿಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ಸೂಚಕವೇ ಅಥವಾ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಸುವ ಮತ್ತು ಏನೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧೀ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆಕರವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ".[೨]

---

೨. ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ, ಡಾ. ಶಿವಾನಂದ ಎನ್. ವಿರಕ್ತಮಠ, ಪು. ೧೧೪

ಸಮಾಜದ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅರ್ಥವಲಯಗಳು ಬಹುರೂಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಆ ಭಾಷೆಯ ಅರ್ಥವಲಯಗಳು ಸಂವಹನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಗೆ ಜಾತಿ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಭಾಷೆಯ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಜಾತಿಯ ಸೋಂಕು ಇರುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ರೂಪ ಪಡೆಯುವಾಗ ಅದರ ಅರ್ಥವಲಯಗಳು ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರವಾನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯು ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಮಾನವ ಬದುಕಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಸೂಚಕದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಅಂತರ್ಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಅವನ ನಿರ್ಮಿತಿಯಾದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಅವನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಮನುಷ್ಯನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಮಾನವನ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಅದರ ಪಾರದರ್ಶಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ. ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಅದು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ಹೊಸ ಆಲೋಚನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೪.೧ ನಂಬಿಕೆಗಳು

ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜೀವನದ ಊರುಗೋಲು. ನಾಳೆಯೂ ನಾವು ಬದುಕಿರುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಇಂದು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರತರಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಧೋರಣೆ, ನಿಲುವು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆನ್ನು ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾಗ, ಅವುಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೊಂದೋ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಇರಲಿ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಇರಲಿ ಈಡೇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅನೇಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವೇ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ.

ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಆದ ಅನುಭವದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ, ಆಲೋಚನೆಯ ಹಂದರದೊಳಗೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಬ್ಬರ ಅನುಭವ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಅದು

ನಂಬಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಾರೋ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬೆಕ್ಕು ಅಡ್ಡಬಂದಾಗ ಕಾಕತಾಳೀಯವೆಂಬಂತೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಘ್ನಗಳು, ವಿಪತ್ತುಗಳು ಉಂಟಾದರೆ ಇತರರಿಗೂ ಬೆಕ್ಕು ಅಡ್ಡ ಬರುವುದು ಅಶುಭ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬರಲಾಯಿತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿ ಏಕೆ? ಏನು? ಹೇಗೆ? ಎಂಬಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳಬಾರದು. ಬದಲಾಗಿ ಮರುಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಮೂಕರಂತೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಅದರಿಂದ ಒಳಿತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ ಕೇಡುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಚಲಿತವಾದಾಗ ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ವಾಸ್ತವದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಕೆಲವು ಸಮಾಜದ ಪಾಲಿಗೆ ತೊಂದರೆದಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ತೊಂದರೆಪ್ರಾಯವಾದರೂ ಸರಿಯೇ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಸರಿ ಎಂಬ ಮಂಡುವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಸಿಕ್ಕಿದುದು ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಹೀನ, ಹಾನಿಕಾರಕ, ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು, ಕಥೆಗಳನ್ನು, ಜನರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕೃತವಾದ ಒಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನಂಬಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂಬಿಕೆಗಳು ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಸಂಬಂಧದ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತಹ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಅಲನ್ ಡಂಡಸ್ "Superstitions are traditional expressions of one or more conditions and one or more results with some of the conditions signs and other coures"[೩] ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ನಂಬಿಕೆಗಳು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅವ್ಯಕ್ತ ಭಯ ಅಥವಾ ಆತಂಕವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹವು. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಪರಿಮಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಹುತೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನ ಪರಿಮಿತಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೆ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಮೂಲ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯೊಡನೆ ಅಸಂಬದ್ಧ, ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಾಗ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜನ್ಮತಾಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

---

೩. ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯ, ಪು. ೨೭

ಇದೇ ರೀತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದೆವ್ವ ಸಂಬಂಧೀ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅಂತಹವುಗಳಿಗೆ ಏಕೀಕೃತ, ಭದ್ರವಾದ ತಳಪಾಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವುಗಳು ಸುಳ್ಳು ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಪೂರ್ಣವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ? ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಯೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳ ಕ್ರಿಯಾಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರ್.ಎಸ್. ಬಾಗ್ಸ್ ಅವರು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುರಾಣ, ಐತಿಹ್ಯ, ಪದ್ಧತಿ, ವೈದ್ಯ, ಮಾಂತ್ರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಜ್ಞಾನ ಎಂಬ ಆರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆಯೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ವೇಲ್ಯಾಂಡ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

೧. ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಧಿಸಿದವುಗಳು. ಜೀವನಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳು (ಹುಟ್ಟು, ಮದುವೆ, ಸಾವು)

೨. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳು. (ಸಾರಿಗೆ ಸಂಚಾರ, ಕಾನೂನು ವಿಚಾರಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ, ಮನೆ, ಇತ್ಯಾದಿ)

೩. ಮಾಟ ಮಂತ್ರ, ಭೂತಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚಿ, ಸಾವು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಖಗೋಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. (ಹವಾಮಾನ, ಪ್ರಾಣಿಸಾಕಣೆ, ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಬೇಟೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ).

ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅರ್ಥರಹಿತವೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು, ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಅನುಭವ, ಆ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವ. ಹಾಗೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ, ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧವಾದವುಗಳು. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಮುಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ (ಪೀಳಿಗೆಗೆ) ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ, ಅವುಗಳು ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ, ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಬರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥವನ್ನೊ, ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಅತಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದು ಮುಂದೆ

ಅವು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ನಡೆದಿದೆ. ಇಂದೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ಮುಂದೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಮಾನವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಂತೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕ್ರಮವು ಮಾನವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಳಿದು ಹೋಗಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುನರಚನೆಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಅಮೂಲ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳು ವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕರೆಯಬಾರದು. ಗಂಡಸರು ಗಂಗಳ ತೊಳೆದರೆ ಮನೆಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕ ವಾಗುತ್ತವೆ. ಪುರುಷರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂತಹವುಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಂಬಿಕೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೇ ಹುಟ್ಟಿರಲಿ ಅವು ಮಾನವನ ಅನುಭವದ ಸಂಪನ್ನತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿವೆ. ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ನಂಬಿಕೆಗಳೂ ಮಾನವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸದ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವ, ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿ, ಮೋಹಿನಿ, ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವವು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಆ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಕಟ್ಟುಕತೆಗಳೂ, ದಂತಕಥೆಗಳು, ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಸತ್ತರೆ, ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ ತಾವಾಗಿ ಸಾವು ತಂದು ಕೊಂಡರೆ ಅಥವಾ ಇತರೆಯವರಿಂದ ಕೊಲೆಯಾದರೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತ, ಮೋಹಿನಿ, ಪಿಶಾಚಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನೆರವೇರದ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸಾವಿಗೆ ತೊಂದರೆಗೆ ಕಾರಣರಾದವರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ನೇಹಪರವಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ಯಾದಿ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ, ಹೇಳುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಂಬುವ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಅತ್ಯಂತ ರಂಜನೀಯವಾಗಿ

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳು ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳಷ್ಟೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದ್ದು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅದ್ಭುತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳಿಗಿಂತ ಪರಿಣಾಮ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವರಿಗೆ ಹೆದರದವರನ್ನು ಮಾನವಪರ, ಜೀವಪರವಾಗಿ ನಿಂಯತ್ರಣದಲ್ಲಿಡಲು ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳು, ನಿರೂಪಣೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

"ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಲು ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಲು ಇಂತಹ ಅನುಭವಗಳು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೂಗುಮಾರಿ, ಜಡೆಮುನೇಶ್ವರ, ರಕ್ತಪಿಶಾಚಿ ಮುಂತಾದವುಗಳೂ ಕೂಡ ಇಂತದ್ದೇ ಅತಿಮಾನುಷ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ".[೪] ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ತಾಮಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಇದೇ ನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮೌಖಿಕ ಇತಿಹಾಸ, ಪರಂಪರೆಗಳು, ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳಂತಹ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಕರಗಳು ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಜನಪದ ಐತಿಹ್ಯಗಳು, ದಂತಕಥೆಗಳು ಎಂಬ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ಆಟಗಳು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಡಾ. ಟಿ.ಎಸ್. ಸತ್ಯನಾಥ್ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಮನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಹ ಭಾವನೆಗಳು ಕಥೆ ಪುರಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರದಾರಿ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸಿಗ್ಮಂಡ್‌ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಮತ್ತು ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ದಮನಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಅದು ಲೈಂಗಿಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೆರ್ಶನ್ ಲೆಗ್ಮನ್ ಎಂಬುವರು ಅಶ್ಲೀಲ ಹಾಸ್ಯ ಕಥೆಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಟಲ್ ಮತ್ತು ಬಸ್‌ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಶೌಚಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾನವ ಸಹಜ ಉನ್ಮಾದವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಜಾನಪದವನ್ನು ಭಾಷಿಕ

---

೪. ಜನಪದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯ, ಪು. ೩೧

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವುಗಳಿಗೆ ಸೂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಜನಪದ ಮೂಲದ ಯಾವುದೇ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗೂ ಒಂದು ಕಾರಣ ಮೂಲವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು "ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ತಾನು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಗೂಢ ಶಕ್ತಿಗಳ ಹೊಸ್ತಿಲನ್ನೂ ಕೂಡ ದಾಟಲಾರ"[೫] ಎಂಬ ಮಾತು ಪುಷ್ಟೀಕರಣ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಆತನಿಗೆ ಅಥವಾ ಆಕೆಗೆ ಮೂಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒಳಸುಳಿವುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವಗಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಳ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಹೊರ ಒತ್ತಡಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಿನ ಒತ್ತಡಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯದು ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದುದು ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ ತಾನು ಬದುಕು ತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಮಾಜ, ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ತುಂಬಾ ಗಾಢವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ತೀರಾ ವಾಸ್ತವವಾಗಿರದೆ ಮಾನವನ ದುರ್ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆ ಗಳೇ ಅವನಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳ ರೂಪ ತಾಳಿ ಅವನನ್ನೇ ಕಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣ ಬಹುದು.

೪.೨ ಆಚರಣೆಗಳು

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆಚರಣೆಗಳ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಅವು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ದೈವಿಕ ಸಂಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆಚರಣೆಗಳು ದೈನಂದಿನ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರದೆ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶ, ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸವಿದ್ದು ಈ ಅಂಶವು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತ ಇಂಗ್ಲೀಶ್ ಭಾಷೆಯ 'Retuals' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಆಚರಣೆ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

---

೫. ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆ ರೂತ್ ಬೆನಿಡಿಟೋ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ ಬರಗೂರು ಅವರು ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪು. ೧೧

ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ವ್ಯವಸಾಯಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸ ಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವಿಂಗಡನೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ನಾಮಕರಣ, ಒಸಗೆ, ಋತುಸಂಸ್ಕಾರ, ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಆಚರಣೆ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೈವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು, ದೈವ ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾರಿಗಳು, ಓದೇಕಾರರು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ದೈವ ಸಂಬಂಧೀ ಆಚರಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

"ಬಹುತೇಕ ಆಚರಣೆಗಳೂ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಆತಂಕದ ಸಂದರ್ಭ ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾಗಲೀ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದು ಸಂಕ್ರಮಣಾವಸ್ಥೆಯ ಗುಣ".[೬] ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಜರುಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವಿಘ್ನಗಳಾಗಬಾರದು ಎಂದು ಮನುಷ್ಯ ಕಾಳಜಿವಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳೇ ವಿವಿಧ ರೂಪದ ಆಚರಣೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮರಣ ಎನ್ನುವುದು ಬದುಕಿನಿಂದ ಸಾವಿಗೆ ಸಂಕ್ರಮಣ. ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಡೆಸುವ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈ ಸಾವು ಎಂಬ ಸಂಕ್ರಮಣಕ್ರಿಯೆ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಿಷಿದ್ಧಗಳೂ, ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ವಿವಾಹವೆಂಬುದು ಅವಿವಾಹಿತ ಬದುಕಿನಿಂದ ವಿವಾಹಿತ ಬದುಕಿಗೆ ಸಂಕ್ರಮಣ, ಹುಡುಗಿ ಮೈನೆರೆ ಯುವುದು ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಪೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಕ್ರಮಣ, ಮಗು ಜನ್ಮ ತಾಳುವುದು ಒಳ ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಹೊರಜಗತ್ತಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರ ಸಂಕ್ರಮಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕರು ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅತಿ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿ ಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೂ ದೈವ/ಭೂತಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸದ ನಂಟು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ ಗಂಡಾಗಲಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಓಡಾಡ ಬಾರದು, ಅರಿಷಿಣ ಮೈನವರು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಜೊತೆ ಓಡಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ದೈವ/ಭೂತಗಳು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳು ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮನೀಡಿದ ಹೆಂಗಸು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ

೬. ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಲಿಂಗಯ್ಯ, ಪು.೨೦

ಪೊರಕೆ, ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಲಗುವುದು, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಮಂತ್ರವಾದಿಯಿಂದ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಂದು ಅಂತವರಿಗೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ದನಗಳು ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ (ದೂಳ್‌ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ) ಹೊರಗೆ ಇರಬಾರದು ಇತ್ಯಾದಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಇಂದೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಾನವನಿಗೆ ಸಂಕ್ರಮಣಾವಸ್ಥೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಆಚರಣೆಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಯಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಡಿದಾಗ ನಡೆಯುವಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದ ಆಚರಣೆ ಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

- ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ದೆವ್ವವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು.
- ಕೂದಲನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕುವುದು.
- ಮಂಡಲ ಬರೆಸುವುದು.
- ಮೈ ಸುಡುವುದು, ಸುಟಿಕೆ ಹಾಕುವುದು. (ಬಳೆಚೂರು, ಅಂಚಿ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ)
- ಅನ್ನ, ಮುದ್ದೆ, ನೀವಳಿಸಿ ಹಾಕುವುದು. ಇಳೆ ತೆಗೆಯುವುದು.
- ಅಂಚಿಕಡ್ಡಿ ನೀವಾಳಿಸಿ ಸುಡುವುದು.
- ಉಪ್ಪು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ನೀವಾಳಿಸಿ ಮೂರುದಾರಿ ಸೇರುವಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು.
- ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯ ಹೊಗೆ ಹಾಕುವುದು.
- ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಡುವುದು. ತಿನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು.
- ಹಸಿ ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪು ಸುಡುವುದು.
- ಕೇಳಿದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನಲು ಬಡಿಸುವುದು.
- ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಹೊರಿಸುವುದು.
- ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿನ ಉಗುರು ಮತ್ತು ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೆರೆ ಅಥವಾ ಹೊಳೆದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವುದು.
- ಹಳೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಸಿ, ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸುವುದು.
- ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ತೂ ಪೂ ಹೋಗು ಬರ್ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿಸುವುದು.
- ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಮುಖಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲುವುದು.

ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬಿಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿರುವವರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಜನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. "ಜನಪದ ಆಚರಣೆಯೆಂಬುದು ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ. ಮತಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಗೋಚರ ದೈವಗಳ, ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರೀತ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ, ಪಿಡುಗು ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಮಾನವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಮಾತಾಚಾರಗಳಿಗೆ, ಕರ್ಮವಿಧಿಗಳಿಗೆ ಆಚರಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು".[೨] ಜನಪದರು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಕತ್ತಲೆ ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿನ ಮೂಲಕ ಆಗುವಂತಹ ಕಾಲದ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಸೂರ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರರೇ ಮೂಲ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುವಂತಹ ವಿಚಾರ. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ : ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವೆಂದರೆ ಪೂರ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ಜನಪದರು ಕತ್ತಲೆ ಮತ್ತು ಬೆಳಕನ್ನು ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಶುಭಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರ ಚಲನೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಸಂಕ್ರಮಣಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಪಲ್ಲಟಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಜನ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಭಯದಿಂದ ಕಾದು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನದಂದು ಸಂತೋಷ, ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನದಂದು ವಾತಾವರಣ ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಪೂರ್ತಿ ಚಂದ್ರ ಕಾಣುವುದಾದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೆಂದು, ಚಂದ್ರಕಾಣದೇ ಇರುವ ದಿನವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಕೆಲವರು ವ್ರತವನ್ನೂ ಆಚರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನೆಮ್ಮದಿಪಡುತ್ತಾರೆ.

---

೨. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸಂಪುಟ-೧, ೧೯೬೯ ಪು.೭೦೩

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಪದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ : ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಅರ್ಥವಿವರಗಳಿದ್ದು, ಭಾಷಾ ನಿಘಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನಿಘಂಟುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

- **ಅಮಾಸೆ** : "ಅಮವಾಸೆ amase, New moon day (Amavasya)"[೮]
- **ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ** : ಅಟ್ಟಲಿ ಆದರ್ಶ, ಅಮಾಸೆ ಕಳ್ಳಿಂಗಳು, ಪಕ್ಷಾಂತ, ತಿಥಿಕ್ಷಯರ್[೯]
- **ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ** : "ಅಮವಾಸೆ, ಅಮಸೆ, ಅಮಾವಾಸಿ, ಅವಸಿ, ಅಮಾವಾಸೆ, ಅಮಾಸಿ ಅಮಾಸೆ, ಅವಸೆ, (ಅಷ್ವಾಯುಜ ದಮವಾಸೆ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ) ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ (ಸಂ) ಅಮಾವಾಸಾ, ಅಮಾಸೆ (ತು)"[೧೦]
- "The day of moon. When the Sun and Moon dwell together or are conjuction the 15th day of the dark half of every lunar month".[೧೧]
- **ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ** : "ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರ ರೇಖಾಂಶಗಳು ಸಮಾವಾದಾಗ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯೂ ಅವುಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ೧೮೦° ಆದಾಗ ಪೌರ್ಣಿಮೆಯೂ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ".[೧೨]
- **ಅಮಾವಸಿ** : "ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ (ಅಮಾ-with ಮತ್ತು ಪಸ-to abide; being with or in the same quarter as the sun. (ಸಂ) The day of the new moon, the change of the moon".[೧೩]

ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಘಂಟುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಹದಿನೈದನೇ ತಿಥಿಯೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ : ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಸಂಭವಿಸುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶದ ಏಳನೇ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಬಗೆಗಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಭಾಗವೇ ಚಂದ್ರನ ಕಲೆ, ಅದು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ

---

೮. Tulu Dictionary, M. Mariyappa Bhat, 1967, P.10

೯. ಕನ್ನಡ ಸಮನಾರ್ಥಕೋಶ. ಜೆ.ಎಂ. ಹೊನಸೋಗೆ ಪು.೮

೧೦. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಸಂಪುಟ-೧ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ೧೯೭೦, ಪು. ೧೭೨

೧೧. Sanskrit-English Dictionary US APTE 1965, P.137

೧೨. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸಂಪುಟ-೧, ೧೯೯೯, ಪು. ೪೦೪

೧೩. Kannada-English, Rev. W. Reeve, 1980, P.64

ದಿನದಂದು ಸೊನ್ನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ರೇಖಾಂಶಗಳು ಸಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಚಂದ್ರನ ಹೊಳೆಯುವ ಭಾಗ ಭೂಮಿಯ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ನಂತರ ಚಂದ್ರ ಪಶ್ಚಿಮ ಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಚಂದ್ರೋದಯ ಒಂದು ಸಂಜೆಯಿಂದ ಮುಂದಿನ ಸಂಜೆಗೆ ತಡವಾಗುತ್ತಾ ಚಂದ್ರನ ಕಲೆ ತಗ್ಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಚಂದ್ರ ಪೂರ್ವಪಾರ್ಶ್ವ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಅನಂತರದ ೧೫ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ರೇಖಾಂಶ ೩೬೦° ಅಂದರೆ ೦ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಸಂಭವಿಸುವುದು; ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಿರುವ ದಿವಸವನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ದೆವ್ವ/ ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ದಿನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನಗಳು ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸುದಿನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಲ್ಲಾಗುವ ಪಥ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಾರಣದ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಜನರು ಈ ದಿನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿತರೆ ಆಚರಣೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕೂದಲು ಗಂಟು ಹಾಕುವುದು. ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭೂತ ಬಿಡಿಸುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂದಲನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮೂರು ಗಂಟು ಹಾಕಿದರೆ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜನರಲ್ಲಿವೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ದೆವ್ವ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಕೂದಲು ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಕೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳು ಮುಖ್ಯ ಆಚರಣೆಯಾಗಿವೆ.

ಮಂಡಲ ಬರೆಸುವುದು : ಇದೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಮಂಡಲವನ್ನು ಪೂಜಾರಿಗಳು, ಪುರೋಹಿತರು, ಒದೇಕಾರರು, ದೇವರು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ದೆವ್ವವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವವರು ಮಂಡಲವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ದಾರಿ ಕೂಡುವ ಹತ್ತಿರ, ಸುಡುಗಾಡು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಹಸುವಿನ ಸಗಣಿಯಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಸಾರಿಸಿದ ನಂತರ ಅರಿಶಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ನೀಲಿ ಮುಂತಾದ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಭೀಕರವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಊದುಕಡ್ಡಿ ಯಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಹೊಗೆಯಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಣ್ಣೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಒಂದು ನಾಟಿಕೋಳಿ(ಹುಂಜ)ಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ಅದರ ರಕ್ತವನ್ನು ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಂಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರಂಗೋಲಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಮಂತ್ರ ಪಠಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡ್ತು, ಬಿಡ್ತು, ಬಿಡ್ತು ಎಂದು ಮೂರು ಸಾರಿ ಹೇಳಿಸಿ ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡದಂತೆ ಹೋಗಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಮಂಡಲ ಬರೆಸುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೈಗೆ ಸುಟಿಕೆ ಹಾಕುವುದು : ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮನೆಯವರು ಮೊದಲು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಸುಟಿಕೆ ಹಾಕಿಸುವುದು. ಬೇವಿನ ಕಡ್ಡಿ, ಬಳೆ ಚೂರನ್ನು ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿ ಅದರಿಂದ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವರ ಹಣೆ ಮೇಲೆ, ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ, ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ, ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಯ ನೆತ್ತಿ ಸುಳಿಯಲ್ಲೂ ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಮೂರು, ಏಳು, ಒಂಭತ್ತು ಹೀಗೆ ಬೆಸ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸುಟಿಕೆ ಹಾಕುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅನ್ನ ನೀವಾಳಿಸಿ ಹಾಕುವುದು : ಇದನ್ನು ಅನ್ನ ಇಳೆ ತೆಗೆಯೋದು ಎಂದು ಕೂಡ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ಅನ್ನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಯಾವುದೇ ಆಹಾರವನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮೂರು ಸಾರಿ ನೀವಾಳಿಸಿ ಬಿಡ್ತು, ಬಿಡ್ತು, ಬಿಡ್ತು ಅಂತ ಮೂರು ಸಾರಿ ಹೇಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ನೀವಳಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಯಾರೂ ತುಳಿಯದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಣ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ ಸುಡುವುದು. ಮತ್ತು ಹಸಿ ಬೇವಿನಸೊಪ್ಪು ಸುಡುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ದೆವ್ವ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಘಾಟ್ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತೆ ದೆವ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವ ಆಚರಣೆ ಎಂದರೆ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು, ತಲೆದಿಂಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗುವಾಗ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಜೊತೆ ಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ತುಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀವಳಿಸಿ ಕೊಯ್ದು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಎಸೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೇಳಿದ ಊಟ ಮಾಡಿಸುವುದು : ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಾನು ಕೇಳಿದ ಊಟವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ದೆವ್ವಗಳು ಹೋಳಿಗೆ, ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಮುಂತಾದ ಅಪರೂಪದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದುಂಟು. ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಆಹಾರವನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವೆನಿಸುವ, ಮಾಡ ದಿರುವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಆಹಾರವನ್ನು ತಂದು ತಿನ್ನುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಲ್ಲು ಹೊರಿಸುವುದು : ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಹಿಡಿದವರಿಗೆ ಕಲ್ಲನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಕೂದಲು ಕಿತ್ತು ಕೊಡುವುದು, ಉಗುರು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಡಲು ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೂ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

೪.೩ ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

ಗಾದೆ ಅನುಭವದ ತಿರುಳು; ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ 'ವೇದ'. ಗಾದೆ ವೇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಎಂಬ ಗಾದೆ ಮಾತು ಗಾದೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ರವಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಅನುಭವಸಾರದ ಭಾಷಿಕ ರೂಪವೇ ಗಾದೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಗಾದೆ ಇಂದಿನದಲ್ಲ, ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ ಇದರ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದಿಂದ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದು ತಲತಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಗಾದೆ ಅನೇಕರ ಅನುಭವ ಒಬ್ಬ ಬುದ್ಧಿವಂತನಿಂದ ಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾದೆಯನ್ನು 'ನಾಣ್ನುಡಿ' ಎಂದೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗದಿರದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ "ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ವಾಸನೆ ಇದೆ". ಹೀಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗಾದೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಇತಿಹಾಸದ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಬರುತ್ತವೆ. ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ರುಚಿಸುವಂತೆ, ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಳಕೆ ಇದ್ದರೆ ಭಾಷಾಶೈಲಿ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

"ಗಾದೆ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ "ವೇದ ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳಾಗದು" ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗಾದೆಯು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ನಾಣ್ಯದಂತೆ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಗಾದೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಗಾದೆಗಳು ಸವಕಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಗಾದೆಗಳ ಜೀವಂತಿಕೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ".[೧೪]

---

೧೪. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ ಡಾ. ಎಚ್.ಕೆ. ರಾಮನಾಥ್, ಪು.೨೬

ನೂರು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮೂರು ಪದಗಳ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದರಿಂದ ಗಾದೆಯ ಮಹತ್ವವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸುತ್ತ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಬಗೆಗಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹಿಂದಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

"ಹೋದೆಲೆ ಪಿಶಾಚಿ ಅಂದ್ರೆ, ಬಂದೆಲೆ ಗವಾಕ್ಷೀಲಿ ಅಂದಂಗೆ" ಎಂಬುದು ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೆವ್ವದ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವಾದ ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಗಾದೆ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಗಾದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಪದೆ ಪದೆ ಕಾಡಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಮನುಷ್ಯ ದೆವ್ವ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವಾಗಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಿತ್ಯಬಳಕೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಗಾದೆಗಳು ಬಿಳಲುಗಳಂತೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ಸತ್ವವನ್ನು, ಒಂದು ರೀತಿಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮೆರೆದಿವೆ. ಮಾತುಬಲ್ಲವರು ಲೋಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಅನುಭವದ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದ ಗಾದೆಗಳ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನಿರಾಯಸವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಜನರು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನೇನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡೂ ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಲೋಕಾನುಭವದ ಅಡಿಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ರೂಪಿತವಾದ ಈ ಗಾದೆಗಳು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದ ರಚನೆ, ಚೊಕ್ಕದಾದ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆ ಹುದುಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಮೆ ಚತುರತೆ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಶಕ್ತಿ, ಪ್ರಾಸದ ಮೋಡಿ, ಬಿಗಿ ಮೈಕಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳ ಕರ್ತೃ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಭವಶಾಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಶಾಲಿಯಾಗಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕಿರಿದರಲ್ಲೂ ಹಿರಿದರ್ಥವನ್ನು ಅಡಕ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಆ ಶಕ್ತಿ ಕೌಶಲ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಗಾದೆಗಳೊಡನೆ ರಚನೆಗೊಂಡ ಮಾತಿನ ಮೊನಚು ಅದರ ಅರ್ಥದ ವಿಸ್ತಾರ ನೀತಿ ಪಾಠ ಬೋಧನೆ, ಅನೀತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಬಗೆ ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಗಾದೆಗಳು ವೇದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿವೆ.

"ಗಾದೆಗಳ ಬೆಡಗನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರೂ, ನಾಗರೀಕರೂ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಆದ

ಮಂದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಶಿಕ್ಷಿತರಾದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಅವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಗಾದೆಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ವೇದಗಳಂತಿದ್ದು ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವ ಆಸ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ".[೧೫]

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಗಾದೆಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

- 'ಹೋದೆಲೆ ಪಿಶಾಚಿ ಅಂದ್ರೆ ಬಂದೆಲೆ ಗವಾಕ್ಷೀಲಿ ಅಂದಂಗೆ'
- 'ಹೋದೆ ಪೀಡೆ ಅಂದ್ರೆ ಬಂದೆ ಗವಾಕ್ಷಿಗೆ ಅಂದಂಗೆ'
- 'ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹೆದರುವವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದರನೇ'
- 'ಭೂತ ಬಿಟ್ರೂ ಹೇತ್ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ'
- 'ಪಿಶಾಚಿ ಬಿಟ್ರೂ ನಿಶಾಚರ ಬಿಡ'
- 'ಮಲ್ಲಕ್ಕನ ಮನೆ ಒಡವೆ ಜಲ್ಲಲಕ್ಕ ಅಂತ ಕುಣೀತಾ ಇದ್ವು'. ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಗಾದೆ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಗಾದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಾದೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗಾದೆಯು ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗಾದೆಯ ಒಳ ತೋಟಿಯ ಪ್ರಕಾರ ದೆವ್ವ ಒಂದೇ ಸಾರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ನಿರ್ದೇಶನ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತಹ ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಾಮ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಗಾದೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾರಂಶ. ಈ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅರ್ಥವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. 'ಹೋದೆಲೆ ಪಿಶಾಚಿ ಅಂದ್ರೆ' ಎಂಬ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯನ ತಿರಸ್ಕಾರ. ಅದರ ಕಾಟಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಅವರ ದೈನ್ಯತಾ ಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಬೇಸತ್ತು ಹೋದಿತು ಎಂಬ ನಿರಾಳದಿಂದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವಾಗಲೇ ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಬಂದೆಲೆ ಗವಾಕ್ಷೀಲಿ ಅಂದಂಗೆ' ಎಂಬ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ದೆವ್ವದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು, ಅದರ ವಾಮ ಮಾರ್ಗಹಿಡಿಯುವ

---

೧೫. ಜನಪದ ಬರಹಗಳು ಸಂ ಪ್ರೊ. ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಪು.೧೬

ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಗವಾಕ್ಷಿ' ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯರು ಓಡಾಡುವ ಜಾಗವಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ ಮನೆಗೆ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ರಂದ್ರ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರಾರು ಓಡಾಡದೇ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾದ ಒಂದು ರಚನೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಸುಳ್ಳು ಮಾಡಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರು ನೀಡಿರುವ ಲಕ್ಷಣ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಆಗದೇ ಇರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಗಾದೆ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಗಾದೆಯನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೋದೆ ಪಿಶಾಚಿ ಅಂದ್ರೆ, ಬಂದೆ ಗವಾಕ್ಷೀಗೆ ಅಂದಂಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಅರ್ಥವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

"ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಹೆದರುವವ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದರನೇ" ಇಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಏಣಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಈ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚಿ ಎಂಬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿರುವಂತೆ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗಳಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಕ್ಕಿಂತ ಭೂತ ದೊಡ್ಡದು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾದದ್ದು ಎಂಬ ಅರ್ಥಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಳಕೆಯು ಹೆದರಿಕೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ತೀರಾ ಅಂಜುಬುರುಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಗಾದೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತೀರಾ ಭಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರನು ದನಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ತರಲು ಯುದ್ಧಮಾಡು ತ್ತೇನೆಂದು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರ ಮುಂದೆ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. "ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ನಡುಗುವ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರ ಇನ್ನು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಆನೆ, ಅಶ್ವಗಳ ಘರ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬದುಕಿಯಾನು?" ಎಂಬ ಉಪಮೇಯ ವನ್ನು ಬಳಸಿ ಉತ್ತರಕುಮಾರನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೇಲಿನ ಗಾದೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಭೂತ ಪ್ರೇತಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು, ಭಯಂಕರವಾದದ್ದು ಎಂಬ ಅಂಶವೂ ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

'ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ದೇವರ ಯೋಜನೆಯೇ' ಇದರ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವನಿಗೆ ದೇವರ ಯೋಚನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದರ

ಯೋಚನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅದರ ಧ್ವನ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇದರ ಅರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಕೆಟ್ಟದ್ದರ ಸಂಕೇತವಾದರೆ ದೇವರು ಒಳ್ಳೆಯದರ ಸಂಕೇತ. ದೇವರು ದೆವ್ವಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅರ್ಥಗಳು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ದೆವ್ವ ದೇವರುಗಳಲ್ಲಿ (ಈ ಗಾದೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ) ಅದೇ ಅರ್ಥಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

'ಭೂತ ಬಿಟ್ರೂ ಹೇತ್ಕೊಳ್ಳೋದು ತಪ್ಲಿಲ್ಲ'. ಭೂತ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ. ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ಹಲವಾರು ಅಸಹಜ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕೆಟ್ಟ ಕನಸುಗಳು ಬೀಳುವುದು. ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಹಿಡಿದ ಭೂತ ಬಿಟ್ಟರೂ ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅತಿ ಭಯಗೊಂಡವರು ಅಂಜುಬುರುಕರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆಲಸದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಆಚೆ ಬಂದರೂ ಅದೇ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಗಾದೆ ಮಾತು ಇನ್ನೊಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. 'ಮಳೆಬಿಟ್ರೂ ಮಳೆಹನಿ ಬಿಡಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಳಕೆಯ ನೆಲೆಯೂ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

'ಪಿಶಾಚಿ ಬಿಟ್ರೂ ನಿಶಾಚರ ಬಿಡ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯು ಕಳ್ಳರ ಕರಾಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಡಿದ ದೆವ್ವ/ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಬಹಳ ಹಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಬೇಗನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇನ್ನೂ ಅಪಾಯಕಾರಿ, ಆತಂಕಕಾರಿ ಎಂದರೆ ನಿಶಾಚರ ಎಂದು ಈ ಗಾದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಶಾಚರ ಎಂದರೆ ಕಳ್ಳ ಎಂದರ್ಥ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವವನು ನಿಶಾಚರ, ಕಳ್ಳ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿ ದೆವ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಳ್ಳನೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬಂತೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳನಿಗಿಂತ ಪಿಶಾಚಿಗಳೇನು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯನೇ ದೆವ್ವಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಟ್ಟವನೆಂದು, ಅವನಿಗಿಂತ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡಲಾರರು ಎಂದು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನೇ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಾರಣನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಈ ಗಾದೆ ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಗಾದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಗಾದೆಗಳೂ ಭಯದ ಕಾರಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೇ ರಚನೆಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾದ ಭಯ ಅವನ ನಡವಳಿಕೆ, ಜೀವನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಗಾದೆಗಳು

ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಕೇವಲ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹವು ಎಂದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಭಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಯದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಂತಹ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

೪.೪ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆಯಿಲ್ಲ; ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಳಸದ ಜನರಿಲ್ಲ. ಭಾವವನ್ನು ಜಾರದಂತೆ ಉಡದ ಪಟ್ಟಿನಿಂದ ಹಿಡಿದಿಡುವ ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಯಾವುದೆ ಭಾಷೆಯ ನಡುಕಟ್ಟುಗಳಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳೆಂದರೆ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪಡೆನುಡಿ. ನುಡಿ+ಕಟ್ಟು ನುಡಿಗಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಕಟ್ಟು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೊರಗಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅಂದರೆ ನುಡಿ ಸಡಿಲವಾದಂತೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಕಟ್ಟು (ಹಗ್ಗ) ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

"ಪಡೆನುಡಿ ಎಂದರೆ ರೂಢಿಯ, ವಾಡಿಕೆಯ ಮಾತು ಎಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ. ಆದರೆ ಪಡೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯ, ಸಮೂಹ, ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಇರುವುದರಿಂದ ಪಡೆನುಡಿ ಎಂದರೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂವಹನದ ಸಮರ್ಥನುಡಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಡೆನುಡಿಗಳು ಅಥವಾ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಹತ್ತು ಸಮಸ್ತರ ಜೀವನಾನುಭವದ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಬಂಗಾರದ ತುಣುಕುಗಳು, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ದಿನನಿತ್ಯದ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ, ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಮಾತು ಎನ್ನಿಸಿದರೂ ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಲೆ (ವಿಶೇಷ) ಅರ್ಥದಿಂದ ಎರಕಗೊಂಡ ಕಂಡಿಕೆಗಳು. ಈ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಂಡಿಕೆಗಳು ಸಮಾಜ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು, ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವ ನುಡಿಕಿಂಡಿಗಳೂ ಹೌದು. ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಕಿಂಡಿಯ ಮೂಲಕ ನೋಡಿದರೆ ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಹಸ್ರಮುಖಿಗಳ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ".[೧೬]

ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ವಿಶೇಷತೆಗಳೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಉಪಮಾ ಮತ್ತು ರೂಪಕಶಕ್ತಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಸಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಪಡೆನುಡಿಗಳು ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಜನಕರು ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ನಿಂತು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳಾದಾಗ

---

೧೬. ಜನಪದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಕೋಶ, ಪ್ರೊ. ಸುಧಾಕರ ಪು. ೧

ಹೊಸ ಹೊಸ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಜನಪದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ, ನಿಘಂಟುಕಾರರಿಗೆ ಹೊಸದಾದ ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಗಣಿಗಳಾಗಿವೆ.

ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಭಾವ ಮೂಲದವು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮೂಲದವು, ಇತಿಹಾಸ ಮೂಲದವು, ಪುರಾಣ ಮೂಲದವು, ಆಚರಣಾ ಮೂಲದವು, ಬೈಗುಳು ಮೂಲದವು, ಬೇಸಾಯ ವೃತ್ತಿಮೂಲದವು, ಪುರೋಹಿತಾಶಾಹಿ ವೃತ್ತಿಯ ಟೀಕಾ ಮೂಲದವು, ಶೋಷಣಾ ಮೂಲದವು, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಮೂಲದವು, ದಾರಿದ್ರ ಮೂಲದವು, ಶರೀರದ ಅಂಗಾಂಗ ಮೂಲದವು ಎಂದು ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಜನರ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಅವುಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಹಾಗೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕಥನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಂತಹ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

* ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು
* ಪ್ರೇತಲಾಗು
* ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ ಬೇತಾಳದಂತೆ
* ದೆವ್ವ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕಹಾಗೆ
* ಅಡವಿ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಊರದೆವ್ವವನ್ನು ಓಡಿಸಿದಂತೆ
* ಹೊರಗಿನ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಒಳಗಿನ ದೇವರನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬಿದಂತೆ
* ಸೋಮಾರಿಯ ಮನಸ್ಸು ದೆವ್ವಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇದ್ದಂಗೆ
* ದೆವ್ವ ಕಲೆಬಿದ್ದಂಗೆ ಕಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಿಯಲ್ಲೇ..
* ದೆವ್ವೊಟ್ಟೆಗ್ ಹುಟ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತು
* ಜಾತಿ ಸಂಕೋಲೆಯ ಪಿಶಾಚಿ ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಾಧ್ಯ
* ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ವಶೀಕರಣಕ್ಕೆ ಗಂಧರ್ವ ಸನ್ಮೋಹಿನಿ ಯಂತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ
* ಹುಲಿಗಿ ಪೀಡೆ ಹೋಗಿ ಹಿಟ್ನಾಳ್‌ಗೆ ಬಡ್ಕೊಂಡಂಗೆ
* ಪೀಡೆ ಕಳೆದು ಹೋಗು

ಬೇತಾಳದ ಕಥೆ ಪುರಾಣ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದುದಾಗಿದೆ. ಬೇತಾಳ ಎಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ

ಬರುತ್ತಾ ಇರುವಂತಹ ದೆವ್ವ. ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಕ್ರಮ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿದ ಬೇತಾಳ ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟು ರಚನೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ದೆವ್ವ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಕೂಡ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಸೊಸೆಯಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಬಂದರೆ ಅಥವಾ ಸೊಸೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದರೆ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರು ದೆವ್ವ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕ ಆಗಾಯ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ದೆವ್ವ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಸರ್ವವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯಾರನ್ನು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದಾಗಲೂ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ದೆವ್ವ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕ ಹಾಗಾಯ್ತು ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ದೆವ್ವ ಇರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಸುಖಗಳು ನೆಲೆಸಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನ ಸಂದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪರ ಊರಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಳೀಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಪರ ಸ್ಥಳದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದ, ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಬಂದರೆ ಅಡವಿ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಊರ ದೆವ್ವವನ್ನು ಓಡಿಸಿದಂತೆ ಆಯ್ತು ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ದೆವ್ವ' ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಡವಿ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶದ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಕನಲ್ಲದ ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಊರುದೆವ್ವ ಎಂಬುದು ಸ್ಥಳೀಕವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನದ್ದು, ಪರರದ್ದು ಎಂಬ ವಿವೇಚನೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರದೇ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪದ ನುಡಿ ಗಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಹೊರಗಿನ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಒಳಗಿನ ದೇವರನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬಿದಂತೆ ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ, ದೇವರು ಎಂಬ ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮೇಲಿನ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂಬರ್ಥ ಕೊಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ಸ್ಥಳೀಕ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶದವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ದೇವರು ಪದಗಳು ಸಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ ಎನ್ನುವುದು ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಿಸಿದರೆ ದೇವರು ಎಂಬುದು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ನುಡಿಗಟ್ಟು ಕೂಡ ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ಕಾಲವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಸೋಮಾರಿಯ ಮನಸ್ಸು ದೆವ್ವಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ದೆವ್ವಗಳು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಏನೇನೂ ದುಶ್ಚಟಗಳಲ್ಲಿ

ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ, ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದುದು ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಸೋಮಾರಿಯು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳೂ ಕೂಡ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶವಿರದೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದಿಂದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ 'ಸೋಮಾರಿ' ಎಂಬುದು ಬಹುತೇಕ ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತ ಪದವಾಗಿದ್ದು, ಪುರುಷನು ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕು, ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಇವೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ "ಉದ್ಯೋಗಂ ಪುರುಷ ಲಕ್ಷಣಂ" ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆ ಪುರುಷನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ದುಡಿಮೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಆದಾಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಭಾಸವೆನಿಸುವಂತಹ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವುದು ಬಹುತೇಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೇ ಆದರೂ ಸೋಮಾರಿಯ ಮನಸ್ಸು ದೆವ್ವಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಪುರುಷರನ್ನೇ ಕುರಿತು ಸೃಷ್ಟಿ ಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅನೇಕ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಂತಹವುಗಳೆಂದರೆ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಭೂತಬಿಡಿಸು ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು ಎಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡಿ ಎಂದರ್ಥ. "ದೆವ್ವಭೂತ ಹಿಡಿದವರಿಗೆ ಹುಣಸೆ ಬರಚಲಿನಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದರೆ ದೆವ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣವಾಗಿದೆ. **ಪ್ರಯೋಗ :** ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ಕೋರ್ಟಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದರೆ ದೆವ್ವ ಬಿಡುಸ್ತೀನಿ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ".[೧೭]

"**ಪೀಡೆ ಕಳೆದು ಹೋಗು:** ಸಮಸ್ಯೆ ಕಳೆದು ಹೋಗುವ, ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲವಾಗು ಗಂಡಾಂತರ ತಪ್ಪಿಹೋಗು, ಪೀಡೆ ಪಿಶಾಚಿ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೇತಾಳ ತಪ್ಪಿಹೋಗು. **ಪ್ರಯೋಗ:** ದೊಡ್ಡ ಪೀಡೆ ಕಳೆದು ಹೋಯ್ತಲ್ಲ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪೀಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಿದರಾಯ್ತು ಬಿಡಿ ಚಿಂತಸಬೇಡಿ".[೧೮]

"**ಭಾಷೆಕೊಡು:** ಇದಕ್ಕೆ ಮಾತುಕೊಡು, ಕೈಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿ ಆಣೆ ಮಾಡಿಹೇಳು ಎಂಬಂತಹ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲು, ನಂಬಿಕೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಬಂಧನೆ

---

೧೭. ಜಾನಪದ ನುಡಿ ಕೋಶ, ಪ್ರೊ. ಸುಧಾಕರ, ಪು. ೩೭೯

೧೮. ಅದೇ ಪು. ೩೧೩

ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಭಾಷೆಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. **ಪ್ರಯೋಗ:** ಭಾಷೆಕೊಟ್ಮೇಲೆ ತಪ್ಪದೇ ನಡೆಸಬೇಕು".[೧೯]

ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಂತಾಗು: ಮೈಮರೆತು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗು, ಸೆಟೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗುವುದು. **ಪ್ರಯೋಗ:** ನನಗೇನು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿತೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶಿತ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿರುತ್ತದೆ".[೨೦] ಆದರೆ ಇನ್ನಾವುದೋ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು ಆ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮರೆತು ಸಮಯವಾದ ನಂತರ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನನಗೇನಾಗಿತ್ತು ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ, ಯಾವ ಮನೋಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಭೂತ ಹಿಡಿದಿತ್ತೊ ಎಂದು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಮೇಲೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ತಮಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಂತಾಗು ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ದೆವ್ವ ಕಲೆ ಬಿದ್ದಂಗೆ ಕಲೆ ಬೀಳು: ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹಠಮಾರಿ ತನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಜನಪದರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಲವಾರು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು ಕಾಡಿಸುವುದೂ ಒಂದು. ದೆವ್ವಗಳು ಒಂದು ಸಾರಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಪೀಡಿಸಿದರೆ ದೆವ್ವ ಕಲೆ ಬಿದ್ದಂಗೆ ಕಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೀಯ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಬರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ದೆವ್ವೊಟ್ಟೆಗ್ ಹುಟ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತು' ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ನುಡಿಗಟ್ಟು ಇದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಡೆದರೆ, ತಂದೆ ಅಥವಾ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಡೆದರೆ ನೀನೇನ್ ದೆವ್ವೊಟ್ಟೇಗುಟ್ಟಿದ್ದಾ ಎಂದು ಕೇಳುವುದುಂಟು. ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ನೀನು ದೆವ್ವೊಟ್ಟೆಗ್ ಹುಟ್ಬೇ ಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅತಿರೇಕದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಬಾರದು. ಅಂತಹವುಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂಬಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಜಾತಿ ಸಂಕೋಲೆಯ ಪಿಶಾಚಿ ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತಕರಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ನುಡಿಗಟ್ಟು. ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಕರಾಳತನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಪಿಶಾಚಿ, ಪ್ರೇತ, ದೆವ್ವ, ಭೂತಗಳಿಗೂ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬಂತಹ ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

---

೧೯. ಅದೇ ಪು. ೩೬೯

೨೦. ಜಾನಪದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಕೋಶ ಪ್ರೊ. ಸುಧಾಕಾರ ೨೬೫

ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮತ್ತು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳೆರಡೂ ಇದೇ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಾಡುವ ಅಂಶಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕರ ಅನುಭವದಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವಂತಹವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನೋಭಾಷಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳು ಹೊರಬರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

೪.೫ ಬೈಗುಳಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

ಭಾಷೆಯು ಮಾನವನು ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕೇವಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದೆ; ಭಾಷಾಭಿನ್ನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ, ಜಾತಿ ಏಣಿಶ್ರೇಣಿಕರಣ, ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಬೈಗುಳುಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷಭಾಷೆ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೈಗುಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೈಗುಳುಗಳ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಜಾತೀ ಏಣಿಶ್ರೇಣೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಹೇಗೆ ದೆವ್ವಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬೈಗುಳುಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

೧. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೈಯುವುದು.

೨. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೈಯುವುದು.

ಬೈಗುಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗೂ ಬೈಗುಳುಗಳ ಸಂದೇಶಕ್ಕೂ ನಿಟಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆ. ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಭಾಷೆ (ಬೈಗುಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ) ತನಗರಿವಿಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅದು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಒಂದು ಚಿಂತನೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮಾಜೋಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಸಮಾನತೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಅಂತಹ ಅಸಮಾನತೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ರೂಪಗೊಂಡ ಭಾಷಿಕ ಸಂರಚನೆಗಳು, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಭಾಷಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಹಿಂದೆ, ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸಮೂದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಸಮಾನತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ವರ್ಗ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಲಿಂಗತ್ವಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹಿಂದಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಆ ಕುರಿತಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಜವು ನೀಡುವ ಹಲವು ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಾಜವು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಆಕರಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕ ನಿರ್ದೇಶನ, ಮೌಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ನಿರ್ವಚನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಗು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಇನ್ನುಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯೊಳಗಡೆ ಹಲವಾರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ತನ್ನ ಇರುವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯೊಳಗಡೆ ಇರುವ ಬೈಗಳುಗಳು ರೂಪು ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಲಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯ ಎಂದು ವಿಭಜಿಸಬಹುದು. ಬೈಗುಳಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಯಾವುದು. ಬೈಗುಳುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಸಂದೇಶಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಬೈಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಸಂದೇಶಗಳು ಆಯಾಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಪುರುಷನ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಸಮಾಜದ ಸಮಸ್ತ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಪುರುಷ ಸ್ವಕೇಂದ್ರಿತ ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳೇ ಇಡೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು

ರೂಪುಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಬೈಗುಳುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಬೀತು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯೊಳಗಡೆ ಬೈಗುಳುಗಳು ರೂಪುಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಲಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬೈಗಳುಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಯಾವುದು? ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೈಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಹಿಂದಿನ ಮನೋಧರ್ಮವೇನು? ಹಾಗೆಯೇ ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಯಾರು; ಯಾರಿಗೆ ಬೈಯುತ್ತಾರೆ, ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬೈಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೆಂಗಸರು ಹೆಂಗಸರ ಮಧ್ಯೆ ಬೈಯುವ ಪದಗಳು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗಂಡಸರು ಬಳಸುವ ಬೈಗಳು, ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡಸರಿಗೆ ಬಳಸುವ ಬೈಗುಳು, ಗಂಡಸು ಗಂಡಸರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುವ ಬೈಗುಳನ್ನು ಅವುಗಳ ರಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಂಶಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬೈಗುಳುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳು ಪರಿಮಿತಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವವರ ಮನೋಧರ್ಮ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳೆಂದರೆ,

೧. ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು

೨. ನಿಂದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ

೩. ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ

೪. ಆದರ್ಶದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ

೫. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ

ಹೀಗೆ ಬೈಗುಳುಗಳು ಅನೇಕ ಒತ್ತಾಸೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಚನೆಗೊಂಡು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಅವುಗಳು ನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯಪಡೆ ಯುವುದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಬೈಗುಳುಗಳಿಂದ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೈಯ್ಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡಸಿಗೆ ಬೈಯುವ ಬೈಗುಳು, ಹೆಂಗಸು ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಬಳಸುವ ಬೈಗುಳು, ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಗಂಡಸು ಬಳಸುವ ಬೈಗಳು, ಮತ ವರ್ಗಾಧರಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪು ಪಡೆದ ಬೈಗುಳು, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ರೂಪು ಪಡೆದ ಬೈಗುಳು. ಹೀಗೆ ಮೈದಾಳಿದ ಬೈಗುಳುಗಳ ಹಿಂದಿನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು, ಶೋಷಿತರನ್ನು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

೧. ಭಾಷೆಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

೨. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಕರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ವರ್ಗಾಧಾರಿತ ಜೀವನಕ್ರಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದೆ.

೩. ಹೆಣ್ಣಿನ ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳು ನಿಲುವುಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ.

೪. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಅಶಿಕ್ಷಿತರಿಗೆ, ಶೋಷಿತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ, ಗ್ರಾಮೀಣರಿಗೆ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಏಕೆ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೈಗುಳುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ ಹೋದೆಲೆ ಪಿಶಾಚಿ ಅಂದ್ರೆ ಬಂದಲೇ ಗವಾಕ್ಷಿಲಿ ಅಂದಂಗೆ ಎಂಬ ಬೈಗುಳು ದೆವ್ವದ ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವಾದಂತಹ ಪಿಶಾಚಿಯ ಗುಣಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪಿಶಾಚಿಯು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೋದರೂ ಮತ್ತೆ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿರದಂತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಡಿಸುವ ಅಥವಾ ಹೋಗುತ್ತೆ ನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಂತಹವರ ಗುಣಧರ್ಮವನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕುರಿತ ಬೈಗುಳುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬೈಗುಳುಗಳು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳುವ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರುವ, ಇದು ಹೀಗಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೈಗುಳುಗಳನ್ನು, ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೇಳ ಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬೈಗುಳುಗಳು ಅಡಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂತಹವುಗಳು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಕೆಲವು ಬೈಗುಳು ಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಒಳ್ಳೆ ದೆವ್ವ ತಿಂದಾಂಗೆ ತಿಮ್ತಾಳೆ' : ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೆವ್ವಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನುವುದರಲ್ಲಾಗಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಾಗಲಿ ಇತಿಮಿತಿಗಳೆಂಬುದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ದೆವ್ವ ಬಂದವರೂ ಅಸಹಜವಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದು, ಊಟ ಮಾಡದೆ ಹಲವಾರು ದಿನಗಳು ಹಾಗೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ದೆವ್ವ ತಿಂದಂಗೆ ತಿಂತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಊಟ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಹೇ ನಿನ್ಗೇನಾದ್ರು ದೆವ್ವ ಹಿಡ್ಕಂಡೈತೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುವ ವಿಷಯ ದೆವ್ವದ ಸ್ಥಿತಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅಸಹಜವಾದುದ್ದು. ಹೆಚ್ಚು ಊಟ ತಿನ್ನುವುದು,

ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದು ದೆವ್ವಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ದೆವ್ವದಂತೆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಾಳೇನೆ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಬಳಸಿದ ಒಳ್ಳೆ ದೆವ್ವ ತಿಂದಾಂಗೆ ತಿಮ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಬೈಗುಳಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಶಬ್ದ 'ಒಳ್ಳೆ' ಎಂಬುದು. ಒಳ್ಳೆಯ, ಉಪಯುಕ್ತವಾದ, ಕೆಡುಕನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ದೆವ್ವ ಎಂಬ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಪಕ್ಕಾ ದೆವ್ವ, ದೆವ್ವನೇ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

"ಮಾರೆಕ್ಕ ದೆವ್ವ ಇದ್ದಂಗೆ ಇದಾಳೆ" : ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಮಾತು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ 'ಮಾರೆಕ್ಕ ಒಳ್ಳೆ ದೆವ್ವ ಇದ್ದಂಗೆ ಇದಾಳೆ' ಎಂದೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಪ್ಪಗೆ, ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಜಗಳವಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೈಯುವಾಗ ಈ ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿಗೂ ಈ ಪದ ಬಳಕೆಗೂ ಕೂಡ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಹಾಗೂ ಮುದುಕರಿಗೆ ಈ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಬೈಯುವಾಗ 'ಪೀಡೆ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೀಡೆ ಎಂಬುದು ಅಸಮರ್ಥವಾದುದು ಅಥವಾ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶಕ್ತಿಯುತ ವಾದುದಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯರು ಮುದುಕರಾದ ತನ್ನ ಗಂಡ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೈಯುವಾಗ ಇಲ್ಲೊಂದು ಪೀಡೆ ಐತೆ, ಹಳೆ ಪೀಡೆ ಕುಂತೈತೆ, ಈ ಪೀಡೆಯಿಂದ ಸಾಕಾಗೈತೆ ಎಂಬ ಸಂಬೋಧನೆಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಮುದುಕರಿಗೆ 'ಹಳೇ ಪೀಡೆ' ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳೆ ಎಂಬ ಪದವು ವಯಸ್ಸಾದ, ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ, ಕೈಲಾಗದ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಯಾವುದೇ ಹಿಡಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೊಸೆಯಂದಿರು ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಅತ್ತೆ ಮಾವರಿಗೆ (ಮುದುಕರು) ಮತ್ತು ಸವತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ದಾಯಾದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಪೀಡೆ ಎಂಬ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : 'ಈ ಪೀಡೆ ಯಾವಾಗ್ ತೊಲುಗ್ತೈತೋ'

ತುಂಬಾ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುವ ಅತ್ತೆಮಾವರನ್ನು ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದೇ ಸೊಸೆ ಈ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಬಹುದು. ತುಂಬ ಕಾಡಿಸುವ, ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು "ಈ ಪೀಡೆ ಕಾಟ ತಡ್ಕಳ್ಳಕ್ಕಾಗಲಪ್ಪಾ! ಏನ್ ಮಾಡೋದು?" ಎಂಬಂತೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬಲಿಷ್ಠರನ್ನು, ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ 'ಪೆಡಂಭೂತ' ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪೆಡಂಭೂತ ಎಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಹಿಡಿದರೆ ಬಿಡದೆ ಕಾಡಿಸುವ ದೆವ್ವ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜೆ.ಡಿ.ಎಸ್.ನ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಆಡಳಿತಾವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಬಿಜೆಪಿಯ ಯಡಿಯೂರಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಟಿ.ವಿ. ಚಾನಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಆಯಿತು. "ಯಡಿಯೂರಪ್ಪಗೆ ದೇವೇಗೌಡ ಪೆಡಂಭೂತ ಕಾಡ್ತಾ ಇದೆ".[೨೧] ಇಲ್ಲಿ ಪೆಡಂಭೂತ ಎಂಬುದು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ, ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ ದೇವೇಗೌಡರ ಸಹಮತವಿಲ್ಲದೆ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವೇಗೌಡರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಬೇಕೆಬೇಕು. ಆದರೆ ದೇವೇಗೌಡರು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳು ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೆಡಂಭೂತ ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದಿದೆ.

"ದೆವ್ವ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕಗಾಯ್ತು" ಎಂಬ ಬೈಗುಳನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರು ಅಥವಾ ಗಂಡನ ಮನೆ ಕಡೆಯವರು ಮನೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬೈಯುವಂತದ್ದಾಗಿದೆ. ಸೊಸೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ತೊಂದರೆಗಳು ಬಂದರೆ ಅಥವಾ ತೊಂದರೆಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾವೆ ಎಂದು ಮನೆಯವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದರೆ "ಇವ್ಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದ್ಮೇಲೆ ದೆವ್ವ ಹೊಕ್ಕಂಗಾಯ್ತು" ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಇಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ನಾಶ ಮಾಡುವುದು, ತೊಂದರೆಕೊಡುವುದು ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಬೈಗುಳುಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿದಗಾಲೂ "ಅವ್ಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡ್ಕಂಡೈತೆ" ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇದು ಗಂಡಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮನೆಮಾಡಿ ರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. 'ಅಂತರ್ ಪಿಶಾಚಿ' ಎಂಬ ಬೈಗುಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿ ರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಿನ ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತು. "ಹೇ ಯಾಕೋ ಯಾರ್ಗೂ ಸಿಗ್ದೆ ಅಂತರ್ಪಿಶಾಚಿತರ ತಿರ್ಗತ್ತಿದ್ದೀಯಾ". ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದೆ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ಅಲೆದಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರ್ ಪಿಶಾಚಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರೊ. ಎಲ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್ ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟುವಿನಲ್ಲಿ (ಪು. ೧೯೯) ಎಲ್ಲೂ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗಾಡುವ ದೆವ್ವ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬೈಗುಳುಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

---

೨೧. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ದಿನಾಂಕ ೦೮.೦೬.೨೦೦೭, ಪು. ೧

"ನಿನ್ನಿಂದ ಹೊಲೆಮಾದ್ರು ಬಂದ್ ಹೇಳಂಗಾಯ್ತು" : ಎಂಥ ಕೆಟ್ ಸ್ಥಿತಿಗ್ ಬಂದಿದ್ದೀವಿ. ಸುಮ್ನೆ ಹೋಗು. ಇನ್ಮೇಲೆ ಬರ್ಬೆಡ ಹೋಗು. ನಿನ್ಗೇನ್ ಬೇಕು ಕೇಳು. ಸುಮ್ನೆ ಹಿಂಗೆಲ್ಲ ಕಾಡ್ಬೇಡ. ಈ ರೀತಿಯ ಬೈಗುಳು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಂದ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೈಯಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕರ ನೋವು, ದುಃಖ, ದುಮ್ಮಾನ ಗಳು, ಸಂಕಟಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳು ಕೂಡ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹೊಲೆಮಾದ್ರು ಎಂಬ ಪದವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರದ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಹಂತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರು ದಲಿತೇತರು ಎಂದು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಂತಹ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲೇ ಒಂದಾದಂತಹ ಗೊಲ್ಲ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಬೈಗುಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೈಯುತ್ತಾಳೆ. ದೆವ್ವಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ನಂಟು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದರೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಹೊಲೆ ಮಾದಿಗರು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಅವಮಾನ, ಅಥವಾ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾದರೂ ಹೊಲೆಮಾದಿಗರಿಂದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು ಈ ಬೈಗುಳಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಿದ್ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸಲು ಹೊಲೆಮಾದಿಗ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದು ತೀರಾ ಅವಮಾನದ ಸಂಗತಿ, ನಾಚಿಕೆಯ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ಜೀವವಿರೋಧಿ ಸಂದರ್ಭ ಎಂಬಂತೆ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ದೇವರು, ಭೂತ, ದೆವ್ವಗಳ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೪.೬ ದೆವ್ವಸಂಬಂಧಿ ಪದಕೋಶ

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಲೋಚನೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಂತವುಗಳು ಅವರವರ ಜೀವನಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಂರಚನೆ ಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಜನರ ಜ್ಞಾನವಲಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶೇಷ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುವ ದೆವ್ವ ಸಂಬಂಧಿ ಆಲೋಚನೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಕೋಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇರುವ ಪದಕೋಶ ದಂತೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದಕೋಶವೂ ಇದೆ. ಅಂತಹ ಪದಕೋಶ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ರೂಪಗಳೇ ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು.

❁ ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನಿತರೆ ಹೆಸರುಗಳು ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದು. ಅವುಗಳು ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಿನ್ನ ಗುಣ, ರೂಪ, ವಯಸ್ಸು, ಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದವು ಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ಹೆಸರುಗಳೆಂದರೆ.

ಭೂತ

ಪ್ರೇತ

ಪಿಶಾಚಿ

ಮೋಹಿನಿ

❁ ದೆವ್ವಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಇನ್ನಿತರೆ ಹೆಸರುಗಳು

ಕತ್ತಲು

ನೆರಳು

ರಾವು

ನಿಶಾಚರ

ಗಾಳಿ

ಶಕ

❁ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ಹೆಸರುಗಳು

ಗುಮ್ಮ

ಬೊವ್ವ

❁ ದೆವ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹೆಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ನರಭಕ್ಷಕ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಪದಗಳು.

ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿ

ಅಂಟ್ ಪಿಶಾಚಿ

ಕಾಡ್ ಪಿಶಾಚಿ

ಹಳೆ ಪಿಶಾಚಿ

ಊರ್ ಪಿಶಾಚಿ

❁ ಭೂತ ಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳು

ಭೂತಕಾಟ

ಭೂತಭಯ

ಭೂತ ಭ್ರಮೆ

ಭೂತ ಚೇಷ್ಟೆ

ಭೂತ ಬಂಗ್ಲೆ

ಭೂತೇಶ

ಭೂತೇರು

ಭೂತ ದಯೆ

ಭೂತ ನರ್ತನ

ಭೂತಗನ್ನಡಿ

ಭೂತನಾಥ

ಭೂತಯಜ್ಞ

ಭೂತಬಲಿ

ಭೂತಪೂಜೆ

- **'ದೆವ್ವ' ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಪದಗಳು**

ದೆವ್ವದ ಮನೆ

ಊರ್ ದೆವ್ವ

ಅಂಟ್ ದೆವ್ವ

ದೆವ್ವದ ಕಾಟ

ದೆವ್ವದ ಭಯ

ದೆವ್ಕಡಿಯ

ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ

- **'ಪ್ರೇತ' ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಪದಗಳು**

ಪ್ರೇತ ಭಯ

ಪ್ರೇತ ಕಳೆ

ಪ್ರೇತ ಕರ್ಮ

ಪ್ರೇತ ಸೂತಕ

ಪ್ರೇತ ವನ

ನರಪೇತಾಳ

ಪ್ರೇತ್ ಹಿಡ್ಕಂಡ್ಳೈತೆ

* **‘ಪೀಡೆ’ಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆಯಾದ ಪದಗಳು**

ಪೀಡೆ ಕಾಟ

ಹಳೆ ಪೀಡೆ

ಅಂಟ್ ಪೀಡೆ

ಪೀಡೆಹೋಯ್ತು

ದರಿದ್ರ ಪೀಡೆ

* **ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು**

ದೆವ್ವ ಮೆಟ್ಕೊಂಡೈತೆ

ದೆವ್ವ ಹಿಡ್ಕೊಂಡೈತೆ

ದೆವ್ವ ಬಡ್ಕೊಂಡೈತೆ

ದೆವ್ವ ಹೊಡ್ಕೆಂಡೈತೆ

ದೆವ್ವ ಸೇರ್ಕೊಂಡೈತೆ

* **ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ‘ಸಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ’ ಎಂಬ ಅರ್ಥಕೊಡುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳು**

ತಗಂಡೋಗ್ತೀನಿ

ಮುರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ

ಕರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ

ಎತ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ

ಬಡ್ಕೊಂಡೋಗ್ತೀನಿ

ಬಳ್ಕೊಂಡೋಗ್ತೀನಿ

* **ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಪದಗಳು**

ದಿಗ್ಬಂದನ ಮಾಡಿಸು

ಕಾಯಿ ಕಟ್ಟಿಸು

ಅಂತ್ರ ಕಟ್ಟಿಸು

ಮಂಡಲ ಬರೆಸು

* **ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನಿತರೆ ಪದಗಳು**

ಯಂತ್ರ

ಬೂದಿ

ಭಸ್ಮ

ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ

ಪರಕಾಯ

ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿ

ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯ

ಸನ್ಮೋಹಿನಿ

ಒದೇಕಾರ

ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು

ನರಬಲಿ

- **ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಬಳಸುವ ಬೈಗುಳ ಪದಗಳು**

ಪೊರ್ಕೆತಗೊಂಡು ಆಕ್ತೀನಿ / ಕಸಬರಿಗೆ ತಗೊಂಡು ಆಕ್ತೀನಿ

ಮೆಟ್ ತಗೊಂಡು ಆಗ್ತಿನಿ / ಕೆರತಗೊಂಡ್ ಆಕ್ತೀನಿ

ಸಗ್ಣಿತಗೊಂಡೋಕ್ತೀನಿ

ಹೇಲ್ ತಿನ್ನಿಸ್ತೀನಿ

- **ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಸೂಚಕ ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮಗಳು**

ಭೂತಯ್ಯ

ಭೂತಪ್ಪ

ಭೂತಮ್ಮ

ಭೂತಿ

ಭೂತೇಶ್

ಭೂತಣ್ಣ

ಭೂತರಾಜು

- **ದೆವ್ವ ಭೂತ ಸೂಚಕ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು**

ಭೂತಪುರ - ಚಿಂಚೋಳಿ ತಾಲೂಕು

ಭೂತನಹಳ್ಳಿ - ಕಡೂರು ತಾಲೂಕು

ಭೂತನಕೆರೆ - ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲೂಕು

ಭೂತಸಂದ್ರ - ಸಿರಾ ತಾಲೂಕು

ಭೂತಕಾಟನಹಳ್ಳಿ - ಸಿರಾ ತಾಲೂಕು

ಭೂತಗಹಳ್ಳಿ - ಟಿ. ನರಸೀಪುರ ತಾಲೂಕು

ಭೂತನಾಳ - ಜೇವರ್ಗಿ ತಾಲೂಕು

ಭೂತನಕಟ್ಟೆ - ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕು

ಭೂತನಹಳ್ಳಿ - ಮಧುಗಿರಿ ತಾಲೂಕು

ಭೂತರಾಮನಹಟ್ಟಿ - ಬೆಳಗಾವಿ ತಾಲೂಕು

(ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮಸೂಚಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.)

೪.೭ ಪದಕೋಶ ಪಲ್ಲಟದ ಸ್ವರೂಪ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಅದರದೇ ಆದ ಪದಕೋಶ ಇರುವ ಹಾಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯಕ್ಕೂ ಅದರದೇ ಆದ ಪದಕೋಶವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಪದಕೋಶದ ಪಲ್ಲಟ ಎಂದರೆ ಬದಲಾವಣೆ, ಮಾರ್ಪಾಡು ಎಂಬರ್ಥಗಳು ಇವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಹೊಸ ಪದ ನಿರ್ಮಾಣ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಲಯದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು, ಆಶಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದಂಥ ಪರಿಭಾಷೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ (ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿರುವ, ಬಿಡಿಸುವ) ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಪದಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಗಳ ಅರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಉದ್ದೇಶ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪದಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಬಳಕೆಯಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪದಕೋಶ ಪಲ್ಲಟ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯ ಪದಕೋಶದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಅದರ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಾಗುವ ಏರುಪೇರುಗಳು ಅದರ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಪಲ್ಲಟಗಳು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಸಂಗತಿ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪದಕೋಶದ ಪಲ್ಲಟ ಅತ್ಯಂತ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು

ನೀಡಬಲ್ಲದು. ಪದಕೋಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚರಿತ್ರೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ವಾಸ್ತವವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಮಾನದ ಪದಕೋಶದಲ್ಲೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸೂಚನೆಗಳು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಕಂಡೂ ಅವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಭಾಷಿಕೇತರವೂ ಆಗಿರುವುವು. ಹೊಸ ಪದಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾದರೆ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಪದದ ಹಿಂದೆ ಅಥವಾ ಮುಂದೆ ಬೇರೊಂದು ವಲಯದ ಪದ ಬಂದು ಬೇರೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಪದಗಳನ್ನು ಪದಕೋಶ ಪಲ್ಲಟದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಭೂತ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಮೂಲತಃವಾಗಿ ದೆವ್ವಕ್ಕಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು ಅಥವಾ ದೆವ್ವದ ಒಂದು ಪ್ರಬೇಧವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಭೂತ'ವನ್ನು ದೈವವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವ, ಪೂಜಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, 'ಭೂತ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ, ಹೇಸಿಕೆಯ ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ, ಅಶ್ಲೀಲ, ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿ ಪ್ರಸಂತ್ವವಿಲ್ಲದವರು ಅಥವಾ ನಪುಂಸಕರು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲೂ, 'ಗದಾಯುದ್ಧ' ಹಾಗೂ 'ಶಬರ ಶಂಕರ ವಿಳಾಸ'ದಲ್ಲೂ 'ಭೂತು' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದು. ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ : 'ಚೇಷ್ಟೆ' ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರೂಪಗೊಂಡಿರುವ ಪದಗಳು ಹಲವಾರು ಇವೆ. ಕಪಿಚೇಷ್ಟೆ, ಕೃತಿಚೇಷ್ಟೆ, ಮಕ್ಕಳ ಚೇಷ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಚೇಷ್ಟೆ ಎಂದರೆ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಕ್ರಿಯೆ, ಕಾರ್ಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ಕಪಿಚೇಷ್ಟೆ' ಎಂದರೆ ಕೋತಿ, ಮಂಗಗಳ ರೀತಿ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದು. ಒಂದು ಕಡೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಪಿಚೇಷ್ಟೆ ಪದ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. 'ಮಕ್ಕಳು ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಬಾರದು' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಘಟಿಸಲ್ಪಡುವ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ 'ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ' ಎಂಬ ಪದವು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಮನುಷ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಒಂದು ಮರ ಸೀಳಿಕೊಂಡಾಗಲೋ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗಲೋ ಜನ ಅದನ್ನು 'ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ' ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಅರ್ಥೈಸುವುದನ್ನು

ಕಾಣಬಹುದು. ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಸಹಜದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದರೆ 'ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ' ಎಂದು ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. "ಹೇ ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಬೇಡ ಆ ಆಟ ನಡೆಯಲ್ಲ", 'ಅವ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಭೂತಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡ್ದಂಗ ಮಾಡ್ತಾನಪ್ಪ' ಎಂಬಂತಹ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

೧೩.೦೮.೨೦೦೮ರ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಬರಹವೊಂದು ಹೀಗೆ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. "ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರದ ಭೂತ ಹಿಡಿದಿದೆ". ಇಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ 'ಭೂತ' ಎಂಬ ಪದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲದೆ "ಜನಾರ್ದನರೆಡ್ಡಿಗೆ ಹಣದ ಭೂತ ಹಿಡಿದಿದೆ". ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ ಎಂಬ ಪದಗಳೊಡನೆ 'ಭೂತ' ಪದ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಳಕೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಈ ಭೂತದ ಅರ್ಥವು ಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಭೂತ ಎಂದರೆ ಆಸೆ, ಆಮಿಷ, ಉತ್ಸಾಹ, ಪಿಡುಗು ಎಂಬ ಅರ್ಥನೆಲೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿತವಾಗಿ, ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಡ್ಡಿ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಪೇಕ್ಷಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಪದರಚನೆ ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಭೂತ ಭಯ : ಈ ಪದವು ದೆವ್ವದ ಭಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಭೂತದ ಭಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಇದನ್ನು ದೆವ್ವಭಯ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. "ದೆವ್ವದ ಪದದಲ್ಲಿನ 'ಅ' ಎಂಬ ಷಷ್ಟಿವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಭೂತ' ಎಂಬ ಪದದ ಜೊತೆ ಪ್ರಯೋಗ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಿದೆ.

ಭೂತಭಯ ಎಂಬ ಪದವು ಉಸಿಭಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಜಗಳವಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಹೇ ನೀನು ನನ್ಗೆ ಭೂತ್‌ಭಯ ತೋರಿಸ್ಬೇಡ ನನ್ಗೆಲ್ಲ ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ನನ್ನೇನ್ ಆಡ ಮಕ್ಳ ಅಂತ ತಿಳ್ಕೊಂಡೆನೋ, ನಾನೇನ್ ಹೆದ್ರಲ್ಲ". ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಭೂತಭಯ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ನಾಟಕ ಸ್ವಭಾವದ ಅಥವಾ ತೋರಿಕೆ ಸ್ವಭಾವದ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪದ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಗ್ರಹೀತವಾಗಿದೆ.

ಹೊಕ್ಕಂಡ್ಯೆತೆ : ಹೊಕ್ಕಂಡ್ಯೆತೆ ಎಂಬುದು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಹ ಪದ. ಇದನ್ನು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಹೊಕ್ಕಂಡ್ಯೆತೆ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೆವ್ವ ಹೊಕ್ಕಂಡ್ಯೆತೆ ಎಂದರೆ ದೆವ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪದಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೆಂದರೆ,

"ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ಹೊಕ್ಕಂಡು ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ".

"ದಿನೇಶ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಾಗಿ ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ಓಡುವಾಗ ಕಾಲಿಗೆ ಗಾಜಿನ ಚೂರು ಹೊಕ್ಕಂಡಿತು".

"ಗದಾಯುದ್ಧದ ಮುನ್ನ ದಿನ ದುರ್ಯೋಧನನು ವೈಶಂಪಾಯನ ಸರೋವರದ ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಂಡಿದ್ದನು".

"ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ 'ಬಲರಾಮ' ಎಂಬ ಆನೆ ರಾಜ ದರ್ಬಾರನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು".

ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾದಾತು ಪದವು ಅನೇಕ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಹೊಕ್ಕಂಡಿರು ಎಂದರೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು, ಒಳಗೆ ಹೋಗು, ಒಳಗೆ ಸೇರು ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಳ್ಳು, ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬ ವಿವಿಧ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ತಗಂಡೋಗ್ತೀನಿ : ಇದು ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಉಚ್ಚಾರಣಾ ಹಾಗೂ ಬರವಣಿಗೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇದು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ (ಖರೀದಿ ಮಾಡು). ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅನುಸೂಯ ಊರಿನಿಂದ ಬರುವಾಗ ಪುಸ್ತಕಗಳ್ನು ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಅಜ್ಜಿಯ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಮೊದಲನೇ ವಿವರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದಾಗಿದೆ.

ಶೈಲಜಾಗೆ ಪೇಟೆಯಿಂದ ಸಂಜೆ ಬರುವಾಗ ಒಂದು ಪೆನ್‌ಡ್ರೈವ್ ತಗಂಡುಬರಲು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಮಾಡು, ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳು ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಆವರಿಸಿದಾಗ ಜನರು ಯಾಕ್ ಬಂದೆ? ಏನಾಗ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವವರು ಕೇಳಿದರೆ ಇವ್ನನ್ನ ತಗೊಂಡೋಗಲು ಬಂದೆ ಎಂಬ ಉತ್ತರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ತಗೊಂಡೋಗ್ತೀನಿ ಎಂದರೆ ಸಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ ನಾನು ಇರುವ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯುತ್ತೇನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಬಿಡಲ್ರೋ, ನಾ ಈಕೀನ ಬಿಡಲ್ಲ, ಬರೊ ಮುಂದಿನ ಅಮಾವಾಸೆಗೆ ಈಕಿನ ತಗಂಡ್ಹೋಗ್ತೀನಿ ನೋಡ್ತಾಯಿರಿ".

ಶಕ : ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಕ್ರಮಣಕಾಲ, ಪರಿವರ್ತನೆಯಕಾಲ, ಅಲ್ಲದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಕಾಲದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಕ್ರಿಸ್ತನ ಹುಟ್ಟಿನ ನಂತರದ ಕಾಲಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಶಾಲಿವಾಹನಶಕ, ವಿಕ್ರಮಶಕಗಳೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿವೆ. ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕವನ್ನು ಶಾತವಾಹನರ ಅರಸ ಗೌತಮೀಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ವಿಕ್ರಮ ಶಕವನ್ನು ೬ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಶಕವರ್ಷ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಇದು ಶಕೆ ಎಂದು ಎಕಾರಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಶಕ(ಶಕೆ)ಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶಕ ಎಂದರೆ ದೆವ್ವ, ಗಾಳಿ, ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಗರ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದ್ಯಾಮಕ್ಕಗೆ ಶಕ ಬಡ್ಕಂಡೈತಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವ್ರ ಮನೆಯವರ ಅವ್ಳನ್ನು ಉಕ್ಕಡ ಗಾತ್ರಿಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡೋಗೌರೆ.

"ಪಾಪ ನಾಗಮ್ಮಗೆ ಗಾಳಿಶಕ ಬಡ್ಕಂಡೈತಂತೆ. ಏನ್ ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ಲೋ ಏನೋ ಅವ್ಳು ಬೇರೇರ್ದೇನು ಬಯ್ಸಲ್ಲ. ಇನ್ನಬ್ಬರ್ದು ಸ್ವತ್ತು ತಿಂದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮನೋ ಏನೊ ಪಾಪ ಗಾಳಿಶಕ ಐತೆ". ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ 'ಶಕ' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ದೆವ್ವ, ಭೂತ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೋಹಿನಿ : ಈ ಪದವು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಂದರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಮೋಹಿನಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಕುಣಿಯುವ, ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುವ ದೆವ್ವಗಳನ್ನು ಮೋಹಿನಿ ಎಂದು ಸಂಬೋಧನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಚಲನಚಿತ್ರ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೋಹಿನಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಪುಂಕಾನುಪುಂಕವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೋಹಿನಿ ಪದದ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನಿತರ ಸಮಾನ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೋಹಿನಿ, ಕಾಮಿನಿ, ದಾಮಿನಿ ಮಂದಾಕಿನಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪೀಡೆ : ದೆವ್ವ/ಭೂತಕ್ಕಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು ಪೀಡೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪದೇ ಪದೆ ಕಾಡುವ, ಪೀಡಿಸುವ, ಹಿಂಸಿಸುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು. ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಅವರ ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಿತಿ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೋಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ರೋಗವನ್ನು 'ನುಸಿಪೀಡೆ' ಎಂದು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಾಡಿಸುವ ರೋಗಕ್ಕೆ ಪೀಡೆ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಪೀಡೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಹಾನಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೂ ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

ಪ್ರೇತ : ಇದೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರು. ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥವೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರೇತಕ್ಕೆ 'ಭಯ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೂಡ ಇದೆ. ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಎರಡೂ ಪದಗಳನ್ನು 'ಗೇಟ್‌ಬಾಗಿಲು' ಎಂಬ ರೀತಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾಗಮ್ಮಗೆ ಅವ್ರ ಅತ್ತೆ ಪ್ರೇತ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ತಿಮ್ಮಕ್ಕಗೆ ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇತ ಆಗೈತೆ ಅಷ್ಟೆ. ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಭಯ ಆಗಿದೆ ಎಂದರ್ಥ. 'ಚಿತ್ತಕ್ಕ' ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಸತ್ತಾಗ ನೋಡಿ ಪ್ರೇತ ಇಡ್ಕೆಂಡಾಳೆ" ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಕ್ಕ ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಸತ್ತಾಗ ಶವವನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಅಲ್ಲದೆ 'ನರ' ಎಂಬ ನಾಮಪದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನರಪ್ರೇತ, ನರಪೇತ, ನರಪೇತಾಳ ಎಂಬ ಪದಗಳೂ ಕೂಡ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನರಪೇತಾಳ ಎಂದರೆ ನರಗಳು ಮೈಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿರುವವನು, ಸಣ್ಣಗಿರುವವನು, ಮೂಳೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳಿಲ್ಲದೇ ನೋಡಲು ವಿಕಾರವಾಗಿರುವವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇ ಒಳ್ಳೆ ನರಪೇತ ಆಗಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ, ಏನಾರ ಊಟಗೀಟ ತಿಂತೀಯಿಲ್ಲ.

ಜಮುನ ಯಾಕೆ ನರಪೇತ ಆಗಿದ್ದೀಯ, ಏನಾದ್ರು ಬಾಳ ಚಿಂತೆ ಮಾಡ್ತಿಯೇನು ಹೀಗಾದ್ರೆ, ನಿನ್ನ ಯಾರ್ ಮದ್ವೆ ಆಗ್ತಾರೆ. ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತ ಪದವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಂತ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು ಇತರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಹನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹವುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತಗೊಂಡ ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಾಕ್ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ.

ನೀನ್ ಯಾರು.

ನೀನೇನ್ ಸೇಪೆ ಸೆರ್ಗೆ ಬಂದೇ ಬಳ್ಗೆ (ಬಂಧುವೇ ಬಳಗನೆ)

ನಿಮ್ ಸೊತ್ತು ಉಪ್ಪು ನಾವೇನ್ ತಿಂದಿದ್ದೀವಿ.

ನಮ್ಮನ್ಯಾಕ್ ಕಾಡ್ತೀಯೇ.

ತಾಯಿಕಡೆಲ್ದೆ ತಂದೆ ಕಡೆಲ್ದೆ.

ಅಯ್ಯ ನಿಮ್ಮನ್ಯಾಳಗೋಗ.

ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ್ ಸ್ವತ್ತು ತಿಂದಿದ್ನೆ ನಿಮ್ಮಾತನ್ ಸ್ವತ್ ತಿಂದಿದ್ನೆ.

ತೂ.. ತೂ ಹೋಗತ್ಲಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಪೀಡೆ ಕಾಡ್ದಂಗೆ ಕಾಡ್ತೀಯ ಅಂಗೇನೆ.

ಎಂಬತಹ ಅನೇಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗಳು ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಸ್ಮ : ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಒಂದು ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಣೆಗೆ ಈ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ದೆವ್ವ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಪೂಜಾರಿಗಳು, ಮೂಲ್ಲಾಗಳು ಹೇಳುವ ಮಾತು. ಅಂದರೆ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿನ ಬಿಳಿದಾದ ವಸ್ತು; ಸಗಣಿ, ಕುಳ್ಳು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಊದುಬತ್ತಿ, ಮಣ್ಣು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಪುಡಿಯಾದ ನಂತರ ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು 'ಆದಾರ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಭಕ್ತಾಧಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತರು ಅದನ್ನು ಹಣೆಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬೂದಿ ಅಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪುಡಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಎರಡು: ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಿಂದ್ ಊಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಬಸ್ಮ ಆಗೋಯ್ತು ಎಂದು ಕಾರ್ಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮ ಎಂಬ ಪದ ಜೀರ್ಣವಾಗು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜೀರ್ಣವಾಗು, ನುಣ್ಣಗಾಗು, ತಿಂದ ಆಹಾರ ಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹಸಿವಾಗು ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಆ ಊರನ್ನು ಸುಟ್ ಭಸ್ಮ ಮಾಡ್ತೀವಿ, ಆ ಹುಲು ಬಣವಿ ಸುಟ್ ಭಸ್ಮ ಆಗೈತೆ ಎಂಬಂತಹ ವಾಕ್ಯಗಳು ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಭಸ್ಮ ಎಂಬ ಪದವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೇತ ಕಳೆ : ಪ್ರೇತಕಳೆ ಎಂಬುದು ದೆವ್ವದ ಕಳೆ ಶವದ ಕಳೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಸತ್ತ

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತೇಜಸ್ಸು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ತೇಜಸ್ಸು, ಉಲ್ಲಾಸ ರಹಿತವಾದ ಮುಖಚರ್ಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪದವನ್ನು ಸತ್ತುಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇಸರದ ಸಂದರ್ಭ, ದುಃಖದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಕಳೆ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದುಂಟು. ದಿನಾಂಕ ೨೯.೧೨.೨೦೦೮ರಂದು ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ "ಮಿನಿಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲಕಚ್ಚಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರ ಮುಖದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರೇತಕಳೆ' ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ಬಳಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ೨೫.೧೨.೨೦೦೮ ರಂದು ನಡೆದ ೮ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಚುಣಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಾಜಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿತ್ತು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಮೌನ ಸಹಿತ ಚಿಂತೆ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖಭಂಗವಾಗಿ ಅವಮಾನ ಎಂಬಂತೆ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮರುದಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕರು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೇಳಲು ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯ ಬಳಸಿದವು. ಹೀಗೆ 'ಪ್ರೇತಕಳೆ'ಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಭೂತಗನ್ನಡಿ : ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ "ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ಕನ್ನಡಿ" ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭೂತ+ಕನ್ನಡಿ= ಭೂತಗನ್ನಡಿಯಾಗಿರುವ ಪದದಲ್ಲಿ 'ಭೂತ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತೋ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಅಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳೆಂದರೆ ಅತಿ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಕರಾಳ ವಿಕರಳವಾಗಿ ಇರುವ ದೈತ್ಯಶಕ್ತಿಗಳೆಂದು ನಂಬಿದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದಿರಬಹುದು. ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಭೂತ ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಭೂತಗನ್ನಡಿ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದೆ. "ಶ್ರೀರಾಮಯ್ಯನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಭೂತಗನ್ನಡಿ ಹಾಕಿರುತ್ತಾನೆ". ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೂ, ಈಗ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಅಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಯ್ಯ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅರ್ಥವಾದರೆ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಪದಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ

ಎರಡೂ ಪದಗಳು ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು 'ಭೂತಗನ್ನಡಿ' ಎಂಬ ಪದದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು, ಸಣ್ಣದು ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಭೂತಗಣ : ಇದು ದೆವ್ವಗಳ ಗುಂಪು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು, ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಸಮೂಹ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ'ಯಲ್ಲಿ "ಎಲ್ಲವೋ ನಿನ್ನಾಸ್ಥಾನ ಸಹಿತೀ ಹೊಳಲ ಸುಡುವೆನು ನಿನ್ನ ಸೀಳಿದು ಬಲಿಯ ಕೊಡುವೆನು ಭೂತಗಣಕೆ" ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಭೂತಗಣ' ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 'ದೇವಗಣ'ಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸಮೂಹವೇ 'ಭೂತಗಣ' ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ನಿಮೂಲೆ, ದೆವ್ವ ಮೂಲೆ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ದೆವ್ವ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಭೂತಗಣ'ಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು : ಈ ಪದವು ದೆವ್ವ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೊ, ಮಸೀದಿಗೊ ಅಥವಾ ಮಠಗಳಿಗೋ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿನ ಪುರೋಹಿತರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿರುವ ಭೂತವನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಭೂತವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರೆ ತಾತಯ್ಯನ ದೇವಸ್ಥಾನ ದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವವನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅದರ ಬಳಕೆಯ ನೆಲೆ ಅರ್ಥ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸು' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬೇರೆಯದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಥಳಿಸು, ಬಡಿ ಹೊಡೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದ ಬಡವನನ್ನು ಕುರಿತು ಗೌಡನು "ಊರಿಗೆ ಬಾ ಇವತ್ತು ನಿನ್ಗೆ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ತಮ್ಮ ಓಣಿಯ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಚುಡಾಯಿಸಿದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಜನರು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿ : ಇದಕ್ಕೆ ನಿಘಂಟಿನ ಅರ್ಥ ನೀಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದೆವ್ವ, ಪರನಾರಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಸಂಗವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಮೃತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೆವ್ವ, ಹೆಂಗಸು ಕೂಡ

ಬೇರೆ ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸತ್ತವಳು ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಕಾಡಿಸುವ, ಪೀಡಿಸುವ, ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪದೇ ಪದೇ ಹಿಂಸಿಸುವವರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿ ಎಂದು ಸಂಬೋಧನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಸಾಲಕೊಟ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇವನು ಒಳ್ಳೆ ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿ ಇದ್ದಂಗೆ ಇದಾನೆ ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು "ಧರಂಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿಯಾದ ದೇವೆಗೌಡ" ಎಂಬ ತಲೆಬರಹದಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ದೇವೇಗೌಡರ ಪಕ್ಷದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಿ ಗಿರಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ನಿಲುವುಗಳಿದ್ದಾಗ ಎಚ್.ಡಿ. ದೇವೇ ಗೌಡರು (ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ) ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ಅವರಿಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ "ಧರಂಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಪಿಶಾಚಿಯಾದ ದೇವೇಗೌಡ"[೨೨] ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವು. ಹೀಗೆ ಈ ಪದವು ಭಿನ್ನಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಮಂಡಲ ಬರೆಸು : ಮಂಡಲ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶದಲ್ಲಿ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾದುದು, ನಾಡಿನ ಒಂದು ಭಾಗ, ಅಂದರೆ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಂಡಲಗಳೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಅರ್ಥಕೋಶದಲ್ಲಿ ಗುಂಪು; ನಲವತ್ತೆಂಟು ದಿನಗಳ ಅವಧಿ; ಋಗ್ವೇದದ ಒಂದು ಭಾಗ; ನೈವೇದ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ರೇಖಾವಿನ್ಯಾಸ ಎಂಬಂತೆ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣವನ್ನು ಹೂಳುವ ರುದ್ರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂಜಾರಿಗಳು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವವರು ಮಾಡುವಾಗ ರಂಗೋಲಿ ರೂಪದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆ ಬಲಿಯನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಂಡಲ ಬರೆಸುವುದು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳು : ಇದೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿದ್ದು ದೆವ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂತ ಮೈಗೆ ಆವರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ದೆವ್ವ ಮೆಟ್ಕೊಂಡೈತೆ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಹಾಸನ

---

೨೨. ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ದಿನಾಂಕ ೧೩.೦೯.೨೦೦೫, ಪು. ೬

ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪದ ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಪದವಾಗಿದ್ದು ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದು ನಾಮಪದ ರೂಪ ಪಡೆದು ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ 'ಮೆಟ್ಟು' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಗುಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟು ಎಂದೂ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಮುರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ : ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣ ರಾದವರನ್ನು ಅಥವಾ ದೆವ್ವದ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರನ್ನು ಸಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ನಡವಳಿಕೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ನನ್ಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅವ್ರನ್ನ ನಾನ್ ಬಿಡೊಲ್ಲ ಈ ಬರೋ ಅಮಾವಾಸ್ಗೆ ಮುರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ" ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಂತಹ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ ಎಂಬ ಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯನ್ನು ಸಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ, ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುದರ ಆಡುಮಾತಿನ ರೂಪ ಇದಾಗಿದೆ. ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬುದು, ಇಲ್ಲಿ ಕತ್ತನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿರುವ ಅರ್ಥ. ಈ ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ 'ಮುರ್ಕೊಂಡೋಗ್ತೀನಿ' ಎಂಬ ಪದವು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಮುರಿಯುವುದು, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡುವುದು, ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕೈ ಮುರಿದುಕೊಂಡಿತು, ಕಾಲು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದೆನು. ಮಹಡಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದ ಪರಿಣಾಮ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆ ಮುರಿದುಕೊಂಡಿತು. ಸಿಡಿಲಿಗೆ ತೆಂಗಿನ ಮರ ಮುರಿದು ಬಿತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಊನವಾಗು ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣ ಬಹುದು.

ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮುರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ ಎಂಬ ಪದದ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ, ತಗಂಡೋಗ್ತೀನಿ, ಎತ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಜೀವ ತೆಗೆಯುತ್ತೆನೆ, ಸಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚಿ, ಈ ಕ್ಷೆತ್ರಗಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳು ಕೇವಲ ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯಷ್ಟೇ ಬಳಕೆಯಾಗದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪದಗಳು ಅವುಗಳದೇ ಆದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕಾರ್ಥವನ್ನು

ಕೆಲವೊಂದು ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗೊಂಡ ಅರ್ಥ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಬಳಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿದು ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಸಹಜತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಭಾಷೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ಹಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಐದು

ದೆವ್ವ ; ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯ, ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು

೫.೧ ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

೫.೧.೧ ಶಾಸನ

೫.೧.೨ ಕಾವ್ಯ

೫.೧.೩ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ

೫.೨ ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

೫.೨.೧ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಕಥನದ ಮಾದರಿಗಳು

೫.೩ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ದೆವ್ವ

೫.೩.೧ ಸಿನಿಮಾ

೫.೩.೨ ನಾಟಕ

೫.೩.೩ ಚಿತ್ರಕಲೆ

ಅಧ್ಯಾಯ ೫

ದೆವ್ವ ; ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯ, ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಿತ್‌ಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಮಾನವನ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಗಿಬಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಲಿಖಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕಥೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ನವ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಸೃಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದಂತೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಥನಗಳ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

೫.೧ ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಭವಗಳು ಅವನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ಅನುಭವಗಳು, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಹಲವಾರು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತ ವಾಗುತ್ತಲೆ ಬಂದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೃಜನಶೀಲ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವನ ನಂಬಿಕೆಯ ಭಾಗ ವಾಗಿರುವ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅನಿಸಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಒತ್ತಡದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪಠ್ಯಗಳು ಆಯಾ ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳು, ಕಾವ್ಯಗಳು, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರೀಶಿಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫.೧.೧ ಶಾಸನ

ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೮೯೦ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಬೇಗೂರು ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ ದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯಾದರೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದು ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಬೇಗೂರು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಹೆಣಗಳ ರಾಶಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕೈ ಕಾಲುಗಳು, ಸತ್ತು ಉರುಳಿದ ಆನೆಗಳು, ಕುದುರೆಗಳು ಈ ನಡುವೆ ಹೆಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹಪಹಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಯುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಉದ್ದವಾದ ಉಗುರುಗಳನ್ನು, ಕೋರೆಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು, ಉದ್ದವಾಗಿರುವ ಸ್ತನಗಳನ್ನು, ನೀಳಾವಾಗಿರುವ ಕೂದಲನ್ನು, ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಿರುವ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನ ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನವೆಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೫೦ರಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿರುವ ಆತಕೂರು ಶಾಸನ. ಇದು ಕೂಡ ಗಂಗರು ಹಾಕಿಸಿದ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಸಾಮಂತರಾದ ಗಂಗರ ಅರಸ ಎರೆಯಪ್ಪನ ಮಗ ಭೂತುಗನು ನಾಯಿಗಾಗಿ ಹಾಕಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಶಾಸನ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಂಡ್ಯ ತಾಲೂಕಿನ ಆತಕೂರು ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು, ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಈ ಹಿಂದೆ ಆತಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಲ್ಲೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದೆ ಇತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ "ಭೂತುಗ" ಎಂಬ ನಾಮಪದವಿದ್ದು ಇದರ ರೂಢಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಭೂತಪ್ಪ, ಭೂತೇಶ್, ಭೂತನಾಥ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ "ಭೂತುಗ" ಎಂಬ ಹೆಸರು ದೆವ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತದ್ದಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಕಳಲೋಕಪರಿತಾಪದಿ... ಹತ ಪ್ರಭಾವಾವತಾರ

ಗಙ್ಗಪ್ರವಾಹೋದಾರ ಸಗರವಂಶ ವ

ಳಭೀಪುರ ವರೇಶ್ವರನುದಾರಭಗೀರಥನಿಟೆವಬೆಡಂಙ್ಗ ಸಗರತ್ರಿನೇತ್ರಂ ಸೆಣಸೆ

ಮೂಗರಿವೊಂ

ಕದನೈಕ ಸೂದ್ರಕಂ 'ಬೂತುಗನ'ಙ್ಕಕಾರಂ ಶ್ರೀಮತ್‌ಮನಾಲರಂಗನುವರ

ದೊಳ್ ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆನ್ದೊ

ಡೆ ದಯೆಯ ಮೆಟೆವೊಳ್ಳೆಮ್ಪ ಕಾಳಿಯಂ ದಯೆಗೆಯ್ಯೆನ್ದು ಕೊಣ್ಡನಾನಾಯ

ಕೆಳಲೆ ನಾಡ ಬೆಳತೂರು ಪಡು

ವಣದೆಸೆಯ ಮೊಟಡಿಯೊಳ್ ಪಿರಿಯ ಪನ್ದಿಗೆವಿಟ್ಟೊಡೆ ಪನ್ದಿಯುಂನಾಯು

ಮೊಡಸತ್ತುವದರ್ಕ್ಕೆ,

ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಎಟೆಯಪ್ಪನ ಮಗಂ ರಾಚಮಲ್ಲನಂ **ಭೂತುಗಂ** ಕಾದಿ ಕೊನ್ದು

ತೊಮ್ಭತ್ತಾರುಸಾಸಿರಮುಮಂ ಆಳುತ್ತಿರೆ ಕನ್ನರದೇವಂ ಚೋರನಂ ಕಾದು

ವನ್ದು **ಬೂತುಗಂ** ರಾಜಾದಿತ್ಯನಂ ಬಿಸುಗೆಯ ಕಳನಾಗಿ ಸುರಿಗಿಟಿದು

ಕಾದಿಕೊನ್ದು ಬಸವಸೆಪನ್ನಿರ್ಚ್ಛಾಸಿರಮುಂ ಬೆಳ್ವೊಲ ಮೂನೂಟುಂ ಪುರಿ

ಗೆಟಿಮೂನೂರು ಕಿಸುಕಾಡೆಛ್ಬಿತ್ತುಂ ಬಾಗಿನಾಡೆಛ್ಬಿತ್ತುವಂ **ಭೂತುಗ** ಜ್ಗೆ

ಕನ್ನರದೇವಂ ಮೆಚ್ಚುಗೊಟ್ಟಂ **ಭೂತುಗನುಂ** ಮನಾಲರಂ ತ

ನ್ನ ಮುನ್ದೆ ನಿನ್ದಿಟೆದುದರ್ಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಆತುಕೂರ್ಪ್ಪನ್ನೆರಡುಂ ಬೆಳ್ವಲದ

ಕಾದಿಯೂರುಮಂ ಬಾಳ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಕೊಟ್ಟ ಮಙ್ಗಳ ಮಹಾಶ್ರೀ

ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ 'ಭೂತುಗ' ಎಂಬುದು ರಾಜನ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಅಂಕಿತನಾಮಪದವಾಗಿದ್ದು. ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ 'ಭೂತುಗ' ಎಂಬ ಪದದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಶಾಸನ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

೫.೧.೨ ಕಾವ್ಯ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಶಾಕಿನಿ, ಡಾಕಿನಿ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ನಂತರ 'ಮರುಳ್ಗಳ್' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆ ಪಂಪ, ರನ್ನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಭೂತ' ಎಂಬ ಪದವೂ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪಂಪನು ತನ್ನ ಲೌಖಿಕ ಕಾವ್ಯವಾದ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯದ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಿರಾತಕ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರ ಕಾಳಗವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಿವ ಬಂದುದನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ "ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರೇ ಱಂ ನೋಡಲ್ಕೆ ಭೂತನಾಥಂ ಬಂದಂ"[೧] ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭೂತನಾಥ ಎಂದರೆ ದೆವ್ವಗಳಿಗೆಲ್ಲ

---

೧. ಪಂಪ ಸಂಪುಟ ಸಂ, ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿ, ೧೨.೧೩೯ ಪು. ೬೬೪

ಒಡೆಯ ಶಿವ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶಾಂತಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ 'ಭೂತಪುಣ್ಯ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಫಲ ಸಂಚಿತ ಪುಣ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. "ಇತ್ತ ಶ್ರೀಷೇಣಂಗಮಾ ಮೂವರು ಮಂಗನೋತ್ತರುಯರ್ಗ ಮುತ್ತಮ ಪಾತ್ರದಾನದ ದಾನಾನುಮೋದದ ಭೂತಪುಣ್ಯದಿಂ"[೨] ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಭೂತಬಲಿ' ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೆ, ಭೂತ, ದೆವ್ವ, ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡುವ ಆಹುತಿ, ಬಲಿಯೇ ಈ 'ಭೂತಬಲಿ'ಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹೀಗೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

"ಕುಟಿಬ ಹಣಿದದ... ದಂಡೆಯಲಿ ಕಲಸಿದ ಕೂಳಮುದ್ದೆಗಳ
ಹೊರಗೆ ಬಡಿಸಿದ ಭೂತಬಲಿ ಬೊಬ್ಬಿಟೆತ
ದೊಡನುಬ್ಬೇಳ್ವ ಲಗ್ಗೆಯ ಹಟಿಗಳಬ್ಬರವಾಯ್ತು
ಕರ್ಣನ ಶಸ್ತ್ರಪೂಜೆಯಲಿ"[೩]

ಅಲ್ಲದೇ ಅದೇ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಭೂತಭಾಗ್ಯ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯನ್ನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ, ಭಾಗ್ಯವಂತ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

"ಆತುಕೊಳಲಿಂದೀ ಸುಯೋಧನ
ಜಾತಪುಣ್ಯನೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರನೆ
ಭೂತಭಾಗ್ಯನೋ ಕಾಣಲಹುದ್ಯೆ ಶೈಲ್ಯ ಕೇಳೆಂದ"[೪]

ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಭಾಗ್ಯವಂತ, ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ ಎಂದು ಕರೆದು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಅನುಕೂಲವಿದೆ ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೆ 'ಭೂತಳ' ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದಕ್ಕೆ ಅಂದು ಮಾನವ ಸಮೂಹ, ಲೋಕದ ಜನ ಎಂಬ ಅರ್ಥಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ ಪಂಪನು ತನ್ನ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ

"ರಸೆಯಿಂ ಭೂತಳದಿಂ ಕುಳಾದ್ರಿಕುಳದಿಂ....
ಅಜಾಂಡತಟದಿಂದತ್ತೆಲ್ಲಾ ಪೊಕ್ಕಿರ್ದುಮಿಂ ಮಿಸುಕಲ್ ತೀರ್ಗುಮೆ"[೫] ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ.

---

೨. ಪೊನ್ನ ಸಂಪುಟ (ಸಂ), ಪ್ರೊ. ಹಂಪನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ೬.೯೭, ಪು. ೪೯೮

೩. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ, ಕರ್ಣಪರ್ವ, ೮.೮

೪ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ, ಕರ್ಣಪರ್ವ, ೩೧.೧೦

೫. ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಪಂಪ ೧೧.೧೧೮, ಪು.೬೨೬

“ನಿಮ್ಮಯ ಭೂತಳವನಾಳುದಿರೆ ನೀವೆಂದೆಚ್ಚನಾ ಭೀಷ್ಮ” ಎಂದು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಅಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ತನ್ನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ “ಸೀತೆ ಭೂತಳವ ಜೆಯ ಪರಿಶುದ್ದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸೀತೆಯ ಶೀಲವಂತಿಕೆಯು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. (ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ೩೧. ೬೩) ಇದೇ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು ದೆವ್ವ ಪಿಶಾಚಿ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ “ಭೂತಸಂತುಷ್ಟಿಯಪ್ಪಂತೆ ಕುಱಿಕೋಣಾಂಗಳಂ ಪೊಯ್ಸಿ ಬಣ್ಣಗೂಳಂ ಪಸರಿಸಿ”[೬] ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ದೆವ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಚನಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ವಿವಿಧ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅನುಭವದ ಸಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನ ವಚನದಲ್ಲಿ

“ಉಂಡರೆ “ಭೂತ”ನೆಂಬರು
ಉಣದಿದ್ದಡೆ ಚಕೋರನೆಂಬರು
ಭೋಗಿಸಿದರೆ ಕಾಮಿಯೆಂಬರು
ಭೋಗಿಸದಿದ್ದಡೆ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಿ ಎಂಬರು
ಊರೊಳಗಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರಿ ಎಂಬರು
ಅಡವಿಯೊಳಗಿದ್ದರೆ ಮೃಗಜಾತಿಯೆಂಬರು
ನಿದ್ರೆ ಗೈದಡೆ ಚಕೋರನೆಂಬರು
ಉದ್ದಿದಡೆ ಚಕೋರನೆಂಬರು
ಇಂತೀ ಜನಮೆಚ್ಚ ನಡೆದವರ
ಎಡದ ಪಾದ ಕಿರಿರುಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡು, ಮನೆಮಾಡು
ಎಂದಾತ ನಮ್ಮ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ”[೭]

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆರೋಪ ಪ್ರತ್ಯಾರೋಪ ಗಳನ್ನು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾದರೂ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರತಿಪಲದಿಂದ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಇದರ ಅರ್ಥ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬವ್ಯಕ್ತಿ

---

೬. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ೫.೭೨

೭. ವಚನಗಳು (ಸಂ) ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ, ೧೯೯೭ ಪು. ೭೧

ಸಹಜಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ದೆವ್ವಹಿಡಿದೆದೆ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಕಲ್ಪಿತ ಆರೋಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಇಂದಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವತಂತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಮಾಜ ಅವರನ್ನು ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಹಿಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕೂಡ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಸೂಚಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನ ಹೀಗಿದೆ.

“ಹಾವು ತಿಂದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು
ಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸಬಹುದು
ಸಿರಿಗರ ಹೊಡೆದವರ ನುಡಿಸಲುಬಾರದು ನೋಡಯ್ಯ
ಬಡತನವೆಂಬ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಹೋಗಲು
ಒಡನೆ ನುಡಿವರು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ”[೮]

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗರ, ಸಿರಿಗರ, ಪದಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಿರಿಗರ ಕ್ಕೆ ಸಮನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರದ ಭೂತ, ಹಣದ ಭೂತ, ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ‘ಗರ’ ಎಂದರೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆಸೆ, ಗರ್ವ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳು ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿ ಅಂತಸ್ತುಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದತ್ತವಾಗಿರುವ ಅಹಂಕಾರ. ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದ ಮನೋಸ್ಥಿತಿ, ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ದೆವ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ದೆವ್ವಭೂತ ಹಿಡಿದವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಬಹುದು. ಅಧಿಕಾರ, ಹಣದ ಮದ ಇರುವವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ, ಹಣ ಅಂತಸ್ತುಗಳು ಬಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಮರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವಿವೇಕಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸೌಜನ್ಯಯುತ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮನೋವಿಕಾರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಬಡತನ ಬಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಸಿರಿಗರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಬಡತನವೆಂಬ ಮಂತ್ರವಾದಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಭವಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

---

೮. ವಚನಗಳು (ಸಂ) ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ, ೧೯೯೭ ಪು. ೭೧

ಬಸವಣ್ಣನ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಮಾರಕಕ್ಕಯ್ಯನು ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆ, ಕಂದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಅವಿವೇಕಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಹೇಳುವಾಗ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತನ್ನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

"ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಜಾತಿಮತಪಂಥಗಳ ಮಗಳು
ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಸ್ವರ್ಗನರಕ ಪುನರ್ಜನ್ಮಗಳ ತಾಯಿ
ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಅಜ್ಜಿಯೆಂದ
ಕುಮಾರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ

ಸ್ಮಶಾನದ ಘೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳೆಂದು ಓಡಿಹೋಗುವ
ಮಠದ ಘೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರೆಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ
ಮಂದಮತಿ ಜನಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವದೇವರುಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದು
ದೊಡ್ಡ ಅಭಾಸವೆಂದ ಕುಮಾರಕಕ್ಕಯ್ಯ"[೯]

ಈ ಎರಡೂ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಾರವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳಿರುವುದು ಪರಿಗಣನೀಯವಾದುದು. ಅವುಗಳು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಅಭಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ

ಮರಣದಿಂ ಮುಂದೇನೋ? ಪ್ರೇತವೋ? ಭೂತವೋ?
ಪರಲೋಕವೋ? ಪುನರ್ಜನ್ಮವೋ? ಅದೇನೋ?
ತಿರುಗಿ ಬಂದವರಿಲ್ಲ; ವರದಿ ತಂದವರಿಲ್ಲ
ಧರೆಯ ಬಾಳ್ಗದರಿನೇಂ ಮಂಕುತಿಮ್ಮ

ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯನ ಮನೋಸಹಜ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಹೊರತು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಚಿನ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

---

೯. ವಚನ ಸಂಪುಟ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.೯೩

ದೆವ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ತಂದವನು ಮಹಾಕವಿ ರನ್ನ. ಇವನು ತನ್ನ ಸಾಹಸಭೀಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಧುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹೋದರರು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಗುರುಹಿರಿಯರು, ಸೈನಿಕರೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತಿರವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಕಂಡು ಹೆಣ್ಣುಪಿಶಾಚಿಗಳ ತಂಡ ಅವನ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಯಸು ತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕವಿರನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

"ಪೆಣದಿನಿಗಳ ತಂಡಂ ಬ |
ಲ್ಪೆಣಗಳನಱಸುತ್ತುವಲ್ಲಿ ಬರೆವರೆ ಸಾರ ||
ಲ್ಕಣಮೀಯದೆ ತಮ್ಮಾಳ್ದನ
ಪೆಣನಂ ಕಾದಿರ್ದರಲ್ಲಿ ಬಿಜ್ಜ ಭಟರ್ಕಳ್"[೧೦]

ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಪೈಶಾಚಿಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪೈಶಾಚಿಕ ಭಾಷೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಭೂತಭಾಷೆ ಎಂದು ಬಳಸಿರುವುದು ಅವನ ಭಾಷಾ ಇತಿಹಾಸದ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ.

"ನವಭೂತ ಭಾಷೆಯಂ ಕುಱು
ಪುವೇೞ್ದು ತಾಮಡ್ಡಗವಿತೆಯಂ ಮಾಡಿ ಮಹಾ ||
ವ್ಯವಸಾಯಂಗೆಯ್ವ ಮರು
ಳ್ಗವಿಗಳ್ ತಾವೇಂ ಗುಣಾಢ್ಯಂ ಮಸುಳಿಸರೇ"[೧೧]

ಹೊಸ ಪಿಶಾಚಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವಕ್ರಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮಹಾವಾಸದ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಸಡಗರಿಸುವ "ಮರುಳಕವಿ"(ಪಿಶಾಚ ಕವಿ, ದಡ್ಡ ಕವಿ)ಗಳು ಗಣಾಢ್ಯ" (ಪೈಶಾಚಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಕವಿ, ಕವಿತ್ವಗುಣಗಳುಳ್ಳವ)ಗಳ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ದುರ್ಯೋಧನನು ಯುದ್ಧರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ರಮಣೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ದೆವ್ವ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ. "ಸುರಸರಾಸನಸಹಸ್ರ ಸಂಛಾದಿತಗಗನಮಂಡಲಮುಂ ಉಭಯಬಲಸುಭಟ ಕೋಟಿ ಪರಸ್ಪರಾಭಿನಿಘರ್ಷಣ ಸಂಘಟ್ಟದ ವಿಷ್ಪೂರಿತ ವಿಷ್ಣುಲಿಂಗನಿಚಯ ಚಕಚಕಿತನಿಖಿತ

---

೧೦. ರನ್ನ ಸಂಪುಟ (ಸಂ), ಪ್ರೊ. ಹಂಪಾನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ೪.೧೫, ಪು. ೨೨೦

೧೧. ಅದೇ ೪.೪೨, ಪು. ೨೨೫

ದಿಙ್ಮಾಂಡಲಮುಂ ಅಖಿಲ ಕರಿತುರಗರಥಭಟಬಲ ಕಬಂಧನರ್ತನಾವಲೋಕನಾತಿ ಕುತೂಹಲೋನ್ಮಿಲಿತ ನಿಶಾಚರ ಪಿಶಾಚಿ ಭೂತವೇತಾಳೋತ್ತುಂಗ ಕರತಳಾನನ ಕೋಳಾಹಳಕಳಕಳಾಟ್ಟಹಾಸ ಹಾಸಸಂತ್ರಾಸಿತ ಸಕಲ ಕಟಕ ಚಾತುರಂಗಲ ಬಲ ಮುಕುಟಸಂಘಟಿತ ಚಕ್ರ ಚಟುಲಗತಿನಿ ಯುದ್ಧಾಯುಧ ಪಾತರುಧಿರ ಕರ್ದಮಸಮರ್ದಿತಮುಮಪ್ಪ ಸಂಗ್ರಾಮ ಭೂಮಿಯೊಳಗನೆ ಬರ್ಪಲ್ಲಿ

"ಇನಿಸಿನಿಸು ತಿಂಬೆಮೊರ್ಮೆಯೆ |
ತಿನೆ ತವುಗುಮಿದೆಂದು ತಾಮುಮಾನೆಯ ಪೆಣನಂ ||
ತಿನಲಾಱದೆ ಪೆಱರ್ಗಿಕ್ಕದೆ |
ಮನಮಂ ಪಸುತಿರ್ದುವಲ್ಲಿ ಲೋಭಿಮರುಳ್ಗಳ್"[೧೨]

ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಪದೆಪದೆ ಹೆಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ತಾಮುಂದು ತಾಮುಂದು ಎಂದು ತಿನ್ನಲೂ ಆಗದೆ ಬಿಡಲೂ ಆಗದೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಬಿಡದೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೆ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದವು. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಲೋಭಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಎಂದು ದೆವ್ವ ಪಿಶಾಚಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

"ಅವಿರುಳಶವಕುಲಮಿರೆ ಲೋ |
ಭವಶದಿನತಿದೂರದಿಂದೆ ಬಂದ ಪಿಶಾಚಾ
ನಿವಹಕ್ಕೆಲ್ಲಂ (ಶವ) ಮಾಂ |
ಸವಿಕ್ರಯಂ ಗೆಯ್ದು(ವಲ್ಲಿ) ಪರದಮರುಳ್ಗಳ್"[೧೩]

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಿಂದ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸಿಗದಷ್ಟು ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಶವಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ರನ್ನ ಕವಿ ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದುಶ್ಯಾಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಉಪಮೇಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ನಿಜಜೀವಂ ಪರಲೋಕದೊಳ್ ನಿಜಮಹಾಮಾಂಸಂ **ಪಿಶಾಚಾಸ್ಯದೊಳ್**
ನಿಜರಕ್ತಂ ರಿಪುಕುಷಿಯೊಳ್ ನಿಜಶಿರಂ ನಕ್ತಂಚರೀಹಸ್ತದೊಳ್ ||
ನಿಜಕಾಯಂ ಕುರುಭೂಮಿಯೊಳ್ ನೆಲೆಸೆ ಗಾಂಧೀರೀಜ ದುರ್ಯೋಧನಾ |
ನುನು ದುಶ್ಯಾಸನ ಭೀಮಭೀಮಗದೆಯಿಂ ಪಂಚತ್ವಮಂ ಪೊರ್ದಿದಯ್.

ಕೌರವರು ತಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಕಪಟ ದ್ಯೂತಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಸದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಮಗೆ ವನವಾಸ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾತವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಕೌರವರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ

---

೧೨. ರನ್ನ ಸಂಪುಟ (ಸಂ), ಹಂಪಾನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ೪.೩೮ ಪು. ೨೨೪

೧೩. ಅದೇ ೪.೩೯ ಪು. ೨೨೪

ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದು ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಿದ ದುಶ್ಯಾಸನನ್ನು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂದು ಅವನ ಎದೆ ಭಾಗವನ್ನು ಸೀಳಿ ವಿಕಟಾಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದನು. ನಗುತ್ತಿದ್ದನು. ವಿಶ್ವವಿಜೇತನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು, ಆಗ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನ ನಗು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅಂತಹ ಭೀಮನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು "ಪಿಶಾಚಾಸ್ಯದೊಳ್" ಎನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ನಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದಂತಹ ಭೀಕರವಾದಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇರುವಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ತಾತ ಭೀಷ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯಲು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನಾ ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಕೋ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನು, ಅಜ್ಜಾ ಕೂಡಲೆ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವರ ಕೊಬ್ಬು ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ಔತಣ ಮಾಡಿಸದೆ, ಶತ್ರುರಾಜರ ಪತ್ನಿಯರ ಮುಖ ಕಮಲಗಳು ಬಿಳುಪೇರಿಸದೆ, ಬಂಧುಗಳ ಮರಣದಿಂದ ದುಃಖಿತಪ್ತರಾದ ನಂಟರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡದೆ ಈ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂದು ನುಗತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಭೀಮನು ಅಣ್ಣನ ಸತ್ಯವಚನವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಿದೆ. ಈಗ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಳಗಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೇನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಗೊತ್ತೆ? ಕೇಳು ನಿನ್ನ ಕೊಬ್ಬಿದ ದೇಹವನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುತ್ತೇನೆ ತಿಳಿಯಿತೆ ಎಂದು ಭೀಮ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೈಶಂಪಾಯನ ಸರೋವರದಲ್ಲಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಕುರಿತು ಭೀಮನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಎಲವೋ ಪಿಶಾಚಿ ನನ್ನ ಭಯಂಕರವಾದ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಭೀಕರಾಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಬಂದು ಈ ಕೊಳಹೊಕ್ಕು ಹೇಗಾದರೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದಿರುವೆಯಾ! ಎಂದು ಭೀಮ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಮೂದಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರನ್ನನು ದೆವ್ವ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ.

'ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ'ಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ದೆವ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

"ಎಳೆಯ ರವಿರಶ್ಮಿಯಲಿ ಪ್ರೇತಾಂಗಳದ ಧೂಮಜ್ವಾಲೆಯಲಿ....

ಆಯುಷವಿಳಿದು ಹೋಗದೆ ದಿನದಿನದೊಳು"[೧೪]

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ರಚನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ, ಪಿಶಾಚಿಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆರುಗು ತಂದುಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ದೆವ್ವಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು ಆಯಾಯ ಕವಿ, ಲೇಖಕನ ಕಾಲ, ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ, ಅಂದಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯು ವಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸ ಬಹುದು.

ಕವಿ ರನ್ನ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವಾದ 'ಗದಾಯುದ್ಧ'ದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮೆರುಗನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಗದಾಯುದ್ಧ ಹದಿನೆಂಟನೇ ದಿನ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದುರ್ಯೋದನನ್ನು ಕಂಡ ಪಿಶಾಚಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ದುರ್ಯೋಧನ ನೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

"ಗುರುವಿನ ನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿವೆನಪ್ಪೊಡವ ದ್ವಿಜವಂಶಜಂ ನಿಜಾ |
ವನುಜನ ನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿವೆನಪ್ಪೊಡೆ ಭೀಮನೆ ಪೀರ್ದನೆಯ್ದೆ ಭೀ ||
ಷ್ಮರ ಬಿಸಿನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿವೊಡಿನ್ನಮೊಳಂ ಕುರುರಾಜ ನಿನ್ನ ನೆ |
ತ್ತರ ಸವಿನೋಮ್ಪೊಡಾಂ ಬಯಸಿ ಬಂದಪೆನೆಂದುದೊಂದು ಪಲ್ಮರುಳ್"[೧೫]

ಎಲೆ ದುರ್ಯೋಧನಾ ಗುರುವಾದ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವೆನೆಂದರೆ ಆತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮ ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಆತನ ರಕ್ತವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಭೀಮನೇ ಕುಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಭೀಷ್ಮರ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ಆತನಿನ್ನು ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ನೆತ್ತರಿನ ರುಚಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ ಪಟ್ಟು ಬಂದಿರುವೆ (ಎಂದು ಅಣಕಿಸುತ್ತದೆ) ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಬರುವಾಗ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಸೈನಿಕರ ತಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದ ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಮೆದುಳನ್ನು ತುಳಿದು ಕಾಲುಜಾರಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ.

---

೧೪. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ, ೩-೫೬

೧೫. ರನ್ನ ಸಂಪುಟ (ಸಂ), ಹಂಪಾನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ೪.೪೩ ಪು. ೨೨೫

ಕದನದೊಳುಣ್ಮಿದೊಳ್ಮಿದುಳ ಕರ್ದುಮದೊಳ್ ಜಗುಳ್ದಫ್ರಿ, ಜಾರೆವೋ |
ಪುದುಮೊಡನಿರ್ದ ಸಂಜಯ ನೀಳೇಶ್ವರನಂ ಪಿಡಿದೂರುಭಂಗಮಾ ||
ಗದೆವಲಮೆಂದೊಡಾಗದೆನೆ ಪುಲ್ಮರುಳೊಂದೆಡೆವೋಗಿ ಭೀಮ ಕೋ |
ಪದೆ ನಿನಗೂರುಭಂಗಭಯಮಾಗದೆ ಪೋಕುಮೆ ಕೌರವೇಶ್ವರಾ |”[೧೬]

ಕಾಲುಜಾರಿಬಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಜೊತೆಗಿದ್ದ ಸಂಜಯನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಿನಗೆ ತೊಡೆ ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಸದ್ಯ! ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪಿಶಾಚಿಯು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ ಕೌರವೇಶ್ವರ, ಮುಂದೆ ಭೀಮನ ಕೋಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ತೊಡೆ ಮುರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕುಹಕವಾಗಿ ನುಡಿಯುತ್ತದೆ. ಪಿಶಾಚಿಯ ಕೀಟಲೆಯ ಮಾತು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಮೈತ್ರೇಯರು ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆತನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ ದುಃಖಗೊಂಡನಾದರೂ ಮಹಾಸತ್ವವುಳ್ಳವನಾದ್ದರಿಂದ ಮರುಳ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿ ಮುನ್ನಡೆದನು ಎಂದು ಕವಿ ರನ್ನನೇ ಉದ್ಘರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆಗ ಪಿಶಾಚಿಯು ತನ್ನನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಮರುಳೆ ಎಂದದ್ದನ್ನು ಕುರಿತು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕುಹಕದಿಂದ ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತದೆ.

“ಅರಗಿನ ಮಾಡದೊಳ್ ವಿಷಯ(ದ) ಲಡ್ಡಗೆಯೊಳ್ ಕೊಲಲೆಂದು ಬಂಧುಮ ||
ತ್ಸರದೊಳೆ ವೈರಮಂ ಪಡೆದು ಭೀಮನನಿನ್ನಿನಿತರ್ಕೆ ತಂದ ನೀಂ |
ಮರುಳಯೋ ಭೂತಕೋವೆರಸಾಹರಗದೊಳಾಡುತಿರ್ಪ ತಾಂ |
ಮರುಳೆನೊ ನೋಟ್ಪೆಮಿರ್ವರ ಮರುಳ್ತನಮಂ ಫಣೀರಾಜಕೇತನಾ ||”[೧೭]

ಅರಗಿನ ಅರಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದರೂ, ಭೀಮನಿಗೆ ವಿಷದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿದರೂ, ಕೊಲ್ಲಲಾರದ ದಾಯಾದ್ಯ ಮತ್ಸರದಿಂದ ವೈರವನ್ನೇ ನಂಬಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿ ಭೀಮನನ್ನು ಇಂದು ಈ ನೆಲೆಗೆ ತಂದ ನೀನು ಮರುಳನೋ ಅಥವಾ ಈ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಪರಮಿತ ಭೂತಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾನು ಮರುಳನೋ ಹೇಳು ದುರ್ಯೋಧನಾ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಪಿಶಾಚಿಯ ಮಾತನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಭೂತ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತದೆ.

---

೧೬. ರನ್ನ ಸಂಪುಟ (ಸಂ), ಹಂಪಾನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ೪.೪೪ ಪು. ೨೨೫

೧೭. ಅದೇ ೪.೪೫ ಪು. ೨೨೫

“ನುಡಿಯದೆ ಪೋಗಲೀಯೆನೆಲೆ ಪೋದೊಡೆ ದೂರ್ಜಟಿಯಾಣೆ ಮೀಱೆಪೋ |
ದೊಡೆ ಕಲಿಭೀಮನಾಣೆಯೆನೆ ದೂರ್ಜಟಿಯಾಣೆಗೆ ನಿಂದು ಭೀಮನೆಂ |
ದೊಡೆ ಮುಳಿದಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟಲರಸಂ ಗದೆಗೊಂಡೊಡೆ ಭೂತಕೋಟಿಯುಂ |
ಬಡಿಗೊಳೆ ಸಂಜಯಂ ನಯದೆ ಬಗ್ಗಿಸಿದಂ ಪಣಿರಾಜಕೇತುವಂ |”[೧೮]

ಹೇ ದುರ್ಯೋಧನಾ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋದೆಯಾದರೆ ಶಿವನಾಣೆ ಎಂದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನ ತನ್ನ ನಡೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭೀಮನಾಣೆ ಎಂದಾಗ ಕೋಪದಿಂದ ಗದೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ಬಡಿದು ಅಪ್ಪಳಿಸಲು ಮುಂದಾದನು. ಶಿವನಾಣೆಗೆ ಶಿರಬಾಗಿದರೆ ಭೀಮನಾಣೆಗೆ ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡನಾದನು. ಆಗ ಪಿಶಾಚಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ದೊಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾದಾಗ ಸಂಜಯನು ಉಪಾಯದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟ, ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುವ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ಬೇಸರ, ಜೀವನದ ಅಭದ್ರತೆಗಳನ್ನು ರನ್ನನು ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

“ಪವನಾತ್ಮಜಂ ಗದೆಯನ್
ಎಲ್ವಡಗಾಗಿರೆ ಮೋದೆ ಮೊಱ್ಗಿ ಬಿಱ್ದುವು ಮದವಾರಣಂಗಳ್
ಇವು ನೋಡ
ಗುಣಾರ್ಣವನ ಅಂಬಿನಿಂದೆ
ಉರುಳ್ದುವು ಮನುಜೇಂದ್ರ ರುಂದ್ರ ಮುಕುಟಾಳಿಗಳ ಓಳಿಗಳ್
ಇಂತು ಇವಲ್ತೆ
ಗಾಂಡೀವಿಯ ವರೂಥ ಘಾತದೊಳೆ
ನುರ್ಗಿದ ತುಂಗ ತುರಂಗ ಕೋಟಿಗಳ್|”[೧೯]

ಹೀಗೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಮುಂದೆ ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ,

ವಚನ : ಎಂದು ನೆಣದ ಪಳ್ಳಂಗಳು ಪಾಯ್ದುಂ, ನೆತ್ತರ ತೊರೆಗಳಂ ಬಂಜಿಸಿಯವರ ಅಡಗಿನ ಇಡುವುಗಳಂ ದಾಂಟಿಯುಂ, ಪೆಣದ ತಿಂತಿಣಿಯಂ ನೂಂಕಿಯುಂ, ರಥದ ಘಟ್ಟಣೆಗಳನ್ ಏರಿ ಪಾಯ್ದುಂ. ತೇರ ಪಲಗೆಯಂ ಪೊಗೆವೋಗೆ ಭೂತ ಪ್ರೇತ, ಪಿಶಾಚರ ನಿಚಯ ನಿಚಿತ ಭೂಭಾಗವ ಎಯ್ದೆ ವಂದಾಗಳ್

---

೧೮. ರನ್ನ ಸಂಪುಟ ಸಂ, ಹಂಪಾನಾಗರಾಜಯ್ಯ, ೪.೪೬ ಪು. ೨೨೬

೧೯. ಪಂಪ ಸಂಪುಟ ಸಂ, ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿ, ೧೩-೫೩, ಪು. ೬೯೧

ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಂತರ ಅರ್ಜುನನ್ನೊಡನೆ ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ದ್ವೇಷ ಸಾಧಿಸಬೇಡವೆಂದು ಆ ಭೂತ ಪ್ರೇತಾದಿಗಳು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆಗ ಅವುಗಳಿಗೂ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೂ ವಿಕಟ ಸಂವಾದವೊಂದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

"ಬೇಡ ವಿರೋಧಮೆಂತುಮ್
ಅರಿಕೇಸರಿಯೊಳ್
ಸಮಸಂದು ಸಂಧಿಯಂ ಮಾಡು ಎನೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲದೆ
ಸಹೃದ್ ಬಲಮೆಲ್ಲಮನ್ ಇಕ್ಕಿ
ಯುದ್ಧಮಂ ಮಾಡಿದ
ಜಾತಿಬೆಳ್ (ಮೂರ್ಖಶ್ರೇಷ್ಠ) ನಿನಗೆ
ಅದೇವಿರಿದು ಈ ಎಡರ್ (ವಿಪತ್ತು) ಎಂದು
ಮುಂದೆ ಬಂದು
ಏಡಿಸುವಂತಿರೆ ಆಡಿದುದು ಒಂದು ಮರುಳ್ (ಭೂತ)
ಫಣಿರಾಜಕೇತುವಂ|"[೨೦]

"ಮರುಳನೆ ಲೋಕದೊಳ್ ನೆಗಟ್ದು ಕೊಳ್ಗುಳದೊಳ್ ಮರುಳಾಟವಾಡುವ ಆ ಮರುಳನೋ, ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನೊಳ್ ಒಲ್ಲದೆ ಸಂಧಿಯನ್ ಉರ್ಕಿ ಕೆಟ್ಟ ನೀಂ ಮರುಳಯೋ ಪೇಟ್? ಪೇಟದೊಡೆ ಪೋಗದಿರು ಈಶ್ವರನಾಣೆ ಎಂದು ಪುಲ್ಮರುಳ್ ಇನಿಸಾನುಮಂ ತೆಗೆದು ಕಾಡಿದುದಿಲ್ಲಿ ಫಣೀಂದ್ರ ಕೇತುವಂ".[೨೧]

"**ವಚನ** : ಆಗಳ್ ಆ ಮರುಳ ಕೆಯ್ತಕ್ಕೆ ದುಯೋಧನಂ ಮುಗುಳ್‌ನಗೆ ನಕ್ಕು ಎನ್ನಂ ವಿಧಾತ್ರಂ ಮರುಳ್ಮಾಡಿದ (ಬುದ್ಧಿಕೆಡಿಸಿದ) ಕಾರಣದಿಂದೆ ಈ ಮರುಳಕಣ್ಗೆ ಆಂ ಮರುಳಾಗಿ ತೋಟಿದೆನ್ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂ ತಳರ್ದು".[೨೨]

ಎಂದು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನೇನು ಕಾರಣನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ಬರೆದ ವಿಧಾತನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ಫಲವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಗಳ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರ ಶವವನ್ನು ನೋಡಲು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ.

---

೨೦. ಪಂಪ ಸಂಪುಟ ಸಂ, ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿ, ೧೩-೫೪ ಪು. ೬೯೧

೨೧. ಅದೇ ೧೩-೫೫, ಪು. ೬೯೨

೨೨. ಅದೇ ೧೩.೫೫ ಪು. ೬೬೨

ನಂತರ ನಾಗಚಂದ್ರನ ಪಂಪರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ 'ದೆವ್ವ ದುಂಬೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ಧಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ದೊಡ್ಡ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕಾಡುಗಿಡ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನ ರಚಿಸಿದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ದೆವ್ವ ಭೂತ, ಪ್ರೇತಗಳ ನಂಬಿಕೆಯ ಕುರುಹುಗಳು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

"ವರವಾರಣಾಸಿ ಮಧ್ಯವೆ ಲಾಳದೇಶಮಚ್ಚರಿಯ
ಕಾಶೀಪುರವಯೋಧ್ಯ ಶ್ಮಶಾನಧರೆಯರಮನೆ
ಪ್ರೇತಗಾಹಿನಿ ತವಗ ಮಣಿಪೀಠ"[೨೩]

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರೇತಗಾಹು ಎಂಬುದು ಹೆಣಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಾಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಸುಡುಗಾಡನ್ನು ಕಾಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ; ಅಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತ ಮಗುವನ್ನು ಹೂಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನಿಗೂ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಮಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಹೊಲತಿಯರಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೊಲತಿಯರು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಪಟದಿಂದ ಮೋಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಉಪಮೇಯದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಸುತ್ತಾನೆ. "**ಪ್ರೇತವನದೊಳಗೆ** ಬೆಳೆದ ಹೂವಾರ ಮುಡಿಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಂ" (ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ, ರಾಘವಂಕ, ೩.೧೮) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಹೂವು ಹೇಗೇ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಡಿಯುತ್ತಾರೆಯೇ? ಮುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ನೀವು ಹೇಗೆ ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯರಾಗಿದ್ದರೂ ನೀವು ಹೊಲತಿಯರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಡುಗಾಡು ಶಬ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರೇತವನ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಮಂಗರಾಜ ತನ್ನ ಅಭಿನವಾಭಿದಾನಂ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ (೧೧೭.೪) ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

"ಪ್ರೇತತರ್ಪಣಮೆನೆ. ನಿವಾಪಮೆಂದೆನೆ ಕರ್ಮದಾ ತಿದೋದಕಮಕ್ಕು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಕವಿ ಹಾಗೆ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ.

ಬಸವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (೪೦.೨೮) ಯಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ

"ಶ್ವೇತಮುನಿಯಂ ಕಾಯ್ದು ತನ್ನ ನಿಶಾತ
ಶೂಲದೊಳಿಟ್ಟನು ಗ್ರಹನು **ಪ್ರೇತನಾಥನ** ವಕ್ಷಯಂ"

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

---

೨೩. ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ, ರಾಘವಾಂಕ, ೧೦.೪೬

ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಪ್ರೇತಪತಿ, ಪ್ರೇತನಾಥ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಪದ್ಯವೆಂದರೆ,

"ಭೂತಳಿದೊಳಾ ಗೋವಧಾದೋಷಿಗಳ್ಗೆ ಯಾ ಪಾತಕಂ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ಬಿಡದೆ ಯೀ **ಪ್ರೇತಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯಿಂ** ನರಕದಿಂ ಬೇವುತಿರ್ಪರು ಪ್ರಳಯ ಮಹಾತನಕಾ" ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರೇತಪತಿ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ದೆವ್ವಗಳ ಒಡೆಯ; ಶಿವ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಅಖಂಡೇಶ್ವರ ಶತಕದಲ್ಲಿಯೂ 'ಪ್ರೇತಸೂತಕ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಸೂತಕವು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಪ್ರೇತಸೂತಕವು ಐದು ಮಹಾಸೂತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಮುಖ್ಯ ವಾದುದು.

ಜಾತಿಸೂತಕ, ಪ್ರೇತಸೂತಕ ವಿಚ್ಛಸ್ಸಸೂತಕ, ರಜಸ್ಸೂತಕ ಮತ್ತು ಜನನ ಸೂತಕಗಳೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಎಂದು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. (ಅಖಂಡೇಶ್ವರ ಶತಕ ೮೭.೯೦)

ಕವಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. "ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯ ವನೆಸಗಿ, ಪಿತೃಗೆ ಕಳುಹಾತನಂ ಲೋಕದುತ್ತಮ ಗತಿಗೆ" ಎಂದು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. (ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ, ಮುದ್ದಣ್ಣ (೧೧೭.೧೫೩) ಇದೇ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ **ದೆವ್ವಂಗುಣಿ** ಎಂಬ ಶಬ್ಧ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವಂಗುಣಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ನಗೆದಾಡು, ಹಾರಾಡು ಕುಣಿದಾಡು ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. "ನರಳುಳ್ ವಿರಾಟ್ಟಾಹಾಸಗಳ್, ಕಟುವಿಕಟ, ಚೀತ್ಕಾರಗಳ್ ಪ್ರಳಯಶಂಕೆ ಯನೋಡರ್ಚುತ್ತೆ ದೆವ್ವಂಗುಳಿದ್ರುವಲ್ಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸೀತೆಯು ಗರ್ಭಿಣಿ ಯಾದಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಾಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟನಂತರ ಅವಳಿಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ಅನುಭವ ಆಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

೫.೧.೩. ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ

ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಲೇಖಕರು ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನಗನಿಸಿದ್ದನ್ನು, ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸು ತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಆದರದೇ ಆದ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಅನೇಕ ಚಿಂತನೆ, ಆಲೋಚನೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೂಲದ ದೆವ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಜನಪದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹೇಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಥಾವಸ್ತುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳು ಏಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಲ್ಲ. ಭಿನ್ನವೆಂದು ಬೆಗಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ವಾದರೂ ಬರಹಗಾರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕತೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡು ಅಂತಿಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಿಲ್ಲುವ ತನಕ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಕಥೆಗಾರನಿಗೆ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರನಿಗೆ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಆಚೆ ಬರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಚಿಂತನೆ, ಇದ್ದರೂ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳುವಂತೆ ಘಟನೆಗಳ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು, ಮನರಂಜನೆಯಾಗುವ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುವಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನವೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತು ಎಂಬುದು ನಿಜವಾದರೂ ತುಂಬ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾತು. ಬರಿಯ ಅನುಭವದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೀವನವನ್ನು ದರ್ಶಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಭವವು ಸಾಹಿತಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಇಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೆವ್ವಭೂತಗಳಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಕೊಂಡಿವೆ ಅಂತಹ ನಂಬಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗದ ಶವದ ಮನೆ, ಭೂತದ ಚೇಷ್ಟೆ, ಹಿಂದುರಿಗಿದ ಭೂತ ಕಥೆಗಳು, ಮಾಸ್ತಿವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ವೆಂಕಟರಾಯನ "ಪಿಶಾಚಿ", ಕಥೆ. ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರ ಒಂದು ದೆವ್ವದ ಕಥೆ, ದೆವ್ವ ಬಂತು ದೆವ್ವ ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳು ದೆವ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಡಾ. ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಕುಸುಮ ಬಾಲೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ನೆರವಿನಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನವು ಮನೋವ್ಯಾಪರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದೆಂಬುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲ ವಿಜ್ಞಾನ, ಕಲೆ

ಮತ್ತು ಅವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆಗರ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಆ ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಾಸೃಜನಶೀಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಚದುರಂಗರ 'ಶವದ ಮನೆ' ಕಥೆಯು ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕಥೆಯು ಹಲವಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದುರಂತ ಬದುಕನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿತನದ ವೈದ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಹಣಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಷಯ ಲೋಭತನದಿಂದ ಹೇಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಲಂಪಟರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪದಿಂದಾಗಿ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಗೆ ದಿನನಿತ್ಯ ನೂರಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 'ಶವದ ಮನೆ' ಸೇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕಥನವನ್ನು ಚದುರಂಗರು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ರೋಗಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೇ, ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ, ನರ್ಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸರಸವಾಡುವ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನರಳುವ ರೋಗಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳುವ ವಾರ್ಡ್‌ಬಾಯ್, ಈ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಚದುರಂಗರು ತರುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನದ ಸರತಿಯಂತೆ ನಾರಾಯಣಪ್ಪ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ಸತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದು ತಿಳಿದ ವೈದ್ಯರ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕಿ.ಮೀ. ದೂರವಿರುವ 'ಶವಾಗಾರ'ಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.

ಶವಾಗಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ನಾರಾಯಣಪ್ಪ ನಡುರಾತ್ರಿ ಇತರೆ ಹೆಣಗಳ ಜೊತೆ ಮಲಗಿ ನಂತರ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಕಿದರು? ಎಂಬ ಕುತೂಹಲಕರ ಯೋಚನೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ನಾರಾಯಣಪ್ಪನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಶವಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯ ದೆವ್ವ ಇಂಪಾದ ಹಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವಿಕಟ ನಗುವಿನೊಡನೆ ಎದ್ದುಕುಳಿತ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೆವ್ವ ನಾರಾಯಣಪ್ಪನಿಗೆ ಇತರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದೆವ್ವಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ವೈದ್ಯರ ನರ್ಸ್‌ಗಳ ಮಾನವ ವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇದು ಒಬ್ಬ ಮನೋವ್ಯಾದಿಯ ಅನುಭವವು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

'ಹಿಂದುರಿಗಿದ ಭೂತ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಹಾದೇವ' ಎಂಬ ಯುವಕನ ಅವಗಡದ ಕತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. 'ಮಾದೇವ' ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ಊರಿನ ಜನರ ಅವಿವೇಕತನ ದಿಂದ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ದೆವ್ವ ಎಂಬ ಅನರ್ಥ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಈ ಕತೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಭಾಗದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಚದುರಂಗರ ಅತ್ಯಂತ ವಾಸ್ತವತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಶವದ ಮನೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಪ್ಪನ ದೇಹವನ್ನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಸತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ತಿಳಿದ ವೈದ್ಯರು ಶವಾಗಾರಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವಾಂತಿ ಬೇದಿಯಿಂದ ನಿತ್ರಾಣಗೊಂಡಿರುವ ಮಾದೇವನನ್ನು ಊರಿನವರು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕರೋಗದ ಭಯದಿಂದ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿರುವ ಮಾದೇವನನ್ನು ಹೂಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕುಣಿ ತೆಗೆಯುವಾಗ ಹಂದಿ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗಳ ನಡುವೆ ಕಾದಾಟ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಹೆದರಿ ಮಾದೇವನನ್ನು ಹೂಳಲು ಬಂದಿದ್ದ ಜನರು ಊರಿನ ಕಡೆ ಜೀವಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು. ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾದೇವ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ನಡೆದುಹೋಗಿ ನಂತರ ತೀರಾ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಒಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಿತ್ರಾಣದಿಂದ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನ ಮಾದೇವನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಕಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವೀಯ ಕಳಿಕಳಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಇದ್ದ ಕಾಲರಾವನ್ನು ಉಪಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತಕಡೆ ಹುಲಿಯ ಭಯದಿಂದ ಮಾದೇವನನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಊರಿನ ಜನರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅದೇ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾದೇವನ ದೇಹ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಹುಲಿಯು ತಿಂದು ಹಾಕಿದೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾದೇವನ ಹೆಂಡತಿಯ ತಾಳಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಬಳೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾದೇವ ಸತ್ತುಹೋದನೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಹಾದೇವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಒಪ್ಪಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಆದರೆ ಕಾಡಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರಿಂದ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಪಡೆದು, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಔಷಧಿಪಡೆದು ರೋಗವಾಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಮಾದೇವ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸುತ್ತುಹೋಗಿದ್ದು ಅವನ ಹೆಣವನ್ನು ಹೂಳಲು ಹೋದಾಗ ಹುಲಿ ತಿಂದುಹಾಕಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ ಊರಿನ ಜನ ಮಾದೇವ ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಭೂತ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದು ಗಾಬರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮಾದೇವನಿಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೈಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಕೂಡ ಭೂತವಾಗಿ ಯಾಕೆ

ಕಾಡ್ತೀಯ? ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಶದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಹಾಳುಬಾವಿಗೆ ಎಸೆದು ಸಾಮಾದಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಡಂಬನೆ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

'ಭೂತದ ಚೇಷ್ಟೆ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗರು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲರತ್ನಂ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡದಂತೆ ಕಾಡುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಈ ಕಥೆ ಅತ್ಯಂತ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಬಾಲರತ್ನಂ ಮತ್ತು ಸರೋಜಳಿಗೂ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಲರತ್ನಂನ ತಂದೆ ಸರೋಜಳ ತಂದೆಯನ್ನು ವರದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಾಲರತ್ನಂ ತನ್ನ ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದೀರ್ಘಕಾಲ ದೂರ ಉಳಿಯ ಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಲರತ್ನಂ ತನ್ನ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೇ ಮರೆತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ತಂದೆಯ ಸಾವಿನ ತರುವಾಯ ಸರೋಜಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ ಅವಳನ್ನು ಬಾಲರತ್ನಂ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಾಲರತ್ನಂ ಸರೋಜಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಲು ಅಣಿಗೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾದಾಗ ಸರೋಜಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದೆವ್ವ ಬಂದು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. ಬಾಲರತ್ನಂ ಭೀತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಥಮ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಸೆಗೊಂಡು ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತಂದೆಯ ಸಾವಿನಿಂದ ನೊಂದಿದ್ದಳು ಸರೋಜ. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಮುಸ್ಲಿಂಮರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಗೆಳೆಯ ಗೆಳತಿಯರ ಒಡನಾಟವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಭಾಷೆಯೂ ಅವಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಸಂಗಾತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅವಳ ಕೊರಗು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದ ನಂತರ ಅವಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಆ ರೀತಿಯ ಮನೋವ್ಯಾದಿ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು ಎಂದು ಚದುರಂಗರು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಾದಂಬರಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವಾರು ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತ, ಪ್ರೇತಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ತನ್ನ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವನ ಮನೋಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಾಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ಕೇವಲ ಕುಟುಂಬದ

ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ, ಗಂಡನಾದವನ ವಾಂಚಲ್ಯೆಗಳಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು, ಅವರಿಷ್ಟದಂತೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮುರಿದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಈ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಎಂ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಅವರ ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಹಾರಾಯ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲೂ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿಯುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಮಂತ್ರವಾದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಚಿತ್ರಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಪರ ಪುರುಷನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಲು ಅವಳು ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಸೀತೆಗೆ ನಾನು ಅಪವಿತ್ರಳಾದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮನೋಖಿನ್ನತೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಸಮಾಜವು ಮಹಿಳೆಗೆ ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಬ್ಬಂಧಿತನದಿಂದ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದಲಿತಕವಿ ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ಊರುಕೇರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಲೇಖಕರು ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ ಯಾವ ರೀತಿ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಸ್ಟಲ್ ಮುಂದಿನ ಸಂಪಿಗೆ ಮರದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೋಗುವಾಗ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಹುರಿದುಹೋದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಳ್ಳಿದೆವ್ವ ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೆದರಿಕೊಂಡದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪಾರ್ಥನೆಗೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ದೆವ್ವದ ಕಥೆಯೂ ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಯು ತಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಹೋಗದೇ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ವಿಷಯಾಂತರಿಸಲು ಹೇಗೆ ದೆವ್ವದ ಬಳಕೆಯಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಹಪಾಠಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದೆವ್ವವನ್ನು ಅದರ ಕಾಲು ಉದ್ದವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸಹಪಾಠಿಯೊಬ್ಬ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮೂಲದ ಕಥಾಸರಣಿಯ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವಾಸ್ತವವಾದಿ ಪರಂಪರೆಯ ಲೇಖಕರಾದ ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರು ಜನರಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾದಿ ಕಾದಂಬರಿ ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಕೃತಿ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನ ಭೂತ ಹೇಗೆ ಅಸಂತೋಷ, ಅಸಂತೃಪ್ತಿಗಳ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮೌಲ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೇಗೆ ಪರಾಧೀನಳಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಸರಸಮ್ಮನು ಸತ್ತುಹೋದ ಮೇಲೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ, ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ರೀತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಗಂಡುಗಳ ಮಧ್ಯದ ಹಲವಾರು ಕಂದಕಗಳೇ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಅತೃಪ್ತ ಮನುಸ್ಸು ತನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಸಿಗುವವರೆಗೂ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಪಡೆಯುವವರೆಗೂ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರೇಮ ವಿಹೀನವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಅವರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೊ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅತೃಪ್ತಿ ಇಣುಕು ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಅತೃಪ್ತಿ ಎಂಬುದು ಗಂಡಿಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಡಿಗೆ ತನ್ನ ಅತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಾರಿಗಳಿವೆ. ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳಿವೆ. ಸಡಿಲ ನೀತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ದಾರಿಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಇಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನಕ್ರಮವು ಅವಳನ್ನು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಂಶಗಳೆ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನ ಆತ್ಮ ಅತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು ಭೂತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯ ರಚನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ದತ್ತವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಿಗುವ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನಗಳಂತಹ ಕಾನೂನಿನ ರಕ್ಷಣೆಯೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯರ ಪಾತ್ರಗಳು ಗಂಡಂದಿರಿಗಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕವಯೋಮಾನದವರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂತರವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲೂ, ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಚನಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ, ಚಾಂಚಲ್ಯ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಮನಸ್ಥಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರಸಮ್ಮನದು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಸಮಾಧಿ ಯಾಗಿರದೆ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಾಧಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಕಾಲ ಅದಮ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಒಮ್ಮೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅತೃಪ್ತಿ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಫೋಟಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗಿಂತ ಮೌನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊರೆಹೋಗುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿ ಸಮಾಧಿಸ್ತ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಯಾಗಿದೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿರುವುದನ್ನು ಕಾರಂತರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡಂದಿರು ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯರ ಮೇಲೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ನಡೆಸುವ ಚಿತ್ರಣ ಬರುತ್ತವೆ. ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ತುತ್ತಾದ ಈ ರೀತಿಯ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಾರಂತರು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅಮಾನುಷವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾರಂತರು ವಿವಾಹಬಾಹಿರ ಅಥವಾ ವಿವಾಹೇತರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಈ ಧೋರಣೆ "ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ"ಯಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕಾರಂತರದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೀವನಪರವಾದ ಧೋರಣೆ. ಅವರ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿವಾಹಬಾಹಿರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಆ ಪಾತ್ರಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಜೀವಸೆಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಂದ್ರಯ್ಯ-ಸುನಾಲಿನಿಯ ಸಂಬಂಧ ಅಥವಾ ಭಾಗೀರಥಿ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಯ್ಯನವರ ಮಧ್ಯೆ ಘಟಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ. ಭಗೀರಥಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುನಾಲಿನಿಗೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ಒಣಗುತ್ತಿರುವ ಜೀವಸೆಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ವೇಶ್ಯೆ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನ ಜೊತೆ ಚಲ್ಲಾಟವಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಜೀವಪರವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜೀವನ, ಜಡತೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಪರರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲದ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆಯಾದಾಗ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಘಾಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕನಸುಗಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಕಳೆದ ದಿನದ ಮನೋ ವಿವರಗಳು ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಬಯಲುಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಐಯಿಂದ್ರಕ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆಯ ನೆಲೆಗಳು ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ವರೂಪದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿವರಗಳಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಮೂಕಜ್ಜಿಯ ಐಯಿಂದ್ರಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೂಪ ವೈವಿಧ್ಯ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ನಿಗೂಢ ವಲಯವನ್ನೇ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾರಂತರು ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. "ಈ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕಥಾನಾಯಕನಿಲ್ಲ; ನಾಯಕಿಯಿಲ್ಲ. ಮೂಕಜ್ಜಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಯ ನಾಯಕಿಯಲ್ಲ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯಿಂದ ಹರೆಗಟ್ಟಿದ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತುಸು ಕಾಯಿಸಿ ಕರಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ಅವಳದ್ದು. ಅಂತಹ ಅಜ್ಜಿಯೊಬ್ಬಳು ಇದ್ದಾಳೆಯೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಂಬಿಕೆಗಳ ನೇರವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಸಂಶಯ ಪಿಶಾಚಿಯ ರೂಪವೇ ಅವಳೆಂದು ತಿಳಿದಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವಳು ನಮ್ಮಲ್ಲನೇಕರಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಯಂತಲ್ಲ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಂದೇಹದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಇದ್ದಾಳೆ.

ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ ಕಾದಂಬರಿ ನಮ್ಮ ಲೈಂಗಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಆಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರಂತರು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ದೈವಭಕ್ತಿಯ ಭದ್ರಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವ ಜೀವನವನ್ನಾಗಲಿ ಅಂತಹ ಜೀವನದ ಆನಂದವನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುವ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. "ಲೈಂಗಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಾಯಕ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕಾರಂತರು ದಾಂಪತ್ಯ ವಿರಸಗಳ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ವಿಚಾರ ಗ್ರಸ್ತವಾಗಲಿ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆಯು ಭಾಷೆಯ ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡದ್ದು. ನಮ್ಮ ಲೈಂಗಿಕತೆ ಕೂಡ ಉದ್ದೀಪನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾತಿನ ವಾಸ್ತವತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಅವು ಮಾತಿಲ್ಲದ ನಿರಂತರ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವಂಥವುಗಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಇಮ್ಯಾಜಿನೇಷನ್ ದೇಹ ಮತ್ತು ದೇಹೇತರ ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಸಂಭೋಗ, ಸಂಬಂಧಗಳು ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಭುದ್ಧ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಾತಿನ ಕೆಲವು ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಮಾತಿನ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು. ಇವುಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೋ ಲೈಂಗಿಕ ಅನಿಸಿಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲೇ ನಡೆಯುವ ಸ್ವಗತ ಮತ್ತು ಸುಪ್ತ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಂಶವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯ ಲೈಂಗಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷೆಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು".[೨೪]

ಸರಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಕಾರಂತರೆ "ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶರೀರಗಳೆರಡೂ ಅವನ ಸ್ವತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ದೇಶ ಮತ್ತು ಮತಗಳು ಸಾರುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನ ಪರಿಶೀಲಕರು ಅಂಥ ಕಲ್ಪನೆ ತೀರಾ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಮಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿಯಾರು. ಆಧುನಿಕ ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಬಲ್ಲರು. ಆದರೆ ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಆಗಲಿ, ತನ್ನ ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದ ವರ್ತನೆಗಳ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ, ನ್ಯಾಯ-ನೀತಿ, ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರಿಂದಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯರು ಮನೋದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪರಂಪರೆ, ಸಾರುತ್ತಿರುವ 'ನೀತಿ'ಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ತಳೆದಿಲ್ಲ, ಆ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ ವರ್ಗವೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಪಟ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಜಾತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಪರರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವೆಲ್ಲ ನಿಯತ್ತು, ಶಿಕ್ಷೆ, ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವೋ ತನ್ನ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ, ತನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ತಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲೇ ಬೇಕಾದಾಗ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅತೃಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ನಡುವಿನ ದಾಂಪತ್ಯದ ಚಂಚಲ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ".[೨೫]

---

೨೪. ಕಾರಂತ ಮಂಥನ, ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ ಪು. ೩೨೩

೨೫. ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ, ಮುನ್ನುಡಿ, ಪು. IV

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೈರುಧ್ಯಗಳು ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವಿನ ಹಲವಾರು ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವು ಹೆಣ್ಣು ಪಾತ್ರಗಳು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳ್ಳಕ್ಕನೂ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರೀತಿಗಳಿಂದ ವಂಚಿತಳಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಕುಸುಮ ಬಾಲೆಯೂ ಒಂದು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲು ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ವರ್ಣಸಂಕರದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದಂತಹ ಏಣಿಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವರ್ಣಸಂಕರಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನಲು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕಪಿಮುಷ್ಠಿ ಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಯಾವ ರೀತಿ ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗಾಯತ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಸುಮ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಾತಿಯಾದ ಹೊಲೆಯರ ಚನ್ನನ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರವಾದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಂದು ಮಗುವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿದ ರಾತ್ರಿಯೇ ಚನ್ನನ ಕೊಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ಕುಸುಮಾಳಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಡೆಯುವುದು ಕೆಳಜಾತಿಯವನು ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗಬಾರದು ಎಂಬ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಆಕ್ರೋಶಭರಿತ ಮನಸ್ಸಿನ ಫಲವಾಗಿ. ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿಗೆ, ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಜಾತಿ ಧರ್ಮದ ಅಡ್ಡಗೋಡೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಪುರುಷರಿಗೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕುಸುಮಳ ಇಷ್ಟಕಷ್ಟಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗದೆ ಜಾತಿಯ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳೇ ಕುಸುಮಾಳನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಮಡಿಮೈಲಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಕುಸುಮಳಿಗೆ ಹೊಲೆಯರ ಚನ್ನನ ಮಾತು, ದೇಹದ ಮೈಕಟ್ಟು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮವರಿಂದ ಚನ್ನನ ಕೊಲೆಯಾದುದರ ಪರಿಣಾಮ ತಾನು ಜೀವನದ ಆಸೆಯನ್ನೇ ಕಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ, ಮೌನವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ "I want to be go to my house" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಗಾಗಲೇ ಅವಳು ಮಾನಸಿಕ ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜನರು ಓದು ಬರಹ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಕುಸುಮ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡು ಇವಳಿಗೆ ಸತ್ತುಹೋಗಿರುವ ಚನ್ನ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕುಸುಮ ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ತಮಗೆ

ತಾವೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ನಂತರ ಕುಸುಮಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದೂ ಕೂಡ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕುಸುಮ ನನಗೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದಾಗಲೀ ನಾನು ಚನ್ನ ಎಂದಾಗಲಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲೀಶ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಜನರು ಚನ್ನನ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ತಮಗೆ ತಾವೇ ಆರೋಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಘಟನೆಗಳು ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯು ತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ತಾವು ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ದೆವ್ವಭೂತ ಹಿಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಹುಡುಗ ಚನ್ನನ ಕೊಲೆಯಿಂದಾಗಿ ಕುಸುಮ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಘಾಸಿಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ತನಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಚನ್ನನ ನೆನಪಿನಲ್ಲೇ ಬದುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಜನ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಕುಸಮ ಚನ್ನನೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟವನ್ನು ನೆನೆದು ದುಃಖಪಡುತ್ತಾಳೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ತನ್ನ ಮನೆಯವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುಸುಮಳ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವಳ ಇಷ್ಟಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನೆ ಇದಲ್ಲ. ಅದು ಚನ್ನನ ಮನೆಯೇ ನನ್ನದು. ಅಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಯಿಂದ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯ ಬಹುದೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ತನಗರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ "I want to be go to my house" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸುಮ ಮಾತನಾಡು ವುದೇ ಒಂದು ಸಾರಿ. ಅದು ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಅವಳು ಅವಿದ್ಯಾವಂತೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನಗಳು ಚನ್ನನ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿರುವುದನ್ನು ಜಟಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಚನ್ನನೊಂದಿಗೆ ಕುಸುಮ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪದವಿ ಮುಗಿಸಿದ ಚನ್ನನಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವೊಂದು ಶಬ್ದಗಳು ಪರಿಚಯವಿರಲೇಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಂದ ಆ ರೀತಿಯ ಇಂಗ್ಲೀಶ್ ಪದಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅದುವರೆಗೂ ಇದ್ದಂತಹ ದೀರ್ಘ ಮೌನವನ್ನು ಮುರಿದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಮೌನ ಆಕ್ರೋಶಭರಿತ, ಅಸಮಧಾನಗೊಂಡ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಫೋಟಕತ್ವ ತುಂಬಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ. ಅದನ್ನು ಮುರಿದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಆ ರೀತಿಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲ ದೆವ್ವಭೂತ ಹಿಡಿದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಬದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮನೋಖಿನ್ನತೆ ಉಂಟಾಗಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

೫.೨. ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಲಿಖಿತ ಪಠ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ, ಸಮಾಜ, ಜಾತಿ, ಪ್ರದೇಶಗಳಂತ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಕಥನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥನಗಳೂ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು, ಬದಲಾದ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಥೆಗಳು ಮೌಖಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೫.೨.೧ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಕುರಿತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಕಥನ ಮಾದರಿಗಳು

ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಅನೇಕ ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗುತ್ತೆವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳು, ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳೇ ಆ ಕಥೆಗಳ ಜೀವಾಳ. ಆದರೆ ಜನಪದ ಕತೆಗಾರಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಕಲೆ ಎಂಬುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಭಾಷಾ ಅಂಶಗಳ ಕಲೆಬೆರಕೆ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಪದರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಕಥೆಗಳು ಅವು ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಹಾಕರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನಂತ ಭಾವ ಧ್ವನಿ, ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಂತೆ ನಿರೂಪಿತ ವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಕಥೆಗಳು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸೃಷ್ಮಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

೧. ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿದ ಕಥೆಗಳು

* ಬಾವಿ ತೆಗಿಸಿದ ಕಥೆ
* ಕೆರೆ ಹಾಕಿಸಿದ ಕಥೆ
* ಹುಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಸಿದ ಕಥೆ
* ಗದ್ದೆಹೊರೆ ಬಡಿಸಿದ ಕಥೆ

೨. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕಾಡಿಸುವ ಕಥೆಗಳು

* ಕುರಿಮರಿಯಾಗಿ ಬರುವ ಕಥೆ
* ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಬಂದು ಕಾಡಿಸುವ ಕಥೆ
* ಜೋಡಿ ಎತ್ತಾಗಿ ಬಂದು ಕಾಡಿಸುವ ಕಥೆ
* ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ಕಾಡಿಸುವ ಕಥೆ

೩. ದೆವ್ವಗಳು ಬಾವಿಗೆ ಬೀಳುವ ಕಥೆಗಳು

* ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷನ ವೀರತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

೪. ರಮ್ಯ ಕಥೆಗಳು

* ಪುರುಷನನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವ ಮೋಹಿಸುವ ಮೋಹಿನಿ ಕಥೆಗಳು
* ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಗಂಡು ದೆವ್ವ ಕಾಡಿಸುವ ಕಥೆಗಳು

೫. ದಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳು

* ರಾಗಿ ರಾಶಿ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬರೆ ಮಲಗಿದರೆ ಧಾನ್ಯ ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಥೆಗಳು
* ಭತ್ತದ ರಾಶಿ ಮುಂದೆ ಒಬ್ಬರೆ ಮಲಗಿದರೆ ಭತ್ತ ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕಥೆಗಳು

೬. ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಳು

* ಬೇತಾಳನ ಕಥೆಗಳು
* ಪುರುಷನು ದೆವ್ವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಕಥೆಗಳು

೭. ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹ ಕಥೆಗಳು

ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಕೆಳವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಆಚರಣೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಥೆಗಳು ಸೃಷ್ಠಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ, ವಯಸ್ಸು, ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳು ಕಥೆಯ ವಸ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ, ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಧೈರ್ಯ, ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಪುರುಷ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ, ಶೀಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳು, ಭಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕಥೆಗಳು ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಕೇಂದ್ರಿತ ನೆಲೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ

ಇರುವಂತಹ ವರ್ಗ ತಾರತಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದಲೂ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಶಾಹಿಯ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರು, ಮಹಿಳೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದು, ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬಾರದು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಂತಹ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಆಶಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅವುಗಳು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿವೆ ಎಂದರೆ,

೧. ಸತ್ತವರು ದೆವ್ವವಾಗುವುದು

ದೆವ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ ಸತ್ತವರ ಆತ್ಮ ತೊಡುವ ಬೇರೊಂದು ರೂಪ ಎಂಬಂತೆ ಇದೆ. ಅತಿಲೋಭಿ, ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಸೆಯುಳ್ಳವನು, ಮದುವೆಯಾಗದ ಯುವಕ, ಯುವತಿ, ಬಾಣಂತಿ, ತೀರಾ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ವಭಾವದವರು, ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಂಗಸರು, ಇವರೆಲ್ಲ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ದೆವ್ವವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇವೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣ ಅಥವಾ ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಈಡಾದರೆ ಅಂತಹವರ ಆತ್ಮಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ದೆವ್ವಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಬಹುತೇಕ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದವರು ತೀರಿಕೊಂಡು ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಆದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅದೇ ದಿನದಿಂದಲೇ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬಲವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸತ್ತವರು ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಣದೆ ಅವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಜೀವಂತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮೀಪ ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೈಮೇಲೆ ದೆವ್ವ ಬರುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿಯ ಸಮೀಪದಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಹೆದರಿಕೊಂಡರೆ ಅಂತಹವರಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರು ಮದುವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸತ್ತು ಹೋದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬಯಿಸಿದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೇ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಾರೆ. ಲೋಭಿ ತಾನು ಸಾಲಕೊಟ್ಟವರನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಾಣಂತಿಯಾಗಿ ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಮಗುವಿನ ಜೋಪಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವುದರ ಬಗೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಕರಣಗಳೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಸತ್ತವರು ಕೂಡಲೇ ದೆವ್ವವಾಗುವ ನಂಬುಗೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಿದ್ದು ಕೆಲವು ಸುಲಭವಾದ ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗಗಳೂ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

* ಹೆಣ ಹೂಳುವಾಗ ಅವರ ಬಯಕೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕುಣಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಕುವುದು.
* ಬಯಕೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.
* ಕುಣಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಸ್ಯ ನೆಡುವುದು. ಸತ್ತವರ ಆತ್ಮಗಳು ಆ ಗಿಡದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

೨. ದೆವ್ವವೇ ಮಗುವಾಗಿ ಜನಿಸುವುದು

ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ದೆವ್ವಗಳೇ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತವೆಂಬ ಕಥೆಯೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿರಾ ತಾಲೂಕಿನ ಬರಗೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತ ಒಂದು ಹೀಗಿದೆ.

ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗುವೊಂದು ಜನಿಸಿತು. ತಿಂಗಳೊಪ್ಪತ್ತು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ ಊಟ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮಗು ಬೃಹತ್ ಆಕಾರ ತಾಳಿ ತಾಯಿಯ ಊಟವನ್ನು ತಾನೇ ತಿಂದಿತು. ಮತ್ತೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ ನಿನ್ನನ್ನೇ ತಿನ್ನುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿತು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ದೆವ್ವ ಊಟ ಮಾಡುವ ವೇಳೆ ಹೀಗೆಯೇ ಆಕಾರ ತಾಳಿ ತಾಯಿಯ ಊಟವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಊಟವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಣಂತಿಯಾದ ತಾಯಿಯ ದೇಹ ಕೃಶವಾಗತೊಡಗಿತು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಆ ಬಾಣಂತಿ ತಾಯಿ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದಾಗ "ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರೆ, ನಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಬಾಗಿಲು ಸಂದೀಯಿಂದ ನೀನೇ ಗಮನಿಸು" ಎಂದಳು. ತಾಯಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದಳು. ಕೂಸು ದೆವ್ವವಾಗಿ ರೂಪು ತಾಳಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಳು. ಅತ್ಯಂತ ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ ಕೂಸಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುವ ನೀರು ಹಾಕಿ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಸುಕಿ ಕೂಸನ್ನು ಕೊಂದಳು. ಹೀಗೆ ದೆವ್ವದಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿದಳು.

ಇಂತಹ ರೋಚಕವಾದ ಪ್ರಚಲಿತ ನಂಬುಗೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಅರ್ಥೈಸಲು ಬಾರದ, ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಕಥೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತರ್ಕವೂ ಮೀರುವಂತಹ ಕಥೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದರೆ ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೩. ದ್ರವ್ಯ ದೆವ್ವವಾಗುವುದು

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳೊಡನೆ ದೆವ್ವದ ಕಥೆಗಳಿರುವಂತೆಯೇ ದ್ರವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ದ್ರವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಸೆವುಳ್ಳವರು ದೆವ್ವವಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವರೆಂಬ ನಂಬುಗೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಹೂಳಿಟ್ಟ ಸಂಪತ್ತೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಅಂತಹ ದ್ರವ್ಯವಿರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ. "ನಾ ಬರ್ತೀನಿ..... ನಾ

ಬರ್ತೀನಿ..... ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅದು ಕೂಗುವುದು ನಡುರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ನಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವರು ಈ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಹೆದರಿದರೆ ಅಂತಹವರು ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಧೈರ್ಯವಿದ್ದವರು ನಾನು ಬರ್ತೀನಿ ಎಂದು ಅಥವಾ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಹಾರ ಕೇಳುವುದು. ಅದನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದಾಗ ದ್ರವ್ಯದ ಗಂಟು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಅದನ್ನು ಅಗೆದು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೊಂಡರೆ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೇ ಬಲಿಕೊಟ್ಟ ಕಥೆಗಳೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

೪. ಹಳೆಯ ದೆವ್ವಗಳು

ಇವುಗಳನ್ನು ಭೂತಗಳು, ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ಪ್ರೇತಗಳು ಎಂಬ ನಾನಾ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂತಗಳು ಮಾಟ ಬಲ್ಲ ಮಾಟಗಾರರ ಕೈವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ತಿರುಗಾಡುವ ಜನರನ್ನು ಪೀಡಿಸುವ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿವೆ. ಪ್ರೇತಗಳು ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. "ಇಂತಹ ಹಳೆಯ ದೆವ್ವಗಳ ನೂರಾರು ಕಥೆಗಳು ನಮಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಗಳು, ಘಟನೆಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಅರ್ಥ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಗಳು, ಘಟನೆಗಳು ದೆವ್ವದ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯಬಹುದು".[೨೬]

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೆವ್ವದ ಕಲ್ಪನೆಗಳಂತೆ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಭ್ರಮೆಗಳೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಜಲಗನ್ನೆಯರು, ನೆಲಗನ್ನೆಯರು, ವೃಕ್ಷಗನ್ನೆಯರು, ದೇವಗನ್ನೆಯರು, ಗಂಧರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳೂ ಆದಿಮಾನವನ ಕಾಲದ ಆತ್ಮದ ಪ್ರತೀಕಗಳೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಕಥನಗಳು ದೆವ್ವಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

೫. ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ

ಸಾಮಾಜಿಕರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಎಣ್ಣೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ದೆವ್ವದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೂ ನಂಟನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಗಾಣಿಗರು ಗಾಣ ಹೂಡುವಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹಾಳು ಬಿದ್ದ ಗಾಣಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕಥೆಗಳು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವಗಳು

೨೬. ಜಾನಪದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು, ಡಾ. ವೀರಣ್ಣದಂಡೆ, ಪು.೨೦೪

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳು ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಣ್ಣೊಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ, ಎಣ್ಣೆದೀಪ ಹಚ್ಚುವ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ಕಥೆ : ಒಬ್ಬ ಸಾಹುಕಾರನ ಆಳುಗಳು ಎಣ್ಣೆ ಡಬ್ಬಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಕರಗಿ, ತಿಳಿಯಾಗಿ, ಅಲುಗಾಡಿ ಸಪ್ಪಳವಾಗಲು ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವವೇ ಹೊಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಆಳುಗಳು ಡಬ್ಬಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ಕಲ್ಲುಹಾಕಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಕಣಕಿ ಹೇರಿದ ಗಾಡಿಗಳು, ಗಾಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸಪ್ಪಳವಾಗುತ್ತಿರಲು ದೆವ್ವ ಹೊಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಣಕಿ ಗಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದರು. (ಮಾದರಿ, ೧೦೦೨)

೬. ಲೋಹ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ

ದೆವ್ವವು ಲೋಹಕ್ಕೆ ಹೆದರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಾಣಂತಿಯ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ ಲೋಹದ ಅಸ್ತ್ರವಿಡುವುದು. ಮದುಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಸಾಬೂನು ಕೊಡುವುದು ಮಳೆ ಒಯ್ಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡ್ಲಿ ಮಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು. ಎಳ್ಳೋಳಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಬುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಚೂರು, ಇದ್ದಿಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಇಡುವುದು. ಇವೆಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಲೋಹಕ್ಕೂ ದೆವ್ವಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

೭. ವೃಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ದೆವ್ವ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಮರಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಬೇರೂರಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆಲದಮರ, ಹುಣಸೆಮರ, ಜಾಲಿಮರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವುದು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಿಂಡೆರೆಲಾ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಲತಾಯಿ ಮಗಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಗಿಡದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಕಥೆ : ರಾಜಕುಮಾರಿ ಒಂದು ಗಿಡದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಳು. ಅದೂ ತೋಟದ ಗಿಡವೊಂದರ ಬೊಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ. ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗಿಡದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬಾವಿಯ ನೀರು ಕುಡಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ತೋಟದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಹೇಗೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ತೋಟದ ಮಾಲಿಕ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು ಗಿಡ ಏರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆ ಹೆಂಗಸು ಗಿಡದಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದು ಹಣ್ಣು ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಬಂದಾಗ ಆಕೆಯ ಸೆರಗು ಹಿಡಿದು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದನು. ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಮದುವೆ ಗಿಡದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಕರಾರು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಬಾಳೆಗಿಡ ದೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ನಡೆಯಿತು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತ ತೋಟದ ಮಾಲೀಕ "ಬಾಲಾವತಿ ತುಪ್ಪ ನೀಡು ಬಾ" ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಗಿಡದಲ್ಲಿನ ದೆವ್ವ ಬಂದಿತು ಎಂದು ಕತೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

೮. ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ

ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವರಿಗೆ 'ಗಾಳಿಶಕ'ವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಂಟರಗಾಳಿಯನ್ನು 'ದೆವ್ವಾಳಿ' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೆವ್ವಾಳಿಯಲ್ಲಿ (ಸುಂಟರಗಾಳಿ) ಹಾರಿ ಹೋದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಮನೆಗೆ ತರಬಾರದು ಒಂದು ವೇಳೆ ತಂದರೆ ಅವುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಗಳು ಚಲಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದೂ ಕೂಡ ನಂಬ ಲಾಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೆವ್ವಗಳು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಗಾಳಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದೆ ಅಥವಾ ದೆವ್ವ ಬಡಿದು ಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಥನಗಳು ಆಯಾ ಸಮಾಜದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ, ಅದರಿಂದ ರೂಪಿತಗೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ನಂಬುಗೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಪರಿಕರಗಳನ್ನು, ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಕಥನಗಳು ಸಂರಚನೆಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ, ವಿವೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಂತಹ ಕಥಾನಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೫.೩ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ದೆವ್ವ

ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವಂತಹವುಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಮಾನವನ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಪಠ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹವುಗಳು ದೆವ್ವ/ ಭೂತಗಳ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

೫.೩.೧. ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಆಧುನಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಸಮೂಹ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವೆಂದರೆ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮ. ಇದು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಶಾಲಿಯಾದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ನೈಜ್ಯ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು

ತರಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಯಸ್ಸು, ಲಿಂಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಇವುಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂವಹನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಕಥನಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ "Among the mass media films and radios are impartent vehicles of communication and information. Any aria where illitaracy predominates the films must be relied upon for day to day communication with people".[೨೨] ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯೋದಂತಹ ಶ್ರವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮಾಧ್ಯಮವೆಂದರೆ ಸಿನಿಮಾ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರವ್ಯ ಹಾಗೂ ದೃಶ್ಯಗಳೆರಡೂ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡು ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಇಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ನಿರ್ಮಾಪಕರು, ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಕಥನಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮೂಲದ ಕಥನಾಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ರಾಜಕೀಯ, ಆಡಳಿತ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ವಿಷಯವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಚಿತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳೆಂದರೆ.

೧. ಇಡೀ ಚಲನಚಿತ್ರವೇ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಿವುದು.

೨. ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡುವೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.

೩. ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತರುವುದು.

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಂಶಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಪದ ಮೂಲದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳೆಂದು ನಂಬಲಾದ ಅಂಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಬದಲಾದ ಕಾಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದೂರ ಇಟ್ಟು ಕೇವಲ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಚಿತ್ರನಿರ್ಮಾಣ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭಗಳಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಗಳು

---

೨೨ Jayaprakash Guptha, Communication Stratagy and Social Development Ed. Communicator Vol. 13, 1978, P. 35

ಹೇಗಿರುತ್ತವೆಯೊ ಹಾಗೆಯೇ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಆಶಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

- ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಆರಾಧನೆ,
- ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯ ವಿರೋಧಿಸುವಿಕೆ
- ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ, ವಿರಹ, ವಿವಾಹ, ವಿಚ್ಛೇದನ ಇತ್ಯಾದಿ

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಂಶಗಳು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಸಂಗೀಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಬೆಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ೧೯೫೦ರ ದಶಕದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ವಿಷಯವನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಕೆಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳೆಂದರೆ,

- ನಾನಿನ್ನ ಬಿಡಲಾರೆ
- ಆತ್ಮಬಂಧನ
- ಶ್!...
- ದುರ್ಗಾಶಕ್ತಿ
- ಜನ್ಮ ಜನ್ಮದ ಅನುಬಂಧ
- ಅದೇರಾಗ ಅದೇ ಹಾಡು
- ಇದು ಸಾಧ್ಯವೆ?
- ಸಂಯುಕ್ತ
- ಆಪ್ತಮಿತ್ರ
- ಮೋಹಿನಿ
- ದಿಗ್ವಿಜಯ
- ನಿಗೂಢ ರಹಸ್ಯ

ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿವೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂವಹನೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷಾ ಮಾದರಿಯು ಏಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಆಶಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಬಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ತಾತ್ವಿಕತೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಈ ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸಿನಿಮಾಗಳು

ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮಫಲಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ದುರ್ಗಶಕ್ತಿ ಸಿನಿಮಾಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡರೆ, ನಾನಿನ್ನ ಬಿಡಲಾರೆ, ಆತ್ಮಬಂಧನ, ಮೋಹಿನಿ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಠೀಕರಿಸುವಂತೆ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್, ಸಂಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಇದು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಈ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಹೇಗೆ ದೆವ್ವಭೂತಗಳೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜ ಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರುವ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳದೇ ಆದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗವಿದ್ದರೂ ಜನರನ್ನು ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ನಂಬಿಕೆ ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಸಿನಿಮಾ ಇಡೀ ಚಿತ್ರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಜನಾಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚಿತ್ರ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಚಿತ್ರದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಚಿತ್ರದ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರ ನಾಗವಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾತ್ರ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ವಿಜಯ್. ಈ ಎರಡೂ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪೋಷಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಬಂಗಲೆಯ ಖರೀದಿ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅನಾವರಣ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳೆಂದರೆ ಬಂಗಲೆಗಳು. ಬಂಗಲೆಗಳೇ ಏತಕ್ಕೆ ದೆವ್ವಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ರಮೇಶ್ ಮತ್ತು ಗಂಗಾ ಇಬ್ಬರೂ ದಂಪತಿಗಳೂ ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಓದಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಗಂಗಾಳಿಗೆ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ, ಪರಂಪರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ, ಕುತೂಹಲ. ಆದರೆ ರಮೇಶನಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಪ್ರತಿ ಯೊಂದಕ್ಕೂ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಳುಕು ಮಾಡಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ರಾಮನಗರದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಜೊತೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಆ ಬಂಗಲೆಯ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದ ಊರಿನ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕುಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಂಗಾ ಆಲಿಸಿಕೊಳ್ಳು ತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ರಮೇಶ ಅದ್ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ತನ್ನ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ, ವಿಜಯ್ ಆ ಬಂಗಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಬಂಗಲೆಗೆ ಹೋದ ದಿನವೇ ಹಿರಿಯರಿಂದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಶುರು ಆಗುತ್ತವೆ. ರಮೇಶನ ಮಾವ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿಂದಿನ ಮನೆ ಕಡೆ ಯಾರೂ ಹೋಗಬಾರದು ಅದರಲ್ಲೂ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರು ರೂಂಗೆ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಂಗಾ ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮರುದಿನ ಒಬ್ಬಳೇ ಮೇಲೆ ಇರುವ ರೂಮಿನ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಅವಳ ಮಾವನಿಗೆ "ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ ರೂಂಗೆ ಹೋಗ ಬಾರದೇತಕ್ಕೆ" ಅಲ್ಲಿ ಅಂತದ್ದೇನಿದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ. "ಸುಮಾರು ನೂರು ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ವಿಜಯರಾಜೇಂದ್ರ ಬಹುದ್ದೂರ್ ಎಂಬ ರಾಜ ಈ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಿಗಿದ್ನಂತೆ, ಆ ರಾಜ ಆಂಧ್ರದ ಪೆದ್ದಾಪುರಂನಲ್ಲಿರುವ ನಾಗವಲ್ಲಿ ಎಂಬ ನರ್ತಕಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡ್ತಿದ್ನಂತೆ, ಆಸೆಪಟ್ಟು ಈ ಅರಮನೆಗೆ ಕರ್ಕಂಡು ಬಂದ್ ಇಟ್ಕೊಂಡಿದ್ದು. ಮೊದಲೇ ಅವಳಿಗೆ ರಾಮನಾಥ ಎಂಬ ಡ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಕೆಯ ಲೌವರ್ ಆಗಿದ್ನಂತೆ. ನಾಗವಲ್ಲಿನ ಆ ರಾಜ ಕರ್ಕಂಡ್ ಬಂದ್ ಮ್ಯಾಲೆ ರಾಮ್ನಾಥ್ ಕೂಡ ಆ ಅರಮನೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ತಗೊಂಡು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ವಾರ್ದಲ್ಲಿ ಮೂರುದಿನ ಇದ್ದು ಹೋಗ್ತಿದ್ನಂತೆ. ಈ ರಾಮ್ನಾಥ್ ಆ ನಾಗವಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಆನಂದ್ವಾಗಿ ಇರ್ತಿದ್ರಂತೆ. ಒಂದು ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ ದಿನ ರಾಜನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಆ ದಿನವೇ ನಾಗವಲ್ಲಿನ ಜೀವಂತ್ವಾಗಿ ಸುಟ್ಟಾಕಿಬಿಟ್ನಂತೆ. ಆ ರಾಜ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ ಅಂದ್ಕೊಂಡು ನಾಗವಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ರಾಜನ್ ಮೇಲೆ ಸೇಡ್ ತೀಸ್ಕೊಳ್‌ಬೇಕು ಅಂತ ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅಲಿತಾ ಇದೆ ಅಂತ ಊರು ಜನರೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡ್ಕೊತೀದಾರೆ". ಎಲ್ಲರ ಹತ್ತಿರ ವಿಷಯ ತಿಳ್ಕೊಂಡ ರಾಜ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿ ೭೦ ದಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡ್ಸಿ ನಾಗವಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನ ಆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಆ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ದಿಗ್ಬಂಧನ ಮಾಡ್ಸಿ ಬಿಟ್ನಂತೆ" ಎಂಬಂತಹ ಕತೆ ತಮಗೆ ಪೂರ್ವಜರಿಂದ ಬಂದುದ್ದು ಅದನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಗಂಗಾ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಸೌಮ್ಯಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೀಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬೀಗ ತೆಗೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಾಗ ಎತ್ತರವಾದ ರಾಜನ ಚಿತ್ರಪಟ, ನಾಗವಲ್ಲಿಯ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರ, ಧೂಳು ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆಭರಣಗಳಿರುವ ಹಳೆಯದಾದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ತೂಗು ಮಂಚ, ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳಿರುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಭಯ ಮಿಶ್ರಿತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮತ್ತೆ ತಾನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ, ಆ ರೂಮಿನ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾಳೆ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ತಾನೇ ನಾಗವಲ್ಲಿ ತರಹ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ರಾಮನಾಥ

ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಸವಿರುವ ಮಹದೇವ್‌ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಂತೆಯೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗಂಗಾ ನಾಗವಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಅದೇ ರೀತಿ ಬದಲಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಸಮಯ ನೋಡಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದು, ರಮೇಶನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹಲವು ಬಾರಿ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಜಯ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಥೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಮಂತ್ರವಾದಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂಬುವವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ದೆವ್ವಭೂತ ಬಿಡಿಸುವ ಪ್ರವೀಣರೆಂದೇ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ವಿಜಯ್ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರವಾದಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಆಚಾರ್ಯ ಇವರಿಬ್ಬರ ಅಲೋಚನೆಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅರಿವಿರುವವರು. ಎರಡು ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎರಡೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾದಾಗ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ನಿವಾರಣೆ ಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ವಿಜಯ್ ಹೇಳುವ ಮಾತು ಹೀಗಿದೆ. "ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ದೆ ಮಾತಾಡ್ ಬಾರ್ದು, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಯಾವ್ದೇ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಿದ್ರೂ ಕಾರಣ ಇಲ್ದೆ ಮಾಡಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ಆ ಕಾರಣ ನಮ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲ್ಲ". Experience cannot to be explain. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಅವ್ರು ಮಾಡ್ಲಿ ನಮ್ ಪ್ರಯತ್ನ ನಾವು ಮಾಡೋಣ ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮನೋಕಾಯಿಲೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ, "ನಮ್ ಪೂಜೆ ಜೊತ್ಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಇದ್ರೇನೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರ್ಯೋದು" ಎಂದು ರಾಮಚಂದ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಹೇಳಿಕೆ ಮಂತ್ರದ ಜೊತೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತಕಡೆ ಗಂಗಾ ನಾಗವಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದುದನ್ನು ಕಂಡ ವಿಜಯ್ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮೊಳೆ ಬಡಿದು ರಾಜನಂತೆ ಪೋಷಾಕು ಧರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ.

"ರಾ...ರಾ.. ಸರಸಕು ರಾರಾ... ರಾರಾ... ಸರಸಕು ರಾರಾ...

ನನು ಒಕು ಸಾರಿ ಕನುಲಾರ ಪಿಲಕಿಂಚರಾ

ನ ವ್ಯತಲನ್ನಿ ಮನಸಾರ ಆಲಿಂಚರಾ

ನಿಜ ರಾ ವೇಳೆ ಈ ವೇಳ ಅಖಿಲ ಕಮಿಲಕಲುಕು ರಾರಾ.... ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಆಗ ವಿಜಯ್‌ನ ಚಪ್ಪಲಿ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಗಂಗಾ (ನಾಗವಲ್ಲಿ)

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ಯವರು ಯವರುದೀ ಶಬ್ಧಂ

ವಿಜಯ್ : ನೇನೇ ವಿಜಯರಾಜೇಂದ್ರ ಬಹುದ್ದೂರ್

ನಾಗವಲ್ಲಿ : (ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು) ಹ್ಹೆ... ಹ್ಹೇ... ಹೇ.... ತೀರಾ ಕಡಪು ತೀರಾ ನೀಕೆ ಎಂಥಾ ಧೈರ್ಯಮ್ರಾ ಇಕ್ಕಡ ಎಂದಕು ವಚ್ಚಾವು.

ವಿಜಯ್ : ನೀಕಿ ಏಮು ಕಾವಾಲಿ ಚೆಪ್ಪು?

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ನಾಕಿ ನುವ್ವು ಕಾವಲ್ರಾ

ವಿಜಯ್ : ಎಂದುಕು.

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ನಾಕಿ, ನಿನ ಚಂಪಾಲಿ, ನಿನ ಚಂಪೇವರ್ಕು ನಿದ್ರೆಪೋನ್ರಾ

ವಿಜಯ್ : ಅದು ನಿವಲ್ಲಸಾಧ್ಯಮ?

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ಸಾಧ್ಯಮ್ರಾ; ಖಚಿತಂಗ ಸಾಧ್ಯಮ್.

ವಿಜಯ್ : ಆಯ್ತೆ ಚೆಂಪು.

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ಈ ರೋಜು ಕಾದ್ರು ವಚ್ಚೊ ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿತೋ ರೋಜು, ನಿನ ಇಪ್ಪಿ ಚಂಪಿತ ಪೋತೆ ನಾ ಪೇರು ನಾಗವಲ್ಲಿ ಕಾದ್ರಾ.

ವಿಜಯ್ : ಆಯ್ತೆ ಇಪ್ಪಡು ಎಂದಕು ವಚ್ಚಾವು ಪೋ.

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ಪೋತಾನ್ಸಾ ಮಳ್ಳಿ ವಾಸ್ತಾನ್ರ ವಸ್ತಾನು."[೨೮]

ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಭಾಷಣೆ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ದುರ್ಗಾಷ್ಟಾಮಿಯ ದಿನ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ನಾಗವಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ ವಿಜಯ್ ಗಂಗಾಳ ಮೇಲಿನ ನಾಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ

---

೨೮. ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಸಿನಿಮಾ ಕಥೆ

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಯ ಪೂಜೆ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರ ಮೂಲಕ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಮಚಂದ್ರಚಾರ್ಯರು ಮಂಡಲ ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಗವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾದೇವ್‌ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರ ಘೋಷಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನಾಗವಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಮಂಡಲದೊಳಗಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ನಾಗವಲ್ಲಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಬಾಷಣೆ ಹೀಗಿದೆ.

"ಆಚಾರ್ಯ : ಯಾರು? ಯಾರ್ ನೀನು? ಹೇಳು

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ನೇನು ರಾ.. ನಾಗವಲ್ಲಿ.

ಆಚಾರ್ಯ : ಹೋಗಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೂತಕೊ.

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ನೇನು ಕೂಚೋನು.

ಆಚಾರ್ಯ : ನೀನು ಇಲ್ಯಾಕ್ ಬಂದಿದ್ದೀಯ?

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ಚಂಪದಾನಿಕಿ.

ಆಚಾರ್ಯ : ಯಾರನ್ನ

ನಾಗವಲ್ಲಿ : (ವಿಜಯ್‌ನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ವಾಡ್ನಿ. ಈ ರೋಜು ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ ವಾಡ್ನಿಕಾಲ್ಸಿ ಬೂಡಿದ ಚೇಸಿ ನಾ ಬಗ, ನಾ ಬಗ ತೀರಿಸ್ಕೋವಾಲಿ.

ಆಚಾರ್ಯ : ಅವ್ನ ಸಾಯಿಸಿದಾದ್ಮೇಲೆ ನೀನು ಹೊರಟು ಹೋಗ್ತೀಯ

ನಾಗವಲ್ಲಿ : ಹೂಂ ವೆಳ್ಳಿ ಪೋತಾನು, ನಿಜಂಗ ವೆಳ್ಳಿಪೋತಾನು"[೨೯]

ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ವಿಜಯ್ ತನ್ನ ತರಹದ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿ ನಾಗವಲ್ಲಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ನಾಗವಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಅತಿಮುಖ್ಯವಾಗುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಇತಿಹಾಸದ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬರುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಬೇರೊಂದು ಭಾಷೆಯಾದ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು. ಎರಡೂ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೊದಲೇ ಭಾವನಾ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದ ಗಂಗಾಳಿಗೆ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣಗಳಂತಹ ರಮ್ಯಕಥೆಗಳ

---

೨೯. ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಸಿನಿಮಾ ಕಥೆ

ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬೆಳೆದ ಗಂಗಾ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರ ತಾನೇ ಎಂದು ಕೊಂಡು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಲ್ಲದೆ ಬಂಗಲೆಗೆ ಬಂದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ನಾಗವಲ್ಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ ಕಥೆಗಳಿಂದಲೂ ಪುಳಕಿತಳಾಗಿದ್ದು, ಆಗ ತಾನೇ ನಾಗವಲ್ಲಿ ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡು ಆ ರೀತಿ ಬದಲಾಗಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿಜಯ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಬದಲಾವಣೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ನಾಗವಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬದಲಾದ ಗಂಗಾ ತನೆಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಜಯ್ ಕೂಡ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾಗವಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗವಲ್ಲಿ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಮಂತ್ರಗಾರನಾದ ಆಚಾರ್ಯ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಕೂಡ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಆಗಿಂದಾಗ್ಯ ಉದ್ಯೋಗದ ನಿಮಿತ್ತ ವರ್ಗಾವಣೆ ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಸಿನಿಮಾ ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನ ನೈಜ್ಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಮಿಯೋಪತಿ ವೈದ್ಯರಿಂದ ಅಥವಾ ಮನೋವೈದ್ಯರಿಂದ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದಿರುವವರ ನಂಬಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವ ಮತ್ತೊಂದು ಸಿನಿಮಾವೆಂದರೆ ದುರ್ಗಶಕ್ತಿ. ಈ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಭಯಭೀತಿಯಿಂದ ಕನಸುಕಂಡು ತಟ್ಟನೆ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಿಷಯದಿಂದ ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಊರು, ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಂಗಲೆ ಪುರಾತನತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. 'ಶಿವಪುರ' ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದಿನ ತುಂಬಾ ಹಳೆಯದಾದ ಬಂಗಲೆ ಇದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆ ಬಂಗಲೆಯ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಪಾತ್ರವರ್ಗಗಳು ಭಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಬಂಗಲೆ ಜೇಡ, ಜಿರ್ಲೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಗೂಬೆ, ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗಳಂತಹ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಖಾಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಬ್ದವಾದರೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಮಂತ್ರವಾದಿಯಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯಂತ್ರ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಂಗಲೆಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗಲು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸದವನಿಗೆ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಕಟ್ಟಿದ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಧೈರ್ಯ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳು ಬಂಗಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸಿಂಬಾಲಿಕ್ ಆಗಿ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಹಂದರವುಳ್ಳ ಕಥೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದುರ್ಗಾಳ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಜಯಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಚೆಲ್ವಿ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ಪುರೋಹಿತನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವವಾಗಿರುವ ಚೆಲ್ವಿ ಮತ್ತು ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು

"ಸ್ವಾಮಿ : ಯಾರು ನೀನು?

ದೆವ್ವ : ಚೆಲ್ವಿ ಹೂಮಾರೋ ಚೆಲ್ವಿ

ಸ್ವಾಮಿ : ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಏನು?

ದೆವ್ವ : ಬೇಕು ನನ್ಗೆ ಅವ್ನು ಬೇಕು"[೩೦] ಎಂದು ಜಯಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜ ರಾಜವರ್ಮ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ವಿಷಯಲಂಪಟ ಗುಣವುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೀಲಹರಣ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಾಮ ವಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೆಂಬಂತೆ ಅಂತಹ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಣ ಒಡವೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವನ ಅರಮನೆಯ ಸೇವಕರೆಲ್ಲ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಹೂಮಾರಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚೆಲ್ವಿಯ ತಂದೆಯೂ ಒಬ್ಬ. ಒಂದು ದಿನ ಚೆಲ್ವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜ ರಾಜವರ್ಮ ಚೆಲ್ವಿಯ ತಂದೆಯಾದ ರಾಮ್‌ಜಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಇಂದು ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸರದಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ರಾಮ್‌ಜಿ ಅತ್ಯಂತ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಡಿಗೆ ಬರಗಾಲ ಬಂದು, ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಬರಗಾಲ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಎಂಬ

---

೩೦. ದುರ್ಗಾಶಕ್ತಿ ಸಿನಿಮಾ

ಶಿಲ್ಪಿ ಶಿವಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ರಾಮ್‌ಜಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ನಾಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚೆಲ್ವಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಯಾಗಲೂ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ ರಾಜವರ್ಮನು ರಾಮ್‌ಜಿಗೆ ಚೆಲ್ವಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಚಿತ್ರಕಾರನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಿತ್ರಕಾರ ಅವಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜ ಕಲಾಕಾರನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚೆಲ್ವಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಚೆಲ್ವಿಯನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡುದುದನ್ನು ಸಹಿಸಲು ರಾಜಮರ್ಮನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂಶವು ರಾಜನು ಎಷ್ಟು ಕಾಮುಕ ಅಲ್ಲದೆ ಚೆಲ್ವಿಯ ಬಗೆಗೆ ಇದ್ದ ಅವನ ಉನ್ಮಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂದೆ ಚೆಲ್ವಿ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಿ ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಇಬ್ಬರೂ ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿ ದಿನ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ವಿಯ ತಂದೆ ರಾಮ್‌ಜಿಯ ಸಹಮತವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜಾರಾಜವರ್ಮ ರಾಮ್‌ಜಿಯನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಇರಿದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಆ ಜೋಡಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನು ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಚೆಲ್ವಿಯನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮ ಎತ್ತಿದ್ರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ದುರ್ಗಾಳ ಮೇಲೆ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಚೆಲ್ವಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಜಯಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ದುರ್ಗ ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಜೋಡಿಗಳು. ಜಯಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ದುರ್ಗಾಳ ಅಣ್ಣ ಒಂದು ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದರು. ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆಯನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ದುರ್ಗಾ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಆ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಯ ಮಿಶ್ರಿತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಪುರೋಹಿತನ ಹತ್ತಿರ ದುರ್ಗಾ ಅವಳ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಜೊತೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಪುರೋಹಿತ "ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಎಲ್ಲ" ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ರಾಜ ರಾಜವರ್ಮನಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಚೆಲ್ವಿ ದೆವ್ವವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜ, ಜಯಕೃಷ್ಣ ನಾಗಿ ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಚೆಲ್ವಿಯ ದೆವ್ವ ಜಯಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂಗಲೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಆತನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಯಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಶಿವಮುತ್ತುವಿನಿಂದ ಎರಡು ಬಾರಿ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಶಿವಮುತ್ತು ಎರಡನೇ ಬಾರಿಗೆ ಸಾವನ್ನು ಅಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ದೆವ್ವದಿಂದ ಆತಂಕದ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು

ಅನುಭವಿಸಿದ ಮನೆಯವರು ಮಂತ್ರವಾದಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಕೊಟ್ಟ ಯಂತ್ರ ಒಂದು ಬಾರಿ ಹರಿದು ಬಿದ್ದು ದುರ್ಗಾಳಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ವಿಯ ದೆವ್ವ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಜಯಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಮತ್ತು ಚೆಲ್ವಿಯ ದೆವ್ವದ ನಡುವೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

“ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂತ್ಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಆರಂಭವಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆ ಈಗ್ಮಾಡ್ತಿದೀಯ.

ದೆವ್ವ : ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆತ್ಮನೂ ಸೇರ್ದೆ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಅವ್ನಗೋಸ್ಕರ; ಅವ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಜನ್ಮ ಎತ್ತಿ ಬಂದ್ರೂ ಅವ್ನ ಬಿಡಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ತಪ್ಪು; ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ದೆ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದೀಯ. ತಪ್ಪು-ಸರಿ, ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿರುತ್ತದೆ. ಸಾವು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲ ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಅವನ ಮತ್ತೊಂದು ಪವಿತ್ರವಾದ ಜನ್ಮ.

ದೆವ್ವ : ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಅವ್ನ ಬಲಿತಗೊಂಡೀದ್ದೀನಿ.

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಇಲ್ಲ. ಅದು ನಿನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ನಂಬಿಕೆ, ದೈವಶಕ್ತಿ ಆ ನಂಬಿಕೆಯ ಶಕ್ತಿನೇ ದುರ್ಗಶಕ್ತಿ. ನಾವು ಆ ದೇವಿಯ ದಾಸರು.

ದೆವ್ವ : ಅವ್ನ ಕಾಪಾಡೋಕೆ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ್ಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಸುಮ್ನೆ ಹಟ ಮಾಡ್ಬೇಡ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿಕರ್ಮ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ಹೋಗು. ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ.......

ದೆವ್ವ : ನಾನು ನೋಡ್ಬೇಕಾಗಿರೋದು ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಿನ್ನೊದಿಕಿಷ್ಟಪಡದೇ ಇರೋ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ.

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ನೀನು ನಾನೇಳ್ದಾಗೆ ಕೇಳಲ್ವ (ಬೂದಿ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವನು)

ದೆವ್ವ : ಇಲ್ಲ..... ಹೇ ... ಹೇ... ಹಾ ಹ್ಹಾ.... ನೀನು ಇವ್ಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಹುದು. ಆದ್ರೆ ಅವನನ್ನು ಕಾಪಾಡೋಕೆ ಆಗೊಲ್ಲ. ನಾನ್ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಬರ್ತೀನಿ. ಅವ್ನನ್ನು ಕರ್ಕಂಡೋಗ್ತೀನಿ. ಕರ್ಕಂಡೋಗ್ತಿನಿ.....”[೩೧]

ಹೀಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯಾದ ನಂತರ ಮಂತ್ರವಾದಿ ಜಯಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು

---

೩೧. ದುರ್ಗಾಶಕ್ತಿ ಸಿನಿಮಾ

ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಗ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಯವರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಯಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದೆವ್ವ ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಡ್ಡ ಹಾಕಿ ತೊಂದರೆಗಳ ನಂತರ ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಹಲವಾರು ತೊಂದರೆಗಳ ನಂತರ ಮೂರ್ತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಜಯಕೃಷ್ಣ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಚೆಲ್ವಿಯ ದೆವ್ವ ಮಂತ್ರವಾದಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ತ್ರಿಶೂಲ ದಿಂದ ಮಂತ್ರವಾದಿ ದೆವ್ವವನ್ನು ಸಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಥೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದುರ್ಗಾದೇವಿ ತನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ಒಳಗಾದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಕೆಲಸ ನೆಪಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಈ ಸಿನಿಮಾ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಪದ ಮೂಲದ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ದುರ್ಗಾಶಕ್ತಿ ಸಿನಿಮಾಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೂಲದ ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ವೈರಗ್ಯದಿಂದ ದೆವ್ವವಾಗುವ ಸಿನಿಮಾಗಳು

ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರೀತಿಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಭಗ್ನಪ್ರೇಮಿಗಳು ಸತ್ತು ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ದೆವ್ವದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಡುವ ಸಿನಿಮಾಗಳೂ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಅಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳೆಂದರೆ,

- ನಾನಿನ್ನ ಬಿಡಲಾರೆ
- ಆತ್ಮಬಂಧನ
- ಮೋಹಿನಿ

ಈ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಹುಡಿಗಿಯರೇ. ಕಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಗಂಡು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಾನಿನ್ನ ಬಿಡಲಾರೆ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಗಾಯಿತ್ರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮದುವೆಯ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಹಿರಿಯರು ಮಾತನಾಡು ತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಪ್ರೇಮಾಂಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಕಾಮಿನಿ ಎಂಬ ಶ್ರೀಮಂತರ ಹುಡುಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಏನೇನೋ ತಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಹಲವು ಬಾರಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ ಅವನ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಪಾರ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ರೌಡಿಗಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಕಾಮಿನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಮಿನಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೋಮೋದ್ರೇಕವಾಗುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣ ಅವಳ ಮೇಲೆ ನೀರು ಸುರಿದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಯಿತ್ರಿ ಇರುವುದನ್ನು

ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾಮಿನಿ ಮೋಟರ್ ಬೈಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ಆತುರದಿಂದ ಹೋಗುವಾಗ ಲಾರಿಯಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ತನ್ನ ಕೈಯ ಬೆರಳಲ್ಲಿದ್ದ 'ಕಾಮಿನಿ' ಹೆಸರಿನ ಉಂಗುರವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡು ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ 'ಕಾಮಿನಿ' ಹೆಸರಿನ ಉಂಗುರ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಗಾಯಿತ್ರಿಯವರು ಸುಖದಿಂದ ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮದುವೆಯಾದ ಪ್ರಥಮ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮಧುಮಂಚಕ್ಕೆ ಹಾಲು ತಂದ ಗಾಯಿತ್ರಿಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಕಾಮಿನಿ,

"ಬಾರೆ...., ಬಾ.., ಬಾ ಹಾಲ್ ತಂದಿದ್ದೀಯ ಬಾ... ಕೊಡು ಬಾ.. ಅಹಹ್ಹಹ್ಹ..." ಎಂದ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಯನ್ನು ಮನೆಯವರು ಕರೆಸಿ ನಮ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸಿ ಸ್ವಾಮ್ಯಾರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗೂ ದೆವ್ವಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಈ ರೀತಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

"ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಜೈ ಓಂ ಮಹಾಕಾಳೀ....

ದೆವ್ವ : ಹೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ನೀನಿಲ್ಲಿಗ್ ಬಂದ್ಯಾ, ಹೊರಟೋಗ್ ಹ್ಹೂಂ
ಇಲ್ಲ ನನ್ ಶಕ್ತಿ ಏನ್ ಅಂತ ತೋರಿಸ್ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.
Get out.... Get out... Get out.
I kill you, Iam kill you. ಇಲ್ಲಿಗ್ ಬರ್ಬೇಡ,
ಬರ್ಬೇಡ ಬಂದ್ರೆ ಕೊಂದ್ ಬಿಡ್ತೀನಿ ನಿನ್ನ, ಬರ್ಬೇಡ....

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಓ, ಹೋ ಈ ಚೇಷ್ಟೆಯಲ್ಲ ನಿನ್ದೇನಾ.

ದೆವ್ವ : Yes How do you like it.

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ನಿನ್ಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷೂ ಬರುತ್ತಾ?

ದೆವ್ವ : ಇಸ್‌ಮೆ ಅತಿರತ್ ಕಿ ಕ್ಯಾಬಾತ್.

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಹೋ ಹೊ.... ಹಿಂದಿನೂ ಬರುತ್ತಾ?

ದೆವ್ವ : You idiat. I know So many Languages.

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಕೊಬ್ಬಿರೋ ನಿನ್ನ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರೀತೀನಿ.

ದೆವ್ವ : ಅದು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಕೈಯಿಂದ್ಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಹ್ಹಹ್ಹ....

ನನ್ ಚಮತ್ಕಾರ ನೋಡ್ಬೇಕು ಅಂತ ಆಸೆ ಇದಯೇ ಬಾ... ಬಾ~ss~ ಬಾ~ss~....

Comman.... Comman".[೩೨]

ಮಂತ್ರವಾದಿ ಬೂದಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಎಸೆಯುತ್ತಾನೆ. ದೆವ್ವ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತದೆ

ಮಂತ್ರವಾದಿ : ಈ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಮೇಲೆಯೇ ಕೈಮಾಡೊ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ಯಾ ನಿನ್ಗೆ. ಹೇಗಿದೆ ನನ್ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಎಂದು ಬೀಗುತ್ತಾನೆ.

ಆದರೆ ದೆವ್ವ ಮಂತ್ರವಾದಿಯ ತಲೆಗೆ ಮಂಚದ ಮೇಲಿನ ದಿಂಬಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಇದೇ ರೀತಿ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಗಾಯಿತ್ರಿಗೂ ದೆವ್ವಕ್ಕೂ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆದು ದೆವ್ವವು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿನದೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತೀರಾ ಹತಾಶಳಾದ ಗಾಯಿತ್ರಿ. ಈ ನನ್ನ ಉಸಿರು ಇರೊವರೆಗೆ ನೀನ್ಯಾವತ್ತು ನನ್ ಗಂಡನಿಗೆ ಏನೂ ಮಾಡಕ್ಕಾಗಲ್ಲ ಆ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರುರಾಯರು ನಮ್ಮನ್ಯಾವತ್ತೂ ಕೈಬಿಡೊಲ್ಲ. ದೈವಶಕ್ತಿ ಮುಂದೆ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿ ಯಾವತ್ತೂ ನಿಲ್ಲಕ್ಕಾಗಲ್ಲ ನೋಡ್ತಾ ಇರು... ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಸಾದವೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿ ಗಾಯಿತ್ರಿ ಹತಾಶಳಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗೋಗರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ರಾಘವೇಂದ್ರರ ಎದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಯು ತಾನೇ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಮಿನಿಯ ದೆವ್ವವನ್ನು ದಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷ್ಣ ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎದ್ದವನಂತೆ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಎದ್ದೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣ ಗಾಯಿತ್ರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆಲಂಗಿಸಿ ರಾಘವೇಂದ್ರರಿಗೆ ಮನೆಯವರೊಡನೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಥೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆತ್ಮಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡನನ್ನು ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಯಿಸಿದ ಅತ್ತೆ ಮಾವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು. ಹಾಗೆ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ

---

೩೨. ನಾ ನಿನ್ನ ಬಿಡಲಾರೆ ಸಿನಿಮಾ

ಗೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಆತ್ಮ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಮೋಹಿನಿ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ರಾಜೇಶ್ ಸುಮನ ಇಬ್ಬರೂ ದಂಪತಿಗಳು. ರಾಜೇಶ್‌ಗೂ ಮತ್ತು ಮೋಹಿನಿಗೂ ಅಕ್ರಮಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ಪುರುಷರಿಂದ ಲೈಂಗಿಕ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಮೋಹಿನಿ ರಾಜೇಶ್‌ನಿಂದಲೂ ಮೋಸ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಕಾಂಟ್ಯಾಕ್ಟ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜೇಶ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದಾಗ ಮೋಹಿನಿ ಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಸುಮನ ಫೋನ್ ಎತ್ತಿ ನೀನ್ಯಾರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮೋಹಿನಿಯ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದ ಪರಿಣಾಮ ಮೋಹಿನಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಗೂಳಪ್ಪ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಣ, ಒಡವೆಗಳ ಆಸೆಯಿಂದ ಹೆಣವನ್ನು ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಹಿನಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನರುಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸದ ಸುಮನ ಮೋಹಿನಿಯ ಹೆಣವನ್ನು ಹೂತಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜೇಶ್, ವರುಣ್ ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೋಹಿನಿಯ ತಾಯಿ ಬಂದು ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬೇಡ. ಹೋಗು ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಗಿ ಮೋಹಿನಿ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಸಿನಿಮಾ ಮುಕ್ತಾಯ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಗ್ನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನರಳಿ ಸತ್ತು ಹೋದ ಹೆಂಗಸರು ದೆವ್ವವಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಗಂಡಸರನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೊತೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಅಕ್ರಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ದೆವ್ವಗಳ ಸಿನಿಮಾಗಳು

ಈ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಿನಿಮಾಗಳೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಆಯಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಕ್ರಮ ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಚಲು ದೆವ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ, ಶ್!..., ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಸಂಯುಕ್ತ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ್‌ರಾವ್ ಸಂಯುಕ್ತ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಅದೇ ಬಂಗಲೆಯ ನೆಲಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಮದ್ದುಗುಂಡು ತಯಾರಿಸಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಲು ಹಲವಾರು ಯುವಕರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೋಹನ್‌ರಾಜ್ ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಜದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆ ನೆಲಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ

ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪೂಜಾರಿಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಆ ಪೂಜಾರಿಯು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಟೇಪ್‌ರೆಕಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಬಳಸಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ನಂತರ ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಓಡಾಡುವವರನ್ನು ಸಾಯಿಸುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂಜಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕೊನೆಗೆ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಯುವಕರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವತೆಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಬೀರುವ ಸಿನಿಮಾವಾಗಿದೆ.

'ಶ್!...' ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿಧಿ ಆಸೆಗಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲ ಕುತಂತ್ರಗಳು, ಮೋಸ, ವಂಚನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಗರಾಜಯ್ಯ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಒಡೆಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಮಪ್ಪ ಕೆಲಸಗಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ದಿನ ರಾಮಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಫಿ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಧಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾಗರಾಜಯ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಈಗ ತೆಗೆಯುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ರಾಮಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯ ರಾಮಪ್ಪನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ವೈಮನಸ್ಸು ಉಂಟಾದಾಗ ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ರಾಮಪ್ಪನ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟು ನಾಗರಾಜ್ಯನು ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ ಸುಟ್ಟು ಹೆಣವಾದರೆ ರಾಮಪ್ಪನ ಮಗ ಮಾತ್ರ ಬಹುಪಾಲು ಸುಟ್ಟು ಕುರೂಪಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವನು ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೂತ ಹೆಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಹೆಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿರುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನಾಗರಾಜಯ್ಯನ ಹೆಂಡತಿ ಜೊತೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯು ಅಕ್ರಮ ಸಂಬಂಧ ವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಮಪ್ಪನ ಮಗನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ದೆವ್ವ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ತಂಡ ಸಿನಿಮಾ ತೆಗೆಯಲು ಶೂಟಿಂಗಾಗಿ ಬಂದು ಟೆಂಟ್ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಿನಿಮಾ ತಂಡದಲ್ಲಿದ ಮುಖವಾಡವನ್ನು ಬಳಸಿ ಹಲವಾರು ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಯವ ನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ನಿಧಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ವಿಷಯ ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಕೃತ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಸಮಾಜ, ಪುರುಷಶಾಹಿ ಸಮಾಜ ತನ್ನ ನಿಗೂಢತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಸಲು ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಸಿನಿಮಾ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಕಲೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಲೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಪಕರು, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಜನರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಮೂಲದ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಅರಿವಿನ ಜೊತೆಗೆ ದೆವ್ವದ ನಿಗೂಢತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೫.೩.೨. ನಾಟಕ

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾಟಕದ ರಚನೆ, ಉದ್ದೇಶ, ಮಹತ್ವ ಭಾಷೆ, ಸಂವಹನ ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಜನರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜನಪದರಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳು ಆಯಾಯ ಕಾಲಮಾನದ ನಂಬಿಕೆ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿನಿಮಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಾಟಕ ರಚನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ, ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವುಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಆಶಯಗಳೇ ಬೇರೆಯಾದವು. ಪುರಾಣ, ಐತಿಹ್ಯ, ಇತಿಹಾಸ ಮೂಲದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಜಾನಪದ ಮೂಲದ ವಸ್ತುವಿಷಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ರಚನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಅಂತಹ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ದೆವ್ವ/ ಭೂತಗಳ ಪಾತ್ರಗಳ ರಚನೆಯೂ ನಡೆಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ನಾಟಕಗಳು ಕಂಬಾರ, ಕುವೆಂಪು, ಲಂಕೇಶ್ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕರ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆಯೇ? ಸಂಬಂಧಗಳಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಯಾವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು, ಎಂಬಂತಹ ತಾತ್ವಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸ್ಮಶಾಣ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಹುಲಿಯ ನೆರಳು, ಬೋಳೇಶಂಕರ ಮತ್ತು ಮಹಾಮಾಯಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಚ್.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ ಅವರ ಮಾದಾರಿ ಮಾದಯ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಜಪ್ಪದಳವಾಯಿ ಅವರ ಕುಲಂ ಕುಲಮಲ್ತು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪಕಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದರೂ, ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಸಂದೇಶಗಳಿಂದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಫಿಲಾಸಫಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ನಾಟಕ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಲೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಟನಟಿಯರು, ವೇಷಭೂಷಣ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ವಾಸ್ತು, ಸಂಗೀತ, ಸಂಭಾಷಣೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶಿಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಬೆಳಕು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಕಲೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕದ ಯಶಸ್ಸು ನಟರ ಅಭಿನಯದ ಕೌಶಲವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದೇ ನಟರ ಅಭಿನಯ. ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರ, ತತ್ವಪ್ರಣಾಲಿ ಅಭಿನಯದ ಮೂಲಕವೇ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಬೇಕಾದದ್ದು ನಾಟಕದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂಶ. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವುದೇ ತತ್ವಪ್ರಣಾಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕವೆ. ಇದಲ್ಲದೆಯೂ ಜನರು ನಂಬಿರುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ರೂಪಕಗಳ ಮೂಲಕವೂ ನಾಟಕಗಳು ವಿಶೇಷ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಘರ್ಷಣೆ, ವಿಚಾರಗಳ ಮಂಥನ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಘರ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶನ ಇವು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಸಹಜ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳು ತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ರೂಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಹೊರಗಿರುವ, ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಬಲವಾಗಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ವಿಧಾನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪ ತಾಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಿಚಾರ, ಧರ್ಮಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಮೇಲಾಟ, ಆದರ್ಶ ವಾಸ್ತವಗಳ ನಡುವಿನ ತಿಕ್ಕಾಟ, ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮೀರಿ ಪ್ರಕೃತವನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂವಹನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ನೀತಿ ಬೋಧನೆ, ಆಕ್ರೋಶ, ದುಃಖಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಪೋಷಾಕು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮೀರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಪದರಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅವುಗಳ ರೂಪ, ಸ್ವರೂಪ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಮೂಳೆಗಳೋ ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆ (ಅಸ್ಥಿಪಂಜರ) ಕಪ್ಪನೆಯ ಮುಖ, ಉದ್ದವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಕೆದರಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೂದಲರಾಶಿ, ಉಗುರುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿರುವುದು, ಕೋರೆಹಲ್ಲುಗಳು ಉದ್ದವಾಗಿರುವುದು ಈ ರೀತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೂ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲ್ಪನೆ ಜನಪದ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳು ಸಮರ್ಥನೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಂಬಿಕೆಗಳಾಚೆ ಎಂದೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಸರಂಚನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸ್ಮಶಾಣಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮರುಳ್ಗಳು (ದೆವ್ವಗಳು)

ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಹಂಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅವನನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸ್ಮಶಾಣಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ನಾಟಕದ ದೃಶ್ಯ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಮರುಳ್ಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದಿರುವುದಾದರೂ ಅವುಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾತ್ರ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಮರುಳುಗಳು ಸ್ಮಶಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಅವಸಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹೇಗೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನೋಡಬಹುದು.

ಮಸಣದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ವಿಕಾರಾಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಮರುಳುಗಳೆರಡು ಭಯಗೊಂಡು ಬಿರ ಬಿರನೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ ಕಿಟ್ಟನೆ ಚೀರುತ್ತವೆ.

"೧ನೇ ಮರುಳು : ಅಕ್ಕ ನನಗಿನ್ನುಂ ಆ ಹಾಳು ದುರ್ಯೋಧನನ್ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಗದೆವೀಸಿ ಬರುವನೋ ಎಂದಳ್ಳು! ಮಾನವರ್ ಕೊಲೆಗೆ ಕೈಯಿಡೆ ಮಾರಿಯನ್ ಮೀರ್ದಪರ್.

೨ನೇ ಮರುಳು : ತಂಗೆ, ತೆಗೆ ತೆಗೆ ಪುಸಿಯಳ್ಕನ್! ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಯೋಧನನ್, ಭೀಮನ ಗದೆಯ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ವೈಶಂಪಾಯನ ಕೊಳದ ತಡಿಯೊಳು ತೊಡೆದು ತೊಡೆದು ಪಟ್ಟಿಹನ್.

೧ನೇ ಮರುಳು : ಅಂತಾಗಲೇ ಬೇಕು ಆ ದುರುಳಂಗೆ!

೨ನೇ ಮರುಳು : ವಿಧಿ ವಿಳಸನದಿಂ ಅಂತಾದುದು; ಇಲ್ಲದಿರೆ ಭೀಮಂಗದುವೆ ಪಾಡಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆನು ಅವರ ಗದಾಯುದ್ಧಮಂ ಕೌರವನು ಸೋತು ಸೋತವನಲ್ಲ; ಭೀಮನು ಗೆದ್ದು ಗೆದ್ದವನಲ್ಲ.

೧ನೇ ಮರುಳು : (ದೂರ ನೋಡಿ) ಅಕ್ಕ ಇದೇನ್ ಮಾನವರ ಮರುಳಾಟಂ. ಎಮ್ಮ ಮರುಸ್ತನ ಮುಮಂ ಗೆಲುವಂತಿರ್ಪುದು!

೨ನೇ ಮರುಳು : ನಿಶ್ಚಯಂ; ನಮಗೆ ಒಂದಿನಿತು ನಿಲಲುಂ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ಮಾನವರ ಮುಂದೆಯೇ ಮಸಣಮಂ ಮುತ್ತಿಹದು.

೧ನೇ ಮರುಳು : ಈ ಎಡೆಯೊಳಾರುಂ ತೋರ್ಪುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನಿತು ನಿಂತು ಬಳಲ್ಕೆಗಳೆದು ಮುಂತೆರ ಳುವಂ, ತಂಗೆ ಏಂ ಭಯಂಕರಂ ಈ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಗ್ರಾಮ ರಂಗಂ? ಮರುಳ್ಗಂ ಮರುಳ್ಪಿಡಿದು ಪೋಪಂತೆ ಕೊಲೆ ಕಳೆಯೇರಿರ್ಪುದು.

೧ನೇ ಮರುಳು : ಪಿಂತಣ್ಗೆ ಮತ್ತಾವ ಕಾಳಗದೊಳುಂ ಇಂತಪ್ಪ ಭೀರಮುಂ ಇಂತಪ್ಪ ಕೊಲೆಯುಮಂ ನಾನ್ ಪಾರ್ದರಿಯೆನ್

೨ನೇ ಮರುಳು : ಏನ್ ಮಚ್ಚರವೋ? ಏನ್ ಕಾಳಗದ ಪುರ್ಚೋ ಈ ಕೀಳ್ಮಾನಿಸರ್ಗೆ! ಇವರನಾನುಂ ಪೇಸುವೆನ್?

೧ನೇ ಮರುಳು : (ಭಯದಿಂದ) ಅಕ್ಕ. ಅತ್ತ ನೋಡಲ್ಲಿ.

೨ನೇ ಮರುಳು : ಮರುಳೋ? ಮಾನವಳೊ?

೧ನೇ ಮರುಳು : ಮರುಳಲ್ತು, ಮರುಳು ಇಂತಗುರ್ವುವಡೆದು ತೋರ್ಪುದಿಲ್ಲಾವಗಂ! ಅವಳೋ ನೆರೆದಲೆಯ ಮುದಿಯಳತ್ತಿ?

೨ನೇ ಮರುಳು : ತಂಗೆ ಕೆದರಿರ್ಪ ನರವೆನವಿರಿನಿಂದೇನ್ ರೌದ್ರಮಾಗಿಹಳ್? ಪೆಣಗಳ ನಡುನಡುವೆ ಅದೇವನ್ ಬಾಗಿ ಬಾಗಿ ಅರಸುತಿಹಳ್?

೧ನೇ ಮರುಳು : ತನ್ನಣುಗನನ್ ಪುಡುಕತಿರ್ಪಂತೆ ತೋರ್ದಪುದು. ಅಗೋ ಪಾವನಮಪ್ಪ ತಾಯ ಒಲ್ಮೆವೆಳಗು ಪರಿವೇಷದಂತೆ ಆಕೆಯನ್ ಬಳಸಿ ಪೆಣದಿನಿಗಳಂ ಪೊಯ್ದೋಡಿಸುತ್ತಿಹುದು! ಇತ್ತಣ್ಗೆ ಬಳಿಸಾರಿ ಬರ್ಪಳ್! ಬಾರಕ್ಕಾ, ಮರೆಯಾಗುವಂ!

ನಂತರ ಮರುಳುಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ".[೩೩]

ಮರುಳುಗಳು ಸ್ಮಶಾಣಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ಭೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇಡೀ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ೧ನೆ ಮರುಳು ಇನ್ನೊಂದು ಮರುಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. "ಅಕ್ಕ ಇದೇನ್ ಮಾನವರ ಮರುಳಾಟಂ, ಎಮ್ಮ ಮರುಳ್ತನಮಮಂ ಗೆಲುವಂತಿರ್ಪುದು" ಎಂದು ೨ನೇ ಮರುಳುವಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಮರುಳುಗಳೂ ಹೆಣ್ಣು ದೆವ್ವಗಳೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಸೂಯೆ, ಜಗಳ, ಕಾದಾಟ, ನರಳಾಟ ನಮ್ಮಂತಹ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತವುಗಳು ಆದರೆ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವಂತಹ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳು ಈ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಮರುಳು "ಏನ್ ಮಚ್ಚರವೋ ಏನ್ ಕಾಳಗದ ಪುರ್ಚೋ ಈ ಕೀಳ್ಮಾನಿಸರ್ಗೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಂತರ ದುರ್ಯೋಧನನ ಭೀತಿಯಿಂದ ಆ ದೆವ್ವಗಳು ರಣರಂಗದಿಂದ ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನವನ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

---

೩೩. ಸ್ಮಶಾನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ, ಕುವೆಂಪು, ಪು. ೨೩

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು ತಮ್ಮ ಹುಲಿಯ ನೆರಳು, ಬೋಳೆಶಂಕರ ಮತ್ತು ಮಹಾಮಾಯಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆಯಿಂದ ತರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ "ಹುಲಿಯ ನೆರಳು" ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

"ಕಥನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದದ್ದು, ಹಲವು ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ರೂಪುಗೊಂಡ ಈ ಕಥೆ ಹುಲಿಯ ನೆರಳು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಾಕಾಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. "ಹುಲಿಯ ನೆರಳು ನಾಟಕದ ವಿಶೇಷತೆಯೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಸತ್ಯಶೋಧನೆಯಲ್ಲ. ಈ ನಾಟಕದ ನಾಯಕ ರಾಮಗೊಂಡ ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಅಪ್ಪ ಸೂರ್ಯನ್ನ ನುಂಗಿದ ಬೆಳಕಿನ ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಅಖಂಡ ಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಸೋ ತಂದೆ" ಇದು ರಾಮಗೊಂಡನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಲೋಕವನ್ನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ನೆರಳಿಲ್ಲದ ಸತ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಛಲಗಾರರು ಸತ್ಯದ ಬಹುರೂಪಿತ್ವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಬೆಳಕಿನ ಸತ್ಯ. ಇವರಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಸತ್ಯ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು ತೊಡಕಾಗಿ ಬಾಳುವೆ ಒಂದು ಒಗಟಾಗುತ್ತದೆ".[೩೪] ತಾಯಿಯಾದವಳು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ, ಕಕ್ಕನಿದ್ದವನು ಅಪ್ಪನಾಗಿ, ಅಪ್ಪನಾಗಿದ್ದವನು ಸತ್ತು ಭೂತವಾಗಿ, ರಂಗಹೊಯ್ದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಶರೀರವಾಣಿಗಳು ಕಣಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ನಾಟಕದ ನಾಯಕರು ತೊಡಕಿಲ್ಲದೆ ಸರಳವಾದ, ನರಳಿಲ್ಲದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಬೇಡತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಹುಲಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಹಾಲು ತಂದ ರಾಮಗೊಂಡ ಯಕ್ಷಿಣಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿ, ಕೀಲು ಕುದುರೆ, ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸತ್ಯದ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇವುಗಳ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಸತ್ಯದ ಆಂಶಿಕ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಪ್ರಮುಖ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ರಾಮಗೊಂಡ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಭೂತದೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಮಗೊಂಡನ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಿಂದ ತೊಳಲುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ರಾಯಗೊಂಡ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ದೆವ್ವವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ರಾಕ್ಷಸ ರಾಮಗೊಂಡನನ್ನು ರಾಯಗೊಂಡನ ವೇಷಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಮನೋಕ್ಲೇಶೆಯನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದ ಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಾಯಗೊಂಡ ಭೂತವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ, ಸಾಂತ್ವಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರು ತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಂಶಗಳು ಮನುಷ್ಯನು ಆತಂಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಯೋಚನೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಕಂಬಾರರ ಇನ್ನೊಂದು ನಾಟಕ 'ಮಹಾಮಾಯಿ'ಯಲ್ಲೂ ದೆವ್ವಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭ ಬರುತ್ತದೆ.

---

೩೪. ಕೀರ್ತಿನಾಥಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಹುಲಿಯ ನೆರಳು ನಾಟಕದ ಮುನ್ನುಡಿ ಪು. xi

ಈ ನಾಟಕದ ಮಹಾಮಾಯಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರು ಶಟವಿತಾಯಿ. ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ಬರೆಯುವವಳು, ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯವೆಂದರೆ ಅವಳು ನಾಯಕನಾದ ಸಂಜೀವಶಿವನ ತಾಯಿ. ಅವನು ಜೀವಕೊಡುವ ವೈದ್ಯ, ಶಟವಿಯು ಯಾರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಬಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಸಾವು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ತನ್ನ ಸಾಪಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಸ್ವಾತಂತರದ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ಸಂಜೀವಶಿವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಅವನು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಹೋದಾಗ. ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಮಹಾಮಾಯಿಯ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪ ಬಯಲಾಗತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲ ಅವಳು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಮೃತ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಜೀವವನ್ನುಳಿಸುವುದು ಇಂತಹ ಕರಾಳ ಆ ಸ್ವಾತಂತ್ರದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ದಿಕ್ಕರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಂಜೀವಶಿವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತದೆ. ಮಂಜರಿಯ ಭೂತ, ಕೀರ್ತಿಶಿವನಭೂತ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಭೂತಗಳು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ರಾಜಕುಮಾರಿ ಹತಾಶ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ. ಕೀರ್ತಿಶಿವನ ಭೂತ; ಅಯ್ಯ ಸಂಜೀವ ನಾನು, ಕೀರ್ತಿಶಿವ, ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಈಗ ಭೂತ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಭೂತಗಳು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹರಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಶಿವನ ಭೂತ ಹೇಳಿದರೆ ಇತರೆ ಭೂತಗಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತವೆ. ಹೆದರಬೇಡಿ ಮಕ್ಕಳೆ ನಾವೂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಕಾಳಗ ಕೊಟ್ಟು, ಕಳಕೊಂಡವರು ಕಾಳಗ ಕೊಡುವ ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಹರಸುವವರು. ದೇವರಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ, ಕಿವಿಯಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅವರಿಗೂ ಗೊಂದಲಗಳಿವೆ.... ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದು ಇತರೆ ಪಾತ್ರಗಳು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಎಂಬುದು ಅತಿಮುಖ್ಯ ಅಂಶ. "ಕಂಬಾರರು ಹಳೆಯ ಜಗತ್ತಿನ ಒಂದು ಅಪ್ಪಟ ಅಂಗವಾಗಿರುವಂಥವರು. ಅವರ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರ ಭಾವನಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವ ದೇವತೆಗಳು, ಭೂತಪ್ರೇತಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ಅಲ್ಲದೆ ಭ್ರಮನಿರಸನಗೊಂಡ ಆಧುನಿಕರು ಒಪ್ಪದ ವಸ್ತು ವಿಶೇಷತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಗತಿಗಳು"[೩೫] ಆದ್ದರಿಂದ ಜನಪದ ಮೂಲದ, ಪುರಾಣ ಮೂಲದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾಟಕ ರಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೆವ್ವಭೂತಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಕೆಟ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ, ವಿರೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

---

೩೫. ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ, ನೆಲಸಂಪಿಗೆ, ಪು. ೯೪೬

೫.೩.೩. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ

ಮನುಷ್ಯನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಭಾಷೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಸೋಲುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಅಂತಹ ನ್ಯೂನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಂವಹನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ, ಸಮಯ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುವ ಪರಿಕರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿಧಾನಗತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಭವಬೇಕೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ಕಹಿ ಮತ್ತು ಸಿಹಿ ಅನುಭವಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಅತೀಂದ್ರೀಯವಾದದು. ಇಂದ್ರಿಯ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮಾನವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯ ಗಮ್ಯದಂತಹ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಏಕರೂಪತೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಏಕಸೂತ್ರತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ತದಾತ್ಮತೆ, ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಇಂದ್ರಿಯಾತೀತ ಅನುಭವಜನ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿವೆ. ಇಂದ್ರಿಯಾತೀತವಾದ ಅಗೋಚರ ಅನುಭವಗಳು ಬರುವುದು ಸಹಜ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಮ್ಯ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಾತೀತ ಅನುಭವಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮ ಭಾಷೆಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಲೆಯೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಾವನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಲೆಯ ಮುಖಾಂತರವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಾಕ್ಷಿ ತತ್ವವೆಂದರೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ; ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಇಚ್ಚೆಯಿಂದಲೇ ಗೋಚರ ಮತ್ತು ಅಗೋಚರ ಪ್ರಪಂಚ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. "All languages are able to express whatever their cultures require of them. Wheather it be a concrete name for a kind of bird or an abstract word to explain the creation of the iniverse. Conversation is one of man's prinicipal amusements. Premitive people delight in it, and a good speaker often achieves high states; among pleasant, papulations, as in Ireland, conversations still ranks as the social accupation".[೩೬] ಭಾಷೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಮರ್ಥ ಸಾಧನವಾದರೂ, ಅದು ಒಂದು ಬಂಧನವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅವನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅವನಾಡುವ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ

---

೩೬ *Peter Farb, Man's Riseto civilisation, P.124*

ಶೈಲಿ, ಉಚ್ಚಾರಣಾ ಪದ್ಧತಿ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಮಿತಿಯಿಂದ, ಸಂಭವಿಸುವ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಇನ್ನಿತರೆ ಕಲೆಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಲಾವಿದರು ಭಾಷೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಇತರೆ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಇತರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಸಂಗೀತ ಕಲೆ, ನೃತ್ಯಕಲೆ, ಇವುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಕಲೆಗಳು. ಕೇವಲ ಸಂವೇದನೆ, ವಿಚಾರ, ಸೃಜನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಆಶಯ, ತತ್ವಚಿಂತನೆ, ಸೌಂದರ್ಯಾನುಭೂತಿಗಳು ಕಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಗಳಾದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅನಾವರಣವಾಗುವ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಚಿತ್ರಗಳು ಆ ದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಚಿತ್ರಗಳೂ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆಗೋಚರವಾದ ಗೌಪ್ಯ ಆಕಾರಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸುವ ಈ ದೆವ್ವ, ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ದೆವ್ವದ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹ್ಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಕೆಲವು ದೆವ್ವಗಳಿಗೆ ಭೀಕರವಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಲಾವಿದನ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಳೆಯುವುದಾದರೂ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ಅದರ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರಚನೆಯಾದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಮುಂದೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ನಿರ್ಮಿತಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ಆರು

ಸಮಾರೋಪ

ಅಧ್ಯಾಯ ೬

ಸಮಾರೋಪ

ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂವಹನ ಎಂಬುದು ಅತಿಮುಖ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮಾನಸಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಂವಹನ ಅಷ್ಟೆಮುಖ್ಯ. ಅವನ ಎಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆಗಳ ತಳಹದಿಯೇ ಸಂವಹನ. ಅಂತಹ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ, ಕಲಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಖಿನ್ನತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಸಂವಹನದ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವಾತಾವರಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಯ್ಕೆಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಆವಾಹನೆಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಲಿತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಕೆಲವು ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೀನತೆಯನ್ನು ಮೀರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಅಂತಹ ಊನವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೈಮೇಲೆ ಆವಾಹನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಡೀ ಸಮಾಜದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು, ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯದ ಪ್ರತಿಫಲಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕಾರಣಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ಪಠ್ಯದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಹಲವಾರು ಒಳನೋಟಗಳು ಸಹಪಠ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾನಿಧ್ಯದೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರು ಸೇರಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು “ಭಾಷಿಕ ಕ್ರಿಯೆ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ನಡುವಣ ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಭಾಷಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಲಿ, ಜನಪದ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಲೀ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾದುದೇನಲ್ಲ. ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂಲಭೂತ ಆಯಾಮಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ರೂಪದ ಹೊರಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಇನ್ನಿತರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಒತ್ತಡದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ನರವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಾತಳಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಾದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ತಂತ್ರಕುಶಲತೆಗಳು ಇವೆಯೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಳವಾದ ಬೇರುಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಪರಂಪರಾಗತ ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಏಣಿಶ್ರೇಣಿಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯಗಳು ಇದರ ಪ್ರತಿಫಲಗಳು. ಈ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವನಿರ್ಧಾರ, ಸ್ವಅಪೇಕ್ಷಿತ ನಡವಳಿಕೆ, ಸ್ವತಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ತಾನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮುಕ್ತ ಮಾರ್ಗಹೊಂದಿದೆ. ಅಂತಹ ಅವಕಾಶವೇ

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಲಿಂಗ, ವರ್ಗ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಅಂಶ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನದ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂವಹನದ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಮಾನವ ಕಲ್ಪಿತ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಯಾವುದೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ತನಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜೀವನದ ಯಾವುದೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಇತರೆಯವರು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬಂದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಭಾಷೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಯು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಪಭಾಷೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟರೂಪದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಸೂಚಕ ಭಾಷೆಯೊಂದಿದೆ. ಅದು ಪ್ರದೇಶ, ಜಾತಿ, ಲಿಂಗಧಾರಿತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಭಾಷೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಅಧೀನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ರುತ್ತದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮನೋಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಶೇಷ. ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವ, ಉದ್ವೇಗಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದರೆ ಈ ದೆವ್ವ ಬರುವಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಅರಿವಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಹಿಡಿದವರನ್ನು ಕೇವಲ ಹಲೋಪತಿ ವೈದ್ಯರಿಂದ ವಾಸಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಹಿಡಿದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರು ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ದೇವರು, ಪುರೋಹಿತರ ಹಿತವಚನಗಳಿಂದ, ನೀತಿ ಬೋಧನೆಗಳಿಂದ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರಲು ಅವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಲವಾರು ಪಲ್ಲಟಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಡೆಯುವುದು, ಗರ್ಭಧರಿಸುವುದು, ನಡುವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರ ನಿಲ್ಲುವುದು ಈ ರೀತಿಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರಿವಿಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರು ಈ ರೀತಿಯ ಮನೋವ್ಯಾದಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಲಹೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಗೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ವಾದ್ಯಸಂಗೀತ ನುಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಅವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ವೈಚಾರಿಕವಾದ ಸತ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು ಬದುಕಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹವುಗಳು ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿರದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಆಚರಣೆ, ಮಂತ್ರ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಾನಗಳೇ ಈ ರೀತಿಯ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಬೇರುಗಳು ಅವರು ಬದುಕುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ, ಕುಟುಂಬದ ಖಾಸಗೀ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ದೂರ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳ ನೆಲೆಯಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಾರಣಗಳು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಮನೋರೋಗಿಗಳಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಖಿನ್ನತೆ' ಮತ್ತು 'ಆತಂಕ'ದ ರೋಗಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಹಿಂಸೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕಿರುಕುಳ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಡುಸಂತಾನವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಬಡತನ, ಗಂಡನ ದುಶ್ಚಟಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಾಧೀನತೆಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯು ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳಲ್ಲದೆ ಉನ್ಮಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಾಳೆ.

ಇಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಿಗಳ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಮನೋರೋಗಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಆಧುನಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬದಲಾಗಿ ಮಂತ್ರವಾದ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಹೋಮಿಯೊಪತಿ, ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವೊಬ್ಬರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕಿಂತ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವವು ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವೂ, ತೀವ್ರವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಹಿಂಸೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅವರನ್ನು ಖಿನ್ನತೆ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ, ತೀವ್ರ ಆಘಾತದ ನಂತರದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಒತ್ತಡದ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದು ಅಪಾಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಖಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಇಂದು ವಿಶ್ವದ ಗಂಭೀರವಾದ ಮುಖ್ಯ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಕ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೇ ಖಿನ್ನತೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಜೈವಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬಡತನ, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವುದು ಈಗಾಗಲೆ ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯಗಳಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಮಯೋಚಿತ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವಿಫಲರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ವೈವಾಹಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರಬೇಕಾದ ಲಿಂಗತ್ವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಂವೇದನೆಯಾಗಲಿ (Gender Sensitivity) ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಂವೇದನೆಯಾಗಲಿ (Cultural Sensitivity) ಇರುವ ಮನೋರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸಕರ ಅಭಾವವೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನು ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಯಂ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಹೊರತಂದಿರುವ ವರದಿಯು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕೆಳಸಮುದಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮನಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕಾದರೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವೆ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು; ಅವುಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಮೌಲ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಇಬ್ಬಂದಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವ ಅವಾಸ್ತವಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿ, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಇತ್ಯಾದಿ

ವಲಯಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವಾಗ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಾಗ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಅನಾರೋಗ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಅರೆವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹಾಗೂ ನೀಡಬೇಕಾದ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಬಗೆಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖೆ, ಸಚಿವಾಲಯಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸುಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮಂಡಳಿಗಳು ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ಮಂಡಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಿಳ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರುಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದರಿಂದ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನ ಹೊಳವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

* ದೆವ್ವ/ಭೂತ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೂ, ಮೆದುಳಿನ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

* ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಾಗ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಕೋಡ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ.

* ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿಷೇಧಗಳು ಹೇಗೆ ಜನರಿಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಬರುವುದುಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ.

* ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಸಂಬಂಧಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಮನೋ ಸಹಜ ಅಂಶಗಳೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುವುದರ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳು ಸಮಾಜೋಭಾಷಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಪ್ರತಿ ಫಲವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕರಿಗೆ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕು, ದುಡುಮೆ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಪೂರಕವಾದ ವಾತವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ದೆವ್ವ/ಭೂತಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅನುಬಂಧಗಳು

- ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು
- ವಕ್ತೃಗಳ ವಿವರ
- ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಅನುಸೂಯಾ ಪರಗಿ, ೧೯೯೫, ಮಾತೃಭಾಷೆ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾ ಮಾರ್ಗ, ಅನುಸೂಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪುರವರ.

ಅಂಗಡಿ ಎಸ್.ಎಸ್., ೧೯೯೮, ಶೋಧನ, ಪಾರ್ವತಮ್ಮ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಅಂಗಡಿ ಎಸ್.ಎಸ್., ೧೯೯೯, ಮಿಶನರಿಗಳ ದ್ವಿಭಾಷಿಕ ನಿಘಂಟುಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಅಂಗಡಿ ಎಸ್.ಎಸ್., ೨೦೦೨, ಸಂಬಂಧವಾಚಕಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬೋಧನೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಅಂಗಡಿ ಎಸ್.ಎಸ್., ೨೦೦೮, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷೆ, ವಿಕಾಸ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊಸಪೇಟೆ.

ಇಂದಿರಾ ಜಯ ಪ್ರಕಾಶ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಅದರ ಜಗತ್ತು, ಸ್ವಪ್ನಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮಸೂಚಿ, ೧೯೮೫, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ., ಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟಗಳು ೨,೩,೪.

ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ., ೧೯೮೯, ನಾಮ ವಿಜ್ಞಾನ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕಾಳೇಗೌಡ ನಾಗವಾರ, ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ, (ಸಂ) ಜೀಶಂಪ ಅವರ ಜಾನಪದ ಬರಹಗಳು, ೨೦೦೦, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ೨೦೦೨, ಯುಗಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ, ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಧಾರವಾಡ.

ಕುಲಕರ್ಣಿ ಆರ್.ವಿ., (ಸಂ) ೧೯೮೫, ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯಂ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕುಲಕರ್ಣಿ ಆ.ವಿ., ೧೯೮೫, ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯಂ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಸಿ.ಪಿ., ೨೦೦೭, ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೀಲನ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹನೂರು, ೨೦೦೨, ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಂಡಮುಖ, ಸಂವಹನ, ಶಿವರಾಂ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕುಮಾರ ಕಕ್ಕಯ್ಯ ಪೋಳ, ೨೦೦೩, ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ಧರ್ಮದರ್ಶನ, ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ.

ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಕೆ., ೧೯೯೬, ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಕೈವಾರ ಗೋಪಿನಾಥ, ೨೦೦೧, ಪ್ರೇತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಯಾಮಗಳು, ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಗಾಯಿತ್ರಿ ನಾವಡ, ೨೦೦೩, ಮಹಿಳಾ ಸಂಕಥನ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚದುರಂಗ, ೧೯೯೯, ಚದುರಂಗರ ಸಮಗ್ರ ಕಥೆಗಳು, ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.

ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕಸನೂರು, ೧೯೯೩, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಸಿ.ಆರ್., ೧೯೮೫, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ, ಶ್ರೀ ವಿಶಾಲ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಪೂಜಾರಿ ಎಂ., ೨೦೦೫, ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಸಿ.ಆರ್., ೨೦೦೪, ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆ ಉತ್ತಮ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಧಿಸಿ, ಸಾಧನಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಸಿ.ಆರ್., ೧೯೯೬, ದೇವರು ದೆವ್ವ ಇರುವವೇ ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವವೇ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಸಿ.ಆರ್., ೨೦೦೩, ಮನಸ್ಸು ಹಲವು ಚಿಂತನೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಸಿ.ಆರ್., ೧೯೮೫, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವತ್ತತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನರವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಸಿ.ಆರ್., ೧೯೮೬, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ನರವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಸಿ.ಆರ್., ೧೯೮೯, ಹದಿ ಹರೆಯದ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಬಿ.ಎಸ್., ೨೦೦೧, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ೧೯೯೦, ಹುಲಿಯ ನೆರಳು, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ೨೦೦೪, ನೆಲಸಂಪಿಗೆ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸಂಕಲನ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ೧೯೮೫, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಎಂ., ೧೯೭೦, ಸಂಶೋಧನಾ ತರಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಎಂ., ೧೯೮೧, ವಾಗರ್ಥ, ಬಾಪ್ಕೋ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಎಂ., ೧೯೮೨, ಪೂರ್ಣ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ, ಸಮಾಜೋ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ.

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಎಂ., ೧೯೯೩, ಹೊಸತು ಹೊಸತು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಎಂ., ೧೯೯೬, ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡ ಕೆ., ೧೯೯೦, ಭೂತಾರಾಧನೆ ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಮದಿಪು ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು.

ಚಿನ್ನಪ್ಪಗೌಡ ಕೆ., (ಸಂ) ೨೦೦೦, ಸೇರಿಗೆ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು.

ಜವರೇಗೌಡ ದೇ., ೨೦೦೧, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ, ರಾಜೇಂದ್ರ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಜೋಗನ್‌ಶಂಕರ್, ೧೯೯೫, ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜ, ಜೀವಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.

ಜ್ಯೋತಿ ಶಶಿಕುಮಾರ, ೨೦೦೮, ಮಹಿಳಾ ಸಾಮಾಜಿಕತೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ತಿಪ್ಪೆರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ ಎಚ್., ೧೯೬೮, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು.

ದಾಸೇಗೌಡ ಜಿ.ವಿ., ೧೯೭೩, ನಮ್ಮ ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ ಓ.ಎಲ್., ೧೯೯೮, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾಗರಾಜು ಸಿ.ಪಿ., ೧೯೯೪, ಕನ್ನಡ ಬೈಗಳುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾಗರಾಜ್ ಡಿ.ಆರ್., ೧೯೮೦, ಅಮೃತ ಮತ್ತು ಗರುಡ, ಅನನ್ಯ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾಯಕ ಡಿ.ಬಿ., ೨೦೦೩, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ, ಸ್ನೇಹ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ., ೧೯೯೯, ದ್ವಿಭಾಷಿಕತೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ., (ಸಂ) ೨೦೦೦, ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮಗಳು ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ., ೨೦೦೧, ಮತ್ತೆ ಭಾಷೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಾರಾಯಣ ಕೆ.ವಿ., ೨೦೦೫, ನಮ್ಮೊಡನೆ ನಮ್ಮ ನುಡಿ, ವಿಶ್ವಾಸ್ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ನೇಮಿಚಂದ್ರ (ಸಂ), ೨೦೦೫, ಮಹಿಳಾಲೋಕ (ಹೊಸತು ವಾಚಿಕೆ), ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪಾಂಡರಂಗಬಾಬು ಡಿ., ೨೦೦೫, ನುಡಿನೋಟ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಪ್ರೀತಿ ಶುಭಚಂದ್ರ, ೨೦೦೨, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನದ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ಬಿ.ಎಂ., ೧೯೯೯, ಕಾಲ್ನಡಿಗೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ಬಿ.ಎಂ., ೨೦೦೧, ಸಾವು ಒಂದು ಚಿಂತನೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ (ಸಂ), ೨೦೦೨, ದೇವರು ದೆವ್ವ ವಿಜ್ಞಾನ ಡಾ. ಕೋವೂರ್ ಲೇಖನಗಳು, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ, ೧೯೯೭, ಕೂಡುಕಟ್ಟು, ಆನಂದಕಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ.

ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಟಿ.ಸಿ., ೨೦೦೩, ಆಧುನಿಕ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಬಸವರಾಜ ಪೋಲಿಸ್ ಪಾಟೀಲ, ೨೦೦೫, ಜಗನ್ನಾಥ ಹೆಬ್ಬಾಳೆ, ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ.

ಬಸವರಾಜ, ೨೦೦೮, ಹೋರಟಾದ ಪರಿಭಾಷೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂ., ೨೦೦೧, ಬಳ್ಳಾರಿ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ದ್ವಿಭಾಷಿಕತೆ, ಸಮಾಜೋಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಅಪ್ರಕಟಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಬಾಬು ಜಗಜೀವನರಾಮ್, ೧೯೯೯, ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಸವಾಲುಗಳು, ಅನುಭವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ.

ಬಾಲಚಂದ್ರರಾವ್ ಎಸ್., ೧೯೯೮, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಭೂಸನೂರಮಠ ಸಂ.ಶಿ., (ಸಂ) ೧೯೯೦, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ, ಫ.ಶಿ. ಭಾಂಡಗೆ, ಗದಗ.

ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್., ೨೦೦೩, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕಥಾವಸ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಿ.ಚಿ., ೧೯೯೯, ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಗೌಡ, ೧೯೯೭, ಕರ್ನಾಟಕಾಂಧ್ರ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವ್ಯ, ಅಪ್ರಕಟಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಪಿ., ೧೯೯೮, ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಭಾಷೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಪಿ., ೧೯೯೯, ಮುಸ್ಲಿಂ ಕನ್ನಡ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಷಾ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಪಿ., ೨೦೦೭, ದಲಿತರು, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಪಿ., ೨೦೦೭, ದಿನದಿನ-೨, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಮಹಾದೇವಯ್ಯ ಪಿ., ೨೦೦೭, ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿನ್ಯಾಸ, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.

ಮಾಯಿಗೌಡ ಕೆ., (ಅನು) ೨೦೦೩, ಕೋವೂರ್ ಕಂಡ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮಾಲಿನಿ ಮಲ್ಯ ಬಿ., ೧೯೯೪ ಶಿವರಾಮಕಾರಂತರ ಲೇಖನಗಳು, ಪ್ರಗತಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಮೀನಗುಂಡಿ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಂ, ೨೦೦೧, ಮನಸ್ಸು ಇಲ್ಲದ ಮಾರ್ಗ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೂರ್ತಿರಾವ್ ಎ.ಎಸ್., ೧೯೯೧, ದೇವರು, ಡಿ.ವಿ.ಕೆ.ಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು.

ಮೂರ್ತಿರಾಯ್ ಎ.ಎನ್., ೨೦೦೪, ಆಯ್ದ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೊಗಳ್ಳಿಗಣೇಶ, ೨೦೬, ಮೌಖಿಕ ಕಥನ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ, ೧೯೯೬, ಜನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ರವಿಕುಮಾರ ನ., (ಸಂ) ೨೦೦೧, ನೋಮ್ ಚಾಮ್‌ಸ್ಕಿ ಮನುಕುಲದ ಮಾತುಗಾರ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ರವಿಬೆಳಗೆರೆ (ಸಂ), ಓಮನಸೇ, ಅಕ್ಟೋಬರ್, ೫, ೨೦೦೩, ಪತ್ರಿಕೆ

ರಹಮತ ತರೀಕೆರೆ, ೧೯೯೩, ಪ್ರತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇಳಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ೨೦೦೮, ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ತಲ್ಲಣ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ, ೧೯೯೮, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸೂಫಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ರಾಗೌ, ೧೯೯೮, ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಕೋಶದ ಗಾದೆಗಳು, ಡಿ.ವಿ.ಕೆ. ಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು.

ರಾಜೇಂದ್ರ ಡಿ.ಕೆ., (ಸಂ) ೧೯೭೩, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ರಾಜೇಂದ್ರ ಡಿ.ಕೆ., ೨೦೦೩, ಜಾನಪದ ಶಿಷ್ಟಪದ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಜಿ., ೨೦೦೫, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಸಿ.ಎನ್., ೨೦೦೦, ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ರಾಮದಾಸ್, ೨೦೦೨, ರಂಗತರಂಗ, ಜ್ಯೋತಿಸ್ಮತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ ಎಚ್.ಜೆ., (ಪ್ರ.ಸಂ) ೧೯೭೭, ಜನಪದ ಕೈಪಿಡಿ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಲಿಂಗಯ್ಯ ಡಿ., ೨೦೦೬, ಜಾನಪದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅಚ್ಚುಕೋಟ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು

ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ, ೨೦೦೫, ಮಹಿಳೆ ಶೋಷಣೆ ಸಾವಲುಗಳು, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ.

ವಿಜಯಕುಮಾರಿ ಎಸ್. ಕರಿಕಲ್., ೨೦೦೭, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ವೀಣಾ ಎಂ.ಪಿ., ೨೦೦೦, ಮನೆ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೆಲಮನೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಕುಂ., ೨೦೦೪, ಇದು ಬರಿ ಕಥೆಯಲ್ಲೊ ಅಣ್ಣ, ಸಿ.ವಿ.ಜಿ. ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಬಿ.ವಿ., ೨೦೦೫, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಬಿ.ವಿ., ೨೦೦೫, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ ಬಿ.ವಿ., ೨೦೦೫, ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಬಹುಮುಖಿ ನೋಟ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ (ಸಂ), ೧೯೯೯, ಜಾನಪದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ನೆಲಮನೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಡ್ಯ.

ವೀರಣ್ಣ ದಂಡೆ, ೧೯೯೯, ಜನಪದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ನೆಲಮನೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ.

ವಿಲ್ಯಂ ಮಾಡ್ತ, ೧೯೮೭, ಜನಪದ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಬಿ.ವಿ., ೨೦೦೬, ಪಂಪ ಸಂಪುಟ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಟಿ.ವಿ., (ಸಂ) ೧೯೬೮, ಕನ್ನಡ ಪಡೆನುಡಿಗಳ ಬೃಹತ್ ಕೋಶ, ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಟಿ.ವಿ. (ಸಂ) ೨೦೦೩, ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗಾದೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಎಸ್.ಆರ್., ೧೯೮೯, ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಶಿಲ್ಪ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶಾಂತಿನಾಥ ದಿಬ್ಬದ, ೨೦೦೫, ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನಗಳು, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ.

ಶೆಟ್ಟಿ ಸಿ.ಎನ್., ೨೦೦೫, ದೇವರು ಧರ್ಮ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಮಂಗಳೂರು.

ಶೇಷನವರತ್ನ, ೧೯೯೮, ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ೨೦೦೩, ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ, ಎಸ್.ಬಿ.ಎಸ್. ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಕಂಠ ಕೊಡಿಗೆ, ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ೧೯೮೫, ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳು, ಸಂಪುಟ-೧, ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಎಸ್., ೨೦೦೭, ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಷಹಸೀನಾ ಬೇಗಂ, ೨೦೦೦, ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜಾನಪದ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಬಿ.ಎಸ್. ಮತ್ತು ರಾಮೇಗೌಡ, ೧೯೯೩, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಸದಾಶಿವಯೋಗಿ, ೧೯೭೦, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಭಗವಂತರೆಷ್ಟು, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸರೋಜಾ ಕೆ., ೨೦೦೮, ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಒಂದು ಮರುಚಿಂತನೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಸಾಂಬಾಮೂರ್ತಿ, ೨೦೦೪, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಸಂವಹನ, ಸಿ.ವಿ.ಜಿ. ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಮೈಸೂರು.

ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ, ೨೦೦೬, ಊರುಕೇರಿ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಿಪಿಕೆ., (ಅನು), ೧೯೯೩, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಚೇತನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸುಧಾಕರ, ೨೦೦೬, ಜನಪದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ ಮತ್ತು ಇತರರು (ಸಂ) ೨೦೦೧, ದ್ರಾವಿಡ ನಿಘಂಟು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

ಸೋಮಶೇಖರ ಗೌಡ, ೨೦೦೦, ಭಾಷೆ ರಚನೆ ಬಳಕೆ, ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ.

ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ, ೧೯೮೩, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸಂಪುಟ೧೧, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.

ಹೂಲೆಪ್ಪ ಸಂಡೂರು, ೨೦೦೭, ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಂ ನ್ಯೂಸ್ ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ.

English Books

Besty Evans, 2007, Globalization, Annabelle Mooney, Routledge, Taylor and Francis Group London and New Yark.

Clubertson F.M., 1997, Depression and Gender: An International review, American Psychologist.

Foucault Mechel., 1972, Archeology of Knowledge. Alan Sheridan, New Yark, Pantheon.

Foucault Michel, 1981, The Order of Discourse, London.

Gopalan Sarala and Mira Shiva, 2000, National Profile on Woman; Helth and Development, New Delhi.

John J., Gumperz (Ed), 1982, Langauge and Social Identity, Cambridge University Press.

Leavis F.R., 1930, Mass Civilization and Minority Culuture, Minority Press, Cambridge, U.K.

Lesley Milroy., 1980, Language and Social Net works, Black well Publications, U.K.

Pattanayak D.B., 1981, Language and Social Issues, Mysore University, Mysore.

Peter Brooker., 2003, A Clossary of Cultural Theory, ARNOLD Oxford University, New Yark.

Pier Paolo Gighioli., 1972, Language and Social cantext, Pengnin Books Ltd.

Shapiro M.C., and Schiffman, 1981, Language and Society in South Asiya, Motilal Banarasiles, New Delhi.

Shivananda V., 1997, Socio Linguistics in Indian cantext, Vidyanidhi Prakashan, Gadag.

Skultans V., 1991, Culture Medicine and Psychiotry, New Delhi.

Wessman M.M., 1993, Bland R. Joyace, P.R. Newman: wells JE and wittchen, H.V. Sex Differences in rates of Depression: Cross national Perspectives, Journal of effective Disorder, Cambridge University.

World Health Organigation, 1999, Valentarary Health asossiation of India, Report.

ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳು

ಉಷಾ ರಮೇಶ, ಮಹಿಳೆಯರು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡ ಜನ್ಯ ದೈಹಿಕ ಬೇನೆಗಳು, ಉಷಾಕಿರಣ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ.

ಗೋವಿಂದರಾಜು ಬಿ., ಚಿನ್ನದೇವಿಯ ದೆವ್ವಗಳು, ಆದಿಯಕೆ ಆಧುನಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಹಿಳಾ ಜಾನಪದ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಸಿ.ಆರ್., ಕೊರಗದಿರಿ ಖಿನ್ನತೆ ಗುಣವಾಗಬಲ್ಲದು, ಉಷಾಕಿರಣ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ.

ಭೈರೇಗೌಡ ಎಂ., ದೆವ್ವ ಜನರು ಕಂಡಂತೆ, ಮಹಿಳಾ ಜಾನಪದ.

ಧರಣಿದೇವಿ ಮಾಲಗತ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯತೆ (ಲೇ) ದೇವಿಯಾದಳು, ದೆವ್ವವಾದಳು, ಮನುಷ್ಯಳಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಆರ್., ದೇವರು ಮತ್ತು ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯ, ಉಷಾಕಿರಣ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಾನಂದ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮಾರಕ, ಹೊಸತು ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳು

ವೈದ್ಯಲೋಕ, ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ, ಮಾರ್ಚ್, ೨೦೦೫

'ಹಾಯ್ ಬೆಂಗಳೂರು', ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಜೂನ್, ೨೦೦೬ (ಪು.೩-೧೧)

'ಸುಧಾ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಆಗಸ್ಟ್, ೨೦೦೭.

Anthropological Lingustics. Article of Cambridge University Press.

ನಿಘಂಟುಗಳು

ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟು

ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶ

ಕನ್ನಡ - ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶ

ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಗಳು- ಎಂಟು ಸಂಪುಟಗಳು, (೧-೧೯೭೦. ೬-೧೯೯೩)

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು

ಸಿರಿಗನ್ನಡ ಅರ್ಥಕೋಶ

ಸಿನಿಮಾಗಳು

ಆಪ್ತಮಿತ್ರ

ನಾ ನಿನ್ನ ಬಿಡಲಾರೆ

ಶ್...!

ಮೋಹಿನಿ

ದುರ್ಗಾಶಕ್ತಿ

ಇದು ಸಾಧ್ಯವೆ?

ಆತ್ಮಬಂಧ

ಸಂಯುಕ್ತ

ಜನ್ಮಜನ್ಮದಾ ಅನುಬಂಧ

ಅದೇರಾಗ ಅದೇ ಹಾಡು

ನಿಗೂಢ ರಹಸ್ಯ

ದಿಗ್ವಿಜಯ

ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿನೀಡಿದ ವಕ್ತೃಗಳ ವಿವರ

ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ಲಿಂಗ	ವಯಸ್ಸು	ಜಾತಿ	ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	ವೃತ್ತಿ
ಶಿವಮ್ಮ ಸಿ.ಕೆ.ಪುರ ಪಾವಗಡ ತಾ. ತುಮಕೂರು ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೨೭	ಗೊಲ್ಲ	ಇಲ್ಲ	ಕೂಲಿ
ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಹಣ್ಣುನೂರು ಬ್ಯಾಡಗಿ ತಾ. ಧಾರವಾಡ ಜಿ.	ಗಂಡು	೨೫	ಲಿಂಗಾಯತ	೧೦ನೇ ತರಗತಿ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಗಾಯತ್ರಿ ಕೋಲೇನಹಳ್ಳಿ ದಾವಣಗೆರೆ ತಾ.ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೧೫	ಲಿಂಗಾಯತ	೭ನೇ ತರಗತಿ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿಡಗಟ್ಟೆ, ಶಿರಾ ತಾ.	ಹೆಣ್ಣು	೨೧	ಮಾದಿಗ	೩ನೇ ತರಗತಿ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಗಂಗಮ್ಮ ಬದನ್ಘಟ್ಟೆ (ಲಿಂಗದಗಳ್ಳಿ) ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾ.	ಹೆಣ್ಣು	೩೫	ಚಲವಾದಿ	ಇಲ್ಲ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಶೈಲಾ ಕಿನ್ನಾಳ, ಕೊಪ್ಪಳ ತಾ.	ಹೆಣ್ಣು	೧೮	ಕುರುಬರು	೭ನೇ ತರಗತಿ	ಮನೆಗೆಲಸ
ವಸಂತ ಅರಸಾಗರ, ಚೆನ್ನಗಿರಿ ತಾ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	ಗಂಡು	೨೦	ಗೊಲ್ಲ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕೂಲಿ
ಕೌಶಲ್ಯ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು, ಹಾವೇರಿ ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೧೬	ಮಾದಿಗ	೯ನೇ ತರಗತಿ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಸಾನಿಯಾ ಗದಗ	ಹೆಣ್ಣು	೧೪	ಮರಾಠರು	೯ನೇ ತರಗತಿ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಮಮತಾ ಮುಗುಳಿ, ಶಿಗ್ಗಾಂವ, ಹಾವೇರಿ ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೧೫	ಲಿಂಗಾಯಿತ	೯ನೇ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಉಡ್ತವ್ವ ಇರಾರ್ಚಿ, ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆ.	ಹೆಣ್ಣು	೨೨	ಬೋವಿ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕೂಲಿ

ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ಲಿಂಗ	ವಯಸ್ಸು	ಜಾತಿ	ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	ವೃತ್ತಿ
ಮಾಲಿಂಗಪ್ಪ ಉಳುವಿನಹಾಳು, ಹಿರಿಯೂರು ತಾ.	ಗಂಡು	೩೬	ಗೊಲ್ಲ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕೂಲಿ
ಆರತಿ ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ಸೊರಬ ತಾ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಹೆಣ್ಣು	೨೩	ಗೊಲ್ಲ	ಓದಿಲ್ಲ	ಮನೆಗೆಲಸ
ರಾಧಿಕಾ ಓಣಿಕೇರಿ, ಕುಂದಗೋಳ್ ಕಾರವಾರ	ಹೆಣ್ಣು	೧೬	ಗೊಲ್ಲ	ಪಿಯುಸಿ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ರೂಪ ಓಣಿಕೇರಿ, ಕುಂದಗೋಳ್ ಕಾರವಾರ	ಹೆಣ್ಣು	೧೬	ಗೊಲ್ಲ	ಪಿಯುಸಿ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಶೋಭಾ ಗೋವಾ	ಹೆಣ್ಣು	೨೮		೧೦ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಆಶಾ ಮಣಿಗಳ್ಳಿ ಹಾಸನ ತಾ.	ಹೆಣ್ಣು	೧೨	ಕುರುಬ	೭ನೇ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ	ಹೆಣ್ಣು	೧೭	ಭೋವಿ	೧೦ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಜಮುನಾ ದೊಡ್ಡಬಂಡೆ ಟಿ.ನರಸೀಪುರ ತಾ. ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಹೆಣ್ಣು	೨೦	ಲಿಂಗಾಯಿತ	೧೦ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಜಯಮ್ಮ ಮಾರಿಕಣಿವೆ, ಹಿರಿಯೂರು ತಾ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	ಹೆಣ್ಣು	೩೧	ಗೊಲ್ಲರು	ಓದಿಲ್ಲ	ಮನೆಗೆಲಸ
ದಾದಾಪೀರ ಹೊಸಹಳ್ಳಿ ಹಿರಿಯೂರು ತಾ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	ಗಂಡು	೨೮	ಮುಸ್ಲಿಂ	೩ನೇ	ಆಟೋಡ್ರೈವರ್

ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ಲಿಂಗ	ವಯಸ್ಸು	ಜಾತಿ	ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	ವೃತ್ತಿ
ಹನುಮಕ್ಕ ಬಿ.ಜಿ.ಪುರ, ಕೊಡಗು	ಹೆಣ್ಣು	೨೫	ಕುರುಬ	೮ನೇ	ಕೂಲಿ
ಮಾದೇವಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಬಂಡಿಕೊಪ್ಪ ಟಿ. ನರಸೀಪುರ ತಾ.	ಗಂಡು	೨೩	ಕುಂಬಾರ	ಓದಿಲ್ಲ	ವ್ಯವಸಾಯ
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾಗಲಾಪುರ ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾ.ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೨೩	ಚಲವಾದಿ	೫ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ
ನೀಲಮ್ಮ ನಿಡುರುಗುತ್ತಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ	ಹೆಣ್ಣು	೨೭	ಕುರುಬ	೭ನೇ	ಕೂಲಿ
ಸುನಂದ ಬ್ಯಾಡರಹಳ್ಳಿ, ಹಿರಿಯೂರು ತಾ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಹೆಣ್ಣು	೧೮	ಉಪ್ಪಾರು	೨ನೇ ಪಿಯುಸಿ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಫಾತಿಮಾ ಕಮಲಾಪುರ, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	೧೬	ಮುಸ್ಲಿಂ	೭ನೇ	ಹಣ್ಣು ವ್ಯಾಪಾರ	
ಚಿತ್ತಕ್ಕ ಜಂಗಮರಹಳ್ಳಿ, ಪಾವಗಡ ತಾ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.	ಹೆಣ್ಣು	೩೨	ಗೊಲ್ಲ	ಓದಿಲ್ಲ	ಮನೆಗೆಲಸ
ನಾಗಮ್ಮ ಪಟ್ಟನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಶಿರಾ ತಾ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.	ಹೆಣ್ಣು	೩೮	ಕುರುಬ	೧೦ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಸಾಕಮ್ಮ ದೊಡ್ಡೇರಿ, ಮಧುಗಿರಿ ತಾ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ	ಹೆಣ್ಣು	೨೮	ಮಾದಿಗ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕೂಲಿ
ಶಶಿಕಲಾ ಗೌರಸಮುದ್ರ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ	ಹೆಣ್ಣು	೨೬	ನಾಯಕ	೧೦ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ

ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ಲಿಂಗ	ವಯಸ್ಸು	ಜಾತಿ	ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	ವೃತ್ತಿ
ಯಲ್ಲಮ್ಮ ನಾಗರಹಳ್ಳಿ ಮುಂಡರಗಿ ತಾ. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.	ಹೆಣ್ಣು	೩೭	ಚಲವಾದಿ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕೂಲಿ
ಭಾಗ್ಯಮ್ಮ ಗೋವನಕೊಪ್ಪ, ಶಿರಹಟ್ಟಿ ತಾ. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.	ಹೆಣ್ಣು	೨೯	ಮಾದಿಗ	೮ನೇ	ಕೂಲಿ
ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಗೋಕುಲ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ತಾ.ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೧೭	ಗೊಲ್ಲ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕೂಲಿ
ರತ್ನ ಸೂಲದ ಹಳ್ಳಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ತಾ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ	ಹೆಣ್ಣು	೨೨	ನಾಯಕ	೧೦ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ
ಮಂಜುಳ ಗೊಲ್ಲರಹಟ್ಟಿ, ಸಂಡೂರು ತಾ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ	ಹೆಣ್ಣು	೨೫	ಗೊಲ್ಲ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕುರಿ ಕಾಯುವುದು
ಸಿದ್ದೇಶ ಕುರುಬರ ಹಟ್ಟಿ ಅನೇಕಲ್ ತಾ. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿ.	ಗಂಡು	೨೨	ಕುರುಬ	೧೦ನೇ	ವ್ಯವಸಾಯ
ಬೋರಮ್ಮ ಉಂಡ್ರಾಲದೊಡ್ಡಿ ರಾಯಚೂರು ತಾ.ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೩೧	ಗೊಲ್ಲ	ಓದಿಲ್ಲ	ಮನೆಗೆಲಸ
ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ, ಬೇಲೂರು ತಾ.	ಹೆಣ್ಣು	೧೬	ಮಾದಿಗ	೧೦ನೇ	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಚಂದ್ರಮ್ಮ ಖಾನಾಪುರ, ಹುಕ್ಕೇರಿ ತಾ.	ಹೆಣ್ಣು	೨೦	ನಾಯಕ	ಓದಿಲ್ಲ	ಮನೆಗೆಲಸ
ನೀಲಮ್ಮ ನೀಡಗಲ್ಲು, ಪಾವಗಡ ತಾ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.	ಹೆಣ್ಣು	೨೮	ಕುರುಬ	೮ನೇ	ಮಗ್ಗನೇಯುವುದು

ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ	ಲಿಂಗ	ವಯಸ್ಸು	ಜಾತಿ	ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ	ವೃತ್ತಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿ ಕೆರೆತಾಂಡ, ಕಮಲಾಪುರ ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿ.	ಹೆಣ್ಣು	೩೨	ಲಂಬಾಣಿ	ಓದಿಲ್ಲ	ಕೂಲಿ
ಸುಜಾತ ಇಂಗಳಗಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾ. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ	ಹೆಣ್ಣು	೧೭	ಕುಂಬಾರ	೭ನೇ	ಮನೆಗೆಲಸ

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಆತಕೂರು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳ ದೃಶ್ಯ. (ಬೆಂಗಳೂರು ಮ್ಯೂಸಿಯಂನಲ್ಲಿದೆ.)

ಅದೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಹೆಣಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ

ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದು ತೂರಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಭಜನೆ ನಿಂತ ತಕ್ಷಣ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಚಂದ್ರವ್ವನಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಅವರ ತಾಯಿ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಶಿವಮ್ಮನಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ನರಳಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ ತಾಲುಕು ಕುರಬನಕಟ್ಟೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಗದ್ದುಗೆ ಹತ್ತಿರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೆ ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಟೆಯನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು.

ಗದ್ದುಗೆ ಹತ್ತಿರ ಪೂಜಾರಿಗಳ ಜೊತೆ ಶೋಭಾಳಿಗೆ ಬಂದ ದೆವ್ವ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಕೊಳ್ಳೆಗಾಲ ತಾಲುಕು ಕುರಬನಕಟ್ಟೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಗದ್ದುಗೆ ಹತ್ತಿರ ದೆವ್ವ ಬಂದವರಿಗೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕುಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಹೆದರಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಗೂ ಗದ್ದುಗೆ ಹತ್ತಿರ ಮೇಲಿನಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಶಿರಾ ತಾಲುಕಿನ ಗಂಡಿಹಳ್ಳಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಗೆ ಮುನ್ನ ದೆವ್ವ ಆವಾಹನೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ದತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು.

ಶಿರಾ ತಾಲುಕಿನ ಗಂಡಿಹಳ್ಳಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ದೆವ್ವಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆವಾಹನೆಯಾಗಿರುವುದು.

ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲೂಕು ಅಲಿಪುರದಲ್ಲಿ ಶಂಕ್ರಪ್ಪತಾತನ ಗದ್ದುಗೆ ಹತ್ತಿರ ದೆವ್ವ ಬಂದಿರುವ ಹೆಂಗಸರು.

ಬಳ್ಳಾರಿ ತಾಲೂಕು ಅಲ್ಲಿಪುರದಲ್ಲಿ ಶಂಕ್ರಪ್ಪತಾತನ ಗದ್ದುಗೆ ಹತ್ತಿರ ದೆವ್ವ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ದೆವ್ವ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಹರಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವುದು.

ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಾಣದಕೇರಿ ಮರಿಕರಿಬಸಜ್ಜನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬಿಡಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪೂಜಾರಿಣಿ.

ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಬಾಣದಕೇರಿ ಮರಿಕರಿಬಸಜ್ಜನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಹಿಡಿದವರು ಮತ್ತು ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಸಾಂತ್ವಾನ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು.

ಕಮಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಫಾತೀಮಾಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಮಂತ್ರವಾದಿ(ದಾದಪೀರ) ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು.

ಕಮಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಫಾತೀಮಾಳಿಗೆ ದೆವ್ವ ಬಂದಾಗ ಮಂತ್ರವಾದಿ(ದಾದಪೀರ) ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವದು.

ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿ ಕರಿಬಸಜ್ಜನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಬಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಡಗಾತ್ರಿ ಕರಿಬಸಜ್ಜನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರೊಡನೆ ಸಂಶೋಧಕರು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.